

Po telefonu

V ponedeljek se je na novomeški osnovni šoli Katje Rupena kar 243 učencev pomerilo za naslove razrednih prvakov v znanju. Učenci so pokazali veliko znanja in je bilo nekajkrat treba za zmagovalce še dodatnih vprašanj. Intri bodo v Krškem izšle Pustne novice – glasilo krških veseljakov, ki je tudi letos polno duhovitih domislic. Zvedeli smo, da naslovna stran tokrat obravnava „vroči“ odsek ceste Krško–Impoljca. Za košarkarsko zimsko prvenstvo Dolenjske se je do torka prijavilo že 20 ekip. Na turnirju pa jih bo lahko sodelovalo samo 18, to so tiste, ki so se prijavile do ponedeljka. Ze trinajstič je bil v torek, 16. februarja, na okrožnem sodišču v Novem mestu obsojen 34-letni Stanislav Brajdič-Bibko iz Zobjeka. Lani 28. julija je v Grzeči vasi vlonil v kokošnjak Mihaelc Mohar in ukradel 13 kokoši ter petelina. Za to dejanje je dobil leto dni strogega zapora.

ODLIČNA WACHTER IN SERINIJEVA

V nedeljo je bilo na Golteh republiško prvenstvo za cicibane in pionirji v veslalomu, na Vrheh nad Trbovljami pa republiško prvenstvo v slalomu in veslalomu za starejše pionirke in pionirje. Na Golteh se je odlično odrezal Aleš Wachter, ki je zasedel med cicibani tretje mesto, Lučka Serini pa je na Vrheh v veslalomu med pionirkami bila deveta. Nastopilo je še več mladih smučarjev iz Novega mesta, vendar niso imeli takšne sreče kot ta dva mlada tekmovalca.

M. H.

PRAGODOVINARJI BODO OBISKALI BREŽICE

Skupina udeležencev svetovnega Kongresa prazgodovinarjev, ki bo septembra letos v Jugoslaviji, bo med bivanjem pri nas obiskala Posavski muzej. Do tedaj bodo v muzeju uredili stalno prazgodovinsko in antično razstavo. Prazgodovinske izkopanine iz knežje gomile na Libni so restavrirali v Narodnem muzeju v Ljubljani, antične bronaste najdbe pa obdeluje laboratorij zagrebškega arheološkega muzeja.

VREME

Do konca tedna bo prevladovalo nestalno vreme. Pričakujemo tudi padavine, pretežno kot dež. Znatnih ohladitev ne bo.

Oj, ta pustni čas presneti – v nedeljo, 21. februarja bo ob 10. uri v Šentjerneju kurentova poroka, v torek ob 15. uri bo kronika in program, dan kasneje pa ga bodo ob 15. uri še pokopali. Na sliki – simbol Šentjernejske doline petelin, opozarja mimoidoče, da bo drugi teden v Šentjerneju zanimiva turistična prireditev, vredna ogleda (Foto: S. Dokl) O drugih pustnih semah po Dolenjskem berite na 20. strani!

ODKRIVANJE, PREPREČEVANJE IN PREGON KAZNIVIH DEJANJ

Ostreje proti kriminalu!

Medsebojno sodelovanje – premalo uporabljena oblika dela – Na območju sedmih občin s 160.000 prebivalci odkrili samo dva zavezanca, ki sta utajila davek! – Število odkritih dejanj upada

„Medsebojno sodelovanje je bilo doslej premalo uporabljena oblika dela!“ so ugotovili na posvetu, ki ga je 10. februarja sklical okrožni javni tožilec v Novem mestu Jože Peterca. Predstavniki inšpekcijskih služb, službe družbenega knjigovodstva, davčnih organov, javne varnosti, javnih tožilstev in sodišč iz sedmih dolenjskih

občin so se pogovorili o problematiki odkrivanja, preprečevanja in pregona kaznivih dejanj, gospodarskih prestopkov in drugih, družbi škodljivih pojavov v gospodarstvu.

Več pozornosti bo potrebno v prihodnje posvetiti notranji samoupravni kontroli v delovnih organizacijah. Med vzroki za premajhno odkrivanje gospodarskega kriminala so največkrat naštevati lokalne vplive, predvsem na področju poslednega odmerjanja in zajemanja davkov in prispevkov. Večjo učinkovitost bomo dosegli takrat, ko bomo dosledno zavračali vsako intervencijo, ki bi skušala vplivati na delovanje tistih, ki morajo skrbeti za red na tem področju. Na posvetu so se

(Nadaljevanje na 6. strani)

Z roko v roki s tiskom!

Ob nevsakdanjem uspehu zadnjega glasovanja v črnomaljski občini je glavni urednik Dol. lista v torek dopoldne dobil pismeno zahvalo izvršnega odbora občinske konference SZDL v Črnomlju, ki pravi:

„Rezultati glasovanja za uvedbo novega petletnega krajevne samoprispevka v občini so mnogo ugodnejši, kot smo pričakovali. Med drugimi činitelji, ki so vplivali na izid, je odigral zelo pomembno vlogo prav Dolenjski list, ki je akcijo zelo obsežno in odgovorno spremljal od začetka. Redno obveščanje o vsebini programa, koristnosti krajevnega samoprispevka, o javnem mnenju v posameznih predelih občine itd. je bilo neprecenljive vrednosti za uspešen zaključek, za razvoj občine tako pomembne akcije.“

Za sodelovanje in pomoč se vam v imenu vseh družbeno-političnih organizacij in občinske skupščine iskreno zahvaljujemo in preko vas izrekamo zahvalo celotnemu kolektivu. Tovaški pozdrav!

Za izvršni odbor SZDL:
 LOJZE ŠTERK, l. r.

KAJ PRAVIJO NAROČNIKI IN BRALCI O LISTU

»Brez ‚Dolenjca‘: kot brez žlice v hiši!«

Mnogo pohval, kritik in graje, pa tudi novih spodbud in priznanj za novo zunanjo in zboljšano notranjo podobo domačega tednika – Naročnike in bralce vabimo k sodelovanju z uredništvom lista: naj bodo vaša pisma odraz resničnega življenja, napredka, potreb in pobud iz vseh vasi, trgov in mest širše dolenjske pokrajine!

28. decembra lani smo v posebni prilogi noveletne številke prosili naročnike in bralce, da bi nam v januarju 1971 sporočili svoja mnenja o novi obliki in vsebini domačega lista. Prehod na ofset tisk nam je dal mnogo dela, novih skrbi in priprav, hkrati pa smo vnaprej vedeli, da bodo ocene naročnikov in bralcev dokaj različne. Zdaj, ko je za nami že šest števil domačega tednika v novi tiskarski tehniki, že lahko potegnemo črto pod zbrane izkušnje, ocene in številna mnenja, hkrati pa se zahvalimo vsem tistim, ki so nam pismeno ali osebno povedali, kaj menijo o novi „obliki“ Dolenjskega lista in kako jim ugaja razširjeni koncept domačega tednika.

Najprej nekaj splošnih ocen, ki so jih dobili časnikarji našega lista v številnih pogovorih z naročniki, bralci, sodelavci in prijatelji Dolenjskega lista v 9 občinah. Če bi zgoščeno povedali, kaj ljudje o listu mislijo, mo-

ramo začeti najprej s tem, kar ljudem ni bilo všeč. Ni malo primerov, da so nam povedali tole:

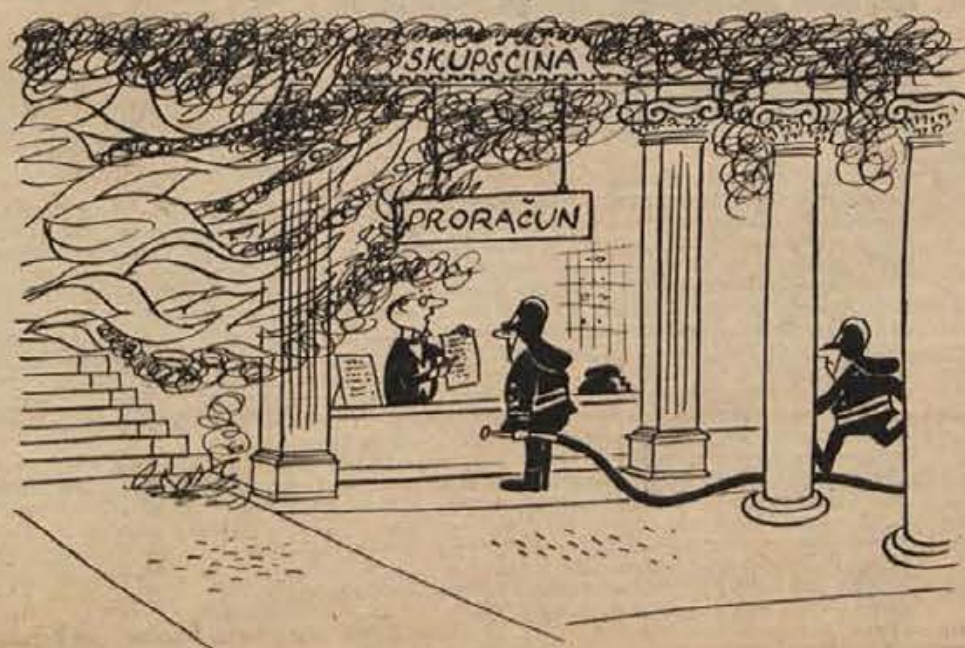
„Zdaj nam pa ‚Dolenje‘ nič več ne ugaja: ne vemo več, kje (Nadaljevanje na 6. str.)“

V ČRNOMALJSKI OBČINI

Bitka za petletni načrt dobljena!

Črnomaljski primer je svetel zgled razvitim področjem Slovenije – Medtem ko stari samoprispevek za komunalne investicije še teče, so se občani na zborih volivcev zelo enotno izrekli za novega

Izreden uspeh je bil dosežen na zborih volivcev, ki so bili do nedelje, 14. februarja, končani na območju celotne občine Črnomelj. Na terenu je bilo 70 zborov, kjer je bilo navzočih 6.670 občanov, od teh jih je glasovalo za program in za samoprispevek kar 6.542. Po delovnih organizacijah so občani na 44 zborih s 3079 glasovi podprli akcijo napredka, medtem ko je bilo vsega 3084 navzočih. Skupno je glasovalo 98,42 odst. občanov, od tega se je za samoprispevek izreklo 97,18 odst. volivcev. Takega primera v Sloveniji še ni bilo! (Nadaljevanje na 6. str.)

Mi je zelo žal, vas tudi letos nismo mogli upoštevati...

Sevnica: pismo javnosti

Sevničani želijo v odprtem pismu, ki ga bodo poslali uredništvom listov in RTV Ljubljana, pojasniti slovenski javnosti, kakšna je zgodovina prizadevanj za modernizacijo obsavske ceste, ki je med Impoljco in Krškem še vedno neasfaltirana. Tako so sklenili na zasedanju občinske skupščine 12. februarja, povod za ta predlog pa sta bila komentar v televizijskem Obzorniku in bodica, objavljena v nedeljskem Delu z naslovom „Priprošnja“. V zelo ostri razpravi so grajali smešne prizadevanje občine ter zavračali očitek, da bi cestni odsek lahko modernizirali s pomočjo samoprispevka. Navajali so, da gre za republiško cesto, da mora občinsko gospodarstvo prispevati za druge akcije in da je zato že sedaj zelo obremenjeno.

OD 1. XI. 1970 DO 16. II. 1971

2391 novih!

MALO MANJ KOT ZADNJE TEDNE smo dobili novih naročnikov te dni: če rečemo »komaj 68«, to ni nehvaležnost do pridnih sodelavcev, temveč le vzdih, ko nam je žal, da jih ni več... V torek opoldne je bilo stanje novih naročnikov in akcije po občinah takole:

BREŽICE:	193
ČRNOMELJ:	116
KOČEVJE:	103
KRŠKO:	319
METLIKA:	40
NOVO MESTO:	690
RIBNICA:	41
SEVNICA:	337
TREBNJE:	161
Razne pošte:	272
Inozemci:	119

Možnosti je veliko, potrebna pa je iznajdljivost, podjetnost in vztrajnost! — Poleg prijateljev imajo kmetje tudi nasprotnike

Lahko je reči ljudem: „pomagaj si sam!“, če jim hkrati ni treba razlagati, kako naj to naredijo. Taki ugovori mnogih kmetov so upravičeni. Suh nasvet ne more koristiti tistim, ki si sami ne znajo pomagati, niti ne vedo, na katerem koncu naj se stvari lotijo. Samoupravljanje kmetov pomeni mnogim zelo širok in hkrati premalo jasen pojem, da bi si z njim lahko koristili.

Enotnega recepta, kako naj si kmetje pomagajo z uveljavljanjem svojih pravic, še ni. Mnogi jim celo svetujejo, naj pri tem upoštevajo krajevne razmere. Torej naj ne iščejo splošnega vzorca, temveč si načrtno in postopoma urejajo takšno organizacijo, ki jim bo najbolj ustrezala in jim največ koristila.

Mnogi kmetje — ne le pri nas, ampak tudi v drugih republikah — izražajo svoje nezadovoljstvo zaradi slabosti najbližjih, tako imenovanih njihovih kmetijskih organizacij tako, da nočejo več sodelovati z njimi. Ne poiščejo pa si nadomestila. Zato so vse bolj osamljeni, neorganizirani in nepovezani tudi med seboj.

To je najslabše, kar kmetje lahko storijo. Neustrezno, preživelo ali zastarelo organizacijo je treba prilagoditi novim raz-

meram, kjer to ni možno, pa zamenjati z boljše. Za to se morajo zavzeti kmetje in bojevati za uresničitev svojih poštenih želja. Čakanje, da bodo to opravili za njih drugi, bo ostalo jalovo. Nekateri jim lahko pomagajo in jim bodo gotovo pomagali — toda vsega jim ne bodo mogli prinesli na krožniku. Mnogi pa jih bodo tudi ovirali kot so delali že doslej.

V lendavski občini so si kmetje lansko zimo ustanovili novo, svojo zadrugo. Imela je in še ima veliko nasprotnikov. Celo občinski organi so razpravljali, s kakšnimi ukrepi bi jo razbili. Mnogi, ki niso nasprotovali taki organizaciji kmetov, so dvomili, da se bo lahko obdržala dalj časa. Zda se čudijo njeni trdoživosti. Želijo ji pomagati, da bi svoje naloge bolje upravljala v korist kmetov, četudi na račun tako imenovane enotne kmetijske politike v občini. Kmetje niso sami krivi, če se s svojo prejšnjo ali staro zadrugo ne morejo sporazumeti. Pravic kmetov pa ni moči podrežati navidezni enotnosti. Prvo enotnost lahko ustvarimo le z dogovarjanjem.

Nova lendavska zadruga ne more služiti drugim kmetom za vzgled ali vzorec. Je le dokaz, da je z odločno voljo moči ve-

Predsednik SFRJ Josip Broz Tito se mudi na obisku v Združeni arabski republik, kjer je gost predsednika Sadata. Državnika sta izmenjala mnenja o mednarodnem položaju in trenutnem stanju bližnjevzhodne krize, med razgovori pa sta se dotaknila tudi jugoslovansko-egiptovskih dvostranskih odnosov. Predsednika Tita so v prijateljski ZAR sprejeli izredno toplo (Telefoto: UPI)

liko storiti, četudi se je treba spoprijeti z nasprotniki.

Na celjskem območju razpravljajo o ustanovitvi osnovnih enot kmetov po zaokroženih vaških območjih. Podobno v ptujski občini in še nekaterih. V murskosoboški občini imajo kmetje v vsaki vasi svoj odbor. Take organizacijske oblike pa morajo dobiti ustrezno vsebino dela.

Kjer sedanje kmetijske organizacije ne marajo priznati kmetom ustreznih pravic, pa se pojavljajo še nove oblike „samopomoči“. Kmetje se povezujejo npr. v društvi živinorejcev, sadjarjev in podobnih. Nekateri nezadovoljni kmetje v Vojvodini so se začeli povezovati v okviru krajevnih skupnosti, ki poleg drugega skrbijo tudi za kmetijske stroje, potrebne za obdelovanje zasebnih posestev.

Možnosti je veliko — čeprav še nismo dobili novega zakona o zadružnosti — toda brez iznajdljivosti kmetov, njihove podjetnosti in truda se ne bo veliko izboljšalo. O tem smo se lahko prepričali pri uvajanju samoupravljanja kmetov v gozdarstvu, za kar že imamo ustrezni zakon.

JOŽE PETEK

tedenski zunanjepolitični pregled

Vdor dveh ustaških teroristov v prostore našega konzulata v švedskem mestu Goeteborgu je imel sicer vse elemente kriminalke, vendar pa je bil vsakako več kot samo to. Izpričal je, kako zelo si nekatere sile prizadevajo doseči svoje cilje in tudi to, kako so neke oblasti včasih brezbrizne do takih prizadevanj. Še vedno niso znane vse podrobnosti o ozadju in neposrednih duhovnih vodjih tega vdora in to je povsem razumljivo, zakaj v tem primeru gre očitno za področje, ki ga navadno ne obvladujejo zgolj diplomatsko-konzularni uslužbenci. Toda tisto, kar je znano, jasno izpričuje, da je slo za odkrit poskus pritiska ustaških emigrantskih krogov na našo državo. Ta akcija se ne bi mogla začeti brez skrbnih priprav, načrtov in navodil. Kdo vse jo je omogočil, bo znano šele čez čas, dotlej pa lahko samo opozorimo na nekaj dejstev. Nedvomno je akcija naletela na obsodbo velikanske večine predstavnikov švedskega javnega mnenja — in ne samo švedskega. Zlasti odločno so protestirali zoper taka nasilna dejanja denimo, v sosednji Avstriji. Ob tem skorajda ni mogoče reči drugega, kot da so teroristi — znani in neznan — dosegli bistveno drugačen neposreden učinek kot pa so ga morebiti pričakovali. Tudi kasnejše ustaško „pojasnjevanje“ (na švedskem je ustaška organizacija razdelila več sto letakov, na katerih je skušala „pojasniti“ in celo „opravičiti“ vdor v jugoslovanski konzulat), jim ni moglo pridobiti niti najmanjših simpatij švedske javnosti. Tako propad akcije ustaških teroristov ni bil popoln zgolj zato, ker se jim ni posrečila, marveč tudi zato, ker so jo vsi tako neposredno in jasno obsodili. Upamo lahko (in nekatera znamenja kažejo, da upravičeno in ne zaman), da bodo iz tega potegnile potreben nauk tudi švedske oblasti. Jugoslovanski diplomatski predstavniki so namreč že večkrat in zelo resno opozarjali pristojne švedske organe, da teroristične skupine vznemirjajo naše ljudi v tej državi. Komaj nekaj dni pred mučnim napadom na naš konzulat, smo Švede zopet opozorili — vendar zaman. Ni moč verjeti, da so bila naša opozorila prezrta namenoma, domnevamo pa lahko, da so bila sprejeta preveč lahkomišlino. Po vdoru v konzulat lahko pričakujemo s strani švedskih oblasti ne samo več pozornosti in zavzetosti, marveč tudi dejanj, ki naj onemogočijo vse fiste, ki se ne morejo sprijazniti s stanjem stvari in skušajo zaman ter nasilno doseči nedosegljivo.

Prvič po smrti svojega dolgoletnega sodelavca in prijatelja Gamala Abdela Naserja je predsednik Tito s spremstvom obi-

Teroristična akcija

Združenih narodov, švedski diplomat Jarring. Združena arabska republika je ta predlog v načelu sprejela. Kako se bodo razmere spreminjale, je seveda nemogoče napovedati, čeprav je akcij in proti akcij (na diplomatskem polju kajpak) kar precej — med drugim velja omeniti tudi Sadatovo, ki je obljubil, da bo Sueški prekop sposoben za plovo v šestih mesecih, če se Izraelci umaknejo z vzhodnega brega. Tel Aviv je ta predlog gladko zavrnil. Nedvomno bo naš predsednik podprl prizadevanja za mirno rešitev izraelsko-arabskega spora, težko pa je misliti, da bi njegov obisk v tem smislu imel takojšnje in pozitivne rezultate.

Invazija saigonskih čet v Laosu se nadaljuje, pri tem pa napadalci zadevajo na odločen odpor partizanskih sil. V sosednji Kambodži je medtem prišlo do spremembe na vrhu — obolelega (zadela ga je kap) generala Lon Nola je zamenjal politični somišljenik. Od te spremembe si ni moč ničesar obetati na bolje, zakaj nova vladajoča osebnost v Phnom Penhu bo zanesljivo ukrepala povsem v smislu starih konceptov.

TEHERAN — Iran je včeraj strel potres z močjo 5,2 stopnje po Richterjevi lestvici. Potres je terjal eno smrtno žrtev, približno 10 ljudi pa je bilo ranjenih.

ISTAMBUL — Med pretepom desno in levo usmerjenih študentov na istambulski univerzi so bili ranjeni 1 študentka in 2 študenta.

PRVO ZASLIŠANJE USTAŠKIH TERORISTOV

Ukaz je prišel iz Pariza!

Baje bo sojenje tajno, ker se oblasti boje izgre-dov v sodni dvorani

GOETEBORG — Po prvem zaslišanju teroristov, ki sta napadla naš konzulat v Goeteborgu, se je izvedelo — poročilo smo dobili tik pred zaključkom redakcije — da sta dobila ukaz za teroristično akcijo od svoje organizacije v Parizu, njenega imena in sedeža pa nista hotela izdati.

Trditva, da sta pred mesecem dobila pismen ukaz, sama pa sta

določila datum akcije. V pismu je bilo rečeno, naj nikogar ne ubijeta, temveč ujameta čimveč talcev in ostaneta pri grožnjah. Ko sta spoznala, da ne bosta uspela, sta se predala policiji.

Pri njihju so našli pet pištol, dve sta baje našli v konzulatu, tri pa so njune. Obsodijo ju lahko na eno ali 10 let. Baje bo sojenje tajno, ker se oblasti boje izgre-dov v sodni dvorani.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

SPREMENBE CEN — Minuli teden je ZIS sprejel odloke o cenah električne energije, nafte in njenih derivatov, o železniškem prometu in o notranjem telefonskem prometu. Cene naftnih derivatov so se zvišale takoj po objavi v uradnem listu, cene električne energije in ostalih storitev pa se lahko povišajo po 1. marcu.

Cena bencina (navadnega in super) se je povišala za 20 par pri litru, medtem ko je cena plinskega olja za gospodinjstvo ostala v maloprodaji nespremenjena. Električna energija se lahko po 1. marcu podraži za največ 30 odstotkov. ZIS je odbil predlog podražitve elektrike za 35 %. Sklenil je, da podjetja za distribucijo lahko v soglasju z republikanskimi izvršnimi sveti povečajo cene samo do znaka povečanih stroškov na prenosnem omrežju, zavrnili je predlog, da bi se cena električne energije povečala še za spremenjeni tečaj dinarja. To pomeni, da se lahko te cene zvišajo za 15 do 20 odstotkov, verjetno postopoma, v distribuciji pa diferencirano.

Železniška transportna podjetja lahko veljavne cene oziroma tarife za prevoz blaga linearno povečajo za 17 odstotkov.

Cene krajevnega telefonskega pogovora bodo 30 par. Ta podražitev se v glavnem nanaša na 4 jugoslovanska mesta. Povsod drugje (tudi v Sloveniji) so bile tarife za telefonski pogovor že 30 par. Mesecna telefonska naročnina bo veljala 30 din. V ta znesek bo vračunano 50 telefonskih pogovorov. ZIS je zavrnil vse predloge za zvišanje tarif za pisma in dopisnice.

ZIS je sprejel tudi odlok o povečanju odkupnih cen sončnic in sladkorne pese iz letošnjega pridelka. Najnižja odkupna cena za kilogram sladkorne pese bo 22 (prej 18) par, za sončnice pa 1,80 (prej 1,30) din. Cene namiznega olja in sladkorne se ne bodo spremenile.

V nadaljevanju razprave je ZIS sprejel odlok, da socialistične republike in avtonomne pokrajine lahko odložijo izplačilo 15 % skupne vsote anuitet delovnih organizacij od kreditov za investicije v gospodarstvo. ZIS je sklenil ukiniti prometni davek na otroško konfekcijo, perilo in obutev, kar pomeni 7 milijonov din in spodbudo za tovrstno proizvodnjo. Uskladišiti bo potrebno tudi vojaške pokojnine, pri čemer naj bodo izhodišče plače aktivnih vojakov decembra meseca 1969.

Da bi podprl priprave naših športnikov za sodelovanje na olimpijadi leta 1972, je ZIS sklenil ukiniti tvežni prometni davek na jubilejne značke, plakete in druge izdelke, ki jih bosta poslala na trg ustrezna zveza in komite. Glede priprav na popis prebivalstva je ZIS menil, da priprave potekajo v skladu z zakonskimi predpisi in stališči ustreznih forumov.

PODALJŠANJE MANDATA? Verjetno bo mandat predsednika republike podaljšan do konca

avgusta letos. O tem bo zvezna skupščina odločala v obliki ustavnega zakona. Po sedanjih določilih bi morali predsednika republike in s tem tudi predsedstvo SFRJ izvoliti aprila meseca. Po besedah Edvarda Kardelja, predsednika koordinacijske komisije, ki se je minuli teden pogovarjal z direktorjem Tanjuga Petrom Ivačičem in urednikom te jugoslovanske novinarske agencije Stevanom Starčevićem, je koordinacijska komisija skupne komisije vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja minuli petek izdelala predlog ustavnih sprememb. Doseženo je soglasje glede vseh poglobitvenih vprašanj ustavnih sprememb. Pri tem so bili upoštevani nekateri kompromisi, vendar nič takega, kar bi kršilo obstojече samoupravne in demokratske odnose v razvoju našega ustavnega, posebno pa še skupščinskega sistema ali enakopravnosti narodov ali narodnosti Jugoslavije.

Ustavne spremembe ne bodo spremenile sedanje razvojne usmeritve naše družbe, ampak jo bodo le

še utrdile. Funkcije federacije bodo bistveno zožene, zvezna skupščina pa bo po strukturi ostala takšna, kot je ustrezala prejšnjim pravicam in dolžnostim federacije. Zato bo potrebno poiskati prehodno rešitev, ki bo načelno usklajena s sistemom šele v drugem obdobju ustavnih sprememb. Kardelj je dejal, da bo predlog predložen skupni komisiji vseh zborov zvezne skupščine za ustavna vprašanja, ocenjevali pa ga bodo tudi na seji predsedstva ZKJ. Dokončen predlog sprememb bo nato prejel zbor narodov in jih dal v javno razpravo, ki naj bi trajala približno dva meseca. Čer se je dosedanje delo zavleklo in zato ni dovolj časa, je predlog o preložitvi izvolitve predsednika republike.

NOVA KOVANCA. Prvega marca bosta v prometu nova kovanca za 2 in 5 din. Istega dne bo Narodna banka Jugoslavije dala v promet tudi kovanca z enako nominalno vrednostjo, posvečena pa bosta jubileju mednarodne organizacije FAO.

TRAGEDIJA PRI ZENICI. V skoraj 1,5 kilometra dolgem predoru Vranduk, kakšnih 8 kilometrov od Zenice, se je v nedeljo zjutraj zgodila huda prometna nesreča. V njej je izgubilo življenje

34 potnikov. V predoru je zgorelo 9 vagonov in lokomotiva. Požar se je v trenutku razširil z električne lokomotive na vagon, precej ljudi pa se je zadušilo z ogljikovim monoksidom. Proga Samar-Sarajevo, na kateri se je zgodila nesreča, so v letih 1947-1948 zgradile mladinske delovne brigade. To je druga največja železniška nesreča pri nas po vojni. Leta 1964 je pri trčenju vlakov v Jajincih izgubilo življenje 61 potnikov.

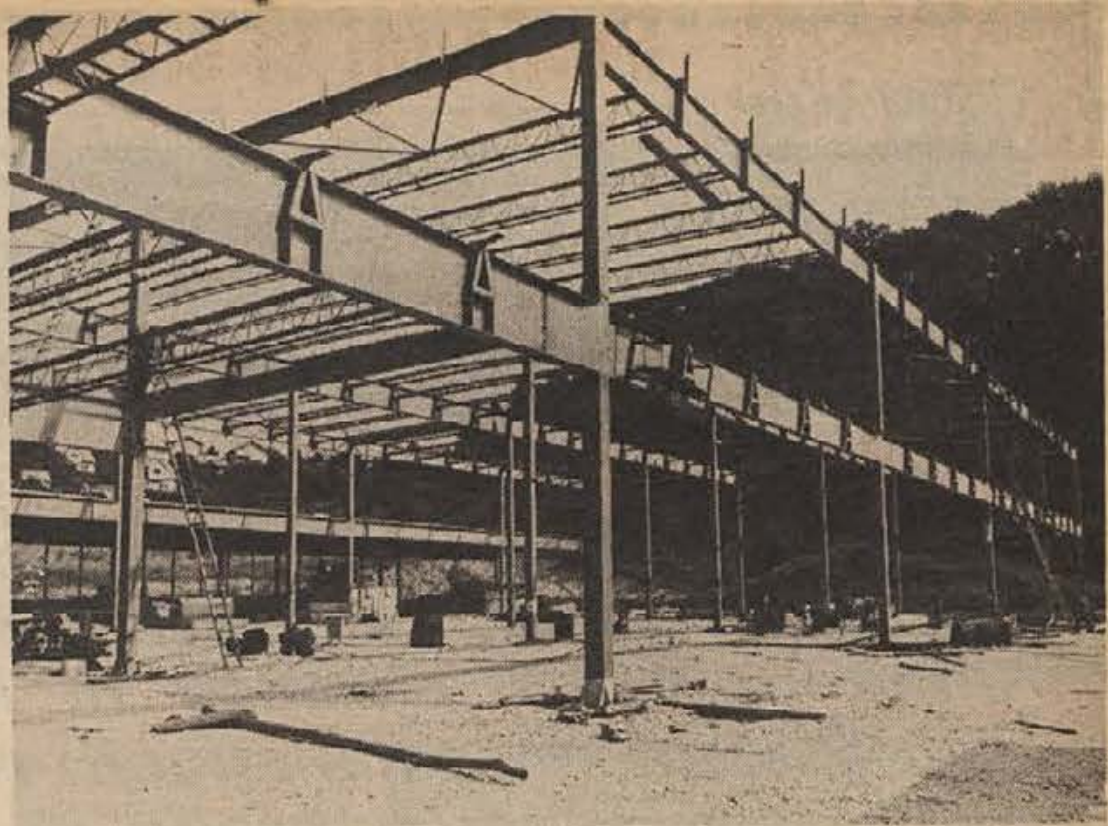
SLOVENSKA TV V BARVAH. V ponedeljek je ljubljanska televizija začela oddajati slovenski barvni program. Barvni program bo vsak večer med 19. in 21. uro, trajal pa bo povprečno 90 minut. Oddajajo ga z Nanosa, na 27. UHF kanalu, vidnost signalna pa je večja, kot so prvotno mislili, dobijo ga celo do Domžal. Od sredine aprila naprej bodo njegovo območje še razširili. Oddaje z Nanosa so za snova drugega slovenskega TV sporeda, ki bo v celoti v barvah.

PREPOVED PRODAJE AVTOMOBILOV? Tržni inšpektorat v Beogradu je vložil prijavo zoper uvoznike in izdelovalce avtomobilov renault, volkswagen, ford, hilman, austin, wartburg, trabant, škoda, moskvič, zaporožec in še nekatere druge, ker primanjkuje rezervnih delov za te avtomobile. Zakonski predpisi namreč zavezujejo izdelovalce in uvoznike, da za blago trajnejše vrednosti morajo mimo garancije zagotoviti tudi servisno službo in dovolj rezervnih delov. Na nekaterih servisnih morajo avtomobili stati tudi po več mesecev, uvozniki in izdelovalci pa ne pošiljajo ali pa vsaj ne vseh rezervnih delov. Tako npr. za moskviča že dve leti ni dobili prednjega in zadnjega odbijača ter drugih rezervnih delov. Za tak prekršek lahko sodišče izreče podjetju od 1000 do 20.000 din kazni.

CENE AVTOMOBILOV. Okrog 1. marca bo znano, če se bodo podražila tudi vozila Crvene zastave iz Kragujevca. Po izračunih te tovarne bo zaradi višjih cen železniškega prevoza, naftnih derivatov, PTT storitev in elektrike za okrog 16 milijonov din (milijarda 600 milijonov S-din) več stroškov. Čež dober teden, ko pričakujejo uveljavitev novih instrumentov carinske in davčne politike, pri čemer pa pričakujejo tudi precejšnje olajšave za mednarodno industrijsko sodelovanje, bodo lahko kaj več povedali o cenah vozil, če se bodo spremenile ali ne.

Koprski Tomos je že objavil nove cene avtomobilov, ki so nekoliko višje od dosedanjih. To opravičujejo z nekaterimi izboljšavami na vozilih. Ami 8 velja v Ljubljani 27.318,75 din (prej 25.860), ami 8 break pa 28.580,70 (prej 26.273) din. V devizah so se avtomobili nekoliko pocenili: ami 8 1640 (prej 1862) in ami 8 break 1654 (prej 1892) ameriških dolarjev.

Češke škode so se podražile za 6 %, vzhodnonemški wartburgi pa za 3,9 %.

Specializacija je Splošnemu obrtnemu podjetju v Krškem odprla prihodnost. Ta delovna organizacija je eno redkih obrtnih podjetij, ki so pravočasno spoznala, da morajo zaposliti strokovnjake. V Ljubljani dela zanjo inženirski biro. Sprva so kolektiv za tako pot ni navduševal in mnoge so motili visoki dohodki za člane ljubljanske enote. Pozneje se je pokazalo, da je bila to edino pravilna pot za prodor na tržišče, in začeli so opuščati vse obrtne stroke, ki so prinašale izgubo. (Foto: J. Teppey)

V začetku tedna so tehnično prevzemali skladišče z 10.000 kvadratnimi metri površine, kar je za sevniško Lisco vsekakor velika pridobitev. Gradnja s kombinacijo jeklenih nosilcev velja za cno izmed najbolj sodobnih. Nosilce so naredili v krmeljskem obratu mariborske Metalne, skladišče pa so gradili Pionirjevi gradbinci iz Novega mesta. Vrednost skladišča ocenjujejo na 16 milijonov dinarjev. Na sliki je pogled na nastajajoče skladišče.

POSAVSKO PROSTORSKO NAČRTOVANJE

Tudi v mislih prebiti občinske meje

Brežiški Region pripravlja prostorski program in družbeno ekonomski koncept razvoja brežiške, krške in sevniške občine

Brežiški projektivni biro Region pripravlja prostorski program in dolgoročni družbeno-ekonomski koncept razvoja za tri posavske občine: Brežice, Krško in Sevnico. Direktor biroja Karel Filipčič pravi o doseganju delu:

„Skupaj z zunanjimi sodelavci Inštituta za ekonomska raziskovanja v Ljubljani pripravljamo zdaj družbeno-ekonomski koncept razvoja. Med ključne probleme sodi nerazvita pokrajina, ki je močno pod vplivom sosednjih, močnejših gospodarskih združenj. Zlasti močno vpliva zagrebško območje. Prav tako bo povzročal težave prehod iz kmečkega v mestno prebivalstvo. Vprašanje je, kako priti do novih delovnih mest, in končno, kaj bo z območji, ki ostajajo prazna zaradi izseljevanja. Podatki trdijo, da je samo iz brežiške občine na tujem 1500 delavcev. Da bi te težave razčistili, pripravljamo anketo, ki vsebuje vprašanje o razvoju, izpolnile pa naj bi jo vse organizacije Spodnjega Posavja. Pričakujemo gospodarsko združevanje prostora. Zanj pa bo potrebno tudi v miselnosti prebiti občinske meje! Če tega ne bomo storili, načrti nikdar ne bodo postali resničnost.“

„Kakšne pobude ste doslej dobili pri obravnavi teh vprašanj? Kdo predlaga, kaj predlaga?“

„Občine so naročile geološke raziskave, medobčinska komisija pa organizira delo in razprave o aktualnih razvojnih vprašanjih. Največ pobud smo dobili na pogovoru v Cateških Toplicah, kjer so predstavniki družbeno političnih organizacij ugotovili, da sta potrebna dobra dokumentacija in medobčinsko sodelovanje, če se hoče Posavje

znesek precejšen. Mimo 500.000 dinarjev, kolikor bo potrebnih v te namene, bo treba denar še za študijo raziskave vode, za študijo o kanalizaciji in odplakah in za potrebne geološke raziskave. Ko bomo program začeli uresničevati, bo kajpak potreben tudi bančni denar.“

NAŠI MEDSEBOJNI ODNOSI

Samoupravljanje ni parola!

Pravijo, da se učimo na napakah: kako se bomo učili tokrat?

O tem, da naša družba ni brez napak, smo si menda na jasnem. Zadnje čase pa je bilo na dnevnem redu toliko najrazličnejših pretresov, izigravanja samoupravljanja, netovariških postopkov, da je zares postalo vprašanje, ali ni samoupravljanje samo parola.

Zaradi pomanjkljivega samoupravljanja in slabega obveščanja je zavrelo v sevniški Kopitarni je prišlo do hude krvi v novomeškem Mesnem prehrabnem podjetju. Novomeški partijski komite je več ur razpravljal o odnosih med komunisti in o njihovih metodah. Častno razsodišče pri CK ZKS celo meni, da je neformalna skupina vodilnih komunistov povzročila civilno smrt občana.

Če bi vzeli posplošeno, potem gre za vprašanje, kako smo ljudje sposobni reagirati na očitke: če nekdo kritizira, da bi bile stvari boljše, bi morali njegovo mnenje upoštevati, zadeve raziskati in potem ukrepati. Do-

stikrat pa se zgodi, da skušamo tistega, ki nam ni po volji, ki ne govori tako, kot želimo, onemogočiti. Hkrati pa je vse več primerov tožb. Zares je upravičena trditev, da ne bi smela postati metoda, da partijska organizacija izroča svoje interne akte sodišču, ker napadeni toži zaradi razžaljenja časti tistega, ki skuša s kritiko in prošnjo za raziskavo pomagati k boljšemu delu, k jasnejšim pogledom.

Zato je razumljivo, da bi se morali boriti za tako samoupravno družbo, v kateri bo vsak brez strahu lahko povedal svoje mnenje. In kadar gre za spore komunistov: zakaj se ne bi najprej zmenili v organizaciji?

Pravijo, da se na napakah učimo. Če se bomo znali učiti na tem, o čemer je bilo zadnje tedne toliko povedanega in na-

Region je prevzel tudi izdelavo srednjeročnega programa?

„Res je, naredili ga bomo za vse tri posavske občine. Srednjeročni program pa bo mogoč šele tedaj, ko bo pripravljen dolgoročni. Mislim, da bo šele do maja znano, kakšni bodo pogoji gospodarjenja. Dotlej o srednjeročnem programu ni mogoče ničesar reči. Računamo pa, da ga bomo potem naredili kar najhitreje. Ob koncu leta naj bi bil pripravljen.“

Turistični barometer

V Šmarjeških Toplicah se bodo za pusta preselili v japonsko Jokohamo: tak bo namreč naslov karnevalske noči. Restavracija bo urejena v japonskem stilu, najboljše maske bodo nagradili. Rezervacija in menu bosta veljala 45 dinarjev. V Cateških Toplicah bo na pustni torek pel Mišo Kovač, v soboto pa bodo igrala Plave zvezde. Rezervacija stane 30 dinarjev.

Na Otočcu bo prostora za 300 pustnih veseljakov. Če bo šlo po sreči, bo pela Jožica Svete. V podjetju sprejemajo rezervacije, pustnih menujev pa ne bo: vsak ho naročil, kar bo hotel.

V četrtem večjem turističnem središču, v Dolenjskih Toplicah, ne pripravljajo ničesar posebnega. Napovedujejo pa kot vsako leto: maske so zaželeno, najboljše bodo tudi nagrajene.

Kmetijski nasveti

Zajedalske bolezni konj (II.)

Dokler ni konj močneje okužen, je med njim in zajedalcem nekakšno ravnotežje. Pri ponovnih ali močnih okužbah se to ravnotežje podre in zajedalci mnogostransko škodujejo zdravju živali. Prebavo motijo s tem, da lahko delno ali popolnoma zapro črevesje ter poškodujejo želodčno ali črevesno sluznico. Če prodro črevesno steno, nastane vnetje trebušne mreže, temu pa skoraj vedno sledi pogin živali.

Zajedalci še mnogo bolj škodujejo živalskemu telesu s svojimistrupi, ki povzročajo slabokrvnost in razne druge motnje, med njimi tudi živčne. Nadalje škodujejo s tem, da živalim odvzamejo hrano, obolela živina pa slabi tudi zaradi delovanja strupov. Živali postanejo bolj občutljive za druge bolezni in za različna vnetja.

Naj poudarim, da se bolezenski znaki in pogini konj lahko pojavijo tudi pri manjšem številu zajedalcev, če dajemo živalim neprimerno krmo, če v krmi primanjkuje vitaminov ali rudniških snovi, če so konji deležni preslabe nege in velikih, prekomernih naporov ali v primeru, če imajo kako drugo bolezen. Zelo občutljiva so žrebeta, posebno takrat, ko so odstavljeni.

V neki kobilarni so ugotovili, da so do treh let stari konji, ki jih niso zdravili zaradi črevesnih zajedalcev, porabili na dan po 1 kg ovsa in približno 30 odst. več sena, kljub temu pa so še vedno zaostajali v razvoju in v telesni moči. Triletni konji so bili komajda toliko razviti kot zdravljeni dveletni.

Konji se okužujejo z zajedalci ali neposredno: tako da konj požre jajčeca zajedalca s hrano, lizanjem ali kako drugače (pri tem naj poudarimo velik pomen temeljitega odstranjevanja gnoja) ali posredno, če se konj okuži prek nekega posrednika. V tem primeru moramo uničevati posredne prenašalce okužbe. Pri zajedalskih boleznih torej ni dovolj, da žival samo zdravimo, marveč so potrebni še drugi zaščitni ukrepi.

Dr. MILAN DOLENC

Sejmišča

NIČ POSEBNEGA NA SEJMU

V ponedeljek, 15. februarja, je bil na novomeškem sejmišču običajni tedenski sejem, kjer pa zaradi slabega vremena ni bilo posebnega prometa. Kupci so lahko izbirali med 405 prašički, prodanih pa je bilo 333. Manjši pujski so šli v denar po 170 do 250 din, za večje pa so plačevali 260 do 510 dinarjev.

V BREŽICAH BOLJŠE

Na tedenskem sejmu v Brežicah je bilo v soboto, 13. februarja, naprodaj 717 prašičkov, prodanih pa so jih 594. Med temi je šlo v denar 573 mlajših pujskov po 13 din kilogram žive teže in 21 večjih po 8 din kilogram.

V DANI alkohol pada

Mirenska tovarna rastlinskih specialitet in destilacija „Dana“ je v devetih mesecih lani prodala rekordno količino svojih izdelkov: nad štiri milijone litrov različnih pijač. V tem času je celotni dohodek povečala skoraj za četrtino, dohodek pa celo za 65,5 odstotka. Zanimivo je, da so sadni sokovi in peneče se brezalkoholne pijače zavzemali že 61 odstotkov proizvodnje, alkoholne pa le še 39 odstotkov. Te razveseljive spremembe v porabi pijač kažejo, da je bila usmeritev v izdelovanje sadnih sokov in drugih nealkoholnih pijač pravilna.

SMUKA: TRAKTOR S CESTE — Franc Madžar iz Starega loga pri Kočevju je vozil 9. februarja traktor kočevskega KGP od Lače proti Smuki. Na križišču za Lopato je zapeljal s ceste in se prevrnil.

BEOGRAJSKI HUMOR

— Po čem je dinar?
— Po pol dinarja!

(Karikatura D. Rumenčiča iz JEZA)

PRED ODLOČITVIJO

Predsednik TITO: »Pri predlaganju ustavnih sprememb izhajamo iz naslednjih načelnih stališč in potreb: da se dosledneje uresniči enakopravnost narodov in narodnosti ter samostojnost socialističnih republik oziroma avtonomnih pokrajin in njihova večja odgovornost tako za lastni gospodarski in družbeni razvoj kakor tudi za sodelovanje federacije...«

Narodi Jugoslavije so pred novo zgodovinsko odločitvijo. Podobno kot v letih 1941–1943, ko so enakopravnost in suverenost narodov v času vojne in revolucije polagali temelje novi državi.

Govorimo o renesansi načel AVNOJ, o novem AVNOJ, o dogovoru o novi razdelitvi pristojnosti med federacijo, republiko in pokrajino.

Vsa, skoraj tri desetletja dolga pot nove Jugoslavije, je bila zaznamovana z uveljavljanjem njene izvorne poti v boju za svobodo, neodvisnost, demokracijo in socializem. Vsaka revolucija je nujno izvorna, specifična glede na specifične razmere, sicer ne more zmagati. Ker smo upoštevali svoje razmere in iskali pot, ustrežno našim razmeram, smo doslej kljub mnogim navidezno nepremagljivim težavam, krizam in preizkušnjam – še vselej uspeli.

Za Slovence, ki živimo na geopolitično in strateško izredno izpostavljenem ozemlju ter mejimo na dva velika naroda, ki sta v preteklih desetletjih in stoletjih ogrozila sam obstoj našega naroda, je bila ta pot še posebej težava in polna žrtev.

V drugi svetovni vojni smo v boju, ki ga je vodila OF na čelu s KPS in slovensko partizansko vojsko, dali celo več žrtev kot drugi jugoslovanski narodi, tj. 13 % prebivalstva, kar je za Poljake najvišji odstotek v tej vojni. Toda prvič v svoji zgodovini smo ustvarjali svojo narodno vojsko, enotno politično gibanje Osvobodilne fronte ter svojo državo, ki ji je uspelo združiti prek dve tretjini Slovencev in je dvignila narodno zavest od Porabja do Koroske in Beneške Slovenije ter celo med Slovenci, živčini na drugih kontinentih.

Narodni in socialni boj se je zli v en sam tok. Nemarksistično in umetno bi bilo v tem delu sveta, konec 20. stoletja, ločevati narodno in socialno revolucijo.

MEJNIKI NAŠE PREHOJENE POTI

Na dosedanji poti je skupnost narodov Jugoslavije doživela več pomembnih mejnikov. Najpomembnejši so vsekakor: 1948, 1950, 1966. Vsi ti govore prepričljivo o pionirskih in hrabrih naporih za uveljavitev demokratičnega socializma na vseh področjih: v zunanji in notranji politiki, v gospodarstvu in pravosuđu. To je bila trnova pot odpora proti zahodnemu in vzhodnemu pritisku, združenemu / vsestransko blokado in izolaciji, pot oblikovanja delavskih svetov, sistema samoupravljanja ter gospodarske in družbene reforme.

Samosvoja pot oblikovanja demokratičnega socializma, po kateri so krenili narodi Jugoslavije, še danes ni vseč marsikomu na Vzhodu in Zahodu.

Demokratičen model socializma je edina pot za ohranitev in uveljavitev malih narodov, ki pa morajo seveda vsekakor ustvarjalno poiskati različice tega modela, ki najbolj ustreza njihovim gospodarskim, kulturnim, socialnim in drugim razmeram.

Vsaka skupnost narodov, tako je menil Lenin – mora pokazati posebno obzirnost, uvidenost in širokopravnost do malih narodov. Dodati je treba, da naj bi to veljalo v dvojni meri za narode, ki jim ni uspelo, da bi se združili v eni državi, kakor npr. Slovenci, Makedonci ali Albanci.

Lenin je tudi poudaril – in to je potrdilo tudi življenje pri nas – da nacionalnega vprašanja ne gre postavljati abstraktno ter da je treba predvsem razlikovati nacionalizem velikega in malega naroda. Dodati je treba, da je

treba razlikovati tudi narode, ki so imeli določene objektivne možnosti za hegemonijo ali izkoriščanje, od tistih narodov, ki so se vedno borili za svojo narodno svobodo in pravice. Pri nas, žal, v preteklih dveh desetletjih ni bilo malo takih, ki so videli nevarnost predvsem v nacionalizmu in etatizmu malih narodov ali pa so izenačevali nacionalizem velikega in malega naroda ter zvezni in republiški etatizem. Taka stališča so se pokazala za močno napačna in so ustvarjala neugodne mednarodne odnose ter škodila razvoju samoupravljanja na vseh ravneh.

Prav tako so doživele polom teorije, da narodi že „odmirajo“ in da je zlasti v socialističnih deželah že premagana in presežena narodna zavest. Praksa je take teorije demantirala celo v razviti Evropi, v kapitalističnih in socialističnih deželah. Se dlje od odmiranja pa so mnogi narodi v manj razvitih predelih sveta, kjer smo pričeli šele začetku burnega procesa oblikovanja in uveljavljanja novih in novih narodov. Število malih narodov je zelo veliko in se še veča (Od 900 registriranih narodov jih je več kot 7000 manjših od slovenskega naroda.)

Neživljenjske, utopistične teorije in prakse pri izvajanju narodnega vprašanja, ki je pogosto sledilo idejnopolitičnim pogledom o odmiranju narodov, ki je povzročilo v naši federativni skupnosti nemalo težav ter nas pripeljalo do današnje krize oziroma prelomnice, ki se kaže v problemu t. i. mednarodnih odnosov predvsem na gospodarskem področju.

KAKO DO HITREJŠE RASTI SAMOUPRAVLJANJA

Gospodarska in družbena reforma, ki smo jo začeli v skladu z intencijami nove ustave iz 1963, je doživela neuspeh v nekaterih strateško najbolj pomembnih pogledih. Pokazalo se je, da gospodarske stabilizacije v mnogonacionalni državi ni mogoče doseči brez doslednega obračuna – teoretičnega, idejnopolitičnega in praktičnega – z unitarizmom in zveznim etatizmom. Tu se je odkril eden izmed poglavitnih vzrokov sedanje politične in gospodarske krize. Pokazalo se je kot docela napačno stališče, da bi bilo mogoče razvijati samoupravljanje v delovni organizaciji in občini ob negiranju ali podcenjevanju vloge narodov in republik ter pokrajin. Praksa dveh desetletij je pokazala, da taka orientacija, ne glede na to, ali izvira iz teoretično naivno utopističnih, kozmopolitskih ali pa birokratsko centralističnih

Z dovoljenjem uredništva revije *TEORIJA IN PRAKSA*, ki jo izdaja fakulteta za sociologijo, politične vede in novinarstvo v Ljubljani, ponatiskujemo uvodnik iz nove, 1. številke osmega letnika te ugledne publikacije. Smo sredi razgibanega in živahnega političnega obdobja, ko nas priprave na spremembo zvezne ustave izredno zanimajo. Ko hkrati pričakujemo, da bo predsednik republike v kratkem sam predlagal spremembo ustave, se z razmišljanjem ter razpravljanjem o bodočih oblikah političnega sistema hkrati aktivno vključujemo v to delo. V javno razpravo o osnutku načrta za spremembo ustave naj bi stopili obogateni z znanjem, ki nam ga nudijo tudi razmišljanja tovariša V. Krivica, predsednika slovenskega ustavnega sodišča.

nihi oziroma tehnokratsko ekonomističnih gledanj, ni pripeljala do hitreje rasti samoupravljanja, ampak v zadnjih letih predvsem do rastoče koncentracije in finančnega kapitala, ekonomske in politične moči v federaciji, ki se je deformirala v organ z močnimi hegemonističnimi in monopolističnimi, protidemokratskimi tendencami. Toda ne le to: na tej osnovi poudarjena in v ustavi normirana „enotnost družbenopolitičnega in gospodarskega sistema“ je v praksi uveljavljala federacijo čedalje bolj kot „državo v državi“, tako da skoraj ni bilo objektivnih možnosti, da bi se v najbistvenejših gospodarskih in drugih vprašanih javno dajali računi pristojnim organom in javnosti. Taka politika je začela povzročati marsikje boleče socialne in nacionalne neenakopravnosti, zlasti v gospodarstvu in socialni politiki (politika cen, devizni in kreditni režim, investicijska politika, zaposlovanje, solstvo, pokojnine, otroško varstvo, nataliteta itd.)

I. konferenca ZK Jugoslavije je napravila odločne sklepe in ustvarila ozračje, ki omogoča najti sredstva in pota za korenitno rešitev krize.

ZGODOVINSKA PRILOŽNOST REPUBLIK

Sprejeto je bilo stališče, ki predvideva, da bo republika v prihodnje nosilec poglavitne odgovornosti za razvoj samoupravnega sistema od delovnih organizacij do federacije.

Republike dobivajo zgodovinsko priložnost, da obogatijo jugoslovansko socialistično prakso z ustvarjalnimi pobudami na vseh področjih; tako dobivajo možnost, da začno končno urejati svoje probleme samostojno – ne po nekakem jugoslovanskem poprečju, ampak ustrezno svojim razmeram in potrebam, ob enakopravnem sodelovanju, dogovarjanju ter medsebojni pomoči z drugimi republikami.

Prodrlo je spoznanje, da mora suverenost naroda oziroma republike temeljiti predvsem na njeni nedotakljivi pravici, da samostojno odloča o razvoju svojega narodnega gospodarstva ter o razdelitvi presečka dela, ki ga ustvarja na svojem ozemlju.

Smu pred velikimi odločitvami. Kaj naj republike prepuste od svoje suverenosti skupnim organom – federaciji – in kaj naj zadržijo v svoji pristojnosti?

Kako ustvariti med narodi in narodnostmi Jugoslavije nove odnose, ki naj zavarujejo enakopravnost na vseh področjih?

Kako npr. zagotoviti jezikovno enakopravnost v vojski in predstavnih v tujini?

Kako v vse te odnose vgraditi element sodelovanja in solidarnosti, ki bi spodbujal k iskarnju učinkovitih poti celovitega in hitrejšega razvoja socialističnih odnosov in vsestranskega napredka?

Za našo republiko pa se zastavlja vprašanje, kako ustvariti take pogoje na področju zunanje politike, da bo ustrezala našim življenjskim potrebam, ko ena tretjina Slovencev živi zunaj svoje države v treh sosednjih državah in drugod po svetu.

Dalje: kako pri razmejitvi gospodarskih pristojnosti med federacijo in republiko upoštevati geopolitični položaj Slovenije, odprto mejo ter jugoslovanski enotni trg?

PRED REFORMO ZVEZNE SKUPŠČINE

Mislim, da načelni in praktični razlogi zdaj govore za reformo zvezne skupščine ter za to, da se opusti njen sedanji neučinkoviti in za-

Vladimir Krivic, predsednik ustavnega sodišča Slovenije

pleteti ustroj. Kako naj sicer predsedstvo federacije, zvezni izvršni svet in zvezna skupščina učinkovito rešujejo skupne probleme republik?

Zvezno skupščino naj bi v prihodnje predstavljala en sam dom: zbor narodov. Tega naj sestavljajo številnejše delegacije, ki bi bile izbrane na tak način, da bi bilo zagotovljeno – ob primerni spremembi volilnega zakona – ustrezno predstavništvo vseh področij samoupravljanja iz republik oziroma pokrajin. (Če bi se odločili za dva zbora: da zbor narodov ni delegacija samoupravljalcev, ampak občanov – ne samoupravljalcev ali koga?) V skladu z novimi pojmovanji vloge federacije in zahtevo po večji učinkovitosti in odgovornosti je samo enotna delegacija republike oziroma pokrajine, kjer bi lahko n. pr. ena polovica bila kandidirana oziroma izvoljena po teritorialnem, druga polovica pa po proizvodnem načelu. Tako oblikovana skupščina bi omogočila tudi predsedstvu federacije in zveznemu izvršnemu svetu učinkovitejšo delo in sodelovanje.

Pri uveljavitvi sklepov I. konference ZK Jugoslavije poskušajmo biti dosledni, načelni, kajti novi sistem ne bo mogel dati rezultatov, če bi privolili v kompromise, ki niso v skladu s celotno zasnovo novega AVNOJA; ta pa temelji na vsestranski enakopravnosti in suverenosti narodov oziroma republik.

Kolikor dosledneje in hitreje nam bo uspelo realizirati nova spoznanja, toliko trdnejsa in uglednejša bo nova skupnost jugoslovanskih narodov navznotraj in navzven. Hibridne rešitve bi nas nujno pripeljale v novo krizo.

Zelo pomembno je zategadelj, da se n. pr. vsi zvezni organi oblikujejo dosledno po paritetnem načelu ter da se na vodstvenih položajih menjajo po določenem redu predstavniki posameznih republik.

Zvezna in republiška ustava ter zvezni in republiški zakon morajo v praksi in v ustavi dobiti enakopraven položaj.

Hierarhični odnosi, kolikor še obstojajo med zveznimi in republiškim vodilnimi organi, se morajo odpraviti.

Zvezna ustava naj bi v prihodnje obsegala le temeljna načela našega družbenega sistema ter določbe o pristojnostih organov federacije. Vse drugo bi bilo nujno prenesti v republiške ustave, t. j.: določbe o pravicah in svobodah državljanov, o samoupravljanju v delovnih organizacijah in občinah ter o pristojnostih in organih republike.

Republiške ustave bi se morale izogibati deklarativnim določbam, določiti pa poglavitne temelje za urejanje samoupravnih odnosov v statutih delovnih organizacij ter občinskih statutih in republiških zakonih.

Občinski statuti in statuti delovnih organizacij naj postanejo bolj pomemben del našega ustavnega reda.

Nova, tretja ustava nove Jugoslavije, se bo pripravljala predvidoma dve leti.

Uzakoniti mora novi AVNOJ, temelj enakopravnosti Jugoslavije v graditvi samoupravnega družbenega reda.

Tako pomemben družbeni dogovor bi bilo treba, v skladu z načelom enakopravnosti narodov in republik, izglasovati v vsaki republici posebej.

V Ljubljani, konec decembra 1970.

Kaj dela avtomatski LUNOHOD na Meseecu?

Ves svet govori te dni o srečni vrnitvi treh Američanov z Meseca, hkrati s temi govoricami pa so znova oživila tudi ugibanja, kaj počne na Meseecu sovjetski samogibni aparat »Lunohod-1«, ki ga je tja odnesla lani 17. novembra sovjetska avtomatska postaja »Luna 17«. Glavni konstruktor tega vozila takole opisuje podobo in delovanje prvega »samohodnega vozila« na Luni

Postaja »Luna 17« je zapleten kozmični aparat s celo vrsto sistemov. Eden glavnih sistemov je samohodna šasija, ki transportira ostale sisteme. Šasija ima dele, ki so namenjeni navadnemu premikanju (v tem primeru kolesa), in sisteme, ki so nujni za premikanje po nevarnih tleh in po strminah. Ima motor in transmisijo, sisteme za vodenje, ki izpolnjujejo povelja z Zemlje, elektronsko logično napravo za avtomatsko manevriranje in varnost v nevarnih položajih, zbirko instrumentov za merjenje, opazovanje dela posameznih naprav in za zbiranje informacij.

Šasije je kar največ mogoče lahka, obenem pa taka, da lahko nosi čim več tovora. V vsakem transportnem stroju je razmerje med lastno težo šasije in tistega, kar se postavi nanjo, svojevrsten »težilnostni koeficient izkoristka« konstrukcije. Samohodna šasija »Lunohoda-1« ima tako razmerje nekajkrat večje, kakor stroji na Zemlji.

LUNOHOD-1 JE AVTOMAT BREZ VOZNIKA

Visoka stopnja zanesljivosti je naslednja lastnost konstrukcije. »Lunohod-1« je avtomat, brez voznika, ki bi v potrebi odpravil možne napake, popravil stroj, preveril, kakšna so tla, po katerih se vozilo premika, ali odmaknil kamen izpod kolesa. Zatorej so potrebne naprave, ki zanesljivo določajo, kakšna so tla, po katerih se vozilo premika, in pa seveda naprave, ki dobljene podatke telemetrijsko pošiljajo na Zemljo.

Avtomatski sistem v vozilu varuje »Lunohod-1« pred nepričakovanimi nevarnostmi — da bi se aparat prevrnil na strmini, pred poškodbo motorja, transmisije ali drugih delov zaradi prevelike obremenitve itd.

Konstrukcija šasije ima še neko važno lastnost — kot sle-

herni kozmični aparat je tudi »Lunohodova« šasija omejena glede prostora. Konstruktor mora torej dobro izkoristiti zelo majhno kapaciteto, da bi šasija docela opravljala vse svoje naloge, pri tem pa mora nositi tudi precej velik tovor. In zakaj ima »Lunohod-1« kolesa?

ZAKAJ TUDI NA LUNI S KOLESI?

Med konstruiranjem smo preanalizirali različne tipe delov za premikanje. Preverjali smo gosenični način vožnje, prav tako pa smo posvetili pozornost tudi eksotičnim oblikam premikanja, kot so »koraki«, »poskoki« in drugi. Vendar smo ugotovili, da so za gibanje našega »Lunohoda« najprimernejša kolesa. Kolo je zanesljivo, ekonomično in konstruktivno enostavno, daje pa velike možnosti za premikanje po različnih tleh. Pri gosenicah na primer pride do velike dinamične obremenitve, trenje je večje, manjša pa je zaščita pred kozmičnim vakuumom in škodljivim vplivom Mesečevih tal. Gosenice so torej manj zanesljive. Zanesljivost pa je prva kvaliteta za kozmične avtomate. Način premikanja je sicer izposojen od goseničnih strojev. Tisti del »Lunohoda-1«, ki stroj premika, nima volana ali kakšnega drugačnega krmila. Vozilo obračajo različne brzine, ki se dodajajo eni ali drugi strani šasije.

S ČIM BI NA LUNI »PODMAZALI« KOLO?

Poseben problem, ki ga je bilo treba rešiti, je bil super vakuum na Luni. Kakršnokoli vozlišče trenja, izdelano iz navadnega materiala, ne more vzdržati v vakuumu niti nekaj minut. Tukaj pa so vsi mehanizmi imeli vozlišča trenja: kroglični ležaji, tulci, tečaji, zobniki. Mazivo, kakršno uporabljamo za stroje na Zemlji, v vakuumu hitro izpari. Zato smo morali uporabiti nova maziva,

nove konstrukcijske materiale, nove posebne zaščitne sloje za močno obremenjena vozlišča trenja.

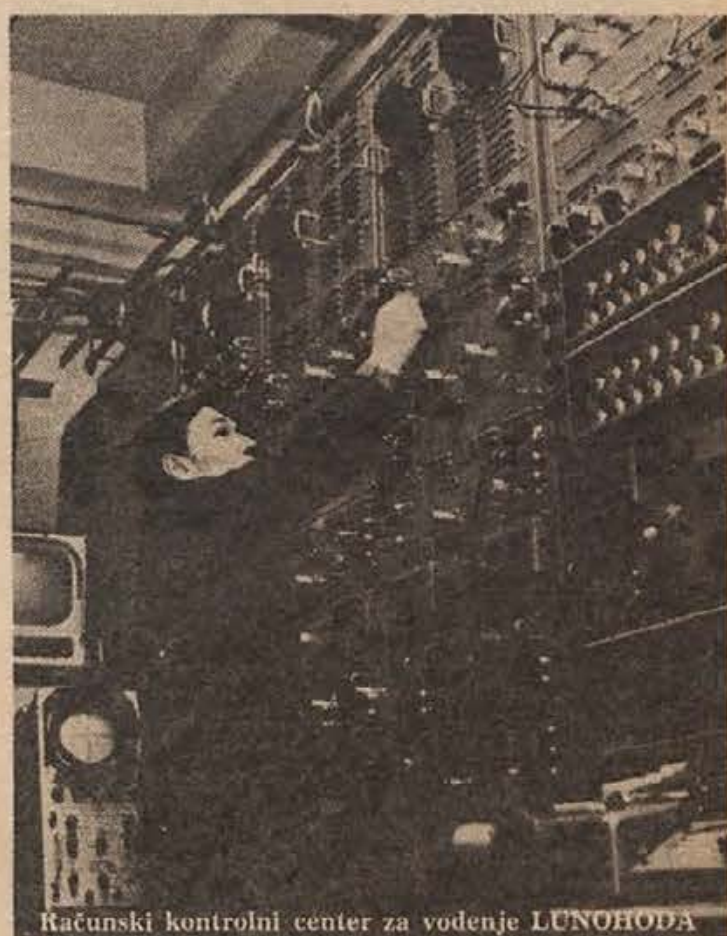
Težko je bilo zagotoviti normalno temperaturno stanje vozlišč šasije. Temperatura na Meseecu se bistveno spreminja, s tem pa tudi temperatura vozlišč v stroju. Ni ga pa mogoče oskrbeti s pripravami za ohlajevanje ali ogrevanje. Razen tega so na Meseecu, ki nima varovalnega ozračja, zelo škodljivi kozmični žarki za vse nekovinske dele in naprave.

VOZNIK JE 400.000 KM ODDALJEN OD »VOLANA«!

Posebno je treba poudariti specifičnost Mesečevih tal. Del vozila, ki je namenjen premikanju, mora biti tako konstruiran, da se ne pogreza v tla, če so preveč rahla, in da ne podrseva na preveč čvrsti podlagi. Pri tem je treba upoštevati še vpliv Mesečeve gravitacije, ker so ob težnosti, ki je šestkrat manjša kot na Zemlji, naglo menja podoba vzajemnega delovanja koles in tal. Vse to smo natanko preizkusili že na Zemlji z maketo »Lunohoda«.

Voznik »Lunohoda-1« je kajpak na Zemlji, oddaljen od stroja, katerega vodi, skoraj 400 tisoč kilometrov. Na televizijskem zaslonu opazuje traso, instrumente, ki dajejo informacije in kontrolirajo delo sistemov v šasiji, opazuje navigacijske naprave. To daljinsko vodenje »Lunohoda-1« je seveda zelo zapletena stvar. Radijski signali, televizijske slike in informacije instrumentov z Meseca zaostajajo za pravimi dogodki tudi po nekaj sekund. Povelje, ki ga voznik na Zemlji da »Lunohodu«, bo vozilo izpolnilo šele čez nekaj sekund. Če voznik opazi na zaslonu jamo pred vozilom, pomeni, da jo je vozilo »zagledalo« že pred nekaj sekundami, in ko ustavi stroj, se je ta ustavil nekaj sekund pozneje. Torej je treba zelo pozorno in spretno meriti čas, razdaljo in brzino, skratka voznik mora biti stalno na preži, da na televizijski sliki razpozna oviro, določi njeno velikost in razdaljo do nje in da jo spretno obide.

(Povzeto po reviji ZEMLJA SOVJETA, ki jo izdaja »Prosveta« v Beogradu, Terzijje 16/1)

Računski kontrolni center za vodenje LUNOHODA

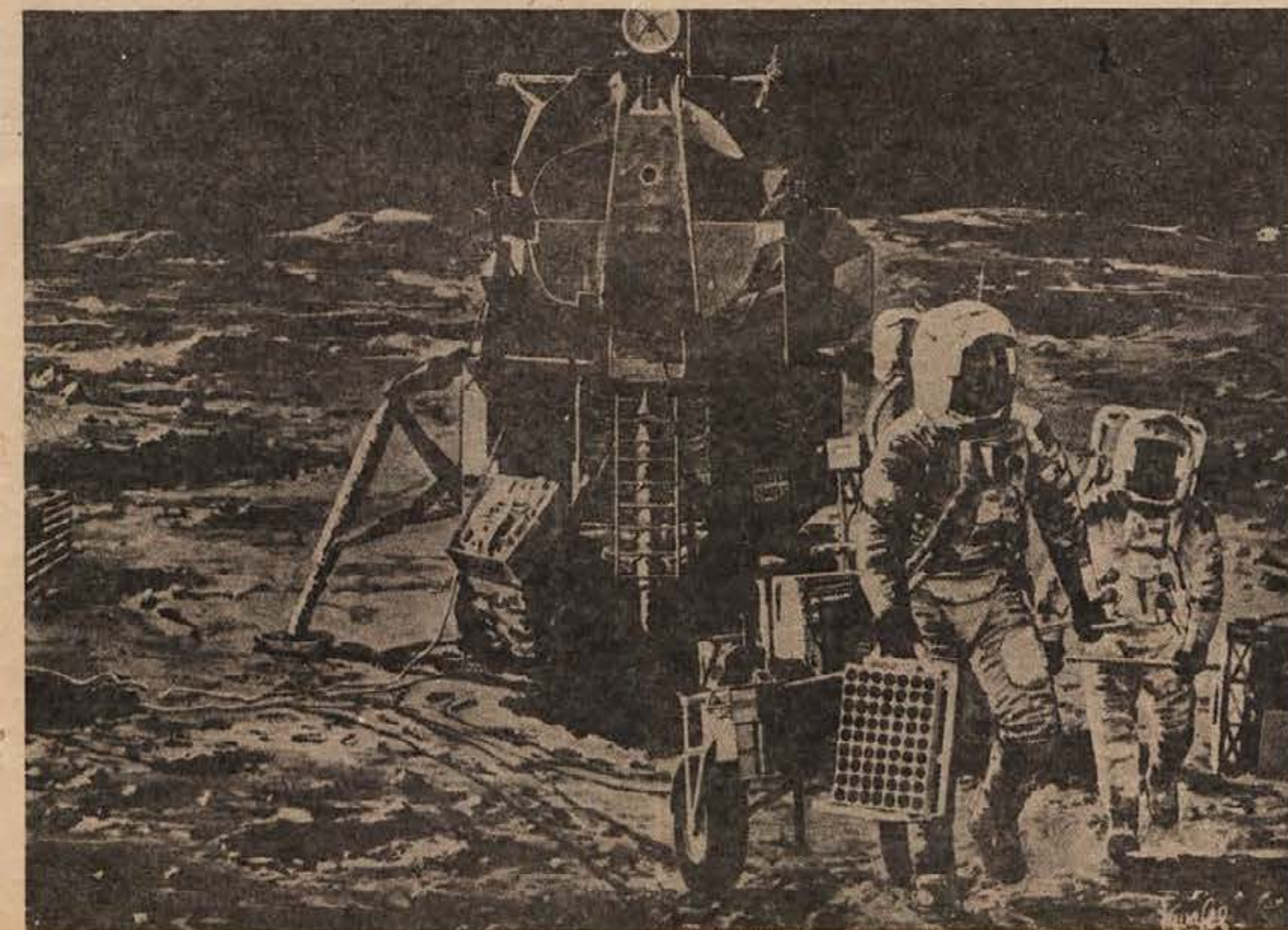

Centralna dvorana za upravljanje LUNOHODA z Zemlje

...in kaj ljudje iz Škorpionja

VELIKI TRENUTEK je tu: Lunarni del »Apolla 14« — Škorpion (Antares) je pristal v območju gorovja Fra Mauro. Alen Shepard in Edgar Mitchell sta najprej postavila na Mesec usmerjevalno anteno v podobi dežnika in ameriško zastavo, potem pa sta se lotila dela. Z dvokolesno »cizo« in znanstvenimi aparati sta se napotila po površini »blede Lune«, da bi jo raziskovala. — Zdaj, ko so ameriški vesoljci spet srečno doma (ta

čas sicer še v obvezni karanteni na zdravniških preiskavah), je ugibanj, kaj počne na Meseecu sovjetska samohodna avtomatska postaja »Lunohod-1«, seveda po vsem svetu več kot dovolj. Kaže pa, da so se Rusi raje odločili, da jim pri osvajanju vesolja pomagajo aparati in avtomati, medtem ko pošiljajo Amerikanci na Mesec ladje s človeškimi posadkami. — Na sliki levo: takole je slikar predstavil prve korake zadnjih treh ameriških vesoljcev na Luni...

V zimskem času
uživajte vitaminske
bonbone VISOKI C

ŠUMI

»Brez, Dolenjca«: kot brez žlice v hiši!»

(Nadaljevanje s 1. strani)

je kaj v listu, zakaj taka zmešnjava? »

Zlasti starejši naročniki so radi potožili: »To ni več Dolenjski list!«

Spremembe nekaterih strani, ki so bile potrebne zaradi drugačnega razporeda gradiva v listu, so res spremenile zunanjo podobo časnika, pri čemer je ofset tisk seveda tudi prispeval svoje. Vsem ljudem (skoraj brez izjem) so bile všeč barvne slike, ki smo jih objavili v novoletni številki in nato spet v prvi letošnji številki. Vsak teden si jih seveda ne bomo mogli privoščiti, saj je precej stanejo. Žal pa delovne organizacije za barvne oglase zdaj še niso navdušene, čeprav bi z objavljanjem takih reklamnih oglasov imeli tudi možnost večkrat objavljati barvne slike iz življenja občanov našega širšega območja.

STARA NAVADA — ŽELEZNA SRAJCA!

Bilo je res precej zamer, ko se je prejšnja zadržana stran preselila na 22. stran — čeprav hkrati ne manjka številnih pohval, da pa je zdaj „mogoče prav na zadnji strani lista marsikaj zanimivega in lepega prebrati!“. Prekatero pikro smo slišali tudi na račun drugih sprememb glede posameznih strani oz. rubrik, vendar vas prosimo za razumevanje: vse to je bilo potrebno, če smo hoteli uveljaviti zamisel o malce pestrejši zunanji in notranji podobi lista. Zdaj, ko so se bralci že navadili na spremembe, je graj vedno manj, hkrati pa več pohval, da so ljudje z listom zadovoljni. Takole pravijo:

„Ustregli ste nam s Finžgarjevo povestjo Beli ženin, zadovoljni smo z raznimi novimi zgodbinami in podlistki, mnogi pa so veselji tudi križank, ki jih imamo zdaj kar v vsaki številki lista. Časopis je bolj pester, v njem pa je tudi več branja...“

Povsod po svetu se uredništva listov boje spreminjati ustaljeno zunanjo podobo časnika, saj že sprememba oz. prenos posameznih rubrik ali celo sestavkov vzejevolji bralca. Človek se navadi, da na istem mestu vedno dobi ustrezno crnko branje. Zaradi tega so bile novoletne spremembe v domačem listu ne ljube, a potrebna „operacija“, ki nam je prinesla nemalo zamer in ki jih ljudje le počasi opazujejo. Precej pripomb je bilo na račun „belega ovrtnika“, se pravi prejšnjega roba, ki je bil širok in nepokrit (seveda pa na njem tudi ni bilo kaj prebrati). Nekateri še zdaj zamerejo, da izhaja Dol. list „brez pulja“, hkrati pa se počasi vsi privajamo na skrajno izkoriščen papir — saj končno z naročnino plačujete novice, ne pa papirja za zavijanje...

KAJ PRAVIJO V OBCINAH?

BELA KRAJINA: zgoščena ocena novosti v listu je v obliki belokranjskih občinah približno takale: Dolenjski list je dobil zelo prikopno novo obliko, vidimo pa tudi velik napredek v vsebini in pestrosti notranji podobi časnika.

SPODNJE POSAVJE: časopis je res boljši, mnogo več je zdaj v njem branja, zlasti zadnja stran je zelo brana. — Posameznikom v občinskih upravah pa ne ugaja pestrejša zunanja podoba lista, ker gledajo na spremembe v tisku skozi očala občinskega proračuna. Slišali smo celo očitke: „Čemu ste šli v luksuz? Ofset tisk in barvne slike so dražje, lahko bi vztrajali pri starem. Čemu zahtevate zdaj enkrat večji znesek za sofinanciranje, kar ni v duhu stabilizacije?“

Naj takoj povsem občinskim vodstvom sporočimo, da pet let nespremenjeno sofinanciranje komunskih strani ne ustreza več! Novi tisk ni nič kaj dražji od starega, barvnih slik si pa žal res ne bomo mogli privoščiti vsak teden, morda le trikrat ali štirikrat na leto!

Bralci v Spodnjem Posavju seveda iverjave liste ne gledajo „skozi proračun“, temveč so prav tako zadovoljni kot naročniki v drugih občinah.

KOČEVJE IN RIBNICA: list je zdaj dober urejen, vsebinsko boljši, veliko več je branja, dobre so križanke, nismo pa zadovoljni z neredom v prejetanju lista. Vse preveč je zamud!

NOVO MESTO: veliko več imate zdaj različnega branja in zanimivosti. Se boljše bi bilo, če bi večkrat pogledali „dez planke“ naše pokrajine. S seji pišite še bolj zgoščeno! Všeč nam je večja preglednost v listu.

TREBNJE: lepo je, da je v domačem listu zdaj veliko manj tiskarskih napak in da so strani in članki bolj pregledni. To je listu v čast. Z ljudmi je list našel dobre stike, povsod bralci dobro vedo, kaj pišete.

SPLOŠNO MNENJE: „Ljudje verjamejo, kar je napisano! O člankih in drugih sestavkih so javno govori. Le poglejte, kaj ste zbrali za Jelko Lavrič v dobrih šestih tednih: več kot 5 milijonov starih dinarjev za človekoljuben namen! Le kdo bi bil še sposoben v tako kratkem času zbrati tako lep denar?!

»Malo vi — malo mi...«

Dolenjski list je sorazmerno še vedno poceni: ko plačate letno naročnino 49 dinarjev, ste s tem prispevali za eno številko komaj 0,94 din, če ste stalni naročnik lista in ga dobivate na dom. Kar manjka, mora se vedno zbrati uprava lista za vas, to pa je kar 0,86 din pri izvodu. Zato zbiramo oglase, reldamo in najrazličnejše objave, občinske skupščine pa sofinancirajo svoje stalne komunske strani, da je list vsaj malo cenejši. Brez takih dohodkov in sofinanciranja bi moral biti naš časnik še enkrat dražji.

od četrtka do ponedeljka do naše pošte Kuželj ob Kolpi. Kakor sem slišal od drugih, prav tako prizadejih, ga bomo verjetno odpovedali. Vprašujemo se, zakaj bi brali stare časopise, ki jih dobimo na našo pošto šele peti dan po izidu? »

Odgovor: Glede zamud smo se že ostro pritožili tako v tiskarni kot pri odpremi lista v Ljubljani. Marsikaj se je že glede tega izboljšalo, marsikaj se še mora! Tovariši Kriz, vabimo vas, da začnete znova tudi dopisovati, čeprav je Kuželj res tako zelo oddaljen od drugih središč!

Tudi drugim naročnikom ki so zadnje tedne naš list večkrat dobili z zamudo, se opravičujemo zaradi ne ljube nerodnosti, pri čemer pa znova sporočamo: list tiskamo in odpošiljamo v Ljubljani, pri čemer smo vsi popolnoma odvisni tako od rednega dela tiskarne, kot od odpreme službe v „Ljubljanskem dnevniku“ ki opravlja hkrati s svojo odpremo tudi naš tedenski list.

URESNIČENE OBLJUBE IN NOVI NAČRTI

Ze večkrat smo lani bralcem obljubili, da pripravljamo spremembe v vsebini in zunanji podobi domačega lista. Kar smo znali in mogli, smo v zadnjih tednih uresničili. Novi pogoji za delo v ofset tehniki so nas seveda glede marsičesa znova obremenili, hkrati pa obetajo, da bo list še pestrejši, ko bomo znali izkoristiti vse prednosti takega tiska. Res je papir za ofset tisk nekaj dražji (dela ga krška tovarna papirja in celuloze), tiskarski stroški pa se glede nove tehnike nič kaj bistveno ne razlikujejo od prejšnjega tiska v svetu. Ne bi smeli tudi pozabiti, da gre zdaj na vsako stran Dolenjskega lista pribl. 34 odstotkov več gradiva kot ga je bilo na prejšnjo stran časnika. To pomeni, da pri obsegu 24 strani dajemo bralcem v roke pravzaprav dobrih 33 strani gradiva. To pa je natanko tak obseg, kot smo ga nudili bralcem in naročnikom našega časnika lani od januarja do konca maja. Mnogo je pohval, da so ljudje z listom zadovoljni prav zato, ker je v njem zdaj več branja, pestrejša vsebina pa dela tudi sicer list prikopnejši in za vsakogar zanimiv.

Obljube so torej uresničene, nismo pa brez novih načrtov! Njihovo izpolnjevanje bo v celoti odvisno od razumevanja ustanoviteljev, se pravi 9 občinskih konferenc Socialistične zveze, kot od 9 občinskih skupščin v pokrajini, ki odločajo, kako bo s sofinanciranjem stalnih komunskih strani v letu 1971. Uprava lista je glede dohodkov iz reklame, oglasne ter naročniške službe že lani dosegla gorjo mejo; tu ne moremo ne pretiravati, niti ne pričakovati čudeže v. Na občinskih oblastnih kot političnih vodstvih je zdaj, da odgovorijo na vprašanje:

— kakšno in kolikšno obveščanje v pokrajini želimo, — kakšno Dolenjski list hočemo imeti v naših občinah, in — kaj bo socialistična skupnost prispevala svojim občanom in članom SZDL, da bi imeli in obdržali sorazmerno ceno, pa hkrati dobro in zares v sestransko obveščanje.

Nova oblika in pestrejša vsebina časnika nas spodbujata, da obveščamo v domači pokrajini še poglajamo, razširjamo in v sestransko krepiamo. TONE GOSNIK

Člani novinarskega krožka na sestankih preberejo svoje spise in se pogovorijo, kako bi svoje pisanje izboljšali ter o čem bodo pisali. (Foto: A. Vitkovič)

Iskrenost v srcih kmečkih otrok

Osnovna šola v Šentrupertu je znana po svojem novinarskem krožku — Branko, Zlatka, Poldek, Darinka, Jožica in drugi znajo vse svoje občutke in doživetja napisati preprosto, a tako, da je mnogim všeč

Novinarski krožek na osnovni šoli v Šentrupertu ima že bogato tradicijo. Ustanovili so ga pred desetimi leti, danes pa šteje več kot 20 učencev, ki so s svojim dopisovanjem na radio, v vse mladinske časopise in drugim dosegli že lepe uspehe in dobili veliko priznanj in pohval. Lani so bili edini iz občine, ki jih je republiška Zveza prijateljev mladine povabila na zbor mladih dopisnikov v Velenju.

Šentrupert je miren, idiličen kraj, ki je odmaknjen od glavnih prometnih poti in zaživi le ob praznikih ter sobotah in nedeljah, ko se prebivalci, ki so pretežno zaposleni drugod, vračajo domov na oddih. Prebivalstvo je večinoma kmečko. Otroci, ki obiskujejo osnovno šolo v Šentrupertu, so oddaljeni od šole po uru hoda in več. Zaradi dela na kmetijah in slabih prometnih zvez imajo le malo možnosti za popoldansko izvenšolsko udejstvovanje. Zato jim šola omogoča udejstvovanje v krožkih zjutraj pred poukom ali takoj po pouku.

Člani novinarskega krožka se sestajajo vsak ponedeljek zjutraj pod vodstvom mentorice Danice Zupan, ki o njih pravi:

„Vse znanje si otroci pridobijo v šoli, zato jim skušamo nuditi čim več. Otroci so skromni in tihi in neverjetno prizadevni. So iznajdljivi in se tudi potem v življenju dobro znajdejo. Imajo zelo izostren čut za opazovanje drobnih dogodkov okrog sebe, ki jih mnogi sploh ne bi opazili, ob tem pa jih znajo opisati še tako iskreno, da preprosto način njihovega izražanja nikogar na moti. Mislim, da je prav v tem uspeh, ki ga dosegajo s svojim pisanjem.“

Člani novinarskega krožka so za svoje dolgoletno dopisovanje v Pionirji, Pionirski list, Kurirka in pionirske radijske oddaje dobili že več diplom in knjižnih nagrad. Veliko nagrad so dobili tudi posamezniki. Najbolj so veseli, kadar vidijo v časopisu objavljen svoj dopis.

„Če ni objavljen, nismo razočarani“, pravijo, „ker vemo, da je dopisnikovo veliko, in ne pričakujemo, da bodo objavljali samo naše dopise.“

Učenci se vključijo v novinarski krožek v četrtem ali petem razredu in traja največja vna za pisanje do sedmega razreda, ko so učenci zelo zaposleni s šolskim delom.

Kje najdemo mali dopisniki snov za svoje spise in o čem najraje pišejo?

Branko Markež je povedal: „Najraje pišem o sejmih na Veseli gorji, kjer je vse tako živahno, in o proslavah v šoli. Posebno rad pišem intervjuje. Ko sem nekoč napisal pogovor z nekim lončarjem, ki tudi prihaja na sejme na Veselo goro, sem napisal vse, kar mi je povedal zanimivega, le imena nisem zapisal. Navadno si za intervju doma prej pripravim vprašanja, potem pa grem k tistemu človeku, s katerim se hočem pogovarjati, skupno s prijatelji.“

Jožica Umek je dobila prvo nagrado za najbolj iskreno napisan spis v nagradnem natečaju „Tistega lanskega dne...“, ki ga je v januarju razpisal Dolenjski list. „Nagrade sem zelo vesela, ker je nisem pričakovala. Denar bom spravila za šolske potrebe. Napisala sem, kako mi je umrla mama. Sedaj smo že dobili drugo mamo, ki je z nami zelo dobra. Še nikoli nisem dobila nagrade, zato sem se še posebno razveselila.“

Jezik teh otrok je preprost in včasih precej okoren, vendar je iz vsake besede čutiti iskrenost in veliko voljo do pisanja. Pišejo o drobnih dogodkih, ki jih odrasli ne opazijo več, ker imajo druge skrbi, oni pa jih doživljajo po svoje, se vanje poglabijo in opišejo tako, kot jih odrasli ne bi več znali. V čem se razlikujejo od svojih vrstnikov v mestih? Predvsem po svoji skromnosti in občutku za drobne dogodke.

Nekega dne bodo tudi ti otroci odšli za kruhom, morda v večja mesta, daleč od doma, ter v šole, kjer bodo spoznavali drugačno življenje. Morda bo komu izmed njih prav sodelovanje v novinarskem krožku pripomoglo, da se bo v večji meri posvetil pisanju.

A. VITKOVIČ

Bitka za petletni načrt

Trimesečna bitka za sprejem novega petletnega načrta javnih del za obdobje 1972 do 1977 in za sprejem ponovnega krajevnega samoprispevka je častno dobljena. Nič ne pričakoval, da bodo ljudje v gospodarsko dokaj zaostali občini, kjer imajo poprečne osebne dohodke za 20 odst. manjše, kot znaša slovensko poprečje, tako enotni v prizadevanjih za napredek.

Medtem ko sedanji 4-letni samoprispevek še teče, so se občani že odločili za novega ter s tem izpričali veliko družbeno zavest. Akcija pomeni hkrati velik politični uspeh organizacij, ki so se pod okriljem Socialistične zveze zavzemale za samoprispevek, vedoč, da je to edina možna pot k hitrejši izgradnji zaostale infrastrukture.

Tako bo do leta 1977 porabljenih za razna komunalna dela 29 milijonov dinarjev. Moderniziranih bo več cest, zgrajenih precej vodovodov, elektrificiranih več vasi in zgrajenih nekaj objektov turističnega in kulturnega značaja. Razumljivo, da s tem komunalna problematika še daleč ne bo urejena, saj se trenutno v

črnomaljski občini komaj 40 odst. prebivalstva oskrbuje z zdravno pitno vodo, več kot polovica vasi nima troyaznega toka, več kot 80 odst. cest od 1. do 3. reda pa je makadamskih in slabo vzdrževanih.

Veliko razumevanje za skupen komunalni napredek kažejo tudi delovne organizacije, saj so na zborih volivcev po podjetjih povsod sprejeli sklepe, naj se delavski sveti odločijo za 0,5-odstotni prispevek od izplačanih neto osebnih dohodkov. Tako se bo zbralo v petih letih poleg 2.750.000 din samoprispevka še 5 milijonov dinarjev prispevka iz kolektivov. To bo osnova, h kateri bo občinska skupščina iskala dodatna sredstva kot posojila iz republiških skladov in bank.

Občani črnomaljske občine so na nedavnih zborih volivcev z visoko udeležbo kot z enotnim glasovanjem v prid akciji napredka znova dokazali izredno postrtovalnost, kakršno pogrežajo v Sloveniji v veliko bolj razvitih območjih. Prav zato v svojo pravico pričakujejo razumevanje pri dodeljevanju posojil in s tem podporo manj razvitim območjem, h katerim spadajo. Prav gotovo je občinska skupščina z družbeno-političnimi organizacijami vred, z domačim gospodarstvom in delovnimi ljudmi mobilizirala vse lastne sile, da bi jih čimprej izbrisali iz spiska nerazvitih.

RIA BAČER

Ostreje proti kriminalu!

(Nadaljevanje s 1. str.)

zavzeli za pogostejše obveščanje javnosti o delu in težavah. Kadrovsko čvrstejši bodo lahko bolj učinkovito posegali v boj z gospodarskim kriminalom in drugimi, družbi škodljivimi pojavi. Udeleženci posveta so menili, da se je potrebno določeno zavezati za večjo samostojnost organov družbene kontrole, katerih dejavnost in ukrepi ne bi smeli biti podrejeni lokalnim vplivom, ki bi bili v nasprotju z družbenimi interesi. Z dosedanjim delom niso bili povsem zadovoljni, čeprav je očitno, da je gospodarskega kri-

minala vse več, število odkritih dejanj upada. Družbena kritika je upravičeno vse ostrejša: inšpekcijske službe, pravosodje in javna tožilstva bodo morali delati bolj učinkovito in odgovorne. Od 1966. do 1970. leta so sodišča po obtožbi javnih tožilstev obravnavala 678 tatvin na škodo družbenega premoženja in 572 kaznivih dejanj v gospodarstvu. Komaj 5 odstotkov so jih odkrili organi družbene kontrole. Gospodarskih prestopkov so v tem času odkrili 361, 1965. leta še 115, lani so jih naznanili komaj 68. Neverjetna je številka, da so na območju, ki

šteje okrog 160.000 prebivalcev, zaradi davčne utaje uspešno obtožili komaj dva zavezanca. Proti nezakonitemu bogatstvu ni pravih ukrepov. Davčne službe dejansko sploh ne odkrivajo davčnih utaj! J. SPLIČAL

Za pusta »Županova Micka«

V Grčaricah vsako leto slovesno „proslavljajo“ pustni narodni praznik. Letos bodo nastudirali Linhartovo komedijo „Županova Micka“, premiera pa bo v soboto, 20. februarja.

Fantje in dekleta so pod režijskim vodstvom Norberta Cerneta resno poprijeli.

tistega
lanskega
dne

Umrla mi je mama

Takega dne, kot ga bom opisala, ne bom več doživela. Nekega dne je moja mama zbolela. Drugi dan smo odšli po zdravnika. Ko je prišel, ji je dal zdravila proti bolečinam in glavobolu. Kmalu se je počutila veliko bolje, vendar je očetu rekla, naj ne gre v službo. Oče pa je v službo vseno odšel, ker se je bal, da mu ne bi znižali plače.

Pri nas je bila takrat tudi mamina sestra. Ko sem prišla iz šole, sem odšla k mamini postelji in dolgo sva se pogovarjali, kako bo, ko bom šla na počitnice. Potem smo se otroci dogovorili, da gremo na travnik po regat. Če bi odšli takoj, bi mamino našli ob vrnitvi že mrtvo, tako pa je umrla v naši prisotnosti.

Ce ne bi bilo mamine sestre, bi štirje otroci ostali sami pri mrtvi mami. Takoj smo odšli po zdravnika, a bilo je že prepozno. Stekla sem v vinograd po sovaščanko, da je mama preoblekla in jo položila v posteljo.

Kmalu so ljudje po vasi govorili, da je naša mama umrla. Nekateri niso mogli verjeti. Sele ko so jo videli mrtvo, so verjeli.

Bilo mi je zelo hudo. Tega dne ne bom nikoli pozabila.

JOŽICA UMEK,
novinarski krožek na
osnovni šoli Sentrupert

Rešeno življenje

Bila sta dva dneva v avgustu: ponedeljek in torek. Dneva kot vsi drugi v tednu, pa vendar bolj razburljiva, ker sta odločala o usodi dveh življenj. Tu se pričinja moja zgodba, ki mi bo še dolgo ostala v spominu.

Prvič sem nosila pod srcem bitje, ki sem ga pričakovala z vso ljubeznijo proti koncu meseca.

Tistega usodnega ponedeljka sem nenadoma začutila bolečine v križu. Ko bolečina nekaj časa le ni popustila, sem spoznala, da bom rodila predčasno. Obsel me je strah, kajti bila sem sama doma: mož je zjutraj odšel v službo, tast pa po opravihi. Do zdravnika je bilo dobri dve uri hoje.

Brez odlašanja sem se odpravila k mozu. Bolečine so postajale vedno močnejše, in preden sem prišla do njega, so rahlo popustile. Popadke sem imela že štiri ure.

V službi pri mozu so razumeli, kako je z menoj, in so moža takoj pustili z mano, da je poklical rešilni avto. Toda zaman je klical tri reševalne postaje, ker nikjer niso imeli prostega avtomobila. Ostala mi je edina možnost, da grem v rodnišnico z vlakom.

Prišla je noč. Za mnoge je bila čas počitka, jaz pa sem vedela, da je zame prišel usodni čas. Proti jutru sem se vedno čutila bolečine, vedno bolj pa se je v meni porajal tudi strah, da bom otroka izgubila. Danilo se je že, toda ni bilo še nikakršnega upanja, da bom rodila. Ob sedmih zjutraj sem bila že popolnoma brez moči, kajti 24 ur popadkov me je izmučilo do onemoglosti.

Vožnjo sem prenašala mirno, ker se nisem želela izdati pred potniki, toda mož le ni mogel skriti bojazni. Končno sva prispela v rodnišnico. Poslovlila sva se. Sprejele so me sestre v belem. Okrog sebe sem videla le bele stene in dolge hodnike.

Zdravniki so se odločili za carski rez. Odpeljali so me v operacijsko sobo in čez nekaj minut sem že tonila v sen. Toda že čez dobre pol ure sem v polsnu premišljevala, kaj se dogaja z menoj. Slišala sem samo vprašanje in hkrati oster zdravnikov ukaz: „Ali imate kri? Hitro kri!“ — „Puls se ustavlja, pomodrela je!“

Čutila sem, da mi masirajo noge in roke. Torej sem le še pri življenju! Zavedla sem se le toliko, da sem vprašala za otroka. Povedali so mi, da je deklica in da je z njo vse v redu. Bila sem jim hvaležna, oni pa so se še vedno borili za moje življenje.

Spet sem bila na vozičku, s katerim so me peljali v operacijsko sobo. V žilo na roki sem dobivala transfuzijo krvi.

„Spet boste zaspali.“ sem še slišala glas. Zbudila sem se v šok sobi. Še sem v žilo dobivala kri. Zgledala sem se v stekleničko s cevko in opazovala kapljice krvi, ki so polzele vame in mi vlivale upanje, da bom rešena.

SANDRA DERMEJ,
Hrušice 11, Sentjanž
na Dolenjskem

Pri zobozdravniku

Zdrznila sem se kot iz sanj. Stala sem pred velikimi vrati, nad katerimi je pisalo: „Zdravstveni dom“. V ustih me je skelelo vedno bolj. Z ob me je strašno bolelo.

Stopila sem v čakalnico, kjer so se gnetli ljudje. Oddala sem zdravstveno izkaznico in čakala.

Drugi ljudje so se pririvali, da bi prišli prej na vrsto, na stol, ki sem mu jaz rekla „mučilni stol“. Bila sem nestrpna od bolečin in čakanja. Sestra je klicala po imenih. Nestrpnost sem opazila tudi pri drugih ljudeh. Ko sem zaslišala svoj priimek, sem bila zmedena kot človek, ki ne vidi in ne sliši, kaj se godi okrog njega.

Zdravnik mi je prijazno pokimal, naj sedem, jaz pa sem še vedno stala. Sele ko mi je rekel drugič, sem se usedla. Zdravnik mi je nekaj časa pregledoval zobe. Lica so mi bledela. Zaprla sem oči, od bolečine sem se kar tresla.

Zdravnik je vse to videl, zato je malo prenehal z vrtanjem, ko pa sem si nekoliko opomogla, je nadaljeval. Zdravnik mi je z iglo opeklo ustnice. Opeklino so bile hude. Nemo sem odšla domov, opeklino pa so postavile vse hujše. Bolečine sem dolgo trpela. Minilo je precej časa, preden so ponehale.

VALČKA GRIL,
učenka osnovne šole
v Vavti vasi

To stran ste napisali sami! — To stran ste napisali sami!

PO SLEDOVIH NEKEGA ŽALOSTNEGA LANSKEGA DOGODKA

Ali res samo „lažje telesne poškodbe“?

Ljudje na Radovici in v okolici ne morejo pozabiti, da je Nikola Borovac umrl tako žalostne smrti, dan prej pa je opravljal še težka kmečka dela — Kaj se skriva za gnusnim pretepom nezaščitene kmečkega delavca? — Gre res samo za »slabosti srca in pljuč«?

Z Radovice in njene okolice smo že pred objavo članka „Kaj hočejo pisci anonimnih pisem“ (glej Dol. list z dne 11. 2. 1971) dobili in slišali razne ustne pripombe ljudi glede smrti Nikole Borovca. Zdaj smo prejeli tudi pismo z naslovom „Odmiev na članek: ‚Kaj hočejo pisci anonimnih pisem?‘“, katerega pisec želi ostati neimenovan, pri tem pa pravi: „Tudi mene bi lahko prišla omenjena človeka pretepat, pa ne bi bila morda nič kaznovana, četudi bi me ubila. To bi bile samo lažje telesne poškodbe“ — saj veste, kako je: volka se vsak boji in tudi jaz se ga bojim...“ Na željo poštenih prebivalcev Radovice pismo skoraj v celoti objavljamo.

„Ali je to res mogoče? To naj bi bile lažje telesne poškodbe? Vsak, kdor je videl Nikolo Borovca pred pretepom in po njem, se zgrozi, ko prebere članek v zadnjem Dolenjskem listu na 10. strani. Ali je sploh mogoče, da bi kdorkoli zagovarjal tako umazano početje nad človekom, ki ni nikomur ničesar naredil? Da, zgodilo se je 5. novembra, ko se je stemnilo. Nikomur nič krivega Borovca sta Hinko Bajuk in Ivan Matekovič tako pretepla, da si ni bil več podoban. Njegov obraz je bil ves marogast in moder od udarcev. Oteklino so bile tako močne, da je njegova glava bila

videti še enkrat večja, kot je bila v resnici. Tudi drugod po telesu je bil otečen od udarcev. Mar so številni udarci z batinami po človeku, posebno po njegovi glavi, samo lažje telesne poškodbe? Zdravniki so ugotovili, da je imel Nikola več smrtnih udarcev.

Pretepeni in prestrašeni Nikola, na katerega so pretepači vrgli še gnojni koš, je do zadnjega dne pomagal ljudem pri poljskih delih. 5. novembra je ležal na poti nekaj ur, dokler ga ni rešila ženska, ki je šla na Krašnji vrh iz nočne službe, okrog polnoči ga je spravila izpod koša. Še najbolj zdrav in močan člo-

več bi zbolel, če bi ves pretepen ležal nekaj ur na mrzlih tleh. Kako ne bi zbolel Nikola, ki je imel verjetno že načeto zdravje, ker je preveč pil. Res je, rad je pil, posebno žganje. Vendar bi takemu človeku bilo treba pomagati z navesti ali kako drugače.

Vprašujem se: mar je pošteno in možko, da gresta dva človeka za svojo zabavo (ali pa ne vem čemu) pretepat človeka? Vsem ljudem se zdi čudno, da se je tako globoko spozabil ravno Ivan! Naše socialistično in partijsko načelo je vendar človekoljubnost in pomoč. Zato menimo, da bi bilo treba Matekoviča še stroje kaznovati.

Strokovnjak — izvedenec, ki bi bil videl pokojnega Nikolo pred pretepom in po njem, bi dal pač drugačno izjavo. Dobro vemo, da Nikola ni bil smrtno bolan, ko so ga pretepli, saj je še prejšnji dan opravljal težka kmečka dela. Verjetno mu je alkohol res načel zdravje, toda Borovca bi skoraj gotovo živel še leto, dve, morda tudi pet — kdo ve? Sodni izvedenec-strokovnjak, ki je ugotovil, da je Nikola umrl za pljučnico, bi moral tudi povedati, da je bolezen nastala kot posledica pretepanja in večumega ležanja na mrzli zemlji. Morda bi moral tudi povedati, da bi Nikola še danes živel in pomagal ljudem, če ga ne bi bili tako hudo napadli in pretepli. Strokovnjak bi moral verjetno tudi povedati, da do kraja izmaljen

človek, ki si ni več podoban, ne spada med lažje telesne poškodbe.

Tako je mnenje vsakega poštenega in pravičnega človeka na Radovici in v okoliških vaseh. Če bosta Ivan in Hinko odgovarjala le za lažje telesne poškodbe, bo to krivica, kakršne ljudje ne pomnijo. Ljudje ne želijo, da bi dobila pretepača najstrojko kaznen (vsaj večina ljudi ne). Ljudje pa zahtevajo, naj bo kaznjen pravičnica in naj izmaljenega človeka, ki je umrl za posledicami pretepa, ne smatrajo pristojni organi za lažjo telesno poškodbo.

Zakaj zadnji članek ni omenil Ivana in Hinka s celim imenom? Saj nista več mladoletna (eden ima 39 let, drugi 19 let). Živeli ne smemo tako pretepati, kaj pa človeka? Pogled na pretepenega in prestrašnega Nikolo je bil v resnici grozen, in to naj bi bile res samo lažje telesne poškodbe? Če se za tem kaznivim in nizkotnim dejanjem skriva kaj drugega, naj se stvar razčisti! Tako menijo ljudje.

Na Radovici pa mislimo tudi tole: en sam človek, sodni izvedenec, ne zna več kot vsi Radovci in okoličani. Po vseh načelih bi moral tudi on upoštevati mnenje mnogih ljudi!

Čudno je, da sta oba napadala z začetku tajila, da sta pretepla Borovca. Če bi ga res samo lažje poškodovala, tega prav gotovo ne bi nikoli zamikala. Vse napisano je popolnoma resnično in ni zraslo na mojem vrstu. O tem se lahko prepričajo novinarji iz vse države. Takšno je mnenje vaščanov Radovice in okoličanov. Radovica je žal znana že od nekdaj, da je pretepaška vas. Te „lažje“ telesne poškodbe ji bodo dale novih moči!

N. N.
Radovica

»Sem naredil prav?«

Zdaj je čas zimskega škropljenja sadnega drevja. Ivan Hribšek z Malega Kamna pri Senovem nas zato prosimo naslednje:

„Zvepleno apneno brozgo sem skuhal po nekem starem receptu in vas prosim za nekaj pojasnil. Skuhal sem jo tako, da sem porabil 4 kg žvepla v prahu, 5,4 kg gašenega apna in 20 litrov vode. Vse to sem dobro zmešal in skuhal v železnem loncu, v katerem je mešanica vrela tri četrt ure. Kolikor vode je povrelo, sem jo še dolil. Naslednji dan sem vse premešal in natočil v steklenice. Zdaj ne vem, koliko odstotka je ta brozga, oziroma koliko odstotkov tega pripravka naj mešam z vodo, da bom dobil pravo škropivo za hruške in jabolane. Prosim vas, da mi na kratko odgovorite na ta vprašanja, ki bodo mogoče zanimala tudi druge lastnike sadovnjakov.“

ODGOVOR: Zvepleno apneno brozga, ali kot jo z drugim imenom imenujemo, kalifornijska brozga, je bila sestavljena v pravilnem razmerju. Naš znani strokovnjak za varstvo kmetijskih rastlin dr. Franjo Janežič svetuje enako sorazmerje

žvepla, gašenega apna in vode. Priporočila tudi, da brozgo kuhamo v železnem kotlu, in ne v bakrenem. Za zimsko škropljenje potrebujemo 20 do 25 odstotno žvepleno apneno brozgo. To pomeni, da skuhan in ohlajeni brozgi dodamo še približno štirikrat toliko vode. Na ta način dobimo pravilno koncentracijo. Dodati je še treba, da ta koncentracija ustreza le za zimsko škropljenje, drugače pa je poletni, ko smemo uporabljati le 2-odstotno raztopino.

Inž. M. L.

Pomagajmo Jelki!

UGODEN ODGOVOR IZ ZASEBNE ZAHODNONEMSKÉ KLINIKE

Prišlo je težko pričakovano pismo!

Dr. med. Hans Selzer pričakuje Jelko Lavrič 25. aprila 1971 na svoji zasebni kliniki za multiplo sklerozo v Schönmünzachu (Schwarzwald) — Nemški zdravnik presenečen nad človekoljubnostjo naših ljudi — Lepo darilo v Jelkini hranilni knjižici od DBH: 1.889,93 din posebnih obresti! — Najnovejše stanje: 60.062,63 din zbranih prispevkov!

V ponedeljek, 15. februarja, smo iz Schoenmuenzacha (Zvezna republika Nemčija) dobili ljubezniv odgovor gospoda dr. med. Hansa Selzera, lastnika zasebne klinike za multiplo sklerozo. Uredniku našega lista sporoča predstojnik klinike naslednje: „Prisrčno se zahvaljujem za vaše pismo od 2. februarja 1971, v katerem ste mi pisali o pretresljivi zgodbi gđ. Jelke Lavrič. — Bil sem, pošteno povedano, presenečen, da so na svetu še dobri ljudje, ki hočejo bolnemu človeku pomagati do zdravja. — Na podlagi vašega pisma sem takoj rezerviral posteljo, in sicer od 25. aprila 1971 dalje za tri mesece. Mislim, da bo najbolje, če omogočim gđ. Lavričevi 2 zdravljenji po 3 mesece. — V upanju, da boste kmalu potrdili postavljeni termin, vam prijateljsko pozdravljam in se ponovno najlepše zahvaljujem za poslano časopisne izreke.“

Jelko Lavrič smo po njeni mami takoj obvestili z razveseljivo novico. Jelka je že prejšnji teden med drugim rekla mami: „Rada bom šla na zdravljenje, hkrati pa se ga bojim...“ Spet smo pisali v Nemčijo in sporočili kliniki, da se Jelka Lavrič zahvaljuje za ljubeznivo obvestilo dr. Selzera in da bo konec aprila prišla na zdravljenje. Več o tem v kratkem.

Z denarnimi nakaznicami so v zadnji teden poslali za Jelko: Marija Šepetave, Gregovce, 50 din, kolektiv kuhinje tovarne „Iskra“ v Semiču 280 din, Julka Komljanec iz Osrečja pri Škocjanu je zbrala med svojimi vaščani 80 din, Marija Vovk iz Mosta je zbrala med vaščani Mosta pri Mokronogu 130 din, Ivanka Grabrijan, Loka pri Crnomlju 100 din, Marija Zupančič, Muhaber 30 din, Marija Zalokar, Blanca 10 din, Ana Baškovič, Ana Marn in Kristina Levstik, vse iz Cerkelj ob Krki: 40, 20 in 20 din, neimenovani iz Ljubljane 100 din,

Pri blagajni našega lista so zadnji teden oddali za Jelko: študentki Marica Ziberna in Sonja Kraj sta med vaščani Brusnic zbrali 337 din, Marija Vrtačič je zbrala v kolektivu tovarne Labod v Novem mestu 1.030 din, Rozalija Šmalc iz Zaloge 30 din, Marija Suih iz Novoga mesta 50 din, Katjuša Boršani iz Novoga mesta 20 din, Sabina Kovačič iz Čuznje vasi je zbrala med vaščani Čuznje vasi, Drečjeva vrha, Jelsevca, Lakenc in Male Strmice 135 din, neimenovana iz Novoga mesta 10 din, Marija Štravs z Broda 100 din,

Feliks Štravs iz Celja 100 din, Darinka Medved iz Mačkova je zbrala med vaščani Mačkova 420 din, Albina Hrovat z Broda 20 din, neimenovana iz Globočic pri Kostanjevici 20 din, Stanka Sporar iz Straže 100 din, Ani Žukovec s Pluske 20 din, Marija Junkar in Jožica Bizjak z Rake sta poslali v pismo 20 din in en dolar, skupno torej 35 din. Na žiro račun Dolenjskega lista so poslali za Jelko: Antinja Jelince iz Ljubljane 60 din, Ivanka Janežič z Mirne 129 je nabrala pri stanovalcih v naselju Roje-Mirna 564 din, kolektiv trgovine Mercator, PE Gradišče, Trebnje, je zbral 440 din, kolektiv trg. podj. Dolenjka v Novem mestu 200 din, učiteljski kolektiv osnovne šole Semič 470 din, Alojz Mikec in Franc Udovc iz Stopič 30 din, krajevna organizacija Rdečega križa Drašiči 190 din.

V Dolenjski banki in hranilnici so te dni v hranilni knjižici Jelke Lavrič pripisali tudi 1.889,93 din, kar predstavlja 6% obresti valorizirane vloge, ki jo je Jelka imela v tej banki 24. januarja letos.

Do ponedeljka, 15. februarja 1971 dopoldne, je bilo zbrano in oddano na hranilno knjižico Jelke Lavrič že 60.062,63 din. Vsem: iskrena hvala!

DOLENJSKI LIST

Berite
»Dolenjski list«

Kultura in izobraževanje

S polic Cankarjeve založbe

Z znanim delom kanadske pisateljice Mazo de la Roche - Začetek Jalne, Mary Wakefield, Jalna - nas seznanja Cankarjeva založba v treh knjigah. Prvo je prevedla Zoja Skušek Močnik, drugo Maja Kraigher in tretjo Katarina Puc. Obširna „družinska kronika“ govori o dolgi zgodovini Whiteoakov - od vojaške postojanke Jalne v Indiji do potovanja na Angleško, Irsko in preselitev v Novi svet, kjer zraste v osrčju Kanade ognjišče mlade družine: Jalna. Roman je pisan toplo in prisrčno, poln lepših opisov narave, ljubezni in prepričev, pa tudi hotenj in čustvanj rodov, ki ustvarjajo Jalno.

V zbirki BIOS nam je založba postregla tokrat z zgodovinskimi branjem: Američanka D. G. Mcguigan predstavlja „Habsburžane privatno“, angleški diplomat Duff Cooper pa premetene politika in diplomata „Kneza Talleyranda“. Mcguiganova piše sončno družinsko kroniko Habsburžanov za skoraj 500 let nazaj.

Cooprov Talleyrand, ki je bil 10 let tudi Napoleonov minister, je pisan tak, kot je bil Talleyrand v resnici: pretkanec, politikant in diplomat, ki se je proslavil tudi na dunajskem kongresu. Habsburžane je prevedel Lojze Uršič, „Talleyranda“ pa France Pipan.

DREVI: „IGRA V ŠTIRIH“

Nocoj ob 19.30 bo Mestno gledališče ljubljansko uprizorilo v novomeškem Domu kulture „Igro v štirih - kdo dobi“, ki jo je napisal W. D. Home. To bo prireditev za abonma in za izven. Igra bo prej, kot je bilo objavljeno na plakatih, ker je premiera „Krcmarice Mirandoline“, navedena za jutri zvečer v izvedbi domačega amaterskega gledališča, preložena na kasnejši dan zaradi smrti v družini enega glavnih igralcev.

NOVO MESTO: „SONETNI VENEC“

Na osrednji prireditvi v počastitev slovenskega kulturnega praznika je igrala Mihaela Šaričeva 12. februarja zvečer v novomeškem Domu kulture mojstrsko recitala „Sonetni venec“ Franceta Prešerna. Ta interpretacija Prešernove poezije je bila nedvomno ena najboljših, kar smo jih slišali v Novem mestu. Igralka Šaričeva, Prešernova nagrajenka zadnjega desetletja, je tenkočutno prikazala vse čustvene razpone v tej neprekosljivi Prešernovi mojstrovini. Na večeru je sodeloval tudi Dolenjski oktet.

MOKRONOG: PROSLAVA KULTURNEGA PRAZNIKA

Lep spored za proslavo slovenskega kulturnega praznika je pripravilo mokronosko prosvetno društvo „Emil Adamič“. Nastopil je domači pevski zbor, trebanjska godba na pihala se je predstavila s koncertnimi skladbami, spored pa so dopolnjevali še z recitacijami. Poslušalci, ki so napolnili dvorano, so s ploskanjem nagradili nastopajoče.

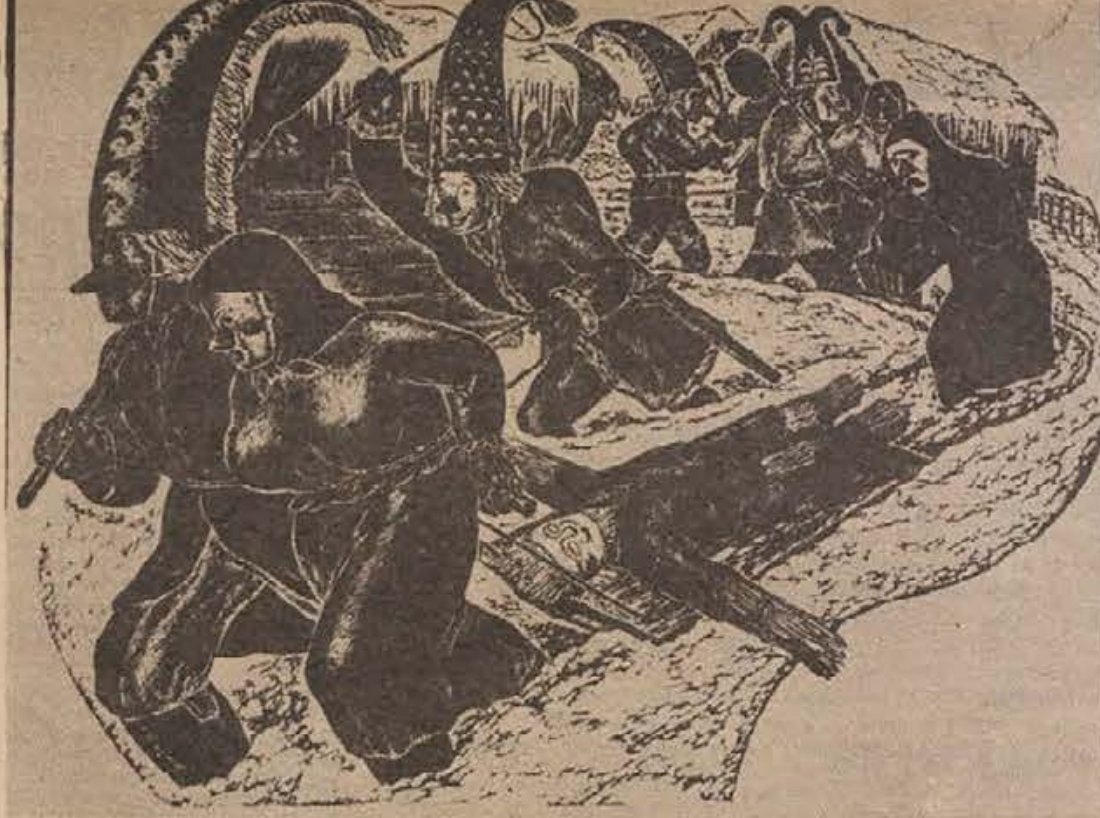
Mali kulturni barometer

VEČER POEZIJE - V Dolenjski galeriji je bil na Prešernov dan večer poezije. Člani novomeškega amaterskega gledališča so v celovečernem sporedu predstavili pesmi Vladimirja Bajca, Ivana Perhaja in Ivana Zorana. Literarni nastop je nastudiral režiser Marjan Kovač. Zal je bila prireditev zaradi prepozne obveščnosti občinstva slabše obiskana, kot bi lahko bila.

RADIJSKI KONCERT - 14. februarja je bil v Sentejnu koncert iz naših krajev. Na tej javni radijski prireditvi je nastopil tudi Sentejnjski oktet.

SATIRIČNI VEČER - Novomeško amatersko gledališče pripravlja za spomladi satirični večer „Negujmo klopote“, za katerega je tekst napisal Vladimir Bajc. Bajc je pripravil tudi glasbene vložke, ki bodo popestrili to prireditev, zlasti pa je pripravil glasbeno opremo za številne songe. Kaže, da bodo Novomeščani ta večer lahko videli šele aprila. To bo v zadnjem času prva satirična prireditev na novomeškem odru, ki jo bodo pripravili domačini brez pomoči od drugih.

CRNOMELJ IZJEMA - Kot je znano, se je do zdaj v republiško združenje gledaliških amaterskih skupin včlanilo z našega območja le kulturno-prosvetno društvo „Miran Jarc“ iz Črnomlja. Natančnega pregleda o članstvu je še ni. V Novem mestu ustanovljeni pokrajinski podoklub tega republiškega združenja se do zdaj tudi še ni sestel in izbral vodstvo, čeprav je republiški odbor želel, da bi to opravili do konca februarja in se dogovorili tudi za delovni načrt. Menda ne bo ostalo pri začetnem navdušenju za to organizacijo...

Tone Kralj: PUST (lesorez, 1954) - S slikarjeve retrospektivne razstave v Lamutovem likovnem salonu v Kostanjevici 1970

Viniški rojak dopisni član SAZU

Priznanje prof. dr. Otonu Berkopcu, Belokranjcu, ki že desetletja dolgo razširja in popularizira slovensko književnost na Češkem

Slovenska akademija znanosti in umetnosti je pred kratkim izvolila dva nova dopisna člana. Eden od teh je prof. dr. Oton Berkopec iz Prage, viniški rojak in novomeški maturant, ki velja na Češkem že desetletja dolgo za neuradnega slovenskega kulturnega atašeja.

SAZU je s to izvolitvijo dala našemu rojaku, višjemu znanstvenemu sodelavcu Češke akademije znanosti in umetnosti (dela v oddelku za literarno zgodovino in bibliografijo slavik), zaslužen priznanje za izredno poslanstvo pri obojestranskem presajanju kultur.

Dr. Berkopec namreč ni samo bibliograf: s številnimi članki, esaji, zapiski in kričkami o slovenski književnosti ni samo opozarjal, ampak tudi populariziral slovensko besedno umetnost v najboljšem pomenu besede. Nedvomno je njegova zasluga, da se je poznavanje slovenske književnosti in kulture v zadnjih štiridesetih letih prav pri Čehih tako razširilo in poglubilo.

Sam je ves čas marljivo prevajal in tako predstavil češkemu bralcu v njegovem jeziku nekatera Cankarjeva prozna dela. Pripravil je antologijo slovenske poezije v češčini (Zvezde nad Triglavom), izdal antologijo v češčino prevedenih južnoslovenskih ljudskih pesmi, sestavil bibliografijo Franceta Prešerna v češki književnosti, pisal uvode k češkim prevodom iz slovenske literature itd.

Berkopčevo delo je obsežno in raznoliko. Brezpomembno ni tudi njegovo literarno ustvarjanje. Sodeloval je pri dijaških listih v Novem mestu, kjer je na gimnaziji tudi maturiral, in kasneje v vrsti revij, ki so tedaj izhajale na Slovenskem: v Mla-

diki, Domačem prijatelju, Novem času, Svobodni mladini, Ljubljanskem zvonu, Modri ptici. Umetnosti, Obzorjih, če naštejemo le nekatere.

Prof. dr. Oton Berkopec je Zupancičev rojak: rodil se je 1906. leta na Vinici v Beli krajini. Po maturi je odšel v Prago študirat, nakar je doktoriral in dobil tam tudi zaposlitev. Čeprav mu je Češka postala nov dom, svoje domovine ni pozabil.

I. Z.

Recital v počastitev kulturnega praznika

Na literarnem večeru v Valvasorjevi knjižnici in čitalnici v Krškem so brali svoja dela: Ivanka Hergold, Janja Kastelic, Vladimir Bajc in Ivan Zoran - Domači ustvarjalci v DOLENJSKIH RAZGLEDIH

V čitalnici Valvasorjeve knjižnice v Krškem so v torek, 9. februarja, z recitalom počastili slovenski kulturni praznik. Marjanca Uršič, ki vodi knjižnico, čitalnico in galerijo, je pozdravila pred gosti, domačimi od-

raslimi poslušalci in mladino Ivanko Hergold, Janjo Kastelic, Vladimirja Bajca in Ivana Zorana.

Ivan Zoran iz Novega mesta je bral svoje novejšje pesmi - in presenetil: zdi se, da zdaj širše zajema iz

življenja in sveži motivi so prijetno obarvali pesnikov pojmovni svet. Ivanka Hergold, kateri bo Mladinska knjižnica kmalu izdala samostojno knji-

go, se je predstavila domači publiki z razmišljajočimi črticami in simpatičnim pisanjem. Vladimir Bajc (Novo mesto) je prebral nekaj satirično-humorističnih zapiskov, ki obetajo govor o piščevem razvoju. Prikupne otroške verzice in drobne zapiske iz življenja in igar najmlajših je brala Novomeščanka Janja Kastelic; napisani so s toplim občutkom in pravo mero za svet otrok, teh naših najkritičnejših bralcev.

Pisce, ki so tokrat brali svoja dela v Krškem, pa tudi druge ustvarjalec z območja širše Dolenjske bomo povabili, da se v kratkem predstavijo bralcem našega časnika v samostojni številki DOLENJSKIH RAZGLEDIH.

IVAN ZORAN

Prešernovi nagrajenci

Prešernovo nagrado za leto 1971 dobilo pet, nagrado Prešernovega sklada pa 11 ustvarjalcev

Pred kulturnim praznikom so v Ljubljani podelili Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada kulturnim in drugim ustvarjalcem za izredne dosežke.

Prešernovi nagrajenci za leto 1971 so: igralka in profesorica na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo Vida Juvanova, slikar Stane Kregar, prof. Janko Lavrin, posrednik naše literature v angleščino, arhitekt Savin Sever in skladatelj Lucijan Marija Škerjanc.

Nagrade Prešernovega sklada za to leto pa so prejeli: dramaturg Lojze Filipič, igralec SLG Celje Pavle Jeršin, oblikovalec Oskar Kogoj, skladatelj Lojze Lebič, književnik Mitja Mejak (za uspešne dramatizacije literarnih tekstov), arhitekt Borut Pečenko, mladinska pisateljica Ela Peroci, slikar France Peršin, skladatelj Ivo Petrič, kipar Franci Rotar in igralec Jože Zupan (za vlogo kaplana Martina Cedermeca v istoimenski TV igri, dramatisirani po Bevkovem romanu).

Prešernove nagrade so podelili tudi v Kranju. Med drugimi je dobil

letos to priznanje pisatelj Ivan Ribič. Prav tako so podelili tradicionalne Prešernove nagrade najboljšim študentom na vsih fakultetah ljubljanske univerze.

Finžgarju za stoletnico

Razstava v novomeški študijski knjižnici - Prva Finžgarjeva knjiga izšla v Novem mestu

V avli Študijske knjižnice Mirana Jarca je že od 6. februarja dalje odprta razstava, posvečena 100-letnici rojstva slovenskega pisatelja F. S. Finžgarja. Ta novomeška ustanova pa je prejkone na Dolenjskem edina, ki je ta dogodek primerno obeležila.

Razstava obsega 383 eksponatov, od tega kajpak največ Finžgarjevih del, obogati pa jo dokaj obsežno fo-

tografako gradivo. Poleg številnih natisnjenih pisateljevih del (pesmi, črtice, novele, povesti, romani, igre) v samostojnih knjigah in ponatisih (številne izdaje romana Pod svobodnim soncem itd.), prikazuje razstava vrsto revij in drugih periodičnih glasil, v katerih je Finžgar sodeloval.

Posebej velja omeniti naslednjo redkost, ki zavzema na razstavi častno mesto. To je prva knjižna izdaja kateregakoli Finžgarjevega literarnega spisa: gre za delo „Zaroka popolnoči“, ki je izšlo leta 1894 v Novem mestu, pisatelj pa si je takrat izbral izmišljeno ime Basnigoj. Poleg tega je razstavi priložen edini Finžgarjev rokopis, ki ga hrani novomeška knjižnica (Balantov Anže). Ta rokopis je pisatelj sam podaril tej ustanovi, ko je praznoval 90-letnico življenja.

Del razstave seznanja obiskovalca s prevodi Finžgarjevih spisov v tuje jezike, obširno pa je predstavljen tudi izbor literature o samem pisatelju. Nedvomno je celotno gradivo na tej razstavi tako izbrano in tako razvrščeno, da prikaže ne le pomembno Finžgarjevo pisateljsko delo, marveč tudi pisateljevo osebnost.

Dragisa Stanislavjevič: GRESNICA (les, 1969) - Z razstave naivni kiparji Jugoslavije, Kostanjevica na Krki, 1970

SKRIVNOST, KI NI SKRIVNOST

Pa ne samo to! Hiši red se povsem spremeni, vse domače življenje se podredi pri-...
vnu se nove vrste dela, kadri v stanovanju ni več dovoljeno, radio in televizija se morata uti-
šati, še besede med materjo in očetom tečejo tisk, da se ne bi zbudil najmlajši član družine.

6
memo, če si zapomnimo, da z njo označujemo dobo spolnega zorenja.

Vsak otrok začne nekaj po desetem letu spolno zoreti. V njegovih spolnih žlezah začno nastajati spolne celice, pri deklicah jajčeca, pri dečkih pa semenčice. Z drugimi besedami se to pravi, da bi ta naš fant lahko postal oče oziroma da bi deklica lahko postala mama.

Zanimivo pa je, da priprav na spolno zorenje ne čutita ne deček in ne deklica. Tudi jima nihče ne more povedati, kdaj bodo začele delovati njune spolne žleze, še približnega datuma jima ne moremo povedati. Pri vsakem otroku je to drugače, celo bratje in sestre doživijo to drugo rojstvo vsak ob svojem času in vsak na svoj, drugačen način.

DESET LET POZNEJE

Glej, kmalu iz tebe cel fant bo postal!
(Kajtu)

Deset let ali nekaj več je minilo, kar so te kot najhno rožnato struco, kakih 50 cm dolgo in polčetrni kilogram težko, v bele plenice povito, položili k materinim prsim, polnim najslajšega soka, ki ga mama lahko ponudi svojemu otroku.

»Druga stran« — stari znanci

»Pri vas igramo najraje!« pravijo fantje ljubljanskega ansambla, ki so že večkrat gostovali med novomeško mladino — Spremembe v ansamblu

Marko in Mojmir Belavič ter Boris Bele — vsi so včasih živeli v Novem mestu — so pred leti ustanovili ansambel „Sinovi“, ki je takrat veljal za enega najboljših v Sloveniji. Potem sta Marko in Mojmir drug za drugim zapustila ansambel, vendar brez glasbe nista zdržala. Poiskala sta še dva dobra glasbenika, Verija Gorjupa in Marka Avanzza, in skupaj so ustanovili ansambel z imenom „Druga stran“.

Začetek je bil težak. Potrebno je bilo veliko vaditi, se posvetovati in si prizadevati, da bi instrumenti zveneli čimbolj ubrano. Zahtevne in pogostne vaje so kmalu rodile uspeh. Kdor jih je slišal enkrat, jih je povabil še drugič. Vabili so jih po vsej Sloveniji, kajti z odličnim izborom skladb so zadovoljili tudi najbolj zahtevne poslušalce. S svojo preprostostjo in dobrim igranjem so fantje že nekajkrat navdušili Novomeščane.

Marko Belavič je o gostovanjih v Novem mestu povedal: „Pri vas smo igrali že trikrat. Dvakrat so nas povabili gimnazijci, tretjič pa Klub mladih. Vedno smo bili presenečeni nad odlično organizacijo. Zelo smo zadovoljni tudi z občinstvom, upamo, da je tudi ono zadovoljno z našim načinom igranja. Sploh pa pri vas igramo najraje!“

igranja. Veri pa si je pri smučanju poškodoval roko in ni mogel priti.“

Toda tudi Veri bo igral v ansamblu le še toliko časa, dokler ne najdejo drugega solokitarista, ker pozneje namerava igrati v ansamblu, ki ga je ustanovil bivši „Kameleon“ Danilo Kocjančič.

Po Markovih besedah se bo ansambel „Druga stran“ v kratkem povečal še za pevca in orglarja, ki ju še iščejo. Spremembi bodo tudi svoj repertoar.

Torej dobri pevci, ponuja se vam prilžnost, javite se! In ker je ansambel navdušil Novomeščane, upajmo, da njihov nastop 6. februarja v Novem mestu ni bil zadnji!

DRAGO VOVK

Pohodi »Dveh krokarjev«

Čete metliških tabornikov osvajajo Gorjance

V Metliki je zadnje čase vse pogosteje videti taborniško uniforme in slišati taborniške pesmi. Taborniki ne čakajo pomladi in toplega vremena, svoje sposobnosti hočejo preizkusiti tudi pozimi. V četo Dveh krokarjev je včlanjenih lepo število osemletkarjev, mladinke in mladinci

pa so organizirali že nekaj zanimivih akcij, še več pa jih imajo v načrtu. Med zimskimi šolskimi počitnicami je skupina tabornikov preživela dva dni na Gorjancih, kjer se je poskusila v orientacijskem krogu, v taborniški igri Ostrorelec in se prek žužemberskih vasi vrnila v Metliko. To je bil hkrati tudi tečaj za vodnike, ki jih v odredu primanjkuje, posebno še zadnje čase, ko se med taborniške vrste vključuje vedno več mladine in število vodov narašča.

Tudi med prvomajskimi prazniki bodo taborniki organizirali štiridnevni tabor, na katerem bodo predelali ves taborniški program in pripravili več pohodov. Čas do dneva mladosti pa bodo izrabili za tekmovanja. Odredovc enote se bodo pomerile v šahu, streljanju z zračno puško, v namiznem tenisu, postavljanju šotorov, signalizaciji, kurjenju ognjev, orientacijskem pohodu, v plavanju in veslanju.

Velika želja tabornikov je tudi, da bi si na Gorjancih postavili kladar, vendar še nimajo dovolj denarja. Sedaj tudi še nimajo svojega prostora, kar jih nedvomno ovira pri delu.

T. G.

Težave mladih na Ponikvah

Zakaj nerazumevanje prav krajevne skupnosti?

Pred kratkim je bila redna letna konferenca vaškega aktiva „Jožko Prijatelj-Slobodan“ iz Ponikvah, ki se je je udeležilo okrog 70 mladincev in predstavnikov drugih vaških družbeno političnih organizacij. Mladinci v tem aktivu so s svojim dosedanjim delom dokazali, da so eden izmed najboljših aktivov v občini, vendar že nekaj časa ne morejo rešiti nekaterih vprašanj, ki ovirajo njihovo delo. V razpravi so povedali, da imajo največje težave prav s krajevno skupnostjo, in obžalovali so, da se povabijo na njihovo konferenco predsednik krajevne skupnosti ni odzval.

Kaj je vzrok za tako razpoloženje mladih do krajevne skupnosti? V lanskem programu krajevne skupnosti so mladinskemu aktivu namenili sto starih tisočakov za njihovo delo, vendar objavljenega denarja mladinci še niso videli. Vodstvo KS se je izgovarjalo, da jim občina tega denarja ni dodelila in da imajo trenutno v načrtu pomembnejše stvari,

kot so mladinska organizacija in nje-ne težave. Ker je letos v načrtu gradnja novega mladinskega doma na Ponikvah, v katerem bi imele svoje prostore tudi druge družbeno politične organizacije na vasi in prostovoljno šolsko društvo, so mladinci na svoji konferenci sklenili, da mora odbor KS to akcijo podpreti organizacijsko in z denarjem, najkasneje do 5. aprila. V nasprotnem primeru bodo mladi primorani na zboru volivcev spremeniti kadrovske strukture odbora KS.

Mladinski aktiv „Jožko Prijatelj-Slobodan“ bo letos sodeloval tudi v tekmovanju za najboljši aktiv, ki ga je razpisala republiška konferenca ZMS. Načrt izobraževanja, ki je sestavni del tekmovanja, bodo sestavljali vsak mesec posebej, ker so mladinci brez stalnega prostora in ker sodelujejo v radijski oddaji „Spoznavajmo svet in domovino“, kar bo zahtevalo veliko časa za priprave.

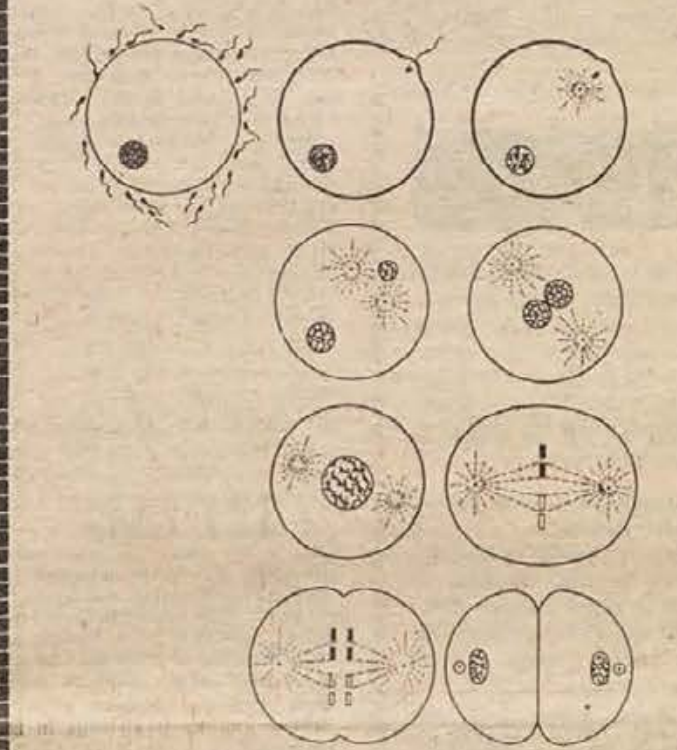
Z. GRICAR

Prvi: Boba Stefanović

1. »Obriši suze, draga« — B. Stefanović — 25 glasov
2. »Više nečeš biti moja« — K. Slabinac — 23 glasov
3. »San Bernardine« — Christie — 20 glasov
4. »Visoko nad oblaki« — Slaki — 15 glasov

Vrstni red najbolj poslušanih plošč se zadnje tedne precej spreminja na naši lestvici, v prodajalnah s ploščami pa pravijo, da gredo te plošče tudi najbolj v prodajo. Bralce obveščamo, da plošče, s katerimi so nagradi izžrebanci, poklanjajo novomeške trgovine Elektrotehna, Mladinska knjiga in Mercator in jih izberejo same, zato jim vedno ne moremo poslati tiste plošče, za katero glasujejo. Upamo, da ste s ploščami kljub temu zadovoljni, saj se v trgovinah trudijo, da izberejo najnovejše. Bralka Malči Meglan s Potiskavca nam piše, da najraje posluša Slake in jim pošilja lepe pozdrave. Draga

Malči, pišeš jim lahko na naslov: Lojze Slak, Vodnikova 304, Ljubljana. Tokrat so bili izžrebani: 1. Nevenka Grabrijan, Adlešiči 7, 68341 Adlešiči, 2. Mija Skrabec, Urbanova 8, 61310 Ribnica, 3. Martina Komnenovič, Javorje št. 2, 61275 Smartno pri Litiji. Martina nam je pisala: »Če bom izžrebana, poklanjam svojo ploščo bolni Jelki Lavrič.« Martina, za vaše uarilo se vam Jelka najlepše zahvaljuje! Plošče so darilo trgovine Mercator iz Novega mesta.

Delitev jajčeca je eno najbolj čudovitih dogajanj v življenju. Na sliki je dobro videti, kako semenčice „oble-gajo“ jajčece, samo eni pa je uspelo vdreti vanj. Preveč bi bilo, če bi hoteli razlagati vse dogajanje v jajčecu — o tem ste najbrž že ali pa še boste slišali v šoli. Tokrat naj bo dovolj, da vidimo, kako sta iz oplojenega jajčeca nastali celici — hčerki, ki se potem delita na enak način, kot se je razdelilo oplojeno jajčece.

Tako si zdaj že slopil v drugo desetletje svojega življenja, postal si „najstnik“ in dobil pravico, da se zanimaš za beatle, da sanjaš o dolgih lasih in mini krilu, da so ti všeč popevke in električne kitare, in kaj vem kaj vse se pleče v glavah takihle novopečenih „teenagerjev“.

Pa naj kar koj povem, da bodo tudi ta leta lepa, vendar ne več tako brezskrbna, kot so bila dosedanja. Sola bo postala resnejša, predvsem pa se bo treba odločiti za poklic in za vsaj do dvajsetega leta tudi doseči, če seveda ne nameravaš na univerzo ali visoko šolo, ker te mika morda profesorski, zdravniški ali inženirski poklic.

Zapisal sem drugo rojstvo in res je tako. Ko se rodimo prvič, se zvedimo kot otroci, puberteta pa je rojstvo v odraslega in zrelega človeka.

Brez pubertete ni zrelosti! Deseti rojstni dan je torej že za teboj, zato z gotovostjo lahko računáš, da bodo nekoga dne začele delovati tvoje spolne žleze, ki so vse dotlej čakale in se samo pripravljale na svoje veliko poslanstvo.

Poglejmo najprej, kako se to dogaja pri deklici.

V enem od obeh jajčnikov bo nekoga dne začelo zoreti prvo jajčece, ne da bi deklica vedela za to. Nobenega znamenja ni, ki bi napovedal ta veliki dogodek.

Skozi medenico se najprej prevrta glavica (na sliki), za njo pa se potem kot sveder izvije na svet še otrokovo telesce

V prvih letih drugega desetletja čaka otroke nekaj novih in neznanih stvari, ki nekatere zbe-gajo ali celo prestrašijo. Pa ni vse skupaj nič hudega, prav nič takoga se ne zgodi, da bi se bilo treba bati. Otrok stopi v puberteto, ta pa je tista, ki dela težave otrokom, nič manj pa tudi njihovim staršem in učiteljem, ki se z njimi srečavajo v šoli. Beseda puberteta je latinška in pomeni doraščanje, še najlaže pa doja-

In kot se gotovo spomniš, sproži zorenje jajčeca velike spremembe v maternici, ki se takoj začne pripravljati na sprejem oplojenega jajčeca. Prav to se bo ob zorenju prvega jajčeca začelo dogajati tudi v dekličini maternici. Maternične notranje stene bodo začele nabrekati v mehko, gobasto, sočno plast, vso prepredeno s tankimi žilicami in žlezami, v katero naj bi se ugroznilo oplojeno jajčece.

KRŠKO
Občinska konferenca ZMS je zbrala podatke o številu študentov in njihovih težavah na srednji tehnični šoli in bo v kratkem pripravila razgovor s študenti in študentkami, ki naj bi pripomogli k bolj urejenemu študentstvu v občini in k hitrejšemu reševanju vprašanj, ki zadevajo oboje.

Mladinski aktiv v tovarni „Celuloza“ je v okviru „Akcije 75“, v kateri sodeluje, organiziral že več predavanj in pogovorov. Med drugim tudi predavanja o športu in rekreaciji mladih, razgovor s stanovansko komisijo o stanovanski politiki v podjetju ter več razgovorov s kadrovske službe o študentstvu in izobraževanju mladih v podjetju. Nalog, ki jih predvideva program „Akcije 75“, so se lotili z vso resnostjo, potrebno je le še delo bolj organizirati, tako da ne bo slonelo samo na vodstvu aktivna, ampak bodo sodelovali vsi mladinci.

Na svoji redni letni konferenci so krški mladinci govorili o težavah, s katerimi se srečujejo pri delu v mladinskih aktivih vseh ter o težavah mladih v kmetijstvu, v delovnih organizacijah in v šolah. Sklenili so, da je potrebno ustanoviti sklad za študentiranje posebno nadarjenih učencev, da je treba poskrbeti tudi za izobraževanje kmečke mladine in izboljšati pogoje v kmetijstvu, da bi bilo potrebno zaostri ukrepe, ki bi zavrl odhajanje delavcev iz podjetja v podjetje znotraj občine, da potrebuje mladina za razvoj telesne kulture več denarja, da je treba tudi v delovnih organizacijah bolj poskrbeti za razvoj telesne kulture in rekreacijo delavcev, za strokovni kader ter ustanoviti športna društva na vseh osnovnih šolah. Poudarili so tudi, da je potrebno za mlade organizirati več predavanj in seminarjev, na katerih bi se mladina seznanjala z družbenim dogajanjem in se izobraževala, če naj tudi mladi sodelujejo in s svojimi predlogi prispevajo k boljšemu samoupravljanju.

Sklenili so tudi, da bodo v vseh delovnih organizacijah, v vseh in povsod, kjer so mladi, ustanovili mladinske aktivne, kjer bo mladina sodelovala organizirano in po skupnem okvirnem programu.

ČRNOMELJ

V program praznovanja ob 30-letnici vstaje se je vključila tudi črnomaljska mladina. Občinska konferenca ZMS bo v sodelovanju z metliško mladino organizirala kviz z naslovom „NOB v Beli krajini“. Kviz bo 20. februarja ob 19. uri v Prosvetnem domu v Črnomelju. To bo prireditev v počastitev 27-letnice zasedanja SNOS in hkrati začetek prireditev ob 30-letnici vstaje slovenskega ljudstva. V kvizu znanja se bodo preizkusili vaški aktivni, aktivni iz delovnih organizacij, srednjih šol in skupina iz garnizije Črnomelj. Sodelovali bodo tudi osnovnošolski mladinski aktiv, pevci, črnomaljska godba, za partizanski humor pa bo poskrbel Toni Gasperič iz Metlike. Udeleženci kviza bodo prejeli denarne oziroma knjižne nagrade ter priznanja za sodelovanje. Na prireditvi bodo prebrali dve najboljši nalogi, ki so jih pisali učenci za 22. december, v katerih opisujejo NOB v Beli krajini.

NAJPOPLOT

Ta teden sem najraje poslušal(a) melodijo:

Ime in priimek

Ulica

Kraj

Rok: 22. februar 71 Kupon št. 6

Bonboni VISOKI C nimajo tekmeča v kvaliteti šumi

Moris proti Zagrebu ali Ljubljani?

Razprava zoper Franca Šuštarja iz Hrastnika, voznika renaulta R 10, preložena na 24. februar — Prekinitev zaradi nasprotnih izpovedi prič — Sodišče zahteva delno rekonstrukcijo dogodka — Nove priče

Na okrožnem sodišču v Novem mestu se je začela 11. februarja obravnava zoper 31-letnega Franca Šuštarja, strojnega ključavnika v hrastniški steklarni. Obtožen je za hudo ogrožanje javnega prometa po čl. 273/V v zvezi s čl. 271/III KZ.

Šuštar je 3. septembra 1969 proti večeru peljal z osebnim avtomobilom Renault R 10 (LJ 517-47) funkcionarje hrastniškega rokometnega kluba z rokometne tekme v Brežicah. V avtomobilu je bilo pet ljudi. Na avtomobilski cesti pri Mrtvicah je Šuštar pri hitrosti okoli 100 km na uro zapeljal na desni rob ceste, nato pa sunkovito na levo, koder je Ervin Cividini prav tedaj vozil osebni avtomobil moris (ZG 717-80).

Priložilo je do strahovitega trčenja, pri katerem je izbruhnil tudi požar, ki je vozilo uničil. Za posledicami nesreče je umrlo pet oseb. Bogo Muelbauer in Ernest Puffer sta zgorla z renaultom vred, potnica iz

tega avtomobila Irena Kreže pa je umrla za hudimi opeklinami čez dva dni v zagrebški bolnišnici. Od potnikov v morisu sta umrla dva: voznik Ervin Cividini, ki je izdihnil med prevozom v bolnišnico, Anđriana Cividini pa je umrla peti dan po nesreči v Zagrebu.

Šuštar je v zagovoru popisal, kako se spominja tega tragičnega dogodka, in med drugim dejal, da je

ogrenj izbruhnil v renaultu že pred trčenjem z morisom. Zasljučni prič pa sta izpovedali vsaka svojo verzijo, vendar sta si njuni izpovedi zelo nasprotovale. Sodišče ni moglo zanesljivo ugotoviti niti tega, kam je tragičnega dne vozil moris. Zato je sklenilo obravnavo prekiniti in se bo nadaljevala spet 24. februarja.

Do ponovne obravnave bo sodišče še enkrat opravilo ogled kraja nesreče in dogodek vsaj delno rekonstruiralo. Na kraju dogodka bo zaslišalo še enega očividca in dve novi prič, katerih imeni pa ob prekinitvi obravnave sodišču še nista bili znani.

S kolom mu je odvrnil

Anton Žmavc iz Brezja pri Globokem zaradi istega dejanja drugič pred sodiščem — Prvo sodbo je vrhovno sodišče SRS razveljavilo

21-letni Anton Žmavc, delavec iz Brezja pri Globokem, je 14. julija 1969 ob dveh ponoči s kolom udaril po glavi Avgusta Ogorevca in ga znatno poškodoval. Žmavc je dejanje storil na dvorišču Ogorevčeve hiše v Pirkenbergu neposredno po tem, ko ga je Ogorevec začel zmerjati in poditi s svoje zemlje.

Žmavc je prišel takrat na Ogorevčovo dvorišče skupaj z nekaterimi fanti, ki so privedli Ogorevčevega sina domov precej pijanega in bili pri tem precej glasni. Zakaj se je tedaj Ogorevec spravil na Žmavca, ni znano in tudi Žmavc sam ni vedel pojasniti sodnikom okrožnega sodišča v Novem mestu 12. februarja, ko se je zaradi tega dejanja zagovarjal.

Tokrat je Žmavc že drugič sedel na zatožni klopi zaradi istega dejanja. Za udarec s kolom je bil svojčas že obsojen, vendar je vrhovno sodišče SRS sodbo okrožnega sodišča v Novem mestu razveljavilo in zahtevalo ponovno sojenje.

Obtoženi Žmavc je trdil, da je dejanje storil v silobranu, vendar njegov zagovor sodnikov ni mogel pre-

pričati. Izrekli so mu kazen: leto dni zopora s pogojno odložitvijo za dve leti.

HUMORESKA

PRIČE

„Boš tiho, kanalja, ti bom že pokazal! Naženem vas iz bajte, tebe in tvoje pamže, da se bo kadilo za vami. Kaj pa mislite, kdo je gospodar pri hiši, a? Jaz, vam pravim, jaz... Vi pa nič... Nate, hudiči!“

Iz Kovačeve hiše je bilo slišati vpitje pa padanje udarcev in jok in vresčanje pretepe žene in otrok. Sosede so odpirali okna, zmaševale so glavami in menili:

„Ze spet ga drži, starega Kovača. Kaj vse naredi pijsa!“

In so zaprti okna. Kovač pa je besnel naprej, tolkel in razgrajal, da so naposled žena in otroci pribežali iz hiše in se zatekli v skrajni kot vrta. On pa je stal na pragu hiše in tulil za njimi:

„Zginite, hudiči! Da vas ne vidim več!“

Odmaal se je v hišo in vrata za seboj trdo zaprl. Še debelo uro in več je rohnel po hiši, da je bilo slišati daleč naokrog.

Prišla je noč, žena in otroci pa so ostali na vrta. Naposled se jih je usmili stara sosedka in jih povabila pod streho.

Tako je bilo onega dne pa še večkrat. Skoraj redoma. Ljudje so govorili, da je treba Kovača prisilno odvaditi pijske, da ga je treba zapreti in mu storiti še druge hude reči.

Kovač pa je ostal Kovač in pil je naprej...

Stvar je prišla tudi miličnikom na uho. Popisali so priče in zoper Kovača predlagali uvedbo postopka zaradi kršitve javnega reda in mira.

„Jaz pa kriv?“ se je pridušal Kovač pred sodnikom. „Nikomur nisem lasu skrivil. Žene in otrok se niti dotaknil nisem. Nikomur ni bilo treba pred menoj bežati. Kdor to trdi, laže...“

Povabili so priče, da bi potrdile, kar je pisalo v predlogu. Pa niso.

„Kovač? Nisem videl, da bi tepel ženo in otroke... Vpije? No, že, vendar mene to nič ne moti.“

In tako naprej. Ni ga bilo, ki bi potrdil predlog. Vsi so se umaknili. Menda — zaradi ljubega mira...

JAKA PRAVIČNIK

Po prepiru smrtni strel

11. februarja je bil med cigankinjo obračunom v Lokvah pri Crnomlju ustreljen Milan Malovec, star okoli 18 let, iz ciganskega taborišča pri Grosupljem. Malovec je prišel v Lokve skupaj z Mihaelom Hudorovcem. Po prepiru je Anton Hudorovec s pištolo ustrelil Malovca. Preiskovalni sodnik je odredil prijor za Antona in Mihaela Hudorovca.

KOČEVJE: DIVJAK ZA VOLANOM — Preko 100 km na uro je vozil z avtom po Kočevju 10. februarja ob 18.35 21-letni Rudžija Tuzović iz Ribnice. Prijatelj trg 6, čeprav je po Kočevju dovoljeno voziti največ 40 km na uro. Na mostu na Ljubljanski cesti je začelo avto zanašati, ga obrnilo za 360 stopinj, pri tem pa je avto podrl in lažje poškodoval pešca Nika Mihaljeviča iz Kočevja in Jožeta Lipovca iz Dolge vasi. Vozilo, v katerem sta bila še Janko Tekavec in Uroš Bregar, oba iz Ribnice ni bilo posebno poškodovano in se je ustavilo tik ob stopnicah na tržnico. Norost se je tokrat razmeroma srečno končala.

Se bo izognil zaporu?

Stanko Knez, obtožen vloma v Zabukovju, obsojen samo pogojno — Sodišče mu je dalo priložnost

10. februarja se je na novomeškem okrožnem sodišču zagovarjal 34-letni Stanko Knez, doma iz Strmca v litjski občini, s sedanjim bivaličem v Radomljah. Obtožen je bil, da je 19. maja 1968 v Zabukovju v sevniški občini vlomil v hišo Viktorja Gregorčiča in vzel 850 din.

Knez je imel pri tem vplomu tudi smolo: ko se je po dejanju zatekel na podstrešje Gregorčičeve hiše, ga je lastnik ob pomoči sosedov preganjal in mu plen vzel.

Na razpravi, ki jo je vodil sodnik Anton Trunkelj, je Knez dejanje priznal, to je storil tudi že med preiskavo. Na dan pa je prišlo tudi, da je šel Knez na vlom deloma vinjen. Pri razsodbi je sodišče upoštevalo naslednja dejstva: da obtoženec kazenski list ni prazen in je torej že imel opraviti s sodiščem zaradi po-

dobnih dejanj, da se je v zadnjem času zaposlil in celo obiskuje šolo, pri podjetju pa je zelo prizadeven, ne nazadnje pa tudi, da je Knez pokazal, da želi opustiti prejšnji način življenja in živeti pošteno kot drugi ljudje v njegovi okolici.

Glede na vse to ga je sodišče obsojilo na 10 mesecev zopora s pogojno odložitvijo za štiri leta. Knezu so povedali, da je dobil izjemno priložnost, da kazni ne odsedi, če bo poslej res živel in delal brez prekrškov.

ščečimi se očmi in očali, ne bi rekel, da je to človek, ki posebno lahko odpusti. No, spomnil se boš tudi, da se je sam domislil, da se nekdo premika na vrta, in tako za hip odtegnil našo pozornost od pravega vzroka tragedije. Imel je razlog, da nas spjel na napačno pot. In končno: če ni on vrget te snovi na ogenj v hipu, ko je zapustil sobo, kdo drug naj bi jo bil? Stvar se je zgodila neposredno po njegovem odhodu. Če bi bil prišel noter kdo drug, bi brata in sestra gotovo vstali od mize. Razen tega pa v mirnem Cornwallu obiskovalci ne prihajajo v hišo po deseti uri ponoči. Torej vsi dokazi kažejo, da je Mortimer Tregennis krivoc.“

„Potemtakem je bila njegova smrt samomor?“

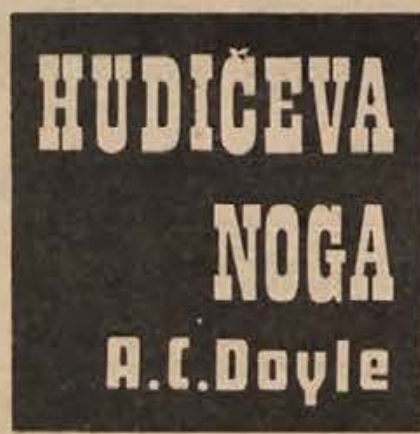
„Veš, Watson, takšna domneva na prvi pogled ni neverjetna. Če človeka teži krivda, da je pripravil takšno usodo svojim najbližjim, ga pač lahko res prizene take daleč, da si jo prizadeje tudi sam. Vendar govori proti tej domnevi nekaj tehtnih razlogov. Na srečo živi na Angleškem neki človek, ki o tem vse ve, in jaz sem poskrbel, da bomo še danes popoldne slišali iz njegovih lastnih ust, kako je bilo. Ah, nekoliko prezgodaj je prišel. Bodite no tako prijazni in stopite sem, dr. Leon Sterndale. Opravila sva majhen kemični poskus, zaradi katerega je najina sobica kaj malo primerna za sprejem tako odličnega obiskovalca.“

Slišal sem, kako so zaškripala vrtna vrata in mogočna postava velikega afriškega raziskovalca se je pokazala na stezi. Malce presenečen se je obrnil proti kmečki uti, v kateri sva sedela.

„Postali ste pome, gospod Holmes. Vaše pismo sem prejel pred kako uro in prišel sem, čeprav zares ne vem, zakaj bi se moral odzvati vašemu pozivu.“

„Morda bova lahko to vprašanje razči-

stila, še preden boste odšli od nas,“ je odvrnil Holmes. „Dotlej pa sem vam zelo hvaležen za vaš vpludni odziv. Saj nama boste oprostili, da vas sprejmeva tako po domače kar tu na prostem, a z mojimi prijateljem Watsonom toliko da niva poskrbela za dodatek k tistemu, kar časopisi imenujejo „cornwallsko strahoto“, in je nama sedajle čisti zrak ljubši. Ker pa vas reči, o katerih

bomo razpravljali, zelo globoko zadevajo, bi bilo dobro, če bi se pomenili na kakem kraju kjer nam ne bi mogel nihče prisluškovati.“

Raziskovalec je vzel cigaro oz zaškril in se strogo zadržal v mojega prijatelja.

„Zares ne vem, gospod,“ je rekel, „o čem bi lahko govorila, kar me osebno zelo globoko zadeva.“

„O uboju Mortimera Tregennis,“ je rekel Holmes.

Za hip sem si zaželel, da bi bil oborožen. Sterndalov srditi obraz je postal mračno

rdeč, oči so mu začarale in vzlaste, srdite žile so mu izstopile iz čela, ko je planil s stisnjenimi pestmi proti mojemu prijatelju. Nato se je ustavil in s silovitim naporom spet primotal samega sebe k hladnemu, totemu miru, ki pa je bil nemara še bolj grozeč, kakor njegov vročekrvni izbruh.

„Predolgo sem živel med divjaki, v krajih, kamor moč zakona ne seže,“ je rekel, „in navduš sem se na to, da sem sam postal zakon. Nikar ne pozabite tega, gospod Holmes, ne bi vam rad prizadel kaj zlega.“

„Tudi jaz vam nočem prizadeti nič zlega, dr. Sterndale. Najbolj zanesljiv dokaz je pač to, da sem postal pa vas in ne po policijo, čeravno vem to, kar vem.“

Sterndale je sedel in kar sapo mu je zaprl, morda je prvič v vsem svojem pustolovskem življenju začutil, da ga je nekdo ukrotil. Holmesov nastop je razodeval mirno zaupanje v lastno moč, kr se ji ni bilo mogoče upreti. Najin obiskovalec je nekaj zajeljal in začel razburjeno odpirati in zapirati dlani. „Kaj hočete s tem?“ „Če mi mislite kaj natvesti, gospod Holmes, si niste izbrali pravega človeka za svoj poskus. Nič več ne hodiva okoli te reči kakor maček okoli vrede kafe. Kaj mi pravzaprav hočete?“

„Povedal vam bom,“ je rekel Holmes, „in sicer zato, ker upam, da boste odkriti tudi vi z menoj, če bom jaz odkrit od vas. Moj naslednji korak bo docela odvisen od tega, kako se boste vi branili.“

„Branil?“

„Da, gospod.“

„Branil pred čim?“

„Pred obtožbo, da ste ubili Mortimera Tregennis.“

Sterndale si je otrč čelo z robcem. „Pri moji veri, res nočete odnehati,“ je rekel. „Mar so vsi vaši uspehi plod te čudovite

desno, zapeljal na bankino in se na strmini prevrnil. Skuškov sopotnik Jože Plut iz Vavpče vasi je med prevračanjem padel iz avtomobila in se huje ranil.

JEDINŠČICA: ZASTAVA 850 NA STREHI — Milca Lekšan iz Ljubljane se je 13. februarja peljala z zastavo 850 od Novega mesta proti Metliki. Na ovinku pri Jediniščici jo je zaneslo s ceste, nakar se je avtomobil prevrnil na streho. Škoda je bilo za 4.500 din.

TREBNJE: HUDO TRČENJE — Okoli 6.000 din škoda je povzročilo trčenje osebnih avtomobilov v Trebnju 11. februarja popoldne. Franc Drnovšek je zaviral na levo stran ceste, tedaj pa se je naproti pripeljal Janez Bertonec iz Ljubljane.

NOVO MESTO: Z OPLOM V HIŠO — Sašo Džurašević iz Novega mesta je 10. februarja zvečer med vožnjo po Partizanski cesti v Novem mestu z opel-rekordom zadel hišo št. 7. Sopotnik Mario Merslavč je bil huje ranjen. Škoda so ocenili na 2.000 din.

DOBOVA: POZAR NA LOKOMOTIVI — 11. februarja je izbruhnil požar na električni lokomotivi, ko je bila na postaji v Dobovi. Škoda so ocenili na 15.000 din, vzrok požara pa še ni znan.

VELIKE MALENCE: ZBIL JO JE MED PRECKANJEM — 7. februarja je Terezija Vogrin v Velikih Malencah prečkala cesto. Edvard Dolžan iz Raven pri Trzinu, ki je vozil osebni avtomobil proti Krki vasi, jo je zadel in zbil, čeprav je zaviral in se hotel trčenju ogniti.

NOVO MESTO: NESREČA PRED IMV — Vlado Pavlin je 10. februarja s fičkom pred IMV na Zagrebški cesti v Novem mestu podrl 56-letno Angelo Vene iz Zanje vasi, ko je prečkala cesto. Venetova je bila huje poškodovana in so jo odpeljali v bolnišnico. Voznik kljub zaviranju ni mogel preprečiti nesreče.

NOVO MESTO: AVTOMOBILIST ZBIL OTROKA — Novomeščan Tomislav Saje je 10. februarja vozil fička po Ulici talcev v Novem mestu in zbil 8-letnega Miha Jakobčiča, ko je stekel čez cesto. Deček ima poškodovano glavo. Voznik je pred trčenjem močno zavrl.

CRNOMELJ: MOPEDIST V PEŠČI — Na Cesti 21. oktobra v Crnomlju je Anton Simončič iz Otovca 10. februarja z mopedom zadel pešca Voja Miljanoviča. Ob sta padla, Miljanovič pa je bil laže ranjen. Mopedist je pešca zagledal dva metra pred seboj, nato pa naglo zavrl.

RIBNICA: VELIKA ŠKODA — 10. februarja ob 15.15 se je na cesti na Jasnici pri Kočevju zgodila prometna nesreča, v kateri je bila laže poškodovana Emilija Gombac iz Ribnice, na avtu pa je bilo škoda za okoli 6.000 din. Avto je vozil Stefan Gombac iz Ribnice. Na poledeneli cesti ga je zaneslo, da je zapeljal izven ceste in se prevrnil. Pri prevračanju je padla iz avta Emilija Gombac in se poškodovala.

KOČEVJE: TRČILA VETERINAR IN KONJ — 14. februarja okoli 18. ure sta na cesti v Gorenjih Ložinah pri Kočevju trčila avto in konj. Avto je vozil Davorin Vilicer, veterinar iz Kočevja. Nenadoma je prišel na cesto pred avto konj. Voznik nesreče ni mogel preprečiti. Na avtu je škoda za okoli 12.000 din, poginuli konj je bil vreden 5.000 din. Konj je bil last Martina Sliškočiča, ki pri gozdni upravi tvori drva iz gozda.

sposobnosti za biefiranje?“

„Blefirate vi,“ je strogo rekel Holmes, „dr. Leon Sterndale, in ne jaz. V dokaz vam bom navedel nekaj dejstev, na katerih temelje moji sklepi. O vaši vrtni v Plymoutha, ko ste pustili, da se je znaten del vaše prtljage odpeljal dalje v Afriko, ne bom nič rekel, razen tega, da sem tedaj prvič ugotovil v vas enega izmed činiteljev, ki jih je treba upoštevati pri obnovitvi te drame.“

„Vrnil sem se.“

„Slišal sem vaše razloge, a jih imam za neprepričljive in nezadostne. A pustimo to. Prišli ste sem, da bi me vprašali, koga sumim. Nisem vam hotel odgovoriti. Nato ste odšli do vikarjeve hiše, čakali nekaj časa zunaj in se končno vrnili domov.“

„Kako pa to veste?“

„Sledil sem vam.“

„Nikogar nisem videl.“

„Kaj drugega tudi ne morete pričakovati, če vam sledim jaz. Doma ste preživeli nemirno noč in skovali neke načrte, ki ste jih hoteli zgodaj jutraj izvesti. Ko ste ob zori odšli z doma, ste napolnili žepce z nekimi rdečkastim peskom, ki je bil nakopičen poleg vaših vhodnih vrat.“

Sterndale se je silovito zdrzil in osuplo pogledal Holmesa.

„Nato ste naglo prehodili miljo poti, ki vas je ločila od vikarjeve hiše. Naj še pripomnim, da ste nosili iste teniške čevlje z rebrastimi podplatki, ki jih imate tudi zdajle na nogah. Ko ste prispeli do vikarjeve hiše, ste stopili čez sidovnjak, preplazili živo mejo ter prispeli pod okno najemnika Tregennis. Medtem se je že zdajnilo, vendar se v hiši še ni nihče zganil. Potegnili ste iz žepa nekaj peska in ga vrgli v okno nad seboj.“

Sterndale je planil pokonci.

DEVIZNI PLEN — Mladoletnika I. R. in B. G. sta 6. februarja v lovi v Štravberku v hišo Martina Drgana in odnesla 1.700 dolarjev.

VLAK JO JE ZADEL — 62-letna Zofija Križan iz Sel pri Vrčicah je 11. februarja dopoldne vlekla prek železniških tirov pri postaji v Semiču butaro vinogradniškega kolja. Ni slišala vlaka, ki je tedaj vozil mimo. Lokomotiva jo je zadel in jo zbil. Hujo ranjeno so odpeljali v novomeško bolnišnico.

TATOVJI KOMATOV — Franc Lušin iz Bele cerkve je novomeškim miličnikom prijavil krajo konjskega komata. Komat so mu neznanzi ukradli med 6. in 9. februarjem.

ZMIKAVT V NOVHIŠI — Ivan Pušavec iz Stopič gradi hišo. Prejšnji teden je miličnikom prijavil, da je okradel. Iz hiše v gradnji so mu neznanzi odnesli radiator za centralno kurjavo in ga oškodovali za 600 din.

SKEDENI NA OTROKA — 9. februarja proti večeru se je 6-letna Danica Krampus z Vinice 16 v Beli krajini igrala z otroki v skedaju. Nenadoma se je sesul strop in pokopal pod seboj Danico, ki je obležala mrtva.

HEKTAR GMAJNE V OGNJU — 9. februarja je gorela gmajna pri Poganih. Ogenj se je razširil na površini enega hektara in uničil suhljad. Večje škode ni. Vzrok požara ni znan.

V SMRT S PONY-EXPRESOM — Miličniki so šele kasneje zvedeli za prometno nesrečo, v kateri je umrl Ivan Lavrič iz Hruševca pri Straži. Zgodila se je 11. februarja dopoldne. Lavrič se je peljal s pony-expresom, 50 metrov od doma pa je na vaški poti padel, si zlomil tlak in hujo poškodoval lobjanjo. Obležal je mrtve.

NASLI SO MRTVEGA — 12. februarja so v Brilinu našli mrtvega 35-letnega Franca Turka. Prejšnje popoldne se je vrnil domov in šel spat v hlev. Ugotovili so, da ga je med spanjem zadel kap.

TRIJE VLOMI — V noči na 13. februar je neznan storilec vlomil v prodajalno Dolenjke na Vinici in ukradel 2.310 din. Isto noč je bilo vlomljeno v trgovino kmetijske zadruge v tem kraju, vendar je storilec dobiel le 30 din in vrtno kadijo. V tej noči so doživeli vlom tudi na Dvoru. Neznavec je nasilno prišel v Mercatorjevo trgovino, odnesel pa je nekaj drobiža.

HUMOR IZ SPISOV

NEDOSTOJNO VEDENJE

Sodnik: V predlogu piše, da ste se nedostojno vedli do miličnika s tem, da ste mu — ko vas je kaznoval — rekli, da takih jajc že ne boste plačevali.

Obdolženec: Krivdo zanikam, saj z jajci nisem imenoval miličnika, temveč malenkostni prekršek, ki sem ga res zagrešil.

6

„Pri moji veri, Watson!“ je končno vzkliknil Holmes, a glas se mu je še vedno šibil, „zahvaliti se ti moram in se ti opravičiti hkrati. Celo sam na sebi ne bi bil smel opraviti takšnega poskusa, kaj šele na prijatelju. Hujo žal mi je, zares.“

„Veš,“ sem odgovoril nekoliko ganjen, saj Holmesu še nikoli dotlej nisem videl tako globoko v sree, „v največje veselje in čast sem si želel, da sem ti lahko pomagal.“ Spet se ga je lotilo tisto na pol šaljivo, na pol cinično razpoloženje, ki je bilo značilno za njegov odnos do okolice. „Odvéč bi bilo, če bi gnała to reč prav do blazinosti, dragi moj Watson,“ je rekel. „Nepriistranski opazovalec bi gotovo izjavil, da sva bila nora že prej, ker sva se sploh lotila tako tveganega poskusa. Priznam, da si nisem nikoli predstavljala, da bi bil lahko učinek tako nenaden in tako močan.“ Planil je v hišo in se spet prikazal z gorečo svetilko, ki jo je držal z iztegnjeno roko pred seboj in jo nato zalučal v vrsto robid. „Trajalo bo nekaj časa, da se v sobi zrak očisti. Zdjaj, Watson, menda nič več ne dvomiš o tem, kako je prišlo do te tragedije?“

„Prav nič več ne dvomim.“

„Vendar je njen vzrok še prav tako nejasen kakor prej. Stopiva skupaj v uro in se pomeniva o tem. Zdi se mi, da mi ta nesnažna stvar še vedno tiči v grlu. Mislim, da vse dokazno gradivo kaže, da je bil tale Mortimer Tregennis zločinec v prvi tragediji. Čeprav je postal žrtev druge. Upoštevati morava predvsem, da veva za neki rodbinski prepri, ki mu je sledila sprava. Ne moremo sicer reči, kako hud je bil ta prepri ali kako površna je bila sprava. Če pomislim na Mortimerja Tregennis z njegovim liščjim obrazom in malimi, prekanjenimi, ble-

PREPREČUJMO zobno gnilobo!

(Nadaljevanje in konec)

6

Zobna gniloba ni le neprijetna v omenjenem smislu; s svojimi lokalnimi posledicami kvarno vpliva na estetski, torej lepotni videz prizadetih ljudi, lahko pa tudi resno okvari zdravje na kateremkoli delu telesa. Preprosteje povedano: zaradi zobne gnilobe lahko tudi resno oboholimo. Kdor je pazljivo bral že objavljena nadaljevanja te problematike, je iz vsega dosedaj napisanega že lahko razbral, na kakšen način se to lahko zgodi. Zaradi tega ni čudno, da so se znanstveni raziskovalci iz vsega sveta odločno lotili proučevanja vsega, kar bi lahko to socialno bolezen dodobra zajelo.

Fluor je torej, kakor smo že napisali, zaenkrat edino medicamentozno sredstvo, ki ustreza zastavljenemu namenu. Malo prej smo opisali, kako si lahko z uživanjem tablet fluorokalcija ustvarimo začetno ali primarno zaščito mlečnih in stalnih zob. Pri tem smo poudarili, da morajo žene nosečice zobe uživati ta preparat, če želimo, da bodo te primarne ali začetne zaščite deležni že mlečni zobje še nerojenih otrok. Mlečni zobje se namreč mineralizirajo ali zaščitajo, še preden se otrok rodi, torej že v materinem telesu. Za stalne zobe smo ugotovili, da je primeren čas za pridobitev začetne količine fluora v sklenini, ki lahko zaščiti zobe pred gnilobo, od rojstva naprej pa vse do 14. leta starosti. Po tej starosti uživanje fluorokalcijevih tablet ne koristi več, razen morebiti za mladostne zobe, ki zrastejo precej kasneje.

Bistvo začetne ali primarne zaščite je v tem, da v zobni sklenini, ki je najbolj izpostavljena čimteljem, ki zobno gnilobo povzročajo, nastanejo fluorapatiti kristali namesto hidroksiapatitnih. To pa se lahko zgodi le v času razvoja. Koliko tablet moramo vsak dan užiti, smo napisali v zadnjem poglavju. Napisali pa smo tudi, da uživanje fluorokalcija koristi na določen način tudi noseči ženi - bodoči materi, ker se fluor izloča tudi v njena usta preko žlez slinavk, ali da se po domače izrazimo, s slino. Ta fluor torej koristi materi ne glede na to, ali je ona v času razvoja svojih zob uživala fluor ali ne. V primeru, da ga ni uživala, bo sedanjí učinek seveda mnogo manjši in gre v bistvu za začetno zaščito.

Povsem nekaj drugega pa je, če je že prej pridobila zaščito in ji sedanje uživanje predstavlja le nadomeščanje fluora, ki sklenino zapuščata. V takem primeru govorimo o drugotni ali sekundarni zaščiti. Izbrali smo si nosečo ženo za pojasnjevanje tega pojma zato, ker se nam v zvezi z z obdelano snovjo to kar samo ponuja. Zato je sedaj krajni čas, da jasno povemo, da uživanje fluorokalcijevih tablet lahko koristi tudi odraslim ljudem, le da bi bil proces pridobitve zadostne količine fluora v sklenini dolgotrajen in neprimereno manj učinkovit, fluor pa bi se iz sklenine potem, ko bi se tam s trudom vezal, hitreje iz nje zopet izgubil.

Tako stojimo pred dejstvom, da fluor, ki si ga je sklenina na ta ali drugi način pridobila in ki jo lahko bolj ali manj pred gnilobo zaščiti, v njej ne ostane vedno, ampak se bolj ali manj hitro iz nje zopet izgublja. S tem se seveda manjša tudi pridobljena odpornost proti zobni gnilobi. Kako hitro se bo fluor iz zobne sklenine izgubil in kako hitro bo ginevala tudi odpornost, je odvisno od pridobitve, torej od časa in trajanja uživanja fluorokalcija.

Nadalje smo ob vsem tem spoznali, da tablete niso najprimernejše za pridobitev in ohranjanje potrebne količine fluora v sklenini potem, ko je že minil čas razvoja in mineralizacije trdnih zobnih tkiv. Prav zato so začeli iskati sredstva, s katerimi bi lahko tudi izven časa razvoja dosegli primerno začetno zaščito. Razen tega so želeli dobiti tudi sredstvo, ki bi hitreje, kakor so to v zreli človeški dobi sposobne tablete, nadomestilo fluor, ki se je iz sklenine izgubil.

V ta namen so začeli uporabljati fluorjeve raztopine. Posebno primeren se je izkazal natrijev fluorid, ki je sposoben, če ga pogosto apliciramo na zobe, zagotoviti tudi v začetnem smislu zadostno koncentracijo fluora v sklenini, da je odpornost proti zobni gnilobi zadovoljiva. Lokalno fluoriranje je odlična metoda za nadomeščanje fluorjevih ionov, ki so se iz sklenine izgubili. Vidimo, da je lokalno fluoriranje s fluorjevimi raztopinami odlično za nadomestitve izgubljenih fluorjevih ionov. S to metodo dovolj hitro (v primerjavi s tabletami izven časa razvoja), pridobimo tudi začetno zadostno količino fluora v sklenini pri otrocih, kakor tudi pri odraslih ljudeh, le da pri teh nekoliko težje. Potrebno je večkratno fluoriranje.

Na videz smo torej našli metodo fluoriranja, ki bi bila celo boljša kakor uživanje fluorokalcijevih tablet. V resnici pa ni tako. Tablete fluorokalcija lahko uživa vsakdo sam in mu jih zobozdravnik le predpiše ali pravzaprav svetuje, saj jih vsak dobi v lekarni brez recepta, ker so docela nestrupene. Pri opisanih lokalnem fluoriranju pa mora biti zobozdravnik osebno zapolnjen s fluoriranjem. Zobozdravnik mora zobe preden jih namaže s fluorjevo raztopino, natančno očistiti vseh zobnih oblog, ki bi sicer preprečile, da bi fluor lahko prišel v zobno sklenino. Brez tega bi bilo fluoriranje jalovo.

Zobozdravnik mora torej natančno očistiti zobne obloge, preden zobe namaže z raztopino fluora. Očistiti jih mora tudi tedaj, ko na videz sploh ni nobenih oblog. Pa so! To se da skoraj vedno dokazati z različnimi sredstvi. Take nevidne zobne obloge bi prav tako onemogočile fluorju, da bi se vezal v sklenino. Zaradi tega mora pri lokalni fluorizaciji sodelovati zobozdravnik, kar seveda celo akcijo precej podraži. Pacienti morajo razen tega čakati, ker zobozdravnik ne more vsem naenkrat izvršiti fluorizacije. Zaradi tega so v Švici dali učencem raznih šol domov stekleničke s fluorjevimi raztopinami, zelo nizke koncentracije. Učenci so si vsak dan s tako nizko koncentrirano raztopino izpirali usta. Nekateri so izpirali usta celo po večkrat na dan. Pri tem se je izkazalo, da pomaga izpiranje ust z nizko koncentriranimi raztopinami celo bolj kakor nekajkratno fluoriranje z bolj koncentriranimi fluorjevimi raztopinami. Razen tega ni treba aktivnega sodelovanja zobozdravnika, ki tako akcijo izpiranja samo vodi. To vso stvar poceni, pa tudi poenostavi, da o boljšem uspehu sploh ne govorimo. Res pa je, da zahteva taká borba proti zobni gnilobi več organiziranosti in osebnega prizadevanja vsakega posameznika, ki si želi zobe zaščititi proti gnilobi.

Iz vsega povedanega smo torej izvedeli, da lokalno fluoriranje zob lahko uspešno zaščiti zobe pred zobno gnilobo. Zaščiti jih lahko tako, da se prvič pridobi potrebna koncentracija fluora v zobni sklenini ali pa se s pomočjo fluorizacije le nadomeščajo izgubljeni fluorjevi ioni, ki se s pomočjo sljne nebnó izgubljajo. To pomeni, da tovrstna fluorizacija prihaja v poštev tudi za odrasle osebe, čeprav je zaradi manjšega učinka ne moremo plačevati iz preventivnih fondov socialnega zavarovanja.

Končno pa lahko vsakdo vsak dan izpira zobe z raztopinami natrijevega fluorida, seveda z zelo nizko koncentriranimi, ki jih zobozdravnik predpiše na recept.

Tako smo skušali v kratkem razložiti, kaj je zobna gniloba ali karies, kako in zakaj nastane. Razen tega smo želeli opozoriti na možnosti, kako to nadlogo najuspešneje, a tudi enostavneje preprečujemo. Če bomo upoštevali vse napisano, smo na najboljši poti, da ohranimo zobe zdrave, s tem pa se bomo obvarovali tudi številnih drugih bolezní ki imajo svoj, če že ne neposredni, pa vsaj posredni vzrok v slabih zobeh.

Doc. dr. dr. sc. MITJA BARTENJEV

Odbojkarice Brestanice se pripravljajo na nadaljevanje republiškega odbojarskega prvenstva, kjer morajo hraniti tretje mesto, ki so ga dosegle jeseni.

ORIENTACIJSKI SMUČARSKI POHOD V GORJAH

Pionirji iz Vavte vasi presenetili

Pionirji iz osnovne šole Vavta vas so na republiškem tekmovanju osvojili prvo in drugo mesto — Dobra uvrstitev tudi drugih dolenskih ekip

Pionirji — smučarji iz skoraj vse Slovenije so v nedeljo tekmovali na smučeh v Gorjah pri Bledu. Nekaj več kot sto pionirjev in pionirk se je udeležilo orientacijskega pohoda za

republiški naslov drugih zimskih iger pionirjev Slovenije. Med pionirji je zmagala ekipa Vavte vasi, pionirke s te šole pa so bile odlične druge. Nastopilo je 42 ekip. Dolensko pa so zastopali tekmovalci iz Vavte vasi, Šentruperta, Novega mesta in Senovega.

Rezultati: pionirji — 1. OŠ Vavta vas (Zupančič, Somrak, Mikolič)

141 točk, 12. DPM Novo mesto 107,15. in 16. OŠ Senovo 99 točk itd.

Pionirke: 1. OŠ Čepovan 125 točk, 2. OŠ Vavta vas 124, 5. OŠ Senovo 98, 8. DPM Novo mesto 91 itd.

Pionirjem iz Vavte vasi, ki so se že lani dobro odrezali, iskrene čestitke, saj so na tem tekmovanju pokazali največ.

Toni bo kmalu spet v vratih

Sevniški rokometni vratar Toni Krejan je pri vojakih. Te dni je bil doma, zato smo mu zastavili nekaj vprašanj.

— Kdo te je navdušil za rokomet?

— „Navdušil sem se že v šoli, saj sem vsakokrat užival, kadar sem stopil pred rokometna vrata.“

— Kdaj si nastopil prvič za svoj klub?

— „23. junija 1967 v srečanju z Raščami.“

— Igral tudi pri vojakih?

— „Pogojev, kot sem jih imel doma, nimam, vendar smo si v zadnjem času zgradili rokometno igrišče, zato kar pridno igramo.“

— Tvoj vzornik?

— „Vratar reprezentance Arslanagič.“

— Največji uspeh?

— „Nastop na armadnem prvenstvu, kjer sem branil za našo garnizijo.“

— In tvoje želje?

— „Da bi Sevničani končno dobili luč nad igriščem ter da bi se preselili v republiško ligo. Zase pa želim, da bi bil kmalu doma.“

D. B.

PO PRVEM DELU DOBREPOLJE

V dolenski rokometni ligi, ki je tekmovalna skupnost medobčinskega rokometnega odbora Ribnica, je bilo do sedaj malo pisane, čeprav ta tekmovalna skupnost zajema ekipe z območja kočevske, ribniške in grosupeljske občine, torej zahodni del Dolenjske. V tej ligi nastopa sedem ekip. Po prvem delu tekmovalja je v vodstvu ekipa Dobrepolje, enako število točk ima tudi Šmarje. V spomladanski sezoni je medobčinski rokometni odbor povabil k sodelovanju tudi ekipo Partizana iz Žužemberka.

RK Partizan Dobrepolje	6 5 0 1 136:77	10
RK Partizan Šmarje	6 5 0 1 153:96	10
RK Partizan Sodražica	6 4 0 2 133:97	8
Gradišče (Stična)	6 4 0 2 124:104	8
RK Partizan II Ribnica	6 6 2 0 105:119	4
RK Vidovo (Stična)	6 1 0 5 94:161	2
RK Inles	6 0 0 6 70:161	0

F. LEVSTEK

Povedano na uho!

Stara resnica je, da športniki v Brestanici ne najdejo skupnega jezika z vodstvom brestaniške osnovne šole. Zaradi tega trpi športsna dejavnost v tem kraju.

Ker smo želeli zvedeti, v katerem grmu tiči zajec, smo obiskali ravnatelja tovariša Zavečnika, ki je o tem sporu povedal naslednje:

„Športni objekti in telovadnica niso zaprti nikomur. Za uporabo pa je, razumljivo, treba odšteti odškodnino. Za tiste, ki so pomagali pri izgradnji objektov, je upomba brezplačna, drugi pa bodo morali plačevati odškodnino. Moja naloga je, da čuvam športsne objekte in zagotovitim red in disciplino.“

Torej, mladi Brestaničani, najprej se pokažite na delovni akciji, potem pa še na športnih igriščih! Roka spravite je ponujena, pa naj gre vsak do pol poti!

ZMAGA IN PORAZ V PRVEM KOLU

Kegljači Novega mesta so v soboto in nedeljo nastopili v prvem kolu republiške kegljaške lige. V Mariboru in v Zalcu so se srečali z ekipo Kopra. Prvi dan so zmagali Novomeščani, drugi dan pa so bili Koprčani boljši.

J. M.

ŽUŽEMBERK V VODSTVU

Pričelo se je kegljaško mladinsko prvenstvo Dolenjske, na katerem sodeluje 24 tekmovalcev in 5 ekip. V soboto so imeli prvi nastop v Trebnjem. V ekipni konkurenci je v vodstvu ekipa Žužemberk s 1.514 pordtimi keglji. Pionir je po 41 1475 kegljev. Med posamezniki je po prvem delu v vodstvu Vučjank iz Krškega (793), nadaljna tri mesta pa si delijo Žužemberčani Lavrič (775), Nose (764), Ožbolt (759). To soboto bodo mladinci nastopili še v Krškem.

J. M.

10 LET DELA ŠSD »KATJE RUPENA«

Kovačnica mladih športnikov

Mentorica šolskega športnega društva na osnovni šoli »Katje Rupene« v Novem mestu Draga Mislejeva je mnenja, da so ŠSD dobra oblika dela z mladimi

Šolsko športno društvo na novomeški osnovni šoli Katje Rupene slavi letos že svojo desetletnico. Od skromnih začetkov, saj so začeli tako rekoč iz nič, je danes športsna dejavnost na šoli zelo razvejana in je kovačnica športnikov ter športnih delavcev. V ŠSD so vključeni vsi dijaki od 6. do 8. razreda, tako da jih je včlanjenih 623, delajo pa v 9 športnih sekcijah. Učenci skrbno vodijo svoje društvo, pomagajo jim pa vodje sekcij Marjan Špirar, Tine Zaletel, Ivica Milič, Zare Kovačević, Pavle Uhl, Janez Zibret, Majda Slijepčević, Marija Jokič in Marjanca Luzar. Mentor društva je Draga Mislejeva, ki ima poleg Marjana Špirarja največ zaslug, da so se mladi Novomeščani v zadnjih desetih letih tako lepo uveljavili na športnem področju.

Tovarišica Mislejeva, ali se spominjate prvih dni ŠSD na vaši šoli?

— „Bili smo med prvimi, ki smo ustanovili šolsko športno društvo. Prva naloga je bila zgraditev šolskega športnega igrišča na vrtu za šolo. Potem pa so začele še sekcije, ki so se do današnjih dni zelo uveljavile.“

— Kako bi ocenili dejavnost v teh 10 letih?

— „Veliko smo napredovali, zlasti organizacijsko, razširili smo tudi dejavnost, nabrali smo si precej izkušenj, pa tudi materialna osnova je večja. ŠSD je pomagalo marsikateremu fantu in dekletu, da je vživel šport in se kasneje vključil v dejavnost

športnih društev. Skratka, društvo je upravičilo svoj obstoj. Vsi smo mnenja, da je takšna dejavnost zelo koristna.“

— Kdo vodi posamezne sekcije?

— „V glavnem delajo naši telesnovzgojni delavci, pomagajo jim pa tudi športni delavci od zunaj. Ker nimamo dovolj kadrov, si moramo pač pomagati, kakor vemo in znamo.“

— Kaj vas najbolj muči?

— „Ker imamo pouk ves dan, ni moč delati, kolikor bi člani društva želeli. Laže bo, ko bomo dobili novi šoli. Prepričana sem, da bo dejavnost še večja, več pa bo tudi veselja pri učencih in telesnovzgojnih delavcih.“

SLAVKO DOKL

SPORT

KRMELJ — Februarskega brzo-turnirja se je udeležilo sedem šahistov, ki so se v dvokrožnem turnirju razvrstili takole: 1. Šribar 9,5, 2. Blas 8, 3. Prosenik 7, 4. Žitnik 6,5, 5. Sibilja 6, 6. Debelak 4 in 7. Zaman 2 točki. (B. D.)

NOVO MESTO — Prihodnje soboto in nedeljo bo v Ljubljani in v Kamniku republiški odbojarski turnir za ženske in moške ekipe. Dolenjsko bodo zastopali Novo mesto (moški in ženske), Brestanica — ženske in Trebnje — moški. (C. R.)

NOVO MESTO — Na rednem hitropoteznem turnirju za februar je med udeleženci prepričljivo zmagal Igor Penko (14 točk), sledijo: Milič 12,5, Šporar 10,5, M. Picck in Bjelanovič (10), Komelj (8,5) itd. (J. U.)

RIBNICA — Jutri bo seja medobčinskega nogometnega odbora Ribnica, kjer bodo pregledali v jesenski sezoni dosegene uspehe ter napravili program dela za spomladansko prvenstvo. (E. L.)

NOVO MESTO — Na prvenstvu Dolenjske v borbenih dvojkah in v tekmovanju kegljačev — posameznikov sodeluje 54 parov in 60 kegljačev. (J. M.)

KRŠKO — Letos bodo v Krškem praznovali 50-letnico nogometa. V ta namen bodo izdali posebno brošuro. Pred prazno 50-letnico bodo sklicali izredno skupščino kluba, na kateri bodo podelili posebna priznanja nogometašem, veteranom krškega nogometa. Ob tej priložnosti bodo Alfreda Isteniča imenovali za častnega člana kluba.

LJUBLJANA — Na šahovskem prvenstvu ljubljanskega Zmaja igra tudi dolenski šahista prof. Igor Penko in Tone Pražnik. Na tem turnirju jima ne gre preveč, saj sta doživela vrsto porazov. Njuno medsebojno srečanje se je končalo s Pražnikovo zmago, čeprav bi moral zmagati Penko. (L. H.)

LESKOVEC — Pred dnevi je imel leskovski Partizan pomembno posvetovanje, na katerem so pregledali dejavnost v preteklem letu, izvolili novo vodstvo in začrtali politiko društva. Za predsednika je bil izvoljen Branko Voglar, podpredsednika sta Jože Arh in Nande Mlakar. Alojz Hrušar je tajnik, blagajnik pa Ljudež Šribar. V upravnem odboru so še Edi Komočar, Oskar Kovač in Tomaž Znidaršič. O tem pomembnem shodu leskovskih športnikov bomo pisali prihodnjic. (L. Š.)

KRŠKO — Novo izvoljeni upravni in nadzorni odbor ter tehnična komisija nogometnega kluba Celulozar sta se sestali na prvi seji. Za predsednika so izvolili Vladimirja Hampovčana, za tajnika Ljudeža Kavčiča, blagajničarka pa je Marija Kic. Gospodar v klubu bo Ivan Kic. Po sklepu občnega zbora je glavni trener prvega moštva Božo Pribil, pomočnik pa sta Jože Vodopivec in Boško Karabaš. Čeprav ima NK Celulozar registriranih 28 igralcev, so še vedno velike težave pri sestavljanju prvega moštva, kajti klub nima dobrega vratarja. V najkrajšem času bodo organizirali tudi pionirsko nogometno šolo, ki jo bo vodil glavni trener. Starejši igralce, ki so prenehali igrati, prosijo, da se prijavijo v tečaj za nogometne sodnike. (L. H.)

RIBNICA — 10. februarja so imeli ribniški športni delavci poseben posvet, na katerem so se dogovorili o letošnjem občnem zboru Partizana, ki bo 17. marca. Poskušali so tudi rešiti neka organizacijska vprašanja, podali pa so tudi osnovne smernice za izdelavo kratkoročnega in srednjeročnega načrta telesne vzgoje. Dokončno izoblikovane predloge bo izdelala posebna komisija na čelu s tovarišem Skrabcem. (F. L.)

19 ekip v Trebnjem!

Za letošnje zimsko dolensko košarkarsko prvenstvo, ki se bo začelo v Trebnjem v nedeljo, 21. februarja, ob 8.30, se je prijavilo 16 ekip. Nosilca dveh skupin sta Novo mesto in Beti Metlika. V predtekmovalju se srečajo ŠD Gradišče: SKS (Grm) ob 7.30 in TSS (Krško): „Rokovnjači“ (Mrzlo polje) in Old boys (N. m.): Klub posavskih študentov. Srečali se bodo naslednji pari: Novo mesto: SKS ali Gradišče, Stična: Kočevje, Krka: Žužemberk, Straža: Trebnje, Novo mesto ml.: Črnomelj, Gimnazija (Br.): Klub posavskih študentov ali Old boys (N. m.), Partizan (Krško): Sevnica in Beti: TSS (Krško) ali „Rokovnjači“.

Z naših vstov

Uboji Ribničar

Cveto Križ, naš zvesti nabiralec naročnikov je pred kratkim obiskal tudi nekoga ribniškega obrtnika. Ki mu je začel naštevati:

Imam televizor, osebni avto, tovorni arto, hišo...

— No, potem boste pa lahko naročili še „Dolenjca“! mi je segel v besedo Cveto Križ: ubogi Ribničar pa je zatarnal:

— Ja, kako bom pa potem vse to vzdrževal?

Oj te tuje!

Oni dan jo je upokojence Karel Rigler mahnil proti Podpreki, Dragi, Travi, Kmetje so ga poznali še iz „okrajnih“ časov, ko je tam okoli kolovratil službeno. Ko ga je neki kmet prepoznal, je takoj začel kritizirati:

Vidite, kakšne ceste imamo. Sama jama. Pa samoprispevek za ceste plačujemo!

— Boste že videli, kmalu bo boljje! je kmetja kar na star način tožal Karel Rigler.

Kmetič, ki je hotel pokazati tudi, da je z vsami novostmi (stabilizacija, devalvacija) na tekočem, je ves vesel vzkliknil:

— Torej bo zdaj boljje, ko smo dinar defravdirali! (Opomba: defravdirati pomeni: poneveriti, ogoljufati, olepariti.)

OKROGLE *O PARTIZANIH

JOCOVE SKRBI

Novica o kapitulaciji Italije je vzbudila splošno veselje med Ljanci. Le stari Joco se je kisto držal.

„Pa menda ne žaluješ za Italijani?“ ga je vprašal sosed Mane.

„Vraga žalujem! Skrbi me le, kje se bodo sedaj oskrbovali partizani s hrano in orožjem, ko je šla Italija po gobe!“

„Joco, nič ne skrbi, sedaj bodo jemali Nemcem!“ ga je potolažil Mane.

SALJIVI MILECKO

Na zahtevo partijske organizacije je borec Milecko Devina napisal svoj življenjski vmes je bil tudi tale odstavek:

„Rad bi pripomnil, da sem moral že kot otrok prenašati žandarske udarce...“ in tako dalje.

Na sestanku ga je vprašal sekretar:

„Poslušaj, Milecko! Tule si napisal, da so te tako rekoč že od malih nog tepli žandari. Razloži no, kaj s tem misliš.“

„Hehe!“ se je navihano zamajal Milecko. „Veste, tovariš, moj oče je bil pred vojno žandar in me je včasih tudi namatil; zato sem napisal...“

Kaj so pred 80 leti pisale

Dolenjske novice.

Odstavili so ministra

(Najvažnejša novica) je pak, da je odpuščen in umirovljen finančni minister g. Dunajski. To je bil zadnji čas se jedini minister, ki se je res čutil Slovana ter se tudi potegoval za Slovane nasproti neopravičenim nadutim nemškimi zahtevam. Bil je v svojem poklicu mož, da mu malo enacij; kajti nobenemu ministru pred njim se ni posrečilo kaj je dosegel on: vredil je naše državno gospodarstvo tako, da ni treba več delati dolgovi, da je viani celo nekaj ostalo. Res je, napravil novih davkov, kakor na zganje itd., ali to je bilo potrebno — kako bi pa prišli, ako bi se delali le novi dolgovi. — Nobenega ministra niso tako sovražili liberalni Nemci kakor njega, zato smemo reči, da kaže njegov odstop za nas jako slabo: Nemci bodo trdo gospodovali nad nami!

(Iz Novega mesta) — Novomeščani smo bili letos v tem kratkem predpustu precej dobre volje, bodisi v gostilnah ali pa v družinih, katerih nam pač ne manjka. Sukali in veselili smo se tako, da nam bodo treba morda sedaj v postu zato delati pokoro. Društva so si prizadevala po možnosti napraviti veselice svojim članom: Citalnica je napravila zlasti slovesno, „Vodnikovo Besedo“ ter mično pustno veselico. Razveselilo nas je tudi katoliško društvo rokodelskih pomočnikov svecni večer s prav mičnim programom.

(Srbska kraljica Natalija), mati sedanjega kralja Aleksandra baje namerava za-

Ročna gasilska črpalka v Žužemberku sodi že v čase, ko se je v tem delu Suhe Krajine začela razgibana gasilska dejavnost. (Foto: S. D.)

OHRANILI SO SPOMIN NA ZAČETKE GASILSTVA

Menda najstarejša na Dolenjskem?

V Žužemberku imajo staro gasilsko ročno brizgalno, ki je stara ravno toliko kot gasilsko društvo v središču Suhe krajine — Letos jo bodo oddali v republiški gasilski muzej, kjer bo imela zaslužen pokoj

Gasilska dejavnost v oži Suhi krajini ob Krki se je menda po pisanih virih začela 1888, ko so v Žužemberku ustanovili prostovoljno gasilsko društvo, ki je ob ustanovitvi štelo 36 članov. Ob rojstvu društva so se gasilci postavili tudi z nakupom nove ročne brizgane na konjsko vprego. Nabavili so jo v Ljubljani, zanjo so odšteli 1.150 goldinarjev. Izdelana pa je bila v Samassovi tovarni v Ljubljani. Brizgalina je koristno služila gasilcem pri preganjanju rdečega petelina vse do 1938, ko so se Žužemberčani modernizirali. Staro brizgalno pa so odstopili svojim sosedom na Reber, kjer so ti 1938 ustanovili društvo. Tu je ostala dolgo časa, vse do srečnega dneva, ko so na Reber dobili sodobno „Savico“.

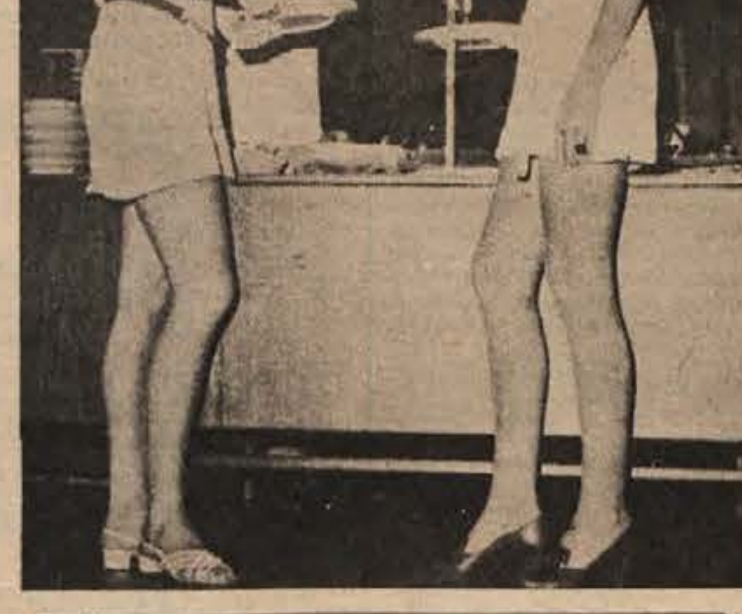
Ni nam znano, kdaj so jo na Reber zadnjič zapregli in uporabili. V glavnem je se zelo dobro ohranjena. Čeprav je njena starost že kar splošnjevrsta. Gasilci so povedali, da bi, če bi bilo treba, še vedno delala.

Na nam znano, kdaj so jo na Reber zadnjič zapregli in uporabili. V glavnem je se zelo dobro ohranjena. Čeprav je njena starost že kar splošnjevrsta. Gasilci so povedali, da bi, če bi bilo treba, še vedno delala.

Za mini — pol ceneje!

To bi bilo nekaj tudi za naše punce!

Precej črnila se je pretlo zadnje leto, ali bosta „midi“ in „maks“ med obstali pri življenju. V Evropi ju je ženski svet marsikje sprejel in obdržal, v ZDA pa je drugače: moški so skrajš vsa odločno prot, takega menja pa je tudi 80% žensk. Se tiste, ki so si v Ameriki omislile dolga ali poldolga krila, jih kmalu zamenjajo, čeč „mož je prot!“ ali pa „prijetljevo. Gasilci so povedali, da bi, če bi bilo treba, še vedno delala.

Knjige za nove naročnike

Med 68 novih naročnikov zadnjega tedna je žreb v torek popoldne razdelil 10 knjižnih nagrad. Po pošli jih bodo dobili:

Franciška Skof, Article 35; Reza Staudičnik, Krasine 4; Gradac; Marija Goršič, Cegelnica 41; Novo mesto; Marija Majceti, Val Gaber 23; Ivan Gmežda, Koprivnik 34 pri Kočevju; Alojz Kralj, Konfektija „Lisca“, Sevnica; Slavko Kozar, Senovo 178; Jože Starc, Zibec 17; Ribnica; Jože Trplan, Crmočnjice 18, Semič in Alojz Slak, V Brezov log 45, Novo mesto.

Težke ure za naše na konzulatu v Göteborgu

Ustaška terorista sta grozila s smrtjo trem jugoslovanskim talcem in zahtevala izpustitev Miljenka Hrkača, razen tega pa še 100.000 dolarjev — Ves svet se zgraja nad nasiljem

Ves svet je prisluhnil nevskladni zgodbi, ki sta jo na jugoslovanskem konzulatu v Göteborgu na Švedskem zakuhala dva ustaška terorista. Pretekli teden sta malo pred deveto dopoldne prišla v naš konzulat, zaklenila za sabo vrata in obsodila tri talce na čakanje: čuvaja konzulata Pera Ilića, njegovo ženo in Pavico Gabrico, ženo enega izmed naših uslužbenec. Zvezala sta jim roke na hrbtno, nato pa sta telefonirala na veleposlanstvo SFRJ v Stockholm ter zahtevala, da morajo v Beogradu v roku 24 ur izpustiti na svobodo na smrt obsojenega ustaša Miljenka Hrkača in mu izplačati 100.000 dolarjev ter mu omogočiti neoviran odhod v Spanjo.

Mlada ustaška sta si dokaj naivno predstavljaljo kriminalno zgodbo, ki pa bi se seveda lahko za naše tri državljane in še za koga končala tudi drugače, morda celo s smrtjo. Z nabiti revolvi je sta ustaška zvela za talce tri naše državljane, kmalu nato pa je švedska policija poslala pred stavbo našega konzulata v Göteborgu kakih 50 svojih mož, ki so imeli s seboj tudi solzljive bombe, brzostrelke in neprebojne varnostne jopke.

Medtem se je švedska policija že naprej pogajala z obema teroristoma in ju prepričevala, da nimata nobenih možnosti, da bi s svojim zahtevom uspela. Ustaša se nista pustila prepovirati. V sredo dopoldne sta najprej podaljšala rok za Hrkačev izpustitev še za 12 ur. Policijska jima je nato skoz vrata zaprte stavbe vrgla vzvod švedskega večernega lista, v katerem je neki švedski novinar z Dunaja objavil izjavo Miljenka Hrkača, ki je veljala obema mladima ustašema.

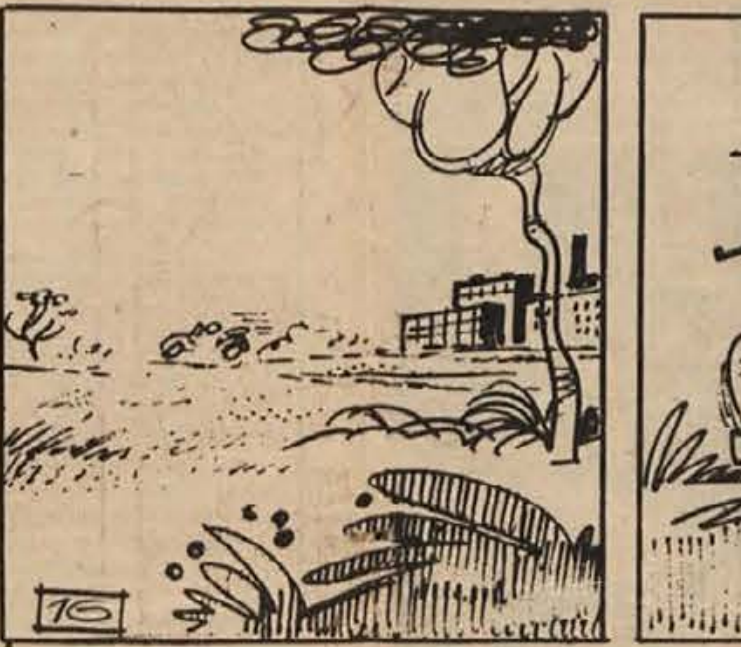
„Ne ubijata talcev zaradi mene! Nočem, da bi nedolžni ljudje izgubili življenje.“ Ko sta terorista videla, da ju ne podpira niti obsojeni Hrkač iz Beograda, sta se kmalu nato po krajšem pogovoru s policisti mirno predala. Seveda so ju takoj razorožili in odpeljali v zapore.

Nas veleposlanstvo v Stockholmu Vladimir Rolović je že pred dnevi opozoril predstavnike švedske izne varnosti, kaj pehojanju politični emigranti v mestu in okolici Göteborga. Ze ved loz grozijo našim delevcem, ki delajo v znani tovarni Volvo, v tamkajšnji ladjelodnici in v drugih podjetjih, ko zahtevajo od naših delavcev denarno podpoto. Švedska policija je doslej premalo pazila na rovarjenje političnih emigrantov, zdaj pa je vsa javnost presenečena, kako drzni so fašistični in ustaški izrodki. Tudi iz drugih držav prihajajo protesti proti nasilju, hkrati pa predlogi, naj bi bila vsa poslaništva in konzulati povsod po svetu zares varno zaščiteni pred podobnimi dejanji.

Ustaši so tako samo znova pokazali, da se v resnici nečesto ničesar naučijo in da je hkrati vse njihovo tovarjenje samo še dokaz več, da so delali nasilje in povzročali gorje med vojno in po njej.

Najnovejša ekspedicija, ki se bo povzpela na najvišji vrh sveta, 8881 metrov visoki Mt. Everest, je vzbudila pozornost zato, ker je med njenimi člani tudi neka ženska — prva, ki bo (če se bo vzpon posrečil) stopila na najvišjo goro našega planeta.

na črnem kontinentu

16. Paradižnikov kabriolet se ni ustavljal v mestu. Nemudoma je zavozil na steze, ki so vodile v notranjost kontinenta. V domovino krokodilov, nosorogov, žiraf, kač in levov. V samopostrežbo lovskih trofej!

Paradižnik je podrl streho, zgrabil v roke svojo zanesljivo karabinko z daljnogledom in se pozorno zvrzal v avtu. Za volanom je sedela Klara. Sretno je vozila vozilo po visoki travi, se izogibala grmečevju in posamičnim drevesom v savani. Ko bo sprog vzrl zverino — je vedela Klara — se bosta pogajala za njo. Kolesa bodo teknovala z urnimi šapami, vse dokler ne bo svince pošasti izpustil duše...

... Nedvomno bodo rekorderji na zimskem košarkarskem prvenstvu Dolenjske novomeške veterani (če bodo sploh prišli): poprečna teža igralcev bo 100 kg! Da bo v stilu, bodo toliko košev dobili na vsaki tekmi...

... V petih letih so dolenjske davčne službe odkrile dva davčna zavezanca, ki so jima dokazali tudi utajajo davka. Ni kaj: učinkovitost na visku!

Novinarika Dolenjskega lista Ana Vitkovič piše tako ganljivo socialne članke, da ljudje ob njih kar jokajo: če bi tako začela pisati se o gospodarstvu, bi ga morda le še stabilizirali!

Bralci Dolenjskega lista vedo, kaj delajo: za najboljša sportnika so izbrali plavalca. Še pred devalvacijo so vedeli, da bo letos najbolj potrebno dobro plavanje...

Jugoslovanska televizija se decentralizira: za najboljšo popevko so doslej glasovali kar uredniki. Zdjaj so posel prepustili gledalcem. Da se ve: za uspeh bodo zdaj krivi gledalci!

... Po zgledu Jasnice bo tudi Vlado Deržić v Cateških Toplicah ponovno ponudil stripe. Morda bodo gostje hitreje odzvali? Časi so pač taki, da vsak dinar pravi pride...

Tiskarski skrat je vsemogočen: v Dehu mi je v Novotekovem članku dinarje spremleni v dolare. Bojan Kekec, vodja službe načrtovanja in anal. je vzdihnil: „O, ko bi imeli toliko denarja!“

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12						13				
14			15			16				
17		18				19			20	
21	22						23	24		
	25						26			
27	28					29				
30					31				32	33
34				35					36	
37	38	39				40		41		
42						43		44		
45						46				

Učitelj v hribih

Sonce je sijalo na zmrazil sneg, da se je svetil, otajati ga pa vendar ni moglo. Na Dolenjskem, v tistih hribih, ki leže med Mišjim domom in Zahribom, je med hišami in snežnjim lajalom mnogo psov. Tam na potu, ki drži se naprej proti Vrhu, je stal mlad človek. V roki je držal knjigo in hodil sem ter tja, pihal v roke in poslušal, koga psi lajajo. To sem bil kajpak jaz.

„Dober dan,“ mu pravim, „menda imate zame spet nekaj novega?“

„Krapan, pogodil si,“ mi odvrne. „Tako ali tako in se res je. Človek obrača, drugi pa obrnejo. Ni, da bi človek pravil! Glej, moj oče je bil pošten med in velik somaršter pred menoj. Zdjaj mi pravijo učitelj, ali verjam mi, da je bilo za naš stan dosti boljje, ko smo se imenovali po starem. Takrat so v roki nosili svetlo palico, ki je imela zgoraj luknjo, da je bil jermen skoznjaj prepeljan. Ta palica je bila jako v časteh in je imela veliko moč. V solj je delila pravico, po potu so pa kresali ob njej. Ni mi hudo za starini časi, ampak zato, ker mi občinski pisarji očitajo, da dobiš več novcev kot oni. Tega pa nečemo slišati, da stopi sola visoko in hribih, kar 800 sežnjev nad morjem, in najbližji sosed je medved. Kar deset se jih klati tod okoli. Poldrugo uro hoda po gozdu rabinom do najbližje trgovine, počte ali krčme. Pozimi, ko zapade obilo snega in smo odraeni od sveta, le malokoga srečamo. Vsako jesen si, kot polni masti, nabavimo za zimo kresala, soli in hrane za celo zimo. Tudi pošta prihaja le poredko in vse novice so stare.

Vsak dan učim otroke od prvega do zadnjega razreda. Pozimi je zgodaj tema, zato opoldne ne počivam in sem brez lučine. Ako jem, je jed mrzla in je zakur me črviči po želodcu. Telovadbo imamo na poti v solj in nazaj, ko se otroci prebijajo skoz snežne zamete, za petje pa skrivijo viharji, ki tulijo okoli oglov...

Vidiš, delam od noči do noči, za pokrutega človeka, pa naj ne zaslišim toliko kot drugi ali nekaj več?“

„Naj vse to zapišem, ka-li?“

„Kar zapiši! Saj govoriti in pisati človek mora, dokler živi ali dokler mu ne odrežejo jezika, mar ne?“ Se pravi in zavije v hišo, jaz pa ga mahnem dalje po gazi, da prekalobim hrib in se še za dne oglašim v Mišjem dolu.

MARTIN KRPAN

Rešite jo, ni težka!

VODORAVNO: 1. poljeje, firma, 7. bleščanje, 12. surovina za počenja, 13. napravra za daljnjsko upotavljanje razdalje ali ovir, 14. pakistanska reka, 15. Split, 16. delo in zaslužek enega dne, 17. Venezia, 18. orodje za dolbenje, 20. Test, 21. glinasta pisčal, 23. silva, 25. telesna posoda, 26. zaranjavna smer ali lega, 27. pečlina ob vodi, 29. čekan, 30. plod, ki ga uporabimo za nadežjevanje neke npr. rastlinske vrste, 31. ponizanje, 34. osebni zaimek, 35. starodavna Ljubljana, 36. simbol za radon, 37. popolna zmaga pri taroku, 40. železnik Ivan, 41. neodločen izid pri šahu, 42. domača žival, 43. primorski kraj (cementarna), 45. športnik, 46. širok plašč.

NAVPIČNO: 1. snov, 2. moško ime, 3. rasa, 4. Dolenjski lednik, 5. jedka tekočina, 6. naš tednik za razvedrilo, 7. grič, 8. industrijska rastlina, 9. ljubkovo možko ime, 10. svetovnoznan brazilski nogometni klub, 11. strdek na rani, 18. oblika zdravila, 19. simbol za tanič, 22. ime skladatelja Mačarturjana, 23. del voza, 24. hačujan plug, 26. material za oblačila, 27. žaljivka, zmerljivka, 28. kraj v Slovenskih goricah, 29. izdelovalec orožja, 31. Srpska Mitrovica, 32. najrazširjenjša rastlina, 33. ime pesnika Afkorcea, 35. letni posk, 38. ime pokojnega indijskega politika Sastrija, 39. rimski poždrav, 41. tečaj, 44. simbol za živo srebro.

OPOMBA: danes je zadnji dan, da nam pošljete rešeno nagradno križanko iz zadnje številke. Rešitev in izid zrečbanj bomo objavili prihodnji teden!

UDAR 20. JULIJA 1944 ATENTAT NA HITLERJA

„To je nemogoče.“ je rekel. Hitlerjev Atlantski zid, o katerem je Goebelsova propaganda trobila na vsa usta, so predri v nekaj urah. Nekoč strašno Luftwaffe so popolnoma zbrisali z neba, nemško mornarico z morja, kopenske sile pa so preselile. Bitke še daleč ni bilo konec, toda že kmalu se je pokazalo, kako se bo izšla. „Od 9. junija dalje,“ pravi Speidel, „so imeli pobudo zavezniki.“

Rundstedt in Rommel sta sklenila, da morata k Hitlerju in pri njem zahtevati, da se sooči s posledicami. Pregovorila sta ga, da so se 17. junija sestali v Margivalu, severno od Soissons, v udobnem in pred bombami varnem bunkerju, ki so ga bili leta 1940 zgradili za fuhrerjev glavni stan ob načrtovani invaziji v Britanijo, a ga niso uporabili. Zdjaj, štiri leta pozneje, se je nastični vojskoda prvič prikazal v njem.

Bil je bled in neprespan (če pozneje piše Speidel). Poigraval se je z naočniki in z nekaj barvastimi svinčniki, ki jih je držal med prsti. Sedel je ves vključen na stolu, Feldmarsla pa sta stala. Pozdravil ju je na kratko in zelo hladno. Videti je bilo, da je njegova hipnotična moč izplapela. Potem je glasno in zagrenjeno rekel, da je nezadovoljen, ker se je zavezniki invazija posrečila. Odgovornost za to je skušal pripisati frontnim poveljnikom.

Toda Feldmarsla je opomnil obet, da utegne prav kmalu priti do novega, presunljivega poraza. To velja vsaj za Rommla, ki ga je Rundstedt pustil spregovoriti, ko je Hitler za hip utihnil. „Rommel je neusmiljeno odkrito poudaril,“ pravi Speidel, „da je bil zraven, da je brezupno bojevali se proti (zavezniki) premoči v zraku, na morju in na kopnem.“ No, povsem brezupno že ne, če bi Hitler opustil nesmiselni sklep, da je treba braniti deherno ped zemlje, nato pa večji zaveznike sile v morje. Rommel je ob Rundstedtiemv kimanju predlagal, naj bi se Nemci umaknili iz dosega moriškega ognja s sovražnikovih ladij, podelnili tankovske enote z bojne črte, jih prepeljali ter jih pripravili za sunek, s katerim bi zaveznike premagali „zunaj dosega mornariškega topništva.“

Toda vrhovni vojskovodja ni maral o umiku niti slišati. Nemski vojniki morajo držati položaje in se bojevati. Vprašanje je bilo zam očitno neprijetno in se je zato urno lotil drugega predmeta. Hitler je Feldmarsloma predrl predstavo, za katero Speidel pravi, da je spominjala na „čudno mešanico cinizma in čudne intucije“. Zagotavljal jima je, da bo V-L nova hrčca bomba, ki so jo dan prej prvič usmerili proti Londonu, „odločilno posega v spopad z Veliko Britanijo... in pripravila Britance tako daleč, da bodo voljni skleniti mir“. Feldmarsla sta Hitlerja opozorila, da je Luftwaffe na zahodu povsem odpovedala, fuhrer pa je odbrušil, da bodo britanske in ameriške letalce kmalu pognale z neba, „možne reaktivne lovsce“ — zavezniki namreč reaktivnih letal niso imeli. Nemci pa so jih pravkar začeli izdelovati. To bo, dejal, Britaniji strolo hrulnicno. Tisti trenutek pa so se bunkerja jela bližati zavezniki letala. Fuhrer in Feldmarsla so se morali začeti pol zemljo.

Med podzemeljskimi izdvi iz betona se je pogovor nadaljeval. Kaže, da je Rommel zdaj izsilil preskok k političnim vprašanjem. Napovedoval je (pravi Speidel), da se bo nemška fronta v Normandiji zlomila in da ne bo mogoče ustaviti zaveznikega prodora... Dvomil je tudi, če bo mogoče držati rusko fronto. Opozoril je na popolno politično osamljenost Nemčije... Končal je z rujno zahtevo, naj bi vojno čim prej končal.

Hitler je Rommla nekajkrat priklical in mu naposled dokončno vrtil besedo: „Vi si ne belite glave s tem, kako bo tekla vojna v prihodnje, raje si jo belite z invazijski fronto.“

Feldmarsla sta sprevidela, da ne prideta ne z vojaškimi ne s političnimi dokazi nikamor. „Hitler se za njuna opozorila sploh ni menil,“ se je v Nuerenbergu spominjal Jodi. Naposled sta Feldmarsla prisiljena vrhovnemu poveljniku, naj pride obiskat poveljstvo armadne skupine B in se tam s poveljniki čet posvetuje o tem, kaj se jim gradi naj glavno v Normandiji. Hitler je obotavljaje se privolil in obljubil, da bo prišel na obisk čez dva ali — 19. junija.

Pa ga ni bilo. Malo po tistem, ko sta Feldmarsla 17. junija popoldne odšla iz Margivala, je neka bomba V-L, ki se ji je nekaj pokvarilo, odražala namesto proti Londonu naravnost na streho fuhrerjevje bunkerja. Ubil ali ranil ni bil nihče. Hitlerja pa je dogodek vendarle tako pretresel, da se je nemudoma odpravil v varnejše kraje in se ustavišle v gosrskem zavetišču Berchtesgaden.

Tja so kmalu prispeli nove slabe novice, 20. junija se je na centralni fronti začela dolga pričakovana ruska ofenziva. Razjavila se je s tako silovito močjo, da je čez nekaj dni popolnoma zdrobila armadno skupino Center, v katero je bil Hitler zbral najmočnejše sile vse vzhodne fronte. Nemško obrambo so Rusi docela strli, jo razkrali in si odprli pot na Poljsko. 4. julija so prekorčili poljsko vzhodno mejo iz leta 1939 in v več rekah drli proti vzhodni Prusiji. Glavno poveljstvo kopenskih sil je z izrlično naglico zbralo vse rezervne sile in jih poslalo prvič v drugi svetovni vojni braniti samo očetovino. To je pomagalo obsoditi na poraz nemške armade na zahodu. Odslej niso več mogli upati, da jih bodo kaj izdatneje okrepili.

Rundstedt in Rommel sta 29. junija spet prosila Hitlerja, naj se sooči z resničnostjo na vzhodu in zahodu ter konča vojno, dokler še obstaja večina nemške vojske. Do sestanka je prišlo v Obersalzbergu. Vrhovni poveljnik je ravnal s Feldmarsloma ledeno. Njune pozivje je na kratko zavrnil, potem pa se je spustil v dolg govor o tem, kako bo z novimi, „čudežnimi“ orožji zmagal. Speidel pravi, da se je med predavanjem izgubljal na „fantastičnih“ stranpoth.

Dva dni nato je Rundstedta na položaju glavnega poveljnika nemških sil na zahodu nadomestil Feldmarsal von Kluge. Rommel je 15. julija s teleprinterjem poslal Hitlerju dolgo pismo. „Čete se povsod bojujejo junaksko, toda neenaki boj se bliža koncu.“ Sam je z roko dodal naslednje:

„Moram vas prositi, da brez zavlačevanja sprejmete ustrezne sklepe. Mislim, da mi dolžnost poveljnika armadne skupine velja, da to odkrito povem.“

„Dal sem mu še zadnjo prilžnost,“ je Rommel rekel Speidlu, „Če je ne bo izkoristil, bomo ukrepali.“

Čez dva dni, 17. julija popoldne, se je Rommel vračal z avtom z normandijske fronte v svoje poveljstvo. Spetoma so ga napadli zavezniki lovci, ki so se v nizkem polletu zapodili nad njegovo vozilo in ga prečesali. Rommel je bil tako hudo ranjen, da so menili, da ne bo dočkal večera. Za zornike je bila to huda nesreča, zakaj Speidel pr isega, da se je bil Rommel neomajno odločil zadržati svoji vojni pri reševanju Nemčije izpod Hitlerjeve oblasti. Res je se vedno masopotoval, da bi ga ubili, želel pa je, da bi ga stimovaljevi že v nekaj dneh. Pokazalo se je, da je častnikom kopenske vojske, ki so v trenutku, ko so nemške armade na vzhodu iz zahodu popuščale, naposled je poskušil zrušiti Hitlerja in nacionalni socializem, zelo manjkalo njegove blesteče drznosti.

Speidel pravi, da so „zarotniki boleče začutili, da se je sesul opornik njihove moči.“

ZAROTA PET MINUT PRED ZAVANAJSTVO

Uspešna zavezniki invazija v Normandijo je pognala berlinske zarotnike v hudo zmerjav. Kot smo videli, Stauffenberg ni verjel, da bi se zavezniki nameralno izkrcali že v letu 1944; a če bi poskušali, bi po njegovem mnenju, da jim splošno. Menil je, da znaša verjetnost razmerje med uspehom in neuspehom petdeset proti petdeset. Žal se, da si je zavezniki uspešno izkrcali, ker je bil ameriška in britanska vlada po tako kravatem in dragem zastoju najbli najpripravljeni pogajati se o miru v zahodni Evropi z novo antinacistično vlado, ta pa bi si potem lahko pribriala bližje pogojke.

Suhokrajinski drobiž

DVA OBČNA ZBORA sta bila v preteklem tednu v Žužemberku. V četrtek je imelo občni zbor TVD „PARTIZAN“, v petek pa Ljudska tehnika. Obe društvi sta bili v preteklem letu zelo aktivni, zato sta njuna odbora dobila na občnem zboru priznanje in so ju izvolili še za eno mandatno dobo. Na občnem zboru sta društvi sprejeli delovni program za leto 1971. Člani TVD Partizan so predlagali, naj se podeli priznanje najzaslužnejšim članom, in sicer Tonetu Kondi, inž. Petru Šturu in Srečku Kodretu.

KMETIJSKA ZADRUGA ŽUŽEMBERK IN DRUŠTVO LJUDSKE TEHNIKE ŽUŽEMBERK organizirata kmetijska predavanja. Preteklo nedeljo sta v žužemberški kinodvorani predavala inž. Jože Starč in inž. Miha Zmave, oba iz Novega mesta. Prvo predavanje je bilo o prehrani domačih živali, drugo pa o kmetijski mehanizaciji za spravilo sena. Predavanja sta bili spremljani z diapozitivi. V nedeljo, 21. t. m., bo v istem prostoru ob 9. uri predavanje o preusmerjanju kmetij s poučarko na zboljšanje agrotehnike na travnatem svetu in nadaljevanje predavanja o kmetijski mehanizaciji.

SEKTORSKI POSVETOVANJE s predstavnikoma družbeno-političnih organizacij sta bili pretekli tork in sodečih krajevni skupnosti v Hinjah in Žužemberku. Posvetovanji je vodil predsednik občinske konference SZDL tovariš Franc Beg, udeležili pa so se jih tudi predsednik občinske konference ZMS Ivan Slapnik in predstavnik občinske skupščine Novo mesto. Na posvetovanjih so obravnavali delovni program krajevne skupnosti in organizacij SZDL za leto 1971 ter sklepe 3. seje občinske konference SZDL. Dogovorili so se o pripravah na bližnje zbere občanov, ki bodo skupaj s konferencami krajevnih organizacij SZDL.

OBSIREN PROGRAM DELA DRUŠTVA LJUDSKE TEHNIKE ŽUŽEMBERK. Devet sekcij in en krožek bo letos delovalo v okviru društva Ljudske tehnike Žužemberk. To so fotosekcija za odrasle, sekcija AMD, radioamaterska primopredajna sekcija, kmetijsko-izobraževalna sekcija, pionirska filatelistična sekcija, mladinska filatelistična sekcija, pionirska šahovska sekcija in pionirski prometni krožek.

Vse sekcije, kakor tudi krožek bodo imeli svoj delovni program, ki ga bodo obravnavali v prihodnjih dneh. Za izvajanje programa bodo potrebna precejšnja sredstva.

Kri za sočloveka
Občinski odbor Rdečega križa ponovno vabi vse zdrave občane, naj se vključijo med krvodajalce in s tem pomagajo rešiti življenje svojemu bližnjemu. Marsikdaj je življenje naših sočlovekov odvisno le od zadostne količine krvi, ki jo novomeški bolnišnici večkrat primanjkuje, zlasti ob vedno večjem številu prometnih nesreč. Največ lahko za svojega bližnjega storite, če darujete kri.

PRIZNANJE VOZNIKOM
Na nedavnem občnem zboru novomeške podružnice Združenja šoferjev in avtomobanikov so podelili 38 poklicnim voznikom značke za vzorno vožnjo, 4 funkcionarjem pa značke za desetletno delo v organizaciji poklicnih šoferjev. Organizacija poklicnih šoferjev se je odločila dajati ta priznanja, da bi se vozniki še bolj trudili varno voziti na cestah, varovati vozila in gojiti tovarištvo na cesti.

POMLAJEN ODBOR
Novomeška podružnica Združenja šoferjev in avtomobanikov Slovenije je na nedavnem občnem zboru še posebej obravnavala nagradjevanje poklicnih voznikov v prometnih organizacijah. Menili so, da bi morali v podjetjih izboljšati tisti del osebnih dohodkov, ki se bo kasneje štel v pokojninsko osnovo. Prejemki zdaj res niso majhni, povečujejo pa jih najrazličnejši dodatki, ki ne štejejo za pokojninsko osnovo. Podružnica je dobila nov odbor, v katerem je precej več mlajših članov kot do zdaj. Odbor bo vodil Jože Jurečič iz tovarne zdravil Krka.

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Pa na svidenje!

Mislila sem, da ju bom dobila v postelji ali pa na zapecu. Kako tudi ne! Micka in Janez Brkovec sta pred kratkim že v tretje rekla tisti usodni „da“ pred matičarjem. Biserna poroka! Kakšna redkost.

Ampak Janeza že v zgodnjih jutranjih urah ni bilo doma. „V vinogradu dela,“ je povedala mama, ki je bila tudi že na nogah. Dobro ohranjena žena, ki bi ji marsikatero dekle zavidalo gladek obraz, je pripovedovala, da se je zdelo, kot bi se odprla debela knjiga.

„Ljubezen, kaj sprašujete za to! Ko sva se pred šestdesetimi leti vžela, nisva vedela zanjo. Nagovorili so naju, tako kot se je staršem zdelo najbolj prav. No, pa

sva le šestdeset let skupaj, pa še rada sva se imela in še se imava. Zdej pa se mladi pred poroko tako „naljubilo“, da za zakon nič ne ostane...“ Tako ali drugače, nič starokopitnega ni bilo v njenem pripovedovanju. Mat osemih otrok, le četrto jih še živi, gleda na življenje razumno, modro. Življenje je resnično najboljši učitelj.

Pa spomini? Dosti jih je. Od mladih nog, ko so dekleta vso vodo znosila na glavah, do vojne, ki je vsakega prizadela po svoje. Pa tudi lepših spominov ne manjka. So in pomagajo živeti naprej.

Do kdaj? Dolet, ko bo sta Brkovecova ata in mama rekla četrtrič „DA“.

JANJA KASTELIC

Pomlad gasilstva v Suhi krajini

Gasilci v Suhi krajini doživljajo novo pomlad — Gasilske organizacije so se dobro razvile in so vedno bolj usposobljene za reševanje družbenega ter ljudskega premoženja

Janez Gliha je predsednik gasilskega društva v Žužemberku že od leta 1965. V tem času je društvo pod vodstvom sposobnega in prizadnega delavca napravilo lep razvoj, ki je viden na vsakem koraku. Ne samo da so se okrepili gasilci v Žužemberku, dejavnost je zaživela tudi na celotnem območju ožje Suhe krajine. V društvu je nekaj več kot 40 članov, imajo pa tudi pionirsko desetino.

— Bi lahko navedli nekaj pomembnih prelomnic v delu vašega društva?

„Leta 1967 smo z lastnimi močmi sezidali gasilski stolp in uredili stanovanje za oskrbnika v gasilskem domu. Leto kasneje smo slavili 80-letnico ustanovitve društva. Počastili smo jo z razvijem prapora, odkritjem spominske plošče umrlim gasilcem ter z gasilskim kombijem, ki ga nam je podarila Iskra. Razen tega sta nam veliko pomagali tudi krajevna skupnost in kmetijska zadruga, da smo dostojno počastili visok jubilej. Leta 1969 smo kupili rabljeno gasilsko cisterno. Lani pa smo pričeli graditi veliko garažo pri gasilskem domu, kjer bo shranjena cisterna. Nabavili smo si tudi 17 novih gasilskih uniform.“

— V čem je še vaša dejavnost?

„Skrbimo za vzgojo kadrov, saj ravno zdaj 12 naših članov obiskuje podčastniški gasilski tečaj v Straži. Imamo tudi 12 pionirjev, ki se udeležujejo vsakoletnih tečajev mladih gasilcev. V sodelovanju s šolo pišejo učenci naloge o gasilstvu. Prej jih vse seznanimo z našim delom in dejavnostjo. Najboljša dela gredo najprej na občinsko tekmovalno, nekaj mladih piscev pa nagradimo tudi sami. V glavnem pa smo vedno pripravljeni pomagati ljudem v nesreči. Pripravljeni smo tudi na turistične delavce.“

— Kako pa je z gasilstvom v Suhi krajini?

Vedno več potovanj čez mejo

Novomeščani se vedno bolj odločajo za skupinska potovanja v tujino — Lani jih je v organizaciji Kompassa potovalo blizu 2000. Letos morda že več

Pri novomeški poslovalnici KOMPASSA so lani imeli precej več potovanj v tujino kot pred letom. Zlasti se je povečalo število obiskovalcev Španije, Turčije in Francije. Tudi število skupinskih potovanj je naraslo, saj kažejo podatki, da je v preteklem letu na turistične izlete in strokovno izpopolnjevanje šlo čez mejo blizu 2000 ljudi iz novomeške občine.

Zanimanje je vedno večje, vendar je zadnje čase čutili večjo umirjenost, zato potovalne agencije še niso pripravile cenikov za potovanja v zanimive dežele. Sprememba vrednosti

Kaže, da v obrti ni najboljše

Dipl. sociolog Franci Šali odgovarja na vprašanja o ugotovitvah sindikalne analize o nagradjevanju v zasebnih obrtnih dejavnostih

Na lanski oktobrski seji občinske skupščine je občinski sindikalni svet Novo mesto ob sprejemanju predloga odloka o najnižjih prejemkih delavcev v obrtnih dejavnostih razmeril vprašanje nagradjevanja zaposlenih v zasebni obrti. Svojo razpravo je predstavnik sindikata opiral na ugotovitve, da so nekateri delavci v zasebni obrti zelo slabo plačani, da so jim kratene osnovne pravice, ki izhajajo iz zakona o delovnih razmerjih in ustave. Skupščina je takrat naložila sindikalnemu svetu, naj zbere potrebne podatke o tem in jih z ustreznimi analizo predloži skupščini v razpravo. Podatki so zdaj zbrani, analiza bo

kmalu predložena, zato smo analitika pri sindikalnem svetu, dipl. sociologa Franca Šalija, zaprosili za nekaj odgovorov.

— Na kakšen način ste se lotili naloge?

— Oblikovali smo nekaj vprašanj o kvalifikacijskem sestavu zaposlenih in o rednem in izrednem (nadurnem) delu ter nagradjevanju in v zasebnih obrtnih delavcih po posameznih dejavnostih zbrali odgovore med delavci in njihovimi delodajalci. Na podlagi razgovorov in podatkov, ki smo jih zbrali, lahko ugotovimo, da je bilo prav, da smo opozorili skupščino na to, za precejšnje število zaposlenih pomembno vprašanje, saj se je pokazalo, da je nagradjevanje v nekaterih dejavnostih in pri nekaterih obrtnikih res neustrezno.

— Ali že lahko poveste kaj več o tem, morda to, kje je najboljše in kje najslabše?

— Dokaj zanimivo je, da v mnogih obrtnih dejavnostih pri zasebnikih sploh ni zaposlenih. Takšne obrti nimajo perspektive, ni zanimanja zanje, hkrati

s tem pa ugotovljamo rastočo potrebo po njihovih storitvah. Med 22 obrtnimi dejavnostmi, za katere je OBS predlagala najnižje osebne dohodke, je kar 9 takšnih, kjer sploh ni zaposlenih. Te so: čiščenje in mazanje vozil, izdelovanje opeke, izdelovanje kravat, kovaštvo, krpanje tekstilnih predmetov, mlinarstvo, puškarstvo, vrvarstvo in zlatarstvo. Enako je v lončarstvu in v žagarstvu. Te obrti obstajajo, tam, kjer se žive, v družinah.

— Kakšne so ugotovitve glede nagradjevanja?

— Spodnjo mejo osebnih dohodkov, ki jih predlaga skupščina, bolj ali manj presegajo v kovinski stroki, v kolarstvu in steklarstvu. Precej slabše pa je v sodavičarstvu, pletilstvu in ponokod v ženskem frizerstvu. Če upoštevamo, da sindikati predlagajo, naj bi bil najnižji osebni dohodek 800 din, bo treba vplivati, da bi v dejavnostih, ki dajejo za ustrezno kvalifikacijo zaposlenim manj ali pa samo toliko, kot je predlagala skupščina, v prihodnje upoštevali stališče sindikatov. Zanimivo je tudi, da prijava dohodka socialnemu zavarovanju in dejansko izplačani dohodki delavcev v mnogih primerih niso enaki.

M. J.

»Dolenjski list« v vsako družino

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeški transfuzijski postaji: Avgust Sivak, dr. Ljubo Kretič in Pepca Sašek, člani splošne bolnice Novo mesto; Jožefa Turk, Ljuba Avguštin, Cvetka Mesojedec, Ana Kralj, Slavka Grobeljšek, Jože Radovan, Stanko Junc, Martina Horvat, Jelka Gabron, Rozalija Planinšek, Stanko Jakš, Jelka Kralj in Fani Cesar, člani Novoteksa, Novo mesto; Janez Belko, član ZTP Novo mesto; Otilija Fink, Ivan Petan in Sonja Može, člani Novoflesa, Straža; Ivan Velikonja, Slavka Kim, Marija Zupančič, Viktor Vovko, Rudi Omahen, Alojzija Bučar, Janez Smole, Janez Krnc, Alojz Novak, Mihael Ferlinčič, Albin Golob, Franc Sinkovec, Franc Gorjanc, Tončka Gorjanc, Milan Zakrajšek, Fani Avguštin, Jože Lipar, Vid Golob, Betka Kuplenik, Ana Bruc, Ivan Zupančič, Martin Doblehar, Darko Cigelj, Jože Hočevar, Jože Srovin, Jožica Bartolj, Jože Progar, Anton Perše, Franc Klemenčič, Jože Turk, Franc Zupančič, Franc Bajer, Avguštin Udvan, Franc Grmovšek, Alojz Petrič, Anica Kavšček, Franc Antončič, ing. Vinko Manček, Anton Sajevec, Matja Golob, Franc Božič, Slavka Petrič, Mirko Zupančič, Milka Gorenc, Ivan Radej, Martin Lenart, Jože Bevc, Martin Simc, Alojz Per, Jožefa Mihalič, Alojz Pirnar, Zoran Ličina, Peregrin Košir, Vera Ilč, Anton Kučera, Jože Beg, Anđelko Vrančič, Ivan Mavrič, Ivanka Gorenc, Milica Lešnjak, Ana Povše, Stefa Mežik, Boris Škedelj, dr. Marjeta Brumen, Janez Kure, Milka Kastelic, Jožica Blažič, Martina Pavlin, Judita Resman, Vlado Oslavnik, Marjan Petrov, Mojca Foršek, Janja Pakiž, Vinko Zupančič, Karolina Drobnic, Staša Vovk, Marjan Novina, Stane Strajnar, Srečko Udovc in ing. Jože Kruljac, člani Krke, tovarne zdravil, Novo mesto; Ivan Božič, Jože Kralj, Anton Podkrižnik in Peter Suštaršič, člani IMV Novo mesto; Martin Kosec, član Pionirja, Novo mesto; Milena Može, članica Mercatorja, Novo mesto; Ana Mohar, članica hotela Kandija, Novo mesto; Miha Lokovec, član Industrije obutve, Novo mesto; Franc Goršin, Miha Bruc, Franc Lenart in Ivan Seničar, kmetje iz Smolenje vasi; Marija Seničar, Marija Velhar, Marija Aysec, Julka Bruc, Ljudmila Nagelj in Jožeta Peče, gospodinjice iz Smolenje vasi; Amalija Slejkovec, gospodinja z Malega Slatnika; Pavla Jordan, upokojenka iz Irče vasi; Jože Jakš, član KZ Krka, Novo mesto; Pavel Golob, član Zavarovalnice Novo mesto; Jožefa Mavsar, gospodinja z Velikega Slatnika; Jože Blažič, kmet z Velikega Slatnika; Evstahij Janežič, član občinske skupščine Novo mesto.

S. DOKL

Koncerti po znižanih cenah

Osnovna skupnost Glasbene mladine za občini Novo mesto in Trebnje želi širokemu krogu mladine omogočiti obisk opere in koncertov

Osnovno skupnost Glasbene mladine Slovenije za občini Novo mesto in Trebnje so ustanovili lansko jesen. Predsednica skupnosti profesorica umetništne vzgoje na gimnaziji Tea Marn je povedala o namenu organizacije naslednje:

„Osnovna skupnost Glasbene mladine naj bi pripomogla, da bi se koncertno življenje prineslo iz Novega mesta tudi na podeželske šole, kjer mladina ne more redno obiskovati predstav v Ljubljani, pa bi bilo vendar potrebno, da bi tudi mladina iz teh okoliških krajev dobila prilžnost za obisk glasbenih prireditev. Osnovna skupnost naj bi v povezavi z Zavodom za kulturno dejavnost izbrala program, zavod pa bi gostovanja organiziral in pomagal pri stroških. Tu gre zlasti za obisk opere in koncertov v filharmoniji, za kar so bili otroci iz okolice doslej prikrajšani.“

— Kako je ustanovitev osnovne skupnosti vplivala na glasbeno življenje mladine?

„Skupnost je šolam omogočila, da so se učenci naročili na časopis Glasbene mladine Slovenije, in jim je razposlala program za obisk predstav v Ljubljani. Vseh odgovorov že nismo dobili. Največ odmeva je bilo na naši gimnaziji, kjer se je okrog 70 dijakov prijavilo za abonmajske koncerte RTV Ljubljana. Doslej so dijaki bili že trikrat na koncertu. Seveda je bilo doslej narejenega malo, vendar je vzrok tudi v tem, ker vsi še niso dobro poučeni o tej organizaciji.“

— Kakšen odmev ima skupnost med mladino?

„Precejšnje zanimanje je za koncerte, mislim pa, da se bo še povečalo, ko bodo videli, da imajo različne ugodnosti pri abonmajskih predstavah.“

A. V.

NOVO MESTO V PODOBI

Vojaška godba divizije „Isonzo“ paradira po novomeškem trgu v procesiji na telovo.

ČETRTKOV INTERVJU

Notranje rezerve zares

Bojan Kekec, vodja načrtovanja in analiz v Novoteksu: »Prizadeti za 6 milijonov!«

Prejšnji četrtek je predsednik občinskega sindikalnega sveta Adolf Šuštar vprašal, kako bo v zaostrenih pogojih gospodarjenja delala novomeška tekstilna tovarna Novoteks. Vprašanje je bilo namenjeno direktorju Avgustu Fajfarju, ki pa je bil službeno odsoten. Zato je odgovarjal Bojan Kekec,

lijonov pokrili slabo položaj. Za dobre tri milijone pa bo prizadeta akumulacija podjetja.

— Iskanje notranjih rezerv je torej zdaj na prvem mestu?

„Sedanje zmogljivosti bomo skušali čim bolj izkoristiti. Sreča je, da imamo veliko večino novih strojev. Ugotovljamo tudi, da bomo lahko delali še bolj kvalitetno. Ker material v skupnih stroških predstavlja kar dve tretjini in ker ves izdelani material uvažamo, ga bomo morali kar najbolj skrbno uporabljati. Razširili bomo tudi domačo prodajno mrežo, da bomo hitreje pršli do denarja za prodano proizvodnjo. Predvsem s prodajo hlač bomo za 15 odstotkov povečali izvoz, ki naj bi letos dosegel 17 odstotkov vse proizvodnje.“

— In kako gledate na nameravane podražitve?

„Ne bodo nus več bistveno prizadele! Zdi pa se nam nelogično, da vlada dovoli (če bo sprejela!) 30 odstotkov dražjo elektriko ali nafto, ko pa sta ti industrijski panogi na prvih mestih v jugoslovanski industriji, če merimo osebne dohodke. Tekstilna industrija pa, ki je za 38 odstotkov pod lanskim povprečjem osebnih dohodkov, bo lahko podražila svoje izdelke le za 4,5 odstotka. Nekatera tekstilna podjetja nimajo niti toliko akumulacije, da bi si obračunala ekonomsko amortizacijo. Na srečo pri nas ni tako, saj slovim kot ena izmed najboljših tovarn v svoji panogi.“

— In vaše vprašanje za naslednji teden?

„Ne samo mene, tudi druge delavce iz našega podjetja zanima, kako je z urbanističnim načrtom novega mesta. Morda bi ga razložil direktor Dominvesta Miha Hrovatič.“

J. SPLIČAL

vodja službe načrtovanja in analiz v podjetju.

— Kako vas je prizadelo razvrednotenje dinarja?

„Po zdajšnjih računih se je uvozni material, če upoštevamo tudi manjše carine, podražil za 17 odstotkov. Vendar pa moram takoj povedati, da pri izvozu nismo na boljšem za 20 odstotkov, kot bi pričakovali. Država je namreč doslej stimulirala izvoz z 22-odstotno premijo nad uradnim tečajem dolarja. Po razvrednotenju pa je ta premija padla na 12,5 odstotka, tako da smo v končnem obračunu pridobili v izvozu 10 odstotkov. Če damo uvoz in izvoz na tehtnico, je tovarna letos izgubila 6 milijonov dinarjev. Po zdaj znanih olajšavah, ki jih je predvidel zvezni izvršni svet, bomo od teh šestih mi-

Samoupravljanje: kot bi bil Miklavž

Tudi komite občinske konference ZK o razmerah v Mesnem prehrambnem podjetju — Poiskali možnosti za združitev podjetja! Poslovni sklad se naglo manjša — Zakaj je goveje meso v Novem mestu najdražje?

Na svoji seji je komite občinske konference Zveze komuniztov potrdil tisto, kar so zapisali predstavniki družbeno-političnih organizacij o Mesnem prehrambnem podjetju v Novem mestu, in se strinja, naj sindikalna organizacija in organi upravljanja spregovore o uresničenju poslovne politike in gradnji klavnice ter o odgovornosti vodilnih delavcev, hkrati pa še o tistih, ki naj bi v bodoče vodili podjetje.

Člane komiteja so seznanili s tem, da je imelo podjetje pomankljive samoupravne akte,

PAZITE NA CESTE!

Ob cesti Otočec — Ratež, ki so jo gradili pred kratkim, so naredili tudi jarko za odtekanje vode. Kmetje pa so »plugi na njivah orali tako nespretno, da so jarke zasipali in voda ne more odtekati. Zato zamaka cesto ali pa njivo. Prav bi bilo, ko bi nasipano zemljo spet odstranili.

PRVO NOVO MESTO

Na občinskem košarkarskem prvenstvu za pionirje — zmagovalci se uvrščajo naprej do finalnega tekmovanja za festival pionirske košarke — je v nedeljo, 15.14. februarja, v gimnazijski telovadnici v Novem mestu igralo pet mladih ekip. Zmagala je osnovna šola Katja Rupena, ki je premagala Sentjerne 13:9 in Vavto vas 14:13. Sentjerne je premagal Vavto vas s 25:18 in tako osvojil drugo mesto. V predtekmovanju je Sentjerne premagal Dolenjske Toplice 28:10, Žužemberk pa izgubil z Vavto vasjo 36:15.

„PESEM EVROVIJIZJE“ V NOVM MESTU

Letošnje izbirno tekmovanje jugoslovanskih popevk za nagrado Evrovizije bo v soboto, 20. februarja, v Domžalah. Ena izmed petih žirij, ki bodo izbirale najboljšo pesem, bo tudi v Novem mestu. Novomeščani — v žiriji jih bo 10 — bodo tako pomagali izbirati popevko, ki naj bi letos dosegla več uspehov kot prejšnja leta, ko je bila jugoslovanska uvrstitev blede.

ŠOFERSKA PROSLAVA

6. marca bo v Žužemberku prvi sestanek pripravljalec odbora za republiško proslavo šoferjev, ki bo 13. julija v tem kraju. V pripravljalnem odboru so tudi nekateri člani novomeške podružnice Zdrženja šoferjev in avtomehanikov.

da zapisnikov o sejah samoupravnih organov sploh ni ali pa so zelo revni, da je bil direktor Jože Zalokar šest mesecev na tem delovnem mestu, ne da bi ga imenoval delavski svet, da so z dislociranimi obrati naredili izgubo (v Karlovcu 90 tisočakov), potem pa so po treh mesecih obrat zaprli! Poslovni uspehi so vse slabši: pred štirimi leti je bil poslovni sklad vreden več kot 600.000 dinarjev, predlanskim pa že desetkrat manj! Podjetje je ostalo brez klavnice, ob zdajšnji akumulaciji pa ne more računati, da bi jo lahko kmalu zgradilo.

Veren odsev odnosov v kolektivu izpričuje izjava enega izmed delavcev: „Če mi boste govorili o samoupravljanju pri nas — potem je to zame približno tako, kot bi verjel, da Miklavž nosi darove.“

Vsekakor gre v zadevi za podjetje širšega družbenega po-

mena. Komite je zato menil, naj bi Mesno prehrambno podjetje upoštevalo priporočila občinske skupščine in njenega sveta za gospodarstvo ter poiskalo možnosti za združitev. To je namreč po splošnem mnenju edini način, da bi Novo mesto kmalu prišlo do klavnice.

Kljub vsemu ostaja o razmerah v tem novomeškem podjetju mnenje nespremenjeno: samoupravljanje je bilo tako izigrano, da vodilni delavci ne bi smeli ostati še naprej na svojih položajih. Dokaz, da je res tako, je tudi ta, da kljub priporočilom se niso imeli sestanka sindikalne podružnice. Če ga kmalu ne bodo sklicali, bo to prisiljen storiti občinski sindikalni svet. Stvari in odnose v podjetju je namreč potrebno razčistiti, vsako zavlačevanje pa razreševanju težav prej škodi kot koristi.

J. S.

DOLGA RAZPRAVA KOMITEJA ZK

O medsebojnih odnosih

Več besed kot o katerem koli drugem vprašanju, ki so ga doslej obravnavali!

Na svoji zadnji seji je komite občinske konference ZK govoril tudi o odnosih Vladislava Seničarja in nekaterih vodilnih komunistov v Novem mestu ter o odnosih med dentistom Francem Hofmanom in dr. Adolfom Špilerjem.

Po daljši razpravi, v kateri si niso prišli dokončno na jasno, ali so bile nepravilne tudi metode nekaterih vodilnih komunistov — eni so menili tako, drugi pa drugače — so sklenili, naj se Vladislav Seničar in vodilni komunisti tovariško pogovorijo pred častnim razso-

diščem CK ZKS. Pomenek naj bi bil v Novem mestu. O materialnih posledicah naj odloči sodišče, so rekli.

Za spor med dentistom Francem Hofmanom in direktorjem novomeškega Zdravstvenega doma dr. Adolfom Špilerjem so ugotovili, da je komisija, ki je ugotovila isto kot aktiv ZK v zdravstvenem domu — to je, da so očitki Franca Hofmana netočni, zato niso izgubljali preveč besed in so se s poročilom strinjali.

Res pa je, da so številni člani komiteja poudarili, da ima komite pomembnejše naloge, kot da izgublja čas z razpravami o medsebojnih odnosih; komite je namreč o tem razpravljal več kot o katerem koli drugem vprašanju doslej.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Ana Kek iz Pluske — Boštjana, Štefka Pucelj iz Otočca — Melito, Tilka Jakše iz Zaloga — Majo, Mojca Rozman iz Trebnjega — Biserko, Marija Skrlj iz Mirne — Zorana, Jožica Veselko iz Ostroga — Roberta, Zdenka Kobal iz Metlike — Majo, Marija Cimerman iz Otočca — Marjana, Marija Sajnovič iz Ločev — Sandija, Marija Knez s Suhorja — Marka, Kristina Florjančič iz Gornjega Karteljevega — Alojza, Stefanija Šiško iz Jurke vasi — Stanka, Darinka Pavlin iz Cepenice — Aleša, Rozalija Stanliš iz Dolnje Točke vode — Janeza, Zdenka Strnad s Senovega — Rudolfa, Milka Povše z Broda — Sandija in Ljubica Brinc iz Gribelj — deklico. — Čestitamo!

TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA TEDNA • TEMA

Obroč, ki ne sme popustiti

Številni predlogi za podražitve — Računi o izgubi delovnih organizacij — France Popit je dejal: »Gledati moramo na človeka!«

Ko je zvezna vlada potrdila razvrednotenje dinarja, je bila mnenja, da je to samo eden izmed ukrepov, ki naj bi pomagali k stabilnejšemu gospodarjenju. Po devalvaciji pa je začelo naglo rasti število tistih, ki zahtevajo višje cene svojim izdelkom. Tako je zvezni izvršni svet že potrdil nove višje cene energije, PTT, prometa in nafte.

Za njimi pritisnjajo s predlogi o višjih cenah tudi drugi, ki zvečinoma temeljujejo svoje predloge, češ da sta elektro gospodarstvo in naftna industrija na prvem mestu po osebnih dohodkih v Jugoslaviji. Torej je razumljivo, da tudi drugim odobrijo višje cene. Vlada je odločno povedala, da bo se branila zamrznjene cene. Razumljivi so pritiski — toda ko bo vlada popustila, bo obroč počil in tedaj lahko pričakujemo splošno podražitev. Če se bo to zgodilo, potem ukrepi niso dosegli svojega namena.

Industrijska podjetja preračunavajo svoje izgube po razvrednotenju dinarja; na Dolenjskem, se posebej pa v novomeški občini, je bilo lani gospodarjenje dobro, tako da se ni bali hujših pretresov. Prvi podatki kažejo, da se bo zmanjšala akumulacija v večini podjetij. Po izjavah naj bi Krka izgubila 10 milijonov, Novoteks okrog 6, podobne številke so tudi drugod. Še na najboljšem je Novoles, za katerega je izvoz postal izredno zanimiv.

To je ena stran medalje, ki jo je povzročilo razvrednotenje dinarja. Občani, katerih osebni dohodki so po sklepu zvezne vlade prav tako zamrznjeni, se bojijo novih podražitev; pravijo, da bi nas to pripeljalo na stare pozicije, k začetku nove

inlacije, ko bi se nadaljevala dirka med višimi cenami in osebnimi dohodki. Prav zato je obroč, ki ga je

zdaj zaprt zvezni izvršni svet, hudo pomemben tudi za življenjsko raven delovnih ljudi.

Tekstilna tovarna Novoteks bo skušala del izgubljenega denarja, ki ga je povzročila devalvacija, nadoknaditi z večjim izvozom, predvsem hlač. Konfeksijski obrat (na sliki) naredi iz meseca v mesec več. (Foto: Spličal)

MINI ANKETA:

Kulturna skupnost

„Pleničke je prala“ Sentjernejskega okteta je bila zares simbolična uvodna pesem na zboru kulturnih delavcev: kulturno skupnost bodo v novomeški občini zdaj spravili vsaj v plenice, čeprav vsi računajo, kako bi kar najhitreje zrasla v zdravo punco.

„Kaj si obetate od kulturne skupnosti?“ — Na to vprašanje je po telefonu in na hitro odgovorilo pet občanov.

Bogo Komelj iz Studijske knjižnice Mirana Jarca: Svojo nalogo bo opravila, če bo omogočila delovne pogoje za kulturno dejavnost. Ti pa so: prostor, denar in človek. Še toliko denarja ne bo dovolj, če ne bo ljudi, ki bodo z veseljem in ljubozno delali v kulturi! Pričakujem, da bo narčen velik korak. Finančni položaj se bo izboljšal le, če ne bo novih potrošnikov.

Roris Savnik, Solski center za kovinarsko stroko: Pričakujem pravičnejšo razdelitev denarja, da bo delala boljše, ker bo dajala denar le dobrih, da bodo sodelovali tudi tisti, ki bi morali že doslej, pa niso. Na vsak način pa, da bodo postale žarišča kulturne dejavnosti krajevne skupnosti in da bo konec kulture za izbrance!

Prof. Jože Škofca iz Sobe za zdravstvene delavce: Izobraževalne skupnosti so opravile pomembno delo in prinesle napredek. Zdjaj so v podobnem položaju kulturne skupnosti — vsaj kar se tiče kakovosti dela in financ. Skupnost naj postane pomembna pri ustvarjanju politike in aktivnosti, pri vrednotenju kulture in kulturnega dela. Skupnost naj pospeši dejavnost tam, kjer je doslej ni bilo. Kultura naj se sreča z delavci!

Marija Padovan, občinska skupščina: Analiza o kulturni dejavnosti nas je opozorila, da je kulturni razvoj močno zaostajal za ekonomskim. Denar je bil glavna ovira; zdaj ga bo dvakrat toliko. Obnova kulturnih domov na podeželju, več denarja za amatersko delo in redno kulturno dejavnost, del denarja tudi za investicije: vse to bi moralo pomagati k bolj učinkovitemu delu.

Roman Čelesnik, osnovna šola Skočjan (iz razprave na zboru kulturnih delavcev): V občini je sicer 22 kulturnih dvoran, a samo nekatere upravičeno nosijo to ime. Manjka nam prostorov, sposobnih organizatorjev in denarja. Pomankanje vsega tega je pripomoglo do usihanja kulturne dejavnosti. Kulturna skupnost pa naj prinese novo vrednotenje dela in več denarja.

Novomeška kronika

KIOSK Jugoslovanske loterije ob Cesti komandanta Staneta so preselili v prostore, kjer je bil doslej gravver Kečekš.

V MLADINSKI KNJIGI so prejšnji teden dobili novo pošiljko plošč narodne in zabavne glasbe z novimi skladbami, po katerih je bilo zadnje čase veliko povpraševanje.

PUST JE pred vrati. Na to opozarjajo tudi pustne maske na policah novomeških trgovin ter klobuki, barvni trakovi in konfeti, za katere se zanima zlasti mladina. V pustnih dneh bo v mestu in okolici več prireditve. Ples v maskah bodo organizirali za mladino tudi nekatere novomeške sole, prav tako društvo upokojencev za svoje člane.

POSLEDICE ZIME so na novomeških ulicah jasno vidne. Asfalt je ponekod tako poškodovan, da so ceste bolj podobne vaškim potem kakor pa mestnim ulicam. In je nejevolja voznikov upravičena. Potrebno bi bilo, da se čestno in Komunalno podjetje, akcij ko bo primerno vreme, lotita krpanja lukenj, v katerih se ob slabem vremenu nabirajo luže in ovirajo zlasti pešce.

NOVOMEŠKI PONTE ROSSO lahko zdaj z upravičeno rečemo živliskemu trgu, saj že več kot polovico tržnice zasedajo izdelovalci domače obrti z veliko nepotrebnimi kličastimi izdelki.

TOPLO VREME, ki je prevladovalo prejšnji teden, je privabilo vrtičkarje na njihove gredice prej kakor druga leta. Nagnojili in prekopali so tudi že vrtove ob Krki pod Bregom.

CENE NA TRGU so bile v ponedeljek: cvetača 5 do 5,50 din, čebula 2 do 2,40 din, česen 8 do 10 din, fižol 6 do 7 din, krompir 1 din,

koleraba 2 din, korenje 8 din, motovilec 6 do 8 din, ohrovt 3 din, pesa 2,50 do 3,50 din, por 3,50 din, peteršilj 6 din, repa 2 din, kisa repa 3 do 4 din, radič 10 do 16 din, endivija 6 din, špinata 10 do 12 din, zelje 2,50 do 3 din, kisto zelje 2,80 do 4 din, zelena 6 do 7 din, suhe fige 6 din, grozdje 4,50 din, hruške 4,50 do 5 din, jabolka 3,50 do 4 din, limone 5,50 din, orehi 4 din, orehi — jedra 20 din, pomaranče 4,50 din, suhe slive 3,50 din, banane 5,60 din, jajca 0,70 do 0,85 din, smetana 16 din, sirček 6 din.

RODILE SO: Milica Vovk, Partizanska 20 — Branka, Marija Bajc, Mestne njive n. h. — Natašo, Ema Košir, Nač mlini 22 — Romana.

UMRLI SO: Terezija Falkner, Jerbova 20 — 56 let, Frančiška Štamfel, Zabja vas 112 — 71 let, Branko Turk, Bršljin 6 — 34 let, Ivan Legat, Šmilhel — 74 let, Anica Sladič, Gubčeva 21 — 71 let.

— Eina gospa je rekla, da večasih že sam strah odlično pomaga: trgovina se je že ob misli občanov na podražitve znebila vseh zalog dragih avtomobilov Rdeče zastave...

Takoj k jedru

Odgovornost odklepa vrata k uspehom

„Na delo brez dolgovoznih razglabljanj o napakah v preteklosti!“ poziva svet za gospodarstvo v Brežicah vse delovne organizacije. Bolj kot kdaj prej naj samoupravljalci vplivajo na dobro gospodarjenje.

Svet je konec minulega tedna sprejel stabilizacijski načrt, v katerem je med drugim zapisano, da bo skupščina vplivala na preudarno razporejanje vseh občinskih sredstev. Presežek iz osebnega dohodka in prometnega davka bodo vložili v skupne rezerve in ga od tam spet vračali gospodarstvu.

Letos bosta svet in skupščina spremljala tudi gospodarjenje vseh obratov, katerih podjetja imajo sedež v drugih občinah. Strokovna služba bo sproti beležila uspehe zasebnih obrti in zasebnega kmetijstva. Tako bo imela skupščina pred seboj zares celovito sliko gospodarskih prizadevanj.

Združevanje bo spodbujala tam, kjer bo to gospodarsko utemeljeno. Vsem delovnim organizacijam priporoča svet, naj čimprej pripravijo stabilizacijske načrte. Ti pa naj ne odražajo morebitnih trenutnih koristi, ampak dolgoročne cilje. Kratkovidnost se lahko mimo-grede maščuje, to je že sedaj marsikatero podjetje občutilo na svoji koži.

Občinska skupščina se bo letos posvetila načrtovanju v občinskih medobčinskih okvirih in s tem utirala pota razvoju. Vsi koraki za boljše gospodarjenje pa so povezani z odgovornostjo, zato za tiste, ki se ji umikajo, ne sme biti prostora v samoupravnih telesih ne v vodstvih.

BREŽIŠKA

KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Franca Savška, upokojenca s Senovega, je nekdo napadel z nožem ter mu prizadel poškodbe po ramenih; Jože Volčanjšek, delavec iz Gor. Lenarta, je dobil v prometni nesreči poškodbe po glavi; Vinko Jane, kmet iz Ravnih, si je pri padcu z voza poškodoval prsti; Ivana Vrabčiča, upokojenca iz Brežine, je nekdo poškodoval po glavi; Jože Barbič, voj. invalid iz Brežic, si je pri padcu v stanovanju poškodoval levo roko; Eva Iveta, gospodinja iz Vukovega sela, je padla po stopnicah in si zlomila levo nogo; Franca Vebleta, cestarja iz Podvinj je nekdo udaril po glavi; Darko Bračinič, vojak iz Skopje, si je v prometni nesreči poškodoval levo nogo; Danijel Resnik, delavec iz Skopje, si je v prometni nesreči poškodoval levo roko in nogo; Stjepanu Belasu, kmetu iz Prosinca, je nekdo vrgel steklenico in mu poškodoval glavo; Ivica Treška, kmeta iz Radakovega je nekdo udaril po glavi.

NOVO V BREŽICAH

RAZSTAVO Prešernovih del, ki je bila odprta od 9. do 14. februarja, si je ogledalo nad 500 obiskovalcev. Med njimi je bilo največ šolarjev. Tudi literarni večer s Tonetom Pavčkom, Branko Jurca in Leopoldom Suhodolčanom so obiskali mladi v velikem številu. Potem, ko so se književniki predstavili s branjem svojih del, so jih podučili še dolgo zadržali v dvorani in jim postavljali vprašanja. Gostje večera so jim duhovito in prisrčno odgovarjali ter si s tem pridobili naklonjenost mladega občinstva.

ZA NOVA VODSTVA sindikalnih organizacij pripravljajo občinski sindikalni svet seminar v marcu. Na njem jih bodo seznanili z vlogo sindikatov pri uresničevanju stabilizacijskih načrtov. Letos bo komisija za šport in rekreacijo pro ObSS postrila program športnih aktivnosti. Te se ne bodo omejevale samo na tekmovalništvo, ampak na dejavnost skoraj vse leto. Uveljavile se bodo nove panoge, kot so na primer plavanje, kegljanje in telovadba.

ZA POPIS PREBIVALSTVA bodo imenovali 28 inštruktorjev. Popisovalcev bo 130 za vsa občino. Po lanskoletnih podatkih je v bre-

OBCINA JE BILA PRIPRAVLJENA USTREČI

Zakaj ne 135 par za liter?

Odgovor Ljubljancanov jih v Brežicah ni pričal — Razlike pri odkupnih cenah nepotrebne

Ljubljanske mlekarne so pred tremi tedni sporočile občinski skupščini v Brežicah, da jim pri odkupnih cenah konkurirajo Zagrebske mlekarne. Ta čas pa so maloprodajne cene zamrzle in podjetje odkupnih cen ne more zvišati. Predlagali so, da bi občinska skupščina za dva meseca povrnila za vsak liter mleka 20 par stroškov, Ljubljanske mlekarne pa bi zvišale odkupno ceno mleka s 3,6 odst. tošče od sedanjih 120 na 135 par.

Občinska skupščina je načelno sprejela ta predlog, konec prvega tedna v februarju pa so

Ljubljanske mlekarne poslane novo okrožnico. V njej sporočajo, da bi se pri 20 parah občinskega regresa za liter mleka povisala odkupna cena na 130 par.

V Brežicah jih je to začudilo in razjezilo obenem. Če bodo v ljubljanskih občinah lahko odkupovali mleko po 135 par, zakaj ne bi ta cena obveljala še za druge? Odgovor, da gre mleko iz oddaljenih občin v predelavo, za Brežičane ni dovolj prepričljiv, pa tudi za Novomeščane ne.

Morda bo kdo dejal, da je za pet par pač vseeno, kdo jih spravi v zep, vendar ni čisto tako; Decembrski podatki kažejo, da je kmetijska zadruga Bizeljsko odkupila za ljubljanske mlekarne 7 tisoč litrov mleka, Agraria Brežice pa 116.400 litrov. Upoštevati moramo, da je mlečnost v teh mesecih najslabša in da se z zeleno pašo poveča za 30 do 40 odst. Na leto torej odkupijo v občini najmanj polmilion litrov mleka, in če to pomnožimo s petimi parami, je že lepa vsota. Zakaj bi bili kmetje prikrajšani za ta denar?

RADIO BREŽICE

ČETREK, 18. FEBRUARJA: 16.00 do 16.10 — Napoved programa in poročila — 16.10 do 16.30 — Nove plošče RTB — 16.30 do 16.40 — Aktualnost tedna — 16.40 do 16.50 — NAJPOPLO — najraje poslušane melodije — 16.50 do 17.00 — Obvestila in reklame — 17.00 do 18.00 — Glasbena oddaja: Izbrali ste sami.

SOBOTA, 20. FEBRUARJA: 16.00 do 16.30 — Pol ure za pop glasbo — 16.30 do 16.40 — Turistično predavanje — Anton Krušnik — Vrt spomladi — 16.40 do 16.50 — Med zabavnimi zvoki nekaj obvestil in reklam — 16.50 do 17.20 — Predstavljamo vam melodije zagrebškega komponista Romana Butine — 17.20 do 17.30 — Za naše najmlajše — Martin Krpan — II. del — 17.30 do 18.00 — Narodnozabavne na valu 192 m.

NEDELJA, 21. FEBRUARJA: 10.30 Domače zanimivosti — Poročila s seje občinske konference SZDL Brežice — Za naše kmetovalce — inž. Nada Cirkovič: Uporaba plastičnih mas v kmetijstvu — Nedeljski razgovor — Priprave na ustanovitve kulturne skupnosti v brežiški in krški občini — Obvestila, reklame in spored kinematograf — 12.00 do 15.00 — Občini čestitajo in pozdravljajo.

TOREK, 23. FEBRUARJA: 16.00 do 16.15 Napoved programa in srečanje z ansambлом bratov Kovačič — 16.15 do 17.15 Poročila — Jugoton vam predstavlja — Novo v knjižnici — Iz naše glasbene šole — Kaj prinaša nova številka Dolenjskega lista — Obvestila, reklame in pregled filmov — 17.15 do 18.00 — Glasbena oddaja: Franz Lehár — Graf Luksemburški.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Stigar iz Bojnega — dečka; Jožefa Kvarth iz Postene vasi — dečka; Frančiška Znidar iz Metnega vrha — dečka; Jožica Stare iz Krškega — Marjana; Jožica Urek iz Kapel — Robija; Nada Dirnbek iz Brežja — Metko; Marija Znidarič iz Sel — dečka; Pavla Petan iz Sel — Franca; Olga Kralj iz Blance — dečka; Katica Franjko iz Male Rakovice — deklico. — Čestitamo!

UMRLISO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Franjo Kolarič, upokojenec iz Brežic, star 66 let; Ivan Ogorevc, voj. invalid iz Dečnih sel, star 78 let; Ana Rihter, upokojenka iz Breztanice, stara 78 let; Terezija Barbič, gospodinja iz Skopje, stara 68 let; Justina Kralj, frizer, obrtnica iz Brežic, stara 51 let.

BREMENA SI BO TREBA ENAKOMERNO RAZDELITI

Negotovost nas sili po ovinkih

Ukrepi za ustalitev gospodarjenja si sledijo preveč počasi — Ljudje želijo vnapre natančno zvedeti za vse posledice, ki jih prinašajo

Že nekaj tednov smo pričali vročim razpravam o stabilizaciji, ki so se preselile s forumov in televizijskih ekranov v velika in majhna podjetja. Povsod računajo, ugibajo, kimajo, se razburjajo in tolačijo.

Ko je o tem razpravljalo predsedstvo občinskega sindikalnega sveta v Brežicah, je podprlo težnje za ustalitev gospodarskih razmer, tej načelni podpori pa je sledila kritika počasnega zaporedja ukrepov. Dolgovezne napovedi in razprave brez natančnih prikazov posledic tega ali onega ukrepa puščajo ljudi v negotovosti in jih nehoti silijo k špekulativnemu razmišljanju. Vsa bi rad potegnili daljši konec niti in delovne organizacije želijo v trenutnem položaju izvleči čimveč koristi zase.

O vsakem predlogu za ustalitev gospodarjenja bo brežiški sindikat razpravjal s članstvom, plenum in predsedstvo pa se bosta izrekla o njem šele potem, ko bosta prejela pripombe iz kolektivov. Na seji predsedstva ObSS, ki je bila pred dnevi, so člani poudarili, da bi morale vsak predlog dopolnjevati analize. To pomeni že vnapre izračunati, kako bo ukrep vplival in kaj vse bo potegnul za seboj.

Sicer pa sindikat meni, da z začasnimi ukrepi ne bomo prišli daleč in jim morajo zato slediti čimprej trajnejše spremembe. Zdjaj na primer mnogi samo čakajo, da se bodo aprila sprostile cene, čakajo pa tudi na povisnjenje osebnih prejemkov. V podjetjih se štejevalo zvišanja plač v

Pod brežiškim mostom so napeljali cevi za bodoči vodovodni rezervoar na Čatežu. Opešani stari most je tako prevzel nase novo breme. Vendar to v primerjavi s prometnim vrvežem ni prehudo. Sicer pa ga bo čez dve leti že razbremenil novi železobetonski orjak pod izlivom Krke v Savo. (Foto: J. Teppey)

PODPIRANEC NAJ PLAČA OBISK ZDRAVNIKA OBČINA

500 ostarelih pričakuje dejanja

Socialistična zveza je napravila prve korake — Pomagale ji bodo krajevne skupnosti, organizacije Rdečega križa in zdravstveni delavci

V soboto, 20. februarja, se bo v Brežicah sestala občinska konferenca SZDL. Ob svojem delu ji bo med drugim poročala tudi sekcija za pomoč ostarelim občanom. Poslanke socialno-zdravstvenega zbora Tončka Lovšetova, ki dela v sekciji, sem zaprosila, naj bralcem na kratko pojasni, kako so stekle priprave za pomoč osamljenim, revnim in bolehnim ljudem.

„Krajevne skupnosti so na našo pobudo napravile popis vseh starih ljudi, potrebnih pomoči. Po en izvod popisnic so dobile nazaj, da bodo imele napisano, kaj si kdo želi. Nekateri so izrazili le željo po občasni obiskih sosedov, drugi bi radi, da jim skoči kdo v trgovino in prinese najnujnejše, tretji spet si želi zdravnika.“

„Bi lahko natančneje povedali, koliko je teh starih ljudi v občini?“

„Popisali so jih 497. Popolnoma samih živi 141, z zakonskim tovarišem 86, z otroki 133 in pri tujih družinah 42. Govorim samo o tistih, ki so izrazili željo po pomoči, ker drugih popis ni zajel. Zdravstvena patronažna služba je prevzela vse obiske bolnih na domovih in bo ukrepala dalje, če so potrebni morda zdravljenja v bolnišnici.“

„Kako pa v primerih, ko so bolniki socialni podpiranci in ti marsikdaj ne morejo plačati deleža za obisk zdravnika na domu?“

„Predlagali smo, naj zanje plača občina. Za vsak obisk bi morali odšteti po petnajst dinarjev, povprečna mesečna podpora pa je komaj sto dinarjev. Zato je razumljivo, da si ti ljudje ne upajo poklicati zdravnika. Kar 26 ostarelih je pri popisu izrazilo željo, da bi jih poslali v dom počitka. Tolikim ne bomo mogli ugoditi, ker v domovih ni prostora, pa tudi denarja za oskrbnino je premalo. Tiste, ki so nujno potrebni tuje nege, bomo oddali v rejniške družine. Socialno varstvo moramo nuditi tudi 44 preužitkajem, za katere otroci slabo skrbijo. Ponekod so tega krive slabe gospodarske razmere otrok, drugod pa malomarni odnosi do ostarelih družinskih članov.“

„Zavzeli ste se tudi za osta-

rele kmete. Kakšen je ta vaš predlog?“

„Povedali ga bomo v soboto. Republiški konferenci SZDL predlagamo, naj sproži zahtevo po spremembi zakona o zdravstvenem zavarovanju. Želimo namreč, da bi bili kmetje po 65. ali 70. letu starosti deležni popolnega zdravstvenega varstva, kot ga imajo otroci do 15. leta. V skupščini se lani, ko smo razpravljali o osnutku zakona, žal, nihče ni spomnil na to.“

Tončka Lovše, poslanka socialno-zdravstvenega zbora skupnosti ne SRS, podpira pobudo za spremembo zakona o zdravstvenem varstvu.

Cene v Brežicah

Preteklo soboto so veljale v Brežicah naslednje maloprodajne cene:

- cvetača
- čebula
- česen
- fižol
- krompir
- korenje
- kumare
- por
- peršilj
- paradižnik
- kisla repa
- solata (endivija)
- zelnje
- kislo zelje
- zeleno
- suhe fige
- hruške
- jabolka
- limone
- orehi
- orehi (jedra)
- pomaranče
- suhe slive
- banane
- jajca (za kos)

Dokumenti o kmečkih uporih v Posavskem muzeju v Brežicah. Letos bo Zavod za spomeniško varstvo izdal spomeniški vodnik „Po poteh hrvatsko-slovenskega kmečkega upora“, ki ga je napisal ravnatelj Posavskega muzeja prof. Stanko Škalcr in z njim opozoril na bližajočo se 400-letnico velikega punta. (Foto: J. Teppey)

BREŽIŠKE VESTI

Solist z elektronsko harmoniko

Slovenska mesta ga lepo sprejemajo — Njegova glasba je nekaj novega, čeprav je ljudska

Z glasbenikom Silvestrom Mihelčičem iz Črnomlja so se te dni seznanili tudi Krčani. V slovensko narodno glasbo je vnesel zvoke elektronskih instrumentov in ji tako dal novo razsežnost. Mihelčič nastopa po vsej Sloveniji, obiskal je tudi Brežice, Novo mesto, Ptuj, Kranj, Trzin in druge kraje in vzbudil povsod veliko pozornosti.

Srečal sem ga pred nedavnim s Potočnikovimi sestrami, ki pojejo domače naprave, on pa jih spremlja z elektronsko harmoniko z učinkovitimi organskimi efekti. Poslušalcem pričara njegova harmonika zvok mnogih instrumentov in vtis imajo, da igra pred njimi cel orkester. Zanimivi so tudi elek-

tronski hobni, ki jih Silvester uporablja za 17 različnih plesov in taktov. V glasbi se je ta sedemindvajsetletnik s to novostjo uveljavil daleč naokoli. Prejel je tudi več nagrad za naprave, ki jih je predstavil občinstvu skupaj s sestrami Potočnik in kvartetom Zvonček. Poslušalci ga poznajo tudi z gramofonskih plošč in radijskega programa.

O sebi je povedal tole:

„Rodil sem se 1943 v Metliki. Po končani gimnaziji sem obiskoval glasbeno akademijo v Ljubljani, kjer sem študiral klavir in harmoniko. Diplomiral sem 1965 in sem ravnatelj glasbene šole v Črnomlju.“

Oče je bil kapelnik mestne godbe, zato sem vzljubil glasbo že kot otrok. Starejši meščani so se spominjali, kako sem kot triletni deček stopal pred godbo in ji z mahanjem rok dajal takt. Tedaj so mi prerokovali veliko uspeha v glasbi. In glasba mi zdaj pomeni vse.“

„Ste veliko nastopili?“

„Precej, vendar so mi najljubši nastopi z elektronsko harmoniko, čeprav nekateri glasbeni strokovnjaki menijo, da ti instrumenti ne morejo izražati naše narodne glasbe. S sestrami Potočnik in kvartetom Zvonček sem trenutno na zimski turneji po slovenskih mestih, kjer nas občinstvo lepo sprejema in z zanimanjem poslušaja, saj jim je ta način glasbe čisto nov.“

M. JARANOVIČ

Silvester Mihelčič s sestrami Potočnik. (Foto: Jaranovič)

Dober začetek

mladih iz Kostanjevice

Pred leti je bil mladinski aktiv v Kostanjevici zelo številen in tudi delaven. Mnogi člani pa so med tem mesto zapustili in aktiv je razpadel. Mladina je bila vedno bolj nezadovoljna. Zbirala se je po lokalih in tako zapravljala svoj dragoceni čas.

Poleti je bilo življenje razgihano, pozimi pa je bilo mesto kot izumrlo. Prave pobude za obnovo mladinske organizacije ni bilo, končno pa so se mladi le ogreli za to.

13. februarja so se zbrali na ustanovni konferenci. Povabilu se je odzvalo kar 40 mladincev in mladink. Tudi predstavniki družbenih organizacij iz Kostanjevice niso bili gluhi za vabila mladih. Sekretar komiteja občinske konference ZK Milan Ravbar je pozdravil pobude mladih za organiziranje delo in dal prisotnim nekaj napotkov za delo v prihodnje.

V soboto so se mladi Kostanjevičani po izvolitvi vodstva dogovorili za naloge, ki jih čakajo v naslednjih mesecih. Pomagali bodo pri pripravah na 8. marec in organizirali mladinski ples 6. marca. Sodelovali bodo tudi pri urejanju kostanjevškega vodovoda. Dela imajo več kot dovolj, če le volje ne bo zmanjkalo. Začetek je pokazal željo po skupnih akcijah, zato obeta, da bodo mladi vztrajali pri uresničevanju sprejetih načrtov. K sodelovanju bodo privabili vsoto mladino, ki se ni zbrala na sobotnem srečanju in zato še ne ve za sprejete naloge.

ALENKA BURJA

Ko bo zrasla Metalna na Senovem

Gradnja mariborske METALNE na Senovem se je umirila. Ko bo zima popustila, bodo hitreje nadaljevali gradnjo tovarne. Izobraževanje rudarjev za nove poklice teče po načrtu. Preusmerjajo jih za elektrovarilce, strojne in konstrukcijske ključavničarje. Prakso opravljajo v rudniških delavnicah in že zdaj izdelujejo majše žerjave. Delo v novi tovarni gradbenih žerjavov zanje ne bo novo. Rudarji, ki so se poslovlili od starega poklica, se trudijo, da bi čimprej obvladali novo delo, saj je to edina pot do boljšega zaslužka.

OSTARELI KMETJE

Nihče točno ne ve, koliko je v Posavju kmetij s starimi ljudmi, ne sposobnimi za pridobitno delo. Ponekod sicer imajo naslednike, a so odšli, drugod pa so brez potomcev. Ostareli kmetje živijo in so odvisni od lastne iznajdljivosti in lastnih žuljev. Te razmere bo v Posavju preučila delovna skupina, ki jo je medobčinski svet imenoval in ji naročil, naj zbere čimveč gradiva. V skupini so socialni delavci in predstavniki družbenih organizacij. Podatke že zbirajo, uporabiti pa bodo tudi rezultate popisa prebivalstva.

DENAR

ZA NOVO STREHO

Končno so v Krškem le dobili botra za dom TVD Partizan. Občinska skupščina je namenila 20 tisočakov za popravilo strehe. Dom so ponudili že tehniški srednji šoli, vendar si ga prav zaradi velikih vzdrževalnih stroškov ni upala prevzeti. Društvo pa prav tako nima možnosti, da bi krilo vse izdatke, ki so iz leta v leto večji. Skupščina je denar za streho izločila iz lanske proračunske rezervne.

PRIHODNOST OBČINE JE ODVISNA OD NALOŽB V ZNANJE

Pa nikar pozabiti na strokovnjake!

Ne gre samo za izpolnitev roka, gre za dejanja — Koristi pospešenega štipendiranja bodo dvojne, za občino in podjetja — Brez sposobnih ljudi se podirajo še tako dobri načrti — Torej pogumno seči v žep!

Srednjeročni in dolgoročni razvojni načrti gospodarskih organizacij, zavodov in ustanov bodo morali vsebovati tudi načrt za štipendiranje strokovnih delavcev. Zakoniti rok za določitev delovnih mest je potekel maja 1970, ker pa je v krški občini še precej zamudnikov, je občinska konferenca Zveze komunistov pozvala kolektive, naj pohite in opravijo to delo najkasneje do letošnjega maja.

Komunisti so o skrbi delovnih organizacij za strokovnjake že spregovorili in podatke za minulo leto primerjali z ukrepi za boljše strokovno zasedbo delovnih mest. Gre tudi za spremenjen odnos do šolanja otrok iz revnejših območij občine, od koder jih zelo malo nadaljuje študij v srednjih, višjih in visokih šolah.

Učiteljem v osnovnih šolah so komunisti s svojim sklepom naložili obveznost, da spremljajo napredovanje otrok v osnovnih šolah in za najbolj nadarjene predlagajo štipendije. Le tako bodo našli pot do višje izobrazbe, ki jim je spričo revšine največkrat zaprta.

Del obveznosti za nadarjene otroke so sprejele nase delovne organizacije. V občinski sklad za štipendiranje nadarjenih otrok revnih staršev naj bi vsaka po svojih močeh prispevala del sredstev. Sklad bo nudil tem otrokom pomoč in jim omogočil študij stroke, za katero bodo pokazali največ nadarjenosti. Merilo torej ne bodo trenutne potrebe delovnih organizacij v občini.

V krški občini je zaposlenih 1591 kvalificiranih delavcev. Štipendirajo jih 253 ali 174 več, kot jih trenutno potrebujejo. Med ta podjetja lahko pri-

štejemo zlasti Celulozo, rudnik Senovo in Kovinarsko.

Visokokvalificiranih delavcev je v delovnih organizacijah 351, potrebovali pa bi jih 589. Po izredni poti se usposablja za te poklice le 23 delavcev, torej jih še precej manjka.

Na delovnih mestih, za katera je potrebna nižja šolska izobrazba, dela 312 delavcev, delovne organizacije pa so v poročilih za kadrovske komisije pri občinski konferenci ZK navedle, da jih potrebujejo le 136. Teh delavcev je torej 176 odveč, in kjer so to mladi ljudje, jim bodo morali nuditi možnost, da se došolajo in izpopolnijo svoje strokovno znanje. Za starejše to seveda ne pride v poštev.

S srednjo strokovno izobrazbo bi delovne organizacije potrebovale še 97 delavcev. Trenutno jih zaposlujejo 335. Redno in izredno jih študira na srednjih šolah 54, medtem ko je zasedba 43 delovnih mest še vedno negotova.

Zelo slabo so zasedena delovna mesta z višjo izobrazbo. Zanje manjka 105 delavcev; na rednih šolah študirajo trije, izrednih študentov pa je osem.

Tu se bo torej moralo štipendiranje močno povečati.

Tudi z visoko izobrazbo potrebujejo v krški občini še nekaj desetih strokovnjakov. Trenutno je zasedenih z visoko izobrazbo 60 delovnih mest, manjka pa še 64 akademsko izobraženih delavcev. Rednih študentov je 32, izrednih študentov pa sedem. Za trenutne potrebe še vedno 25 pre malo, kaj šele za uresničitev razvojnih načrtov. Razen tega je strokovnjake z visoko izobrazbo v nerazvitih občinah težko zadržati, deloma zaradi manjših osebnih dohodkov, še bolj pa zaradi delovnih pogojev in odnosov do strokovnjakov. V podkrepitev samo to, da je v občini še vedno nekaj manjših delovnih organizacij, ki sploh niso navedle potreb po inženirjih, pravniki, komercialisti in drugih poklicih. J. TEPPEY

KRŠKE NOVICE

KOMITE OBČINSKE KONFERENCE Zveze komunistov je na ponedeljkovi popoldanski seji ocenjeval družbeno-politično stanje, ki je nastalo v delovnih kolektivih po devalvaciji in predvidenih stabilizacijskih ukrepih. Seji, na kateri so sprejeli tudi predračun dohodkov in izdatkov komiteja, so poleg njegovih članov prisostvovali še sekretarji osnovnih organizacij Zveze komunistov iz vseh delovnih kolektivov krške občine.

KRŠKI LIKOVNI KLUB že pripravljajo dve razstavi, ki bosta v „Galeriji samorastnikov“ na brestanski grad. V marcu bo klubska razstava gobelinov, katere bodo lahko razstavljali tudi občani, ki niso vključeni v krški klub. V počastitev krškega občinskega praznika bo Likovni klub znova pripravil redno letno razstavo del svojih članov.

NA DESNEM SAVSKEM BREGU, v starem Krškem, občani že nekaj časa pogrešajo obvestil o sporedu kinematografa na levem savskem bregu. Nekdo je razbil steklo na oglasni omarici, zato je ta že nekaj časa prazna. Menda se obisk filmskih predstav zaradi neobveščeni občano še ni zmanjšal, saj bi se v nasprotnem primeru vodstvo kina najbrž potrudilo in oglasno omarico popravilo.

HORTIKULTURNI KROZEK dela na krški osnovni šoli že dva meseca. Sestanke obiskuje 63 pionirjev,

ki se na njih seznanjajo z urejanjem in čuvanjem zelenic, nasadov in vrto. Krozek vodi domače Hortikulturno društvo, ki bo krožkarjem pripravilo spomladi tudi nekaj poučnih ekskurzij. Pridobljeno teoretično znanje bodo pionirji spomladi izkoristili še v praksi.

MLADINSKI AKTIV NA ROŽNEM deluje šele nekaj mesecev, a je delovni načrt v celoti izpolnil. Za člane so organizirali plesne vaje, pripravili dva plesa, šahovsko, smučarsko in strelsko tekmovanje. Vključili so se v republiško tekmovanje mladinskih vaških aktivov. Prizadevnim mladincem bo menda uspelo dobiti tudi svoj prostor, potem bo njihovo delo potekalo v ugodnejših razmerah.

V OKVIRU IZOBRAŽEVALNIH predavanj za kmečko prebivalstvo sta sekcija za kmetijstvo pri SZDL in krški Agrokombinat pripravila tudi tri predavanja za specializirane kmečke proizvajalce. Za pridolvalce črnega ribeza bosta o najnovejših dogajanjih o tej kulturi predavala Milena Kač in Milena Gosar z žalskega Hmeljarskega inštituta. Živnorejci bodo lahko poslušali predavanje o pašnokotnem sistemu, prehrani živine in sušenju sena. Vinogradniki iz Podbočja, z Rake in Velikega Trna pa bodo seznanjeni z sodobnim vinogradništvom in kletarjenjem. Predavanja bodo spremljali filmi in barvni diapozitivi.

RAZRITA KOSTANJEVICA

Najbrž nikjer tako težko ne čakajo pomladi kot ravno v Kostanjevici. Zima jih je prehitela pri urejanju vodovoda in vse ceste so razrite ter polne kotanj. Avtobus z veliko muco vozi skozi mestce in se umika kotanjam, po katerih bi s čolnom lahko brez skrbi zaveslali. Ko bodo Kostanjevičani dobili asfalt, bo boljše, še prej pa bodo ceste ponovno preklopali za kanalizacijo.

VSE PRAVOČASNO

V Krškem se je komisija za popis prebivalstva že nekajkrat sestala in prav nič ne zaostaja za predpisaniminiki. Delo ji gre dobro od rok. Prebivalstvo je seznanila z nekaterimi napotki po lokalni radijski postaji. Prav tako bodo tudi inštruktorji delila navodila popisovalcem, ko bo čas za to. Od popisa si v občini obetajo precej novih in pomembnih podatkov. Predsednik popisne komisije je Slavko Šmerdel.

KAKSNA BO LETOS USODA »B« PROGRAMA

Bodo morali starši dati več?

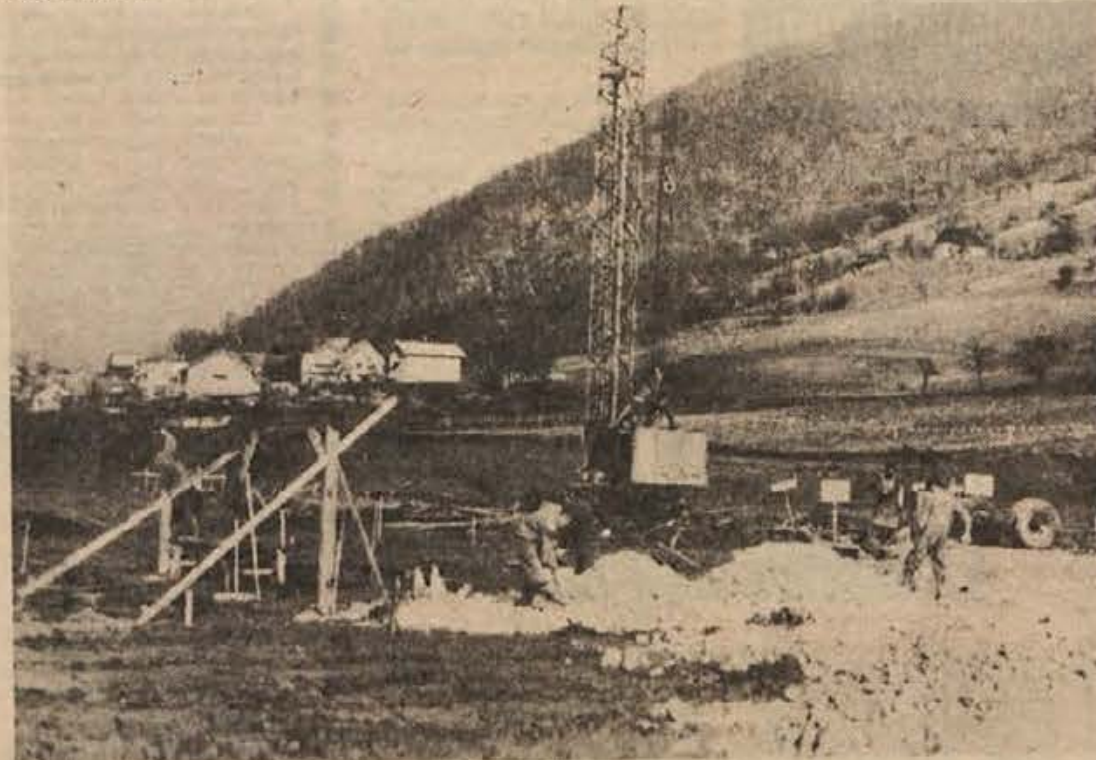
Od gospodarstva bo težko zahtevati dodatno pomoč, če bo republika ukinila svoje vire

Občinski proračun letos ne more zagotoviti vseh sredstev za delo (redno) glasbene šole, delavske univerze, varstvenih ustanov in šolskih kuhinj, ker zakon omejuje dohodke.

Vse nastete dejavnosti je v preteklih letih izdatno podpirala republiška izobraževalna skupnost, letos pa bo njena pomoč po vsej verjetnosti odpadla. Primanjkljaja, ki bo nastal na ta način, v krški občini ne morejo pokriti.

Domače gospodarstvo je že preobremenjeno s prispevkom za gradnjo nove krške osnovne šole, hkrati pa je v težavnem položaju zaradi zadnjih gospodarskih ukrepov. V takih razmerah ga občinska skupščina ne more in ne namerava prositi za dodatno pomoč. Tudi zviševanje šolnin, prispevka za otroško varstvo in šolske kuhinje bi v sedanjem času negativno vplivalo na življenjsko raven občano. Zapleteni položaj bi rešila samo ponovna pomoč republike brez izobraževalne skupnosti, izmed oblik šolskega „B“ programa neizbežna.

Predlog proračuna krške občinske skupščine je predvidel v letošnjem letu za svoje potrebe osnovnemu in srednjemu šolskemu proračunskemu sredstvom tega leta so morali zagotoviti do-

Gradbišče Metalne na Senovem, kjer bo zrasel obrat za izdelovanje gradbenih žerjavov. V njem bo zaposlenih 400 delavcev iz rudnika. (Foto: J. Teppey)

KRŠKI TEDNIK

SEVNICA SE PRIDRUŽUJE DOGOVORU

Tudi sevnica občina se pridružuje družbenemu dogovoru o stipendiranju in kreditiranju učencev in študentov. Tako je sklenila na zadnji seji občinske skupščine, ki želi izboljšati nezavidljivo kvalifikacijsko strukturo zaposlenih. Sevnica občina ima izredno nizko izobrazbeno raven. V lanskem letu na primer je samo 2 odst. vsega prebivalstva končalo šolo, ki je višja od osnovne, to pa je sorazmerno zelo malo. Pričakujejo, da bo novi družbeni dogovor pripomogel do večjega števila šolanih ljudi.

MILIJONI (STARI) SE MANJKAJO

Sevnikiemu občinskemu proračunu se vedno manjka 550.000 dinarjev, da bi lahko uskladili dohodke in izdatke. Trenutno se ni znano, kako bo s financiranjem tako imenovane B programa v osnovnih šolah. Tudi občinska skupščina je 12. februarja podobno kot nekaj dni prej svet za gospodarstvo in finance sklenila, naj se približno 150.000 dinarjev, kolikor se je v občini lani zbralo več denarja za vzgojo in izobraževanje, porabi v letošnjem letu. Da ne bo dvomov: IIS je dobila lani toliko denarja, kot je bilo predvideno z načrtom, zato ta presežek ni „v rokah“ temeljne izobraževalne skupnosti.

ODSLEJ DRUGAČE O REZERVAH

O rezervnem denarju gospodarstva, ki se steka v občinski sklad skupnih rezerv, bosta odslej odločala skupščina sklada in upravni odbor. Doslej je imel sklad samo upravni odbor, po novem zakonu pa je treba izvoliti tudi skupščino, s pomočjo katere bo zagotovljen večji družbeni vpliv na delo sklada. Skupščina bo imela 20 članov, deset jih je občinska skupščina že imenovala, drugih deset pa bodo izvolili v delovnih organizacijah. V konfekciji Lisa jih bodo izvolili 5, v konfekciji Jutrarnjka 2, v Kopljarni 1, v Trgovskem podjetju Sevnica 1, v Metalni 1, v Stillešu 1, v vseh drugih podjetjih pa dva člana.

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 21. FEBRUARJA: 10.30 - Občinske novice in lokalna poročila - Reklame in oglasi - Zgodilo se je v preteklosti - Elektrotehna vam predstavlja - Kmetijski naveti - Človek in delo - Zabavna glasba z uganko - Kako si naši občani prizadevajo ohraniti kulturno dediščino (obiskali smo izdelovalko narodnih noš) - 12.30 Naši poslusalci čestitajo in pozdravljajo - Zaključek oddaje.

SREDA, 24. FEBRUARJA: 16.00 - Reklame in oglasi - Zgodilo se je v preteklosti - NAJPOPLOT - Za lepo polt redno uživanje mleka - Ob pustnem karnevalu - Iz diskoteke naših poslusalcev - Iz sveta živalstva - o golobih - Ali poznate operetne mojstre - My fair lady (I. del) - Zaključek oddaje.

SEVNIŠKI PABERKI

ODSLEJ ŠTIPENDIJE DUŠANA KVEDRA. Sevnica občina odslej ne bo več imela posebnega sklada za stipendiranje dijakov in študentov. Skupščina je namreč sklad ukinila, ker nima samostojnih dohodkov. Takoj pa momamo poudariti, da bodo odslej študentje podeljevali iz občinskega proračuna in da bodo tudi vnaprej zagotovili za stipendiranje najmanj toliko denarja kot doslej. Svet za izobraževanje, prosveto in telesno kulturo je nasprotoval taki spremembi, vendar je tako kasneje sklenila občinska skupščina, ki želi poenostaviti delovanje. Torej: sklada ne bo več, pač pa se bodo študentje imenovali študentje Dušana Kvedra.

ZELENA LUC ZA VEČJE ZASLUŽKE. Kot je doslej ugotovljeno, bosta samo dve delovni organizaciji v sevniki občini lahko povečali osebne dohodke nad 11 odst., seveda če bosta za to imeli denar. To sta kmetijski kombinat „Zasavje“ in konfekcija Jutrarnjka, ki izpolnjujeta zahteve zadevnih predpisov.

OB 21. OBRTNIKOV. V minulem letu je v sevniki občini odjavilo obrt 28 obrtnikov, prijavi pa le 7. Torej se je že tako majhno število obrtnikov še zmanjšalo, in ni nič čudnega, če občinsko skupščino skrbi, kako bi nazadovanje zaustavila. O tem lahko več preberete v posebnem sestavku na tej strani.

DELNO SPREMENITI LETNI NAČRT. Jutri se bo sestal osrednji

Dviganje dinarja, otvoritev nadvoza in krematorija, integracijo smetišča in nogometnega igrišča in nekatere skrivnosti pripravljajo za letošnji pustni torek. Pustni sprevod se bo začel v torek popoldne ob 14. uri pomikati iz Šmarja proti Sevnici. Več o tem lahko preberete na 20. strani. Na sliki: del lanskega pustnega sprevoda. (Foto: Pavković)

Z ZADNJEGA ZASEDANJA OBČINSKE SKUPŠČINE SEVNICA

Spreobrniti čimveč šušmarjev

To bi bil trenutni izhod v storitveni obrti, saj je v občini 150 šušmarjev — Skupščina je sprejela pomembne novice in olajšave

Kako velika zagata se obeta sevniki občini v storitveni obrti in kolikšne možnosti se ponujajo občanom, ki si želijo z obrtjo služiti vsakdanji kruh, smo pisali že takrat, ko je bila pripravljena posebna študija, v kateri je novomeški Zavod za produktivnost dela izračunal, kolikšno pomanjkanje obrti bo v naslednjih 10 letih. V petek je o tem spregovorila še občinska skupščina, ki je trdno odločena, da je treba nekaj ukreniti.

Da bi se povečalo zanimanje za obrt, občinski odlok o prispevkih in davkih, ki ga je občinska skupščina sprejela 12. februarja, uvaja pomembne novosti. Če želite prvič v občini odpreti obrtno delavnico, ste leto dni oproščeni plačevanja prispevka. Če delate v obrti, v kateri ni dovolj obrtnikov, ste lahko stalno na boljšem glade prispevka, saj ga zmanjšajo do 30 odstotkov.

To pa še ni vse. Občinska skupščina je sklenila, da je posebno v Sevnici treba poskrbeti, da bo na voljo več prostorov za obrtne delavnice, da bo lažje dobiti posojilo pri banki in da bodo ljudje seznanjeni, kakšne so možnosti in kakšne so olajšave, ki so jih deležni po občinski

skem odloku in republiških ter zveznih predpisih.

Na skupščinski seji so ugotavljali, da so vse to zelo spodbudni ukrepi, ki bodo sčasoma pripomogli do hitrejšega razvoja storitvene obrti. Ker pa je treba pomanjkanje obrtnikov odpraviti čimprej, so opozorili predvsem na razmah šušmarstva, ki duši razvoj obrti.

Po podatkih davčne uprave je v sevniki občini trenutno 150 šušmarjev. Če bi ti ljudje vzeli popoldansko obrt in plačali sorazmerno prav majhne dajatve, ki jih za to zahtevajo, bi se položaj bistveno popravil. Ena najvažnejših nalog je torej: legalizirati (priznati zakonitost) delo šušmarjev in poskrbeti, da bo šušmarstva kar najmanj.

Da bi šušmarstvo v prihodnje lažje preganjali, bo treba spremeniti tudi republiške predpise. Ti predvidevajo zdaj smešno nizke kazni za tiste, ki šušmarijo — le do 100 dinarjev, kar ni nič v primerjavi s kaznimi, s katerimi je mogoče kaznovati redne obrtnike, ki niso prijaviili svojega dohodka ali vodili poslovnih knjig. Te kazni znašajo namreč do 10.000 novih dinarjev, kot je povedal šef davčne uprave. Zaradi vsega tega so na

seji skupščine sklenili, da bodo predlagali republiški skupščini, naj ustrezno spremeni in prilagodi predpise.

M. L.

KOT NEKDAJ OB ELEKTRIFIKACIJI

Prava žeja po vodovodih

Cela vrsta vasi na območju krajevne skupnosti Studenec se loteva gradnje vaških vodovodov

Po zgledu vaščanov iz Spodnjih in Gornjih Impolj ter Velike Hubajnice so se tudi v drugih vaseh studenške krajevne skupnosti, v Osredku, Dolnjih Orljah, Artu, Zavratcu in zaselku Vrh pri Zavratcu odločili, da bodo zgradili lastne vaške vodovode. Verjetno se bodo tega dela lotili tudi vaščani Rovišč in Brezovega.

Doslej so največ naredili v Osredku, kjer imajo dokončana že vsa zemeljska dela od zajetja vode pa do vasi. V Orljah ne ostajajo dosti, lepo pa napredujejo tudi na Artu, čeprav sta pri gradnji dva vaščana odstopila. V Zavratcu so že začeli izkopavati järke, načrt pa jim bo naredil inž. Jože Kolar iz Sevnice.

Vsi ti graditelji vodovodov so pisмено zaprosili za denarno pomoč občinsko skupščino Sevnica. Že lani je nekaterim nakazala od 150 do 200 starih tisočakov. To je bilo kar dobro za začetek. Zdaj pa ostaja vprašanje, če bo lahko občinska skupščina nudila vsem tem graditeljem zadostno denarno pomoč.

Vsako leto je več vasi, v katerih hočejo imeti ljudje po do-

movih tekočo pitno vodo. Akcijo lahko primerjamo z nekdanjo elektrifikacijo. Prav bi bilo, da bi tako kot nekdanje našli toliko denarja, da bi ljudem lahko izdatneje pomagali pri njihovih prizadevanjih;

K. ZORKO

KOT V PESMI: BELE LADJE NA MORJU...

mlade žene na bregu...

Verjetno bi bilo vse drugače, če bi Lojze ostal v vasi Breg (brez desetih let morja)

Ob pismih in časopisih, ki ne pridejo ali ki pridejo, ko so dogodki že zdavnaj minili, ob vsakodnevnem boju z morjem, ob plovbi v pristanišča vsega sveta, ob naporni vožnji po tropških krajih, daleč od doma, že deseto leto teče življenje 28-letnega Alojza Beca, doma z Brega, vasio med Sevnico in Zidanim mostom.

„Dolenjci smo menda preveliki zapečkarji, zato bi vse dolenjske pomorščake najbrž lahko prešel na prste ene roke. Breg je sicer že na štajerski strani, vendar tudi tam ljudje ne silijo ravnati v ta težki, pustolovski polni poklic. Kaj vas je pripeljalo vanj?“ smo želeli vedeti od Alojza, ko je za nekaj dni prišel domov.

„Sorodnike imamo v Piranu, tam je sedež Splošne plovbe, kjer sem se zaposlil kot 18-letni fant. Kot delavec, kasneje pa kot izučeni kurjač — mazač sem na 10 tovrstnih ladjah večkrat prepotoval vsa morja in videl večino pristanišč sveta. Kaj je najhujše za pomorščaka? Puščoba ob dolgoletnih plovbah, mesec dni stari časopisi, pomanjkanje razvedrila za mladega človeka. Si predstavljate 48 dni na morju, ne da bi se ustavili v enem samem pristanišču?“

„Nekateri gredo na ladje zaradi dogodivščin. Pa vi?“

„Šel sem, da sem se preživljal in imel vsakdanji kruh. Pomorščak zasluži kakih 1.600 dinarjev na mesec, razen tega pa dobi še 45 dolarjev dnevnic. Ocičiji inajo seveda več. Dogodivščine pa pridejo same od sebe. Neareče se nisem doživel, bil sem pa blizu nje. Ko je vihar ubil ljudi v Pakistanu, smo bili le

kak dan plovbe stran od te nesrečne dežele. Nasploh lahko rečem, da na človeka naredi najgloblji vtis Indija. Na eni strani

bogastvo, na drugi roveščina, ljudje umirajo od lakote po celah, ki so jim edini dom. In to ne eden — v tisočih umirajo. Najlepši pa so za pomorščaka norveški fjordi, tja bi šel se, da bi mi plačali trdo delo na ladji.“

„Kaj pa vaše osebno življenje mislite na lasten dom?“

„Nisem poročen. Na morju pač ni deklet. Niti ne razmišljam, se preveč o tem,“ se je Alojz skorajda malo grenko namrdal ob slovecu.

M. LEGAN

»Dolenjski list« v vsako družino

kuhinjska oprema

V prodajalnah ELEKTROTEHNA v Krškem in Sevnici si lahko nabavite razno opremo za kuhinje. Poleg štedilnikov, hladilnikov in pralnih strojev dobite v prodajalnah tudi pomivalne omarice, kuhinjske nape, razno drugo kuhinjsko opremo, emajlirano posodo in ves elektrotehnični ter vodno-inštalacijski material. (PO-E)

Zbori volivcev

21. in 25. februarja bodo v 16 krajih trebanjske občine zbori volivcev, na katerih bodo obravnavali letošnji občinski proračun, predlog odloka o prispevkih in davkih, ki prinaša novosti v davčnih olajšavah za kmetovalce, razen tega pa bodo na teh zborih poročali tudi o porabi krajevanega samopredpisa za solstvo. Zbori volivcev bodo v naslednjih krajih:

NEDELJA, 21. feb., povsod zjutraj ob 7.30:

Dobrnič (v šoli)
Catež (v šoli)
Šentlovcen (v združnem domu)
Sela - Šumberk (v šoli)
Šentrupert (v prostoru nad mlčarno)
Trebčno (v združnem domu)

ČETRTEK, 25. feb., povsod zvečer ob 18. uri:

Stefan (v gostilni Mišič)
Knežja vas (v šoli)
Velika Loka (v združnem domu)
Veliki Gaber (v šoli)
Trebneje (v kino dvorani)
Dol. Nemška vas (v šoli)
Svetinje (pri Novakovih)
Račje selo (v gasilskem domu)
Mirna (v domu „Svobode“)
Mokronog (v domu „Svobode“)

VABLJENI!

ODDELEK ZA GOSPODARSTVO IN FINANCE
OBČINSKE SKUPŠČINE TREBNJE

razpisuje

na podlagi 11. člena odloka o urejanju in oddajanju
stavbnega zemljišča (Skupščinski Dolenjski list št. 20/67)

JAVNI NATEČAJ

za oddajo stavbnih zemljišč za gradnjo
enodružinskih stanovanjskih hiš v komple-
ksu Trebnje-Cviblje v Trebnjem

1. Po tem natečaju, ki bo dne 5. marca 1971 ob 9. uri
v sejni sobi občinske skupščine Trebnje, bo oddanih 12
stavbnih parcel za stanovanjske objekte, vse k. o. Treb-
nje, in sicer:

— parc. št. 129	sadovnjak	v velikosti 844 m ² ,	lok. 29
— parc. št. 128.1	travnik	v velikosti 663 m ² ,	lok. 27
— parc. št. 128.2	travnik	v velikosti 738 m ² ,	lok. 30
— parc. št. 128.3	travnik	v velikosti 646 m ² ,	lok. 26
— parc. št. 431	travnik	v velikosti 782 m ² ,	lok. 23
— parc. št. 120/10	njiva	v velikosti 696 m ² ,	lok. 17
— parc. št. 122/1	njiva	v velikosti 678 m ² ,	lok. 18
— parc. št. 125/2	njiva	v velikosti 688 m ² ,	lok. 24
— parc. št. 125/6	njiva	v velikosti 1066 m ² ,	lok. 22
— parc. št. 126/1	njiva	v velikosti 1154 m ² ,	lok. 25
— parc. št. 125/3	njiva	v velikosti 757 m ² ,	lok. 19

2. Pogoji natečaja: Izklicna cena kot odškodnina za
pravico uporabe do pričetka gradnje je din 9,00/m², višina kom-
unalnega prispevka pa din 17.000,00 na lokacijo.

3. Varščina znaša din 2000,00 in se nakaže na rač.
št. 521-697-17 ObS Trebnje.

4. Udeleženci javnega natečaja morajo vložiti pis-
mene ponudbe do pričetka javnega natečaja, vendar
najkasneje do 8. ure dne 5. marca 1971. Pismeni ponu-
dbi je treba priložiti potrdilo o vplačani varščini in
kolek državne takse za din 1,00.

Varščina se udeležencem, ki ne bodo uspeli na jav-
nem natečaju, vrne.

Pismene ponudbe se oddajo v zapечатih kuvertah
z oznako za javni natečaj Trebnje-Cviblje.

Pooblaščenca lahko nastopajo samo s predhodno
predložitvijo ustreznega pooblastila, overjenega po pri-
stojnem sodišču.

5. Na javnem natečaju ni možno večati ponudb in je
pismena ponudba dokončna.

6. Rok plačila odškodnine za zemljišče in 10.000 din
komunalnega prispevka je ob vročitvi odločbe oziroma
podpisu pogodbe o oddaji stavbnega zemljišča, za
7000 din komunalnega prispevka pa do 31. 12. 1971.

Interesenti si lahko ogledajo parcele na kraju sam-
emu, vse podrobnejše informacije pa so na razpolago
v sobi 20/II na oddelku za gospodarstvo in finance ObS.

Številka: 465-07/68-3
Datum: 12. 2. 1971

Gnojilni »DAJ—DAM« v Ponikvah

Zanimivi rezultati gnojilnega poskusa na njivi Janeza Slaka — Najboljši
uspeh je dalo gnojenje z mešanim gnojilom NPK 8:16:22

„Z gnojenjem je tako kot v tisti trgovini „Daj — dam“. Če ti
zemlji daš, če jo dobro pognojiš z umetnim gnojilom, ti bo s pridel-
kom povrnila trud in stroške. O tem sem se zdaj sam prepričal.
Kupil bom več umetnega gnojila in bolje gnojil, kot sem do sedaj.“
je pripovedoval kmet Janez Slak s Ponikve. Na njegovi njivi je
ljubljanški Kmetijski zavod naredil preizkus, kako gnojenje vpliva
na pridelke krompirja.

Na območju trebanjske občine bodo v prihodnje naredili še
več takih preizkusov. Povečati
pridelek krompirja, to je vodilo
vseh prizadevanj, po katerih ze-
lijo zagotoviti dovolj krompirja
za mirno tovarno, ki bo za-
čela, kot je zagotovljeno, obra-
tovati sredi septembra.

Prav ustrezno gnojenje lahko
bistveno pripomore, da bodo
pridelki bolj obilni in da tudi
pridelovalna cena ne bo pre-
tirana — kljub dokaj dragemu
umetnemu gnojilu. To je vnovič
dokazal poskus na Slakovi njivi.

Na Ponikvah so strokovnjaki
zavoda preizkusili, kako učink-
ujejo gnojila tovarne INA —
Kutina na pridelke sorte Igor.
Na prvi parceli niso nič gnojili z
umetnim gnojilom, na drugi so
posuli mešano gnojilo NPK
8:16:22 (številke pomenijo, da
je v 100 kg tega gnojila 8 kg du-
šika, 16 kg fosforja in 22 kg ka-
lija), na tretji so dali razen ga-
njila NPK 8:16:22 še mešani
gnojili NPK 17:8:9 v dveh ob-
rokih, na četrto pa razen NPK
8:16:22 in NPK 12:12:12 še

tako imenovano ureo, kar bi se
po naše reklo sečnina, ki je du-
šično gnojilo.

Največji pridelek so dosegli
na drugi parceli, kar pomeni, da
je gnojenje samo z NPK
8:16:22, ki ga damo rastlini na-
enkrat ob saditvi, zelo učinko-
vito. Ob tem pa tudi ni nepo-
membno, da terja manj dela.
Poskus je pokazal, da bi v pri-
meru, če bi hektar veliko njivo
pognojili s 500 kg gnojila NPK
8:16:22, imeli pridelke 333
centov na hektar, negnojena
parcela pa je dokazala, da bi en
hektar velika njiva dala samo
207 centov. Razlika je torej
125 centov, in če to preraču-
nemo v denar ter samo 100 cen-
tov debelega krompirja obraču-
nemo po 50 par, dobimo dodat-
nih 500 starih tisočakov.
500 kg gnojila nas bi ob tem
stalo približno 50 tisočakov z
dodatnim delom in prevozom
vred. Gnojenje se je torej kar
10-kratno poplačalo, če od-
štejemo dodatno delo s spravi-
lom pridelka.

Nič čudnega torej, če je tudi

Janez Slak: „Na tistile njivi smo preizkusili gnojilo.“

REZULTATI POSKUSA

parcela	poraba gnojil	vrednost gnojil	pridelek krompirja	pridelek se je povečal za
1	negnojeno	—	20.771 kg	—
2	500 kg NPK 8:16:22	490,00 din	33.333 kg	12.562 kg
3	400 kg NPK 8:16:22 190 kg NPK 17:8:9	506,00 din	28.717 kg	7.946 kg
4	400 kg NPK 8:16:22 200 kg NPK 12:12:12 50 kg sečnine	477,00 din	30.000 kg	9.229 kg

KORISTNO ZA ŽENE IN DEKLETA Dom polovico več velja...

Po desetih letih je bil te dni v Trebnjem spet
gospodinjski tečaj — Prijav še preveč

Dom polovico več velja, če žena
dobro kuha! zna. To ni samo okras-
ni napis, izvezen na pregrinjalu v
kaki kmečki kuhinji, v tem je tudi
del resnice. Kako bi si sicer razlagali,

da se tudi možje zanimajo, kako gre
uk mladim kuharicam, kot se je to
znova potrdilo na Trebnjem.

Celo desetletje ni bilo v tem kraju
kuharskega tečaja, in ko so letos
vendarle spet začeli zbirati prijave
zanj, se jih je nabralo skoraj 40.
Toda na Trebnjem ni kuhinje, v ka-
teri bi se lahko sukalo toliko žensk
hkrati, zato so morali polovico prij-
av odkloniti do naslednjega tečaja.

Pepca Grabnar, predsednica te-
čaja, je bila 7. februarja, ko se je
enotedenski pouk končal, nadev
zadovoljna: „19 tečajnic, kolikor
nas je, se mora posebno zahvaliti
tov. Francki Slakovi iz Novega me-
sta, ki zna tako uspešno voditi ude-
leženke in žene v kuharski umet-
nosti. Zahvaljujemo se tudi Delavski
univerzi v Trebnjem, skladu za pos-
peševanje kmetijstva, našemu Karlu
Ribiču, Klemenčičevim, ki so dali
na voljo kuhinjo, in vsem, ki so po-
mogli, da smo lahko obiskovale
tečaj.“

Vsaka tečajnica je prispevala 60
dinarjev, sklad za pospeševanje kme-
tjstva pa bo, kot je obljubljeno, pri-
speval za vsako 70 dinarjev. Razen
tega so obiskovalke tečaja prispevale
še moko, jajca in druge potrebščine,
iz katerih so pripravljale izvrstna je-
dila in pravo kulinarčno razstavo.

Janez, ki je leta in leta gnojil
tako, kot ga je učil oče, zmajal
z glavo in pripomnil: „Poskus je
sicer poskus, toda četudi bi se
gnojenje samo enkrat popla-
čalo, je še vedno toliko, da se
izplača gnojiti in s tem bolje
streci rastlini.“

M. LEGAN

KOMITE ZK O UKREPIH

Občinski komite ZK Trebnje je
na svoji redni seji prejšnji teden raz-
pravljal o posledicah devalvacije in
drugih stabilizacijskih ukrepih za go-
spodarstvo trebanjske občine. Na
seji so opozorili, da večina podjetij
še nima pripravljene srednjeročnih
programov razvoja. Dogovorili so se,
da bo predsednik občinske skup-
ščine sklical direktorje in predstav-
nike samoupravnih organov, na
skupnem sestanku se bodo pogo-
vorili o vseh teh zadevah.

ZBOR PROSVETNIH DELAVCEV

V soboto, 20. februarja, bo v
Trebnjem zbor prosvetnih delavcev
trebanjske občine. Na zboru bo go-
voril tudi eden izmed članov komi-
sije CK ZKS, ki je pripravila teze o
izobraževanju.

DOPOLNILO

V zapisu o srečanju amaterskih
kulturnih delavcev v Trebnjem,
objavljenem v prejšnji številki, je
bilo zapisano, da Trebnje „amater-
skega kulturnega življenja takorekoč
nič več ne premore“. V tem so bile
mišljene zvrsti, v katerih so se na
srečanjih izkazali drugi kraji, zato ni
bilo posebej navedeno, da ima Treb-
nje svojo godbo na pihala, ki je tudi
amaterska kulturna skupina. Priza-
devnim godbenikom in vsem, ki pri-
pomorejo, da godba deluje, se opravi-
čujemo.

UREDNIŠTVO DL

Tečaja o kmetijskih strojih

V torek, 23. februarja, bosta
ob 8. uri v združnem domu v
Trebnjem in ob 14. uri v Mokro-
nogu seminarja za kmetovalce.
Kmetijski strokovnjaki bodo go-
vorili o skupinski uporabi stro-
jev, o pomenu tehnične oskrbe
in servisne službe ter o servisu
in o upravljanju s traktorji Fer-
guson, Zetor in Steyr ter o upo-
rabi motornih kosilnic. Na semi-
narju bodo prikazali tudi delova-
nje teh strojev, z to se posebej
vabimo kmete, ki kmetijske stro-
je že imajo ali jih bodo še kupili.
Seminar pripravljajo: Kmetijski
zavod Ljubljana, Kmetijska šola
Grm, KZ Trebnje in sklad za pos-
peševanje kmetijstva. Predavali
bodo sodelavci teh ustanov.

11. februarja je bila v Trebnjem
razširjena seja izvršnega odbora ob-
činske konferencie SZDL, na kateri
smo razpravljali o nalogah sredstev
obveščanja v občini. Pretežni del
razprave je bil namenjen oceni član-
kov „Zagata zaradi klavnice“ (Dol.
12. 1970) in „Inšpektorja sta
dala odpoved“ (Dol. list, 12. 12.
1970), v katerih je M. Legan poro-
čal o težavnih odločitvah oz. nalo-
gah ObS Trebnje glede nadaljnjega
klanja živine v šentruperski klavnici.
Ocenili smo tudi članke, ki so tema
sestavkom sledili v našem časniku.
Čeprav je potek razprave pokazal,
da člani izvršnega odbora ObK
SZDL ne gledajo enotno na vpra-
šanje obveščanja oz. na vsebino
članikov, ki sta jili v Dolenjskem
listu izmenjala glede tega problema
predsednik ObS Trebnje in novinar
Dol. lista, smo kljub temu ugotovili,
da nadaljevanje razprave o spornih
vprašanjih in v taki obliki ne bi ni-
komur hasnilo.

Na seji smo se seznanili z zapisi-
nikom o poteku seje ObS z dne 28.
12. 1970 in ugotovili, da po vsebini
te seje in na njej podanih izjavah
predsednika ObS Trebnje ni bila po-
trebna taka ostrina v „Pojasnilu
uredništva“, ki ga je naš tednik ob-
javil 7. 1. 1971.

Ponovno smo na seji tudi slišali,
da je na seji ObS, ki je bila 10. 12.
1970 v Trebnjem, izmed 42 navzo-
čih odbornikov glasovalo za kritični
predlog 40 odbornikov „za“, nihče
proti, dva pa sta se vzdržala izjave.
Trditelj, da je predsednik ObS Treb-
nje „vztrajal na sprejetju nezakoni-
tega sklepa“, je potemtakem v res-
nici odveč in smo glede tega naredili
v našem listu napako, kar s tem po-
pravljamo.

Razprava na razširjeni seji ObK
SZDL v Trebnjem je bila koristna
predvsem zato, ker je potrdila, da
brez tesne vsestranske pomoči in
odkritega sodelovanja med vodstvi
političnih in drugih organizacij ter
organov oblasti in sredstev obveš-
čanja oz. njihovimi delavci ne more
biti dobrih uspehov, če hočemo do-
seči kompleksno in objektivno ob-
veščanje.

TONE GOŠNIK
glavni urednik
Dolenjskega lista

ŠENTRUPERT V NEDELJO ZBOR TD

V nedeljo, 21. februarja, bo v
dvorani nad mlčarno občni zbor
turističnega društva Šentrupert. Na
njem se bodo pogovorili o prihod-
njem delovanju društva in o nadalje-
vanju snamevanja filna o starih ljud-
skih običajih, ki so ga delno posneli
že lani. Na občnem zboru bodo po-
delili diplome in nagrade trem last-
nikom kmečkih domačij, ki so do-
move najlepše uredili.

V ŠENTRUPERTU UPAJO V SVOJCE

Krajevna skupnost Šentrupert je
sklenila zaprositi za pomoč pri asfal-
tiranju ceste Slovenska vas — Šen-
trupert tudi tiste, ki so zapustili do-
mači kraj in živijo drugje. Kljub
samoprispevku in izdatni pomoči
podjetij in ustanov še vedno ne mo-
rejo zbrati dovolj denarja, ki ga tako
obsežno delo zahteva. Tudi tiste
ljudi, ki živijo zunaj naših meja, bo
zato v kratkem obiskalo skromno
vabilo, v katerem jih bo krajevna
skupnost zaprosila, naj pomagajo.

T. ODLAZEK

TREBANJSKE IVERI

SEMINAR ZA MLADE KOMU-
NISTE. Občinski komite ZK je v
petek, 12. februarja, priredil semi-
nar za mlade komuniste. O metodah
vođenja sestanka in komuniciranju
je govoril Slavko Vute iz Novega
mesta.

DANES ZBOR VOLIVCEV. Ker
so zbori volivcev v Trebnjem običaj-
no dokaj slabo obiskani, na tem
mestu še posebej vabimo na današ-
nje zborovanje, ki bo ob 18. uri v
kino dvorani.

VPIS V PRVI RAZRED. Osnov-
na šola Trebnje bo vpisovala v prvi
razred osnovne šole v četrtek, 25.
februarja. Vpisovali bodo otroke, ki
so bili rojeni v letu 1964 ali do konca
februarja 1965. Kot prejšnja leta
bo tudi letos šola organizirala tako
imenovano malo šolo.

DOBRO ZASTAVLJENO DELO
RK. Občinski odbor Rdečega križa
pripravlja več akcij, v katerih bodo
člani organizacije pomagali pomoči
potrebni. V četrtek je bil v Treb-
njem sklical seminar za vodje skup-
pin. Občinski odbor ima zbrane
večje količine oblek, čevljev in po-
steljnine, kar bo prek krajevnih
organizacij RK razdelil po vaseh.

PRESTAVLJENO NA JESEN?
Večerno osnovno šolo, za katero je
zbirala prijave Delavska univerza
Trebnje, bodo verjetno prestavili na

jesen. Tako so predlagali prosvetni
delavci, ki poučujejo v tej šoli.

PRIPOMBE ZDAJ, NE KAS-
NEJE. Na oddelku za gospodarstvo
bo zazidalni načrt Trebnje raz-
stavljen še do konca tega meseca.
Kljub temu, da so bili ljudje opozor-
jeni na to, je za razstavljeni osnutki
zazidalnega načrta zelo majhno za-
nimanje. Prav bi bilo, da bi občani
povedali svoje pripombe zdaj, ne
kasneje, ko bo načrt že sprejet in bo
prepoznano. Običajno se prav to zelo
rado dogaja.

KAR DVOJE PRVENSTEV. Moška
odbojarska vrsta TVD Partizan
Trebnje se bo v soboto, 20.
februarja, udeležila pokalnega od-
bojarskega prvenstva Slovenije v
Kamniku. Naslednji dan bo v Treb-
njem društvo TVD Partizan v sode-
lovanju z uredništvom Dolenjskega
lista organiziralo dolenjsko košar-
karsko prvenstvo, za katerega se je
prijavilo kar 19 moštve.

V TREBNJEM — CVETLI-
CARNA. V nekdanjih prostorih
prodajalnice za kruh kmetijsko in
trgovsko podjetje „Agraria“ iz Bre-
žice odprlo cvetličarno. Podjetje ob-
ljudja, da bo prodajalna cvetja
dobro založena in da bo sprejemala
tudi različna naročila. Cvetličarna je
za Trebnje dokaj nova pridobitev, saj
je bilo doslej treba po cvetje v Novo
mesto ali še dlje.

TREBANJSKE NOVICE

TREBELNO: tečajnice s svojo učiteljico. (Foto: Legan)

Cene v Kočevju in Ribnici

Pretekli ponedeljek so veljale v trgovinah s sadjem in zelenjavo v Kočevju in Ribnici naslednje malo-prodajne cene:

	Kočevje (cena v din za kg)	Ribnica
cvetača	5,00	4,60
čebula	3,60	3,65
česen	8,40	8,70
fižol	5,70	7,60
	do 7,80	
krompir	1,15	1,25
koleraba	2,00	1,90
koronje	4,30	7,30
ohrovt	2,90	—
pesa	2,90	2,60
por	3,90	4,20
petersilj	6,50	3,60
kisla repa	3,20	2,60
radic	10,00	9,90
solata endivija	6,00	4,90
špinata	—	5,50
zeliče	2,70	2,60
kislo zelje	3,30	3,60
zelena	3,90	—
hruške	6,00	5,80
jabolka	3,60	4,20
	do 4,10	
limone	5,30	6,00
orehi	6,85	—
orehi (jedra)	31,50	36,90
pomaranče	4,65	5,00
suhe slive	4,85	5,40
banane	6,30	6,15
jajca (za kos)	0,81	0,90

in 0,95

Kar okoli 150 obrtnikov se je udeležilo nedavnega sestanka obrtnikov iz kočevske in ribniške občine, ki je bil v motelu „Jasnica“. Na njem so zahtevali obrtniki odgovore na vrsto vprašanj o zadevah, ki jih tarejo. (Foto: Drago Mohar)

Med občino in obrtniki ni zaupanja

Obrtniki bi lahko več napravili za zaposlovanje žensk

4. februarja zvečer je bil v motelu na Jasnici sestanek obrtnikov iz kočevske in ribniške občine. Udeležilo se ga je presenetljivo veliko obrtnikov, in sicer kar okoli 150, razen tega pa tudi predstavniki obeh občinskih skupščin.

Na sestanku so predstavniki gospodarske zbornice in socialnega zavarovanja seznanili obrtnike s svojim delom v obdobju zadnjih dveh let, z uresničevanjem sklepov zadnjih dveh podobnih posvetov, z nekaterimi novostmi, ki so že začele veljati ali pa bodo predvidoma v kratkem uvedene na področju obrti in zavarovanja.

Predstavniki zbornice in zavarovanja so dali največ pojasnil o bodočih večjih ugodnostih na področju zavarovanja in hkrati seveda večjih prispevkov

za zavarovanje, o davkih in vodenju davčnih knjig, pokojninah, dopolnilnem delu, zaposlovanju tujih delavcev, prometnem davku, investicijah obrti, progresivni stopnji obdavčitve, izobraževanju, šumarstvu in drugem. Prav o teh zadevah, ki obrtnike najbolj zanimajo, pa so zastavili udeleženci sestanka tudi največ vprašanj.

Med drugimi je v razpravi sodeloval predsednik občinske skupščine Kočevje Miro Hegler, ki je poudaril, da bo občinska skupščina Kočevje pomagala

obrti; menil pa je, da zdaj med skupščino in obrtniki ni pravega zaupanja. Občinska skupščina je za razvoj obrti, ni pa za brezvladje na tem področju. Poudaril je še, da bi obrtniki lahko zaposlili tudi več žensk, saj je v občini med nezaposlenimi daleč največ žensk. J. P.

»Dolenjski list«
v vsako družino

Ne bomo prosili občine

Društvo za varstvo ptic ne prosi denarja, hvaležno pa bo za druge oblike pomoči

7. februarja so v Kočevju ustanovili društvo za varstvo in vzgojo ptic. Predsednika društva Stefana Henigmanna smo zaprosili, naj nam odgovori na nekaj vprašanj.

— Zakaj ste ustanovili ljubiteljski ptic svoje društvo?

— Doslej smo se med seboj le slabo poznali, zdaj pa si bomo lahko pomagali in izmenjavali izkušnje. Lepo je, če imaš doma košček narave, seveda pa je treba ptice pevke tudi primerno negovati, varovati, gojiti in vzgajati. Kočevje je sredi gozdov, ljubiteljev in gojiteljev ptic je v mestu precej, zato je prav, da imamo svoje društvo.

— Kaj ste še dali v svoj program?

— Da bomo prihodnje leto organizirali razstavo barvnih ptičev pevcev in križancev (bastardov).

— Koliko članov šteje društvo?

— Ustanovnega občnega zborja se jih je udeležilo blizu 40, jaz pa sem se dogovarjal že z okoli

petdesetimi in vsi so se pripravljali včlaniti. Nekaj ponudb za sprejem v članstvo imamo tudi iz sosednjih občin. Vpisnina je 10 din, članarina pa 3 din na mesec.

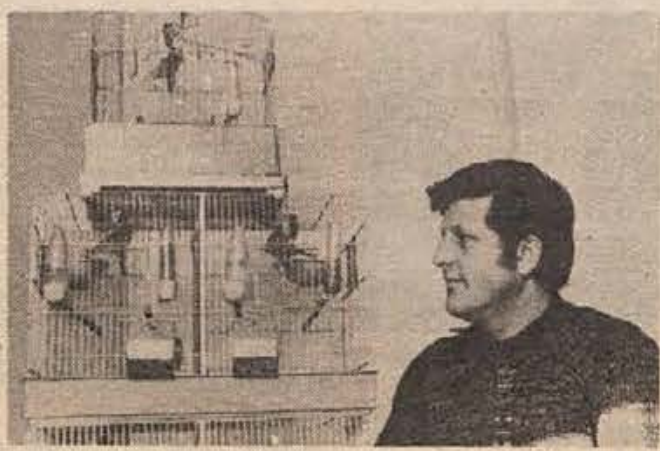
— Ste zaprosili za denarno pomoč občinsko skupščino?

— Tega pa ne! Ne bomo prosili občine niti koga drugega za denar. Bomo toliko pošteno, da bomo kar s svojim denarjem dobro gospodarili. Sodelovali pa bomo tudi z lovci, ki skrbijo za varstvo ptic, in z društvom za varstvo živali. Ki dela pri osnovni soli.

— Je bilo z ustanavljanjem društva kaj težav?

— Mi, ljubitelji ptic, smo bolj nerodni, nevedci organizacijskega dela. Za pomoč pri ustanavljanju društva smo zaprosili predsednika občinskega sindikalnega sveta Toneta Šercerja in inž. Dušana Oražma. Oba sta nam veliko pomagala, čeprav sama ne gojita ptičev. Za pomoč smo jima zelo hvaležni.

J. PRIMC

Predsednik novega društva za varstvo in vzgojo ptic v Kočevju je Stefan Henigman. (Foto: Jože Primc)

KULTURNA BERAČIJA

Zalostno je, ampak resnično: kulturniška je težka. Pravega posluha za kulturo ni ne v občinah ne v republikah. Vsak sicer prizna, da je kultura potrebna, da bi pa kaj zanjo prispeval, tega pa ne! Če denarja ni — živeti pa je treba — potem moraš beračiti. Tako, kot so včasih berači nastavili klobuk, če bo kdo kaj dal, so 8. februarja ob Prešernovi proslavi nastavili škatlo za prostovoljne prispevke dijaki kočevske gimnazije, ki so pripravili Prešernovo proslavo. In prav so naredili! Tako so obiskovalci proslave vsaj videli, koliko je v resnici — ne v besedah — cenjena kultura!

OSIROMAŠENI KMETJE

Analiza o številčnem stanju prebivalcev v hribovskih in oddaljenih krajih kočevske občine kaže, da precejšnje število kmečkih gospodarstev ostaja brez mladega naslednika. Zato je treba pričakovati, da bodo ostala mnoga posestva neobdelana. Na splošno je mladih kmetov na območju Osilnice, Banje Loke, Fare, Trave, Drage zelo malo. Razen redkih izjem so tu ostali le še starejši prebivalci, ki živijo na manjših kmetijah in se s težavo preživljajo.

— 3

DOLGA VAS: PADLA DVA VOLKA

Ivan Grajš, lovec iz Dolge vasi pri Kočevju, ki je zaposlen pri gojitveni lovski „ROG“ Združenega kmetijskega gozdarskega podjetja Kočevje, je doslej položil na dlako za večje število volkov. Tudi pretekli teden se mu je nasmešnila volška srca, saj je v dveh dneh ustrelil volkuljo in volka. Ta uspehi je nadvse razveseljav, saj vemo, da napravijo volkovi med divjadjo zelo veliko škodo.

— 3

DROBNE IZ KOČEVJA

POMLADANSKO CVETJE se je na osončnih jasnah že razcvetelo. Teloh se belci povsod, pa tudi rdeča resa se pripravljajo za razcvet. Po vrtovih že brsti okrasno cvetje. Stanj ljudje napovedujejo, da iz tega ne bo nič dobrega, čeprav se veselimo lepih dni. Tudi, da bo še snega in suhe po zobe. Opazili so tudi že letati pika-polonce. Vse se prebuja, a žal prepozno.

ZADOVOLJNI ČEBELARJI — Lepa zima je omogočila čebelarjem večkrat občudovani izlet, saj so izleteli že januarja, se pravi precej bolj zgodaj kot pretekla leta. Čebelarji trdijo, da zaradi tega letos ni bilo v občinskih družinah boleznih. To je dobro, kljub temu da zaradi letnega porajanja za priznavanje nekaj več brane. Tako je kontrolni paji porajal januarja letos 1 kg več hrane kakor januarja lani. Vzlet čebel prikazan pred kratkim v TV dnevniku, je bil posnet pri znanem čebelarju Vrabčiču v Ljublji, upokojencem sodelavcu nadzorniku.

EDINO ZNAMENJE, da se bliža jesen, so maske v izložbah nekaterih trgovin, s čimer imajo največ veselja otroci. Nekateri maske so prav po redne: od mišk in zajčkov prek množičnih obrazov do astronomskih letal.

VSAKO DOPOLDNE VIDIS po mestu Ciganke, ki tekajo za ljudmi in nadoležno prosjajo. Z milodarnostjo ne odnehajo, dokler ne uspejo. Če jim ne daš, se jih ne odneseš. Ko ti daš enemu, že pričeče drugi. Saj o končno reveži, vendar ima tudi svoje meje.

Denarja ne bo premalo

Tako upajo kulturniki v kočevski občini

Na prvi seji odbora za ustanovitev kulturne skupnosti v kočevski občini, ki je bila 10. februarja, so poudarili, da naj postane kulturna skupnost osnova samoupravljanja v kulturi. Sprejeli so tudi sklep, naj bi štela skupščina te skupnosti

25 članov in naj bi imela 5-članski izvršni odbor.

Med razpravo o delu in nalogah v pripravah na ustanovitev skupnosti so sklenili, naj vse organizacije, ki bodo prejemale denar od te skupnosti, predložijo do konca februarja svoje delovne in finančne programe. Odločili so se, da bodo v bodoče osnova za financiranje samo programi dela in njihovo uresničevanje, ne pa število članstva posamezne organizacije.

Pred skupščino bodo izdelali tudi osnutek statuta in poslovnika ter napravili analizo dosedanjega dela kulturno-prosvetnih organizacij v občini. Po dosedanjih predvidevanjih naj bi ustanovili kulturno skupnost najkasneje v prvi polovici aprila. Podatki o potrebah po denarju, ki so jih predložili uporabniki iz področja kulture, kažejo, da bi letos potrebovali za kulturno delo prek 350.000 din. Podatki o možnosti financiranja pa so pokazali, da bo možno uskladiti dohodek z izdatki, ker bo po sedanjih izračunih za kulturno dejavnost v občini letos nekaj več denarja, kot ga je bilo lani.

— 5

Za enoto »IDEK«

IZBIRNO
UPRAVNIKA

Delovno mesto je s polovici delovnim časom. Kandidat naj ima organizacijske sposobnosti in izkušnje pri vodenju delavnice. Imeti mora osebnih avtomobil. V postavi pridejo tudi upokojeni oziroma osebe, ki bi to nalogo lahko opravljale v dopolnilnem delu (honorarno). Plačilo po poslovnem uspehu. Pismene prijave pošljite do 20. 2. 1971. Informacije po telefonu št. 56-989.

Delavska univerza
»Jože Seško«, Kočevje

Raje imajo slabše kot boljše

Namesto bliže, raje dalj po vodo

Ko sem bil še mlad, mi je pripovedoval ded razne zgodbe, med njimi tudi eno o Matasanovem Korlu. Zaradi vrag vedi česa je sodnik obsodil Korla na 25 udarcev s šibo po zadnji plati. Pisarju, ki je moral šteti udarce, se je Korl smilil. V začetku je štel udarce po vrsti, potem pa je hotel Korlu nekaj muk prihraniti in je začel številke preskakovati. Tako je štel: „Ena, dva, tri, pet, osem, devet, petnajst, dvajset, petindvajset.“

Teda je Matasanov Korl zakričal: „Hop! Goljufati se pa ne dam! Še enkrat ponovite vse od začetka!“ In potem je dobil Korl še enkrat, tokrat pošteno naštetih 25 udarcev ...

Franc Krevs je hotel vaščanom samo dobro, potegnil pa je kratko. Ljudje so se odločili za takle „prastari“ vodovod, njegovega sodobnejšega „ovna“ pa so zavrnili. Spet je potrjena stara resnica, da si napredne misli le s težavo utrejo pot, včasih pa sploh ne. (Foto: Jože Primc)

Takle „vodovod“, kot je na sliki, so „pogrunтали“ naši predniki verjetno že pred 1000 leti in več, se pravi v stari domovini za Karpati. Nekaterim vaščanom Krkovega v kočevski občini je tako prirasel k srcu, da so si ga z veliko muko spet priborili nazaj.

Vaščan Franc Krevs je pri tem „vodovodu“ — v bližini so še trije podobni — zgradil zbiralnik vode, potem pa s pomočjo posebne naprave („ovna“) napeljal pravi vodovod do svoje hiše.

Vsi vaščani bi se lahko tega vodovoda posluževali. Do vode ne bi imel zdaj nihče bolj daleč, ampak celo bliže. Prihranili pa si ne bi le dolžne poti, ampak tudi strmino. „Oven“ je namreč pritisikal vodo v hrib. Vse to je zgradil Franc Krevs s svojim denarjem in s pomočjo nekega sorodnika profesorja, ki se na take reči razume. Vesel je bil, ker mu ne bo treba nositi več vode, saj sta z ženo stara že blizu 70 let. Prav pred njuno hišo je tudi avtobusna postaja, zato mnogi žejni potniki prosijo vodo prav pri Krevsovih.

„Bil sem trdno prepričan, da bodo vaščani z mojim vodovodom zadovoljni, saj bodo imeli bliže do vode.“ mi je kasneje pripovedoval Franc Krevs.

Vendar se je možakar ustel. „Neznani storilec“ so odkrivali zbiralnik vode, metali vanj smeti, odlomili pokrov in ga vrgli stran, trikrat pokvarili ventil pri ovnu in nazadnje — predali Krevsa odvnetniku.

V Krkovo je romala občinska komisija, Krkovčani so romali v Kočevje in nasproti naprednejšemu „ovnu“ ter vodovodu, ki bi bil boljši in bliže vaščanom, je zmagalo leseno deblo, po katerem teče voda, kot je tekla se v najbolj sivi davnini ...

J. PRIMC

Obeta se manj gradenij

Zasluži naj tisti, kdor dela in ne tisti, kdor le vedri v podjetju — Še boljše nagrajevanje

Stanovanjsko podjetje Ribnica oziroma STANGRAD, kakor se sedaj imenuje, je lani uspešno poslovalo. Najmočnejša dejavnost podjetja je gradbeništvo, ki je imelo obilo dela.

Kako bo z gradnjami letos, še ne vedo. Spričo stabilizacijskih ukrepov je treba pričakovati zastonj ali le malenkosten napredek. Tega se v STANGRADU zavedajo.

Na nedavnem občnem zboru sindikalne organizacije so menili, da se v bodoče delo ne bo več samo ponujalo, kot se je doslej. Za pridne in delavne članke kolektiva bo delo zagotovljeno tudi v bodoče, slabše pa bo za tiste, ki so imeli v podjetju le zatočišče, da so lahko v prostem času delali „na svoje“.

Letos bodo uredili tudi smotrnejše nagrajevanje po delu. Kdor več dela, naj za opravljen delo tudi več dobi. Sicer pa je bila tudi doslej dana možnost, da so prizadeveni delavci lepo zaslužili, posebno tisti, ki so preko zime delali na obmorskih gradbiščih.

V STANGRADU zavzema vse bolj pomembno mesto strojni park. S tovornimi vozili

opravljajo prevoze na krajših in daljših progah po vsej Jugoslaviji. V bližnji prihodnosti bodo strojni park še okrepili.

V sklopu podjetja posluje tudi enota za gospodarjenje z družbenimi stavbami, nadalje vrtnarija in mizarska delavnica.

Osebnih dohodki zaposlenih v STANGRADU so primerni. Najnižji osebni dohodek je znašal lani 950 din mesečno. S smotrnejšo organizacijo dela bodo dane možnosti za nadaljnje povečanje osebnih dohodkov.

VEČ DENARJA ZA VASI

Kaže, da bo letos za potrebe krajevnih skupnosti na razpolago več denarja. Za te namene naj bi šlo kar 2 odstotka občinskega proračuna. Krajevnih skupnosti so imele v zadnjih letih bolj pičila sredstva za svojo dejavnost. Denar potrebujejo predvsem za urejanje komunalne dejavnosti.

Obema gre bolje po ločitvi

Ko sta bila Komunala in stanovanjsko podjetje še v »zakonu«, pa sta tarnala

KOMUNALA Ribnica je največkrat predmet kritike. Kritiziranje je včasih upravičeno, včasih pa tudi ne. Kolektiv mora premagovati številne težave, za katere pa ocenjevalci njihovega dela ne vedo. Ko bo podjetju uspelo nabaviti vso potrebno mehanizacijo za vzdrževanje občinskih cest, bodo kritike same odpadle.

Delavci KOMUNALE opravljajo težaško delo. Izpostavljeni so vsem vremenskim neprilikom. Tudi osebni dohodki niso preveč vabljivi. Lani so znašali povprečni osebni dohodki zaposlenega 960 din, če upoštevamo nadurno delo pa 1.009 din.

Na nedavnem občnem zboru sindikalne organizacije so se temeljito pogovorili o vsem. Na očitke, da so ceste slabo vzdrževane, so odgovorili, da pač zato, ker daje občina premalo denarja za te namene. Sosednje občine imajo baje več razumevanja za svoja komunalna podjetja in jim odmerjajo več denarja za vzdrževanje cest. Zato so letos predložili občinski skupščini znatno višji proračun potreb kot lani.

KOMUNALA je ugodno zaključila preteklo poslovno leto. Vsa leta nazaj, ko so bili enota stanovanjsko-komunalnega podjetja, pa so imeli izgubo. Menda je bila ločitev KOMUNALE in stanovanjskega podjetja kar pravišnja, saj zdaj oboji boljše poslujejo.

ČREPINJE IZ LONČARIJE

SODELOVANJE KRAJEVNIH SKUPNOSTI — V nedeljo, 7. februarja, so se v Dolenji vasi sešli predstavniki krajevnih skupnosti in krajevnih organizacij SZDL Dolenje vasi, Prigorice in Rakitnice. Dobro obiskani sestanek je bil zelo koristen, sodč po vrsti sklepov, katere bodo posredovali občanom teh vasi na konferencah SZDL in zborih volilcev. Pomembna je tudi želja predstavnikov vasi po tesnejšem sodelovanju pri reševanju skupnih nalog na tem območju. Važne so naslednje skupne naloge:

AVTOBUSNO POSTAJALIŠČE — Nujna je ureditev postajališča v Prigorici in Dolenji vasi. Ko bo občinska skupščina določila tip in pravila načrte postajališč, bodo krajevnih skupnosti organizirale skupno akcijo za zbiranje denarja in gradnjo. Režijski odbor s predstavniki vseh petih vasi bo poskrbel za izvedbo akcije. V odboru so Jože Pogorelec — Dolenja vas, Franc Merhar — Prigorica, Vinko Rus — Rakitnica, Karol Merhar — Blata in Jože Dejak — Lipovec.

JAVNA TEHTNICA — Strokovnjaki zahtevajo popravilo javne tehtnice ali pa je ne bodo smeli več uporabljati. Popravilo stane okrog 4.000 dinarjev. Vse tri krajevnih skupnosti ne bodo zmogle popravila, zato bodo prosili tudi zadrugo za pomoč, saj je tehtnica tudi v njenem interesu. Dogovorili so se za povečanje tehtarine na 5 dinarjev, saj je bila doslej le simbolična.

DVORANA — Slej ko prej ostaja ena poglavitnih nalog gradnja dvorane na petnajst let starih temeljih pri šoli. Na račun dvorane občina na tem območju že dolga leta plačujejo samoprispevek, pomagajo graditi šole po vsej občini, sami pa nikdar ne pridejo na vrsto. Zdaj je v njih prekipevalo in sklenili so zahte-

Letošnja zima je nekaj posebnega: namesto snega in mraza ima mo sredi februarja lepo, toplo vreme, kar se lahko spomladi maščuje. Kmetije v ribniški dolini so izkoristile vreme za oranje. Zorana zemlja bo pripravljena za setev. Postorjen delo na polju bo prišlo prav na spomlad, ko imajo kmetije že sicer obilo dela. Ozimna žita so doslej dobri prezimila. Upajamo, da bo tako ostalo do spomladi.

SALJIVCEV NI VEČ

Ribnica je bila dolgo let znana po svojih originalnih pustnih običajih in Kurentu. Kurentov pogreb je vsako leto privabil v Ribnico številne gledalce. Ta lepi običaj pa je pred nekaj leti zamrl. Vzrok za to je predvsem, da ni ljudi, ki bi se ukvarjali s temi stvarmi. Kaj so res vsi saljivci na delu v tujini?

SMUKA NA TRAVNI GORI

Lepo sončno vreme privablja ob nedeljah precej obiskovalcev v dom na Travni gori. Največ zaslug za to ima nova cesta od Vagovke do Travnice gore. V dolini je že dolgo kopno na Travni gori, posebno na sončnih straneh, pa je dovolj snega za smuko. V januarju in februarju so bili na Travnici učenci ljubljanskih šol in ob prijetnem smučanju, razvedrili in prostosti prečevali lepe dni na naših smučiščih. Precej snega je še vedno, čeprav je drugod že dolgo kopno, tudi v okolici Ortneka.

Ni mrtve sezone

Ribniška prodajalna spominkov nima pozimi več mrtve sezone. V januarju je prodala za okoli 14.000 din blaga, medtem ko je bil v lanskem letu promet za 260.000 din ali za 30 odstotkov večji kot leto prej. Seveda bi jih še precej več, a jih izdelovalci premočno napravijo. Manjka predvsem lesostrugarjev, zaradi zastoja pri njih pa tudi ostali izdelovalci nimajo dovolj dela.

Čeprav je še zima, prodajalno nestrano obiskujejo kupci, ki naročajo spominkov tudi za sezono. Kupcev je vedno več in nekateri je že izučilo, da morajo naročiti spominkov dovolj zgodaj, ker bodo sicer ostali brez njih. Zaradi vedno večjega zanimanja za ribniške spominkov se vedno pogosteje dogaja, da prodajalna ne more ustreči vsem željam kupcev.

PRAVIJO, da so Ribničani že ugotovili, da je 4 m motela „Jasnica“ v ribniški občini. Ribničani zdaj predlagajo, da bi se stekal prometni davek in prispevki iz osebne dohodka v ribniško občino, v kočevski pa naj bi ostal dobiček, amortizacija in skladi.

Že več kot leto dni morajo prebivalci stolpica III na Prijateljevem trgu v Ribnici gledati pod svojimi okni tole sliko, hkrati pa so prikrajšani za velik del dvorišča. Seveda pa najemninno redno plačujejo. Gradbišče je last podjetja, ki gradi peti stolpica na Prijateljevem trgu in mu s svojo neurejenostjo prav gotovo ne dela ugleda. (Foto: Drago Mohar)

POHVALA GASILCEM IZ VINIC IN ZAPOTOKA

Velik uspeh majhnega društva

80 družin bo v letu in pol dogradilo gasilski dom — Že prej so kupili gasilsko brizgalno — Otvoritev doma bo letos poleti

Lani so člani gasilskega društva Vinice-Zapotok v ribniški občini sklenili, da bodo v letu dni sezidali nov gasilski dom. Obljubo so izpolnili: dom je v surovem stanju sezidan, vzdali so tudi že okna in vrata.

Nedavni letni občni zbor so imeli že v novem domu. Gasilski vodje so imeli kaj poročati o delu društva v preteklem letu. Gasilci in ostali vaščani iz Zapotoka in Vinic so opravili pri gradnji doma nad 3.300 prostovoljnih delovnih ur, večinoma ob nedeljah. Prispevek v delu, lesu in denarju omenjenih dveh vasi, ki štejeta 80 hiš, je znašal, preračunano v denar, 5 milijonov starih din. To vsekakor ni malo, če vemo, da so isti vaščani pred gradnjo doma kupili novo motorno brizgalno in gasilske naprave v vrednosti nad 2 milijona starih dinarjev.

Predsednik gasilskega društva Lojze Pakiz, ki ima največ zaslug pri gradnji doma, je ob tej priložnosti izrekel zahvalo za pomoč pokrovitelju gradnje Danilu Moharju, sekretarju komiteja občinske konference ZK Ribnica, nekaterim delovnim organizacijam in občinski skupščini.

Na občnem zboru so sprejeli sklep, da bodo dom dogradili do poletja. Konec junija ali v začetku julija ga bodo svečano odprli. Ob tej priložnosti bo tu osrednja gasilska proslava, združena s proslavo 30-letnice ustanovitve OF. Najzaslužnejšim gasilcem bodo podelili odlikovanja.

Na občnem zboru so imenovali štiri častne člane, in sicer: Antona Šobarja, poveljnika občinske gasilske zveze Ribnica, Danila Moharja, pokrovitelja gradnje doma, Jožeta Zlindro st. iz Vinic in Alojza Goršeta st. iz Zapotoka.

Sprejeli so tudi program za strokovno izpopolnjevanje gasilcev. Te vzgoje tudi v lanskem letu kljub gradnji doma niso zanemarili, saj so bili prvi na tekmovanju gasilskih društev za območje Sodražica.

Usklajevalni odbor že dela

Za predsednika izvoljen Franc Tanko

V Ribnici je bila pred kratkim prva seja usklajevalnega odbora sindikalnih organizacij obratov INLES Ribnica, ki šteje 9 članov. V odboru so vodilni sindikalni delavci iz obratov Ribnica, Dolenja vas, Loški potok in Sodražica. Za predsednika odbora je bil izvoljen Franc Tanko iz obrata Ribnica, za njegovega namestnika pa Anton Hace iz obrata Loški potok.

Že prva seja odbora je bila zelo razgibana. Obravnavali so številne zadeve, s katerimi se ukvarja ta 850-članski delovni kolektiv, od investicij do posojil za gradnjo stanovanj.

Čeprav bo imel odbor vlogo usklajevalca dela sindikalnih organizacij znotraj podjetja, bo zelo pomemben tudi kot nosilec naprednih težnj v podjetju. Odločno se bo zavzemal za izvajanje samoupravljanja. Vztrajal bo, da bo sindikat navzoč pri vseh važnejših odločitvah.

Sindikalne organizacije bodo imele v usklajevalnem odboru čvrsto oporo za delo. S svojimi pobudami in delom bo odbor v pomoč tudi organom samoupravljanja, saj imajo oboji iste cilje: večjo proizvodnjo, urejene stanovanjske razmere zaposlenih, večje osebne dohodke, višji življenjski standard.

Usklajevalni koordinacijski odbor bo na prihodnji seji sprejel delovni program, ki bo vodilo za delo vseh sindikalnih organizacij v podjetju.

OBRTNIK V SODRAŽICI?

Že dolgo si Sodražani prizadevajo, da bi namesto ukinjene „Torbice“ dobili kak drug obrat. Podjetje OBRTNIK iz Ljubljane se resno zanima, da bi v Sodražici odprlo svoj obrat. V podjetju OBRTNIK izdelujejo konfekcije. Upajamo, da bo prišlo do sporazuma in da bo obrat odprt. V njem bi dobilo zaposlitev do 60 ljudi, pretežno žensk.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

VRE-VRE-VRE INLES! — Vsak dan srečujem na cesti, v avtobusih ali v družbi ljudi, ki živo sprašujejo, poizvedujejo in iščejo RIBNICO ter podjetje, „ki prodaja okna in vrata“. Kako se imenuje, tega si mnogi niso zapomnili. Ko jim omenim INLES, pa takoj povedo, da je to pravo podjetje.

SVEŽA JAJČKA — Nežin god je na kmetih posebno v časteh. Tedaj se kuram radodarni element razveže in začnejo spet nesti, da je veselje. Sveža jajčka so v gospodinjstvih vsi zlimo pogrešali. Zdaj jajeem pada cena na trgu, čeprav druge cene rastejo.

NA DRSALNI REVII — 6. februarja so Ribničani potovali preko Koroške v Celovec na drsalno revijo. Vreme je bilo lepo, razpoloženje tudi.

V Ribnici borba za kruh

Neredna dostava kruha razburja Ribničane in ovira promet v samopostrežbi

V ribniški samopostrežbi se vsako soboto znova razvname boj za kruh. Trgovina je ozka, majhna za samopostrežbo in zato „kruhboreci“ onemogočajo vstop drugim kupcem.

Fanika Gelze, vi ste poslovodkinja samopostrežne trgovine. Kaj menite, da je treba ukreniti za kulturnejšo postrežbo ob sobotah v vaši trgovini?

Treba je samo zagotoviti rednejšo dostavo kruha. Zdaj je zelo neredna. Kupci čakajo na kruh po uro in več ter tako ovirajo druge kupce.

Se pravi, da pri vas zaradi prodaje kruha nazaduje prodaja ostalega blaga, medtem ko drugje po svetu zagotavljajo, da je v vseh trgovinah, kjer prodajajo kruh,

promet za precej odstotkov večji?

Ko redni, resni kupci vidijo, da je samopostrežba polna, nočejo v natrpano trgovino, in tako zgubljamo kupce.

Bi lahko vaše trgovsko podjetje JELKA oskrbelo kulturnejšo prodajo kruha v kakšnem drugem prostoru?

Predlagala sem že, da bi uredili poseben kot, kjer bi prodajali kruh, vendar menim, da je rešitev le v redni dostavi kruha. Če dobimo kruh iz kočevske pekarnice ZITA zgodaj, potem poteka poslovanje kulturno in brez zastojev. Za poletni čas si bomo skušali zagotoviti, da bomo dobivali kruh ob 4. ali 5. uri zjutraj. Upamo, da nam bodo ustregli in da potem ne bo več zastojev.

J. P.

Vodovod — blizu in daleč

Vodovod v Grčaricah je že dolgoletna želja ljudi, vendar na videz neureničljiva. Pred leti so v pripravah prišli že dokaj daleč, vendar so med iskanjem denarja obupali in vrgli puško v koruzo.

Tudi na zadnji konferenci krajevnih organizacij SZDL in zboru volilcev prejšnje nedelje je bil vodovod osrednje vprašanje razgovora. Čeprav je uresničitev načrta na videz sila daleč, se je po temeljitih razgovoru močno približala. Težava je v tem, da je vas majhna, da so se pričeli ljudje izseljevati — hiše gradijo v Dolenji vasi, Ribnici in drugod — napeljava vodovoda pa je silno draga stvar. Grčarice namreč nimajo vode za zajetje (analize vode iz dveh studencev so pokazale, da voda skoro ni užitna!), zato bi se morali priključiti na kočevsko-ribniški vodovod pri Rakitnici, dobrih pet kilometrov daleč.

Čeprav so ljudje pripravljene sodelovati s samoprispevkom, je to precej malo, saj nimajo lesa, ampak lahko prispevajo le v denarju. Tudi pri izkopu ne morejo veliko pomagati, ker je teren ves čas kamnit. Nujno je torej sodelovanje vaščanov, občinske skupščine (kredit!), vodne skupnosti in ZKGP Kočevje, ki je že pred leti obljubilo izdatno denarno pomoč. Pričakujejo, da bi letos lahko ob pomoči občine pripravili potrebne načrte, v naslednjih letih pa bi bila gradnja zaključena. Na konferenci so pooblastili Ivana Moharja in Nika Grbca za nadaljnje dogovarjanje z občino, banko in drugimi, ki bi lahko pomagali pri gradnji.

SKUBE JE ZMAGAL
Po več letih je bil končno pred sodiščem rešen spor zaradi prodaje šole v Petrovi vasi. Stanko Skube, stanovalec v šoli, je s tožbo pred sodiščem uspel, tako da je stavba njegova in se mu ni treba izseliti. Družbeno-politične organizacije, ki so nameravale nekdanjo šolo preurediti v vaški prostor, bodo morale svoje načrte spremeniti.

ROŽNI DOL KOT EDEN

V nedeljo, 7. februarja, je bil v vasi zbor volivcev, na katerem so se občani odločali za 5-letni občinski program javnih del in za sprejetje samoprispevka. Čeravno vas v novem obdobju ne pričakuje nobenih večjih javnih del, so vsi do enega dvignili roko za samoprispevek. Tudi udeležba je bila zelo dobra. Na zboru je bilo še sklenjeno, da se Rožni dol priključi krajevni skupnosti Semčji, izvolili so tudi člana, ki jih bo v Semčju zastopal. To bo Anton Hutar.

500 NAVDUŠENIH ZA GLASBO

Skupnost glasbene mladine v Beli krajini, ki je začela delati lani novembra, se že lahko pohvali z nekaj uspešnimi prireditvami. Organizirali so ogled baletne predstave Giselle v Ljubljani, Beethovnov koncert v filharmoniji, medtem ko so imeli po šolah v Metliki in Črnomlju koncerte oktetov iz Ljubljane. Februarja računajo na gostovanje pianistke Tatjane Bučarjeve. 1. marca pa bodo belokranjske šole obiskale operno predstavo Gorenjski slavček. Organizacija, ki ima namen približati ljudem koncertno glasbo na višji ravni, ima med mladimi v obeh belokranjskih občinah že blizu 500 članov.

V VINOGRADIH ŽIVAHNO

Na Stražnjem vrhu kot v Semčju gori in na dobičkem območju je bilo do nedelje v vinogradih vse živo. Vinogradniki so izkoristili lepo, naravnost pomladansko vreme ter nastavljali kolje in obrezovali trte. Tudi z okopavanjem trt so že začeli. Letos so ta dela opravljali kar mesec dni prej kot običajno. Četudi ljudje ne pričakujejo, da bo pomlad kar obveljala, so z deli pobehli, ker za vinogradnika ni hujšega kot v dežju delati med trjem.

ŽELIJO POVEČAN ODKUP

V poslovalnici kmetijske zadruge na Vinici so pred kratkim dobili novega poslovođa — Janka Cvara, ki je doslej vodil zadržno trgovino v Dragatušu. Zamenjava je bila potrebna, ker je šel dosedanji poslovođa iz Vinice na solanje v Ljubljano. Vinčani želijo, da bi v trgovini organizirali redne odkupe kmetijskih pridelkov in da bi imeli večjo izbiro in zalogo blaga. Tako bi si trgovina ponovno pridobila sloves, kakršnega je pred leti že imela. Taka zahteva so postavili občani tudi na zadnjih zborih volivcev.

F. P.

Brez strojev kot vojak brez puške

Z novimi gospodarskimi ukrepi si v črnomaljskem podjetju BEGRAD ne belijo las. Izjava: »Kakor bodo drugi, bomo tudi mi. Večji del lani ustvarjenih skladov bo šel za nabavo mehanizacije.«

S poslovnim letom 1970 so v črnomaljskem gradbenem podjetju zadovoljni. Računali so na okoli 10 milijonov dinarjev realizacije, toda kaže, da bo plan presežen za 3 milijone dinarjev in da bo za sklade ostalo okoli 400.000 din. Ni veliko, a glede na razmere, v kakršnih delajo, kaj več nihče ni pričakoval.

Begrad je imel lani nekaj večjih gradenj: skladišče v Gradcu, 26-stanovanjski blok v Črnomlju, posebno šolo v Črnomlju in več zasebnih hiš. Nekaj del so kot običajno prevzeli na Hrvaškem. Podjetje ima po predno 200 zaposlenih, posluje brez vseh posojil, pač pa mu hudo manjka gradbenih strojev.

Velik napredek je bil dosežen prav v letu 1970, ko so kupili prvi gradbeni žerjav, sicer pa so za nabavo mehanizacije porabili 400.000 dinarjev. Ko smo direktorja Franca Švirta in računovodkinjo Jožico Dordevič vprašali, kako kaže po zadnjih stabilizacijskih ukrepih, sta dejala:

— Pri nas ni zaradi tega nobenih težav. Vsaj zdaj se še ne kažejo. Z devizami nimamo opravka, ukrep o začasem zamrzitju osebnih dohodkov pa nas tudi ne bo prizadel, ker naši osebni dohodki niso bili visoki. Če bomo imeli denar, bomo lahko letos za 11 odst. povečali zasluzke. Kakor bodo drugi preživeli stabilizacijo, bomo tudi mi. Vprašanje je le, kako bo v prihodnje s cenami gradbenega materiala.

Begrad je bil pred leti znan po nizkih zasluzkih, zadnje čase pa se tudi to popravlja. Konec lanskega leta je bil povprečni zasluzek v kolektivu okoli 1.100 din, pod 800 din pa dobivajo zelo redki nekvalificirani delavci. Kdor je priden in presega norme, zasluži več, četudi je brez kvalifikacije.

Prav tako je bil zadnja leta dosežen velik napredek v strukturi zaposlenih. Minili so časi, ko je imelo podjetje enega samega tehnika. Zdaj imajo 6 gradbenih tehnikov in 1 inženirja, od teh so skoro vse izolali sami. Trenutno imajo še 5 stipen-

diov: 1 na gradbeni fakulteti in 4 na srednji tehnični šoli.

Kot kaže, tudi letos dela za gradbince ne bo zmanjkalo. Begrad ima v rokah še za 20 odst. pogodb glede na zmogljivost, kakih 50 odst. pogodb še visi v zraku, vendar nanje trdno računajo, ostale proste zmogljivosti bodo lahko, če ne drugače, zapolnili z gradnjami zasebnih hiš. Največji problem podjetja pa ostaja v pomanjkanju denarja za modernizacijo. Po zaključnem računu bodo lanski ostanek čistega dohodka spet namenili nabavi strojev, vendar je vse to ob današnjem napredku tehnike kot kaplja v morje.

R. B.

Z uspehom je trud poplačan

Občani iz Rožnega dola in okolice so se v zadnjih letih pokazali zelo požrtvovalne — Poleg šole so gradili še ceste in vodovod

Male vasice z Rožnim dolom vred so blizu cest in večjih krajev, a vendar v slabem vremenu odrezane od sveta. Te vasi so v prvih povojnih letih malo napredovale. Še pred desetimi leti 7 vasi ni bilo dostopnih z avtomobilom, zdaj se z vozilom povsod pride.

Istčasno, kot so se ljudje odločili sami zidati vaško šolo, so začeli v Rožnem dolu graditi tudi vodovod. Samo 3.000 din so dobili od občine, vse ostalo so prispevali sami v denarju ali delu. Vodovod je dograjen in je vreden več kot 20.000 dinarjev.

Vasi Brezje, Potoke in Preloge so videli delavne sosedje in se še same lotile večjih akcij. Čeravno je v vsakem naselju samo nekaj hiš, so sami gradili ceste, povprečno dolge 500 metrov. Ljudje so na cestah delali sami, edino Gozdno gospodarstvo jim je dalo nekaj lesa na panju, tako da so s tem krili petino stroškov za gradnjo.

Poleg vseh nastetih gradenj je že pred 7 leti začeti gasilski dom nad železniško postajo počival. Orodjar-

na je že davno gotova, medtem ko bodo dvorano za kulturne prireditve in sestanke dokončali letos.

Če upoštevamo, da so za vsa dela občani levji delež prispevali sami in da so se gradnji lotili poleg vseh kmečkih del, je njihovo prizadevanje za napredek zares hvalevredno.

na je že davno gotova, medtem ko bodo dvorano za kulturne prireditve in sestanke dokončali letos.

Če upoštevamo, da so za vsa dela občani levji delež prispevali sami in da so se gradnji lotili poleg vseh kmečkih del, je njihovo prizadevanje za napredek zares hvalevredno.

Začelo se je! Marija, Stefan in mali Marjanček, vsi Jakševi iz Vranovič, so na njivi že raztrosili gnoj. Pravijo, da si še od lanskega dela niso odpočili, že se je začela nova sezona. (Foto: R. Bačer)

PO DEVALVACIJI V ČRNOMLJU:

Sprva ni bilo prav nobene panike

Podružnica Ljubljanske banke v Črnomlju je po devalvaciji pripisala svojim vlagateljem za 1.350.000 din obresti — Banka je po novem letu dobila večje pravice, zadnje dni pa je naval na posojila

V začetku letošnjega leta je ekspozitura Ljubljanske banke v Črnomlju postala podružnica s samostojnim obračunom, kar ji daje občutno več pristojnosti. Hkrati s prevzemom poslov jih je zatekla še devalvacija. Ti dve novosti je v intervjuju osvetlil direktor Janko Stariha, ki ga dvajsetletni staž v bančni službi uvršča med „stare bančne mačke“.

— Kaj pomeni za vašo banko samostojnost in kaj lahko od nje pričakuje domače gospodarstvo?

„Bistvo samostojnosti, ki smo jo pridobili spet po osmih letih, je v tem, da bomo v okviru samoupravnih aktov prevzeli in vodili kreditiranje kratkoročnih in dolgoročnih posojil v gospodarstvu. Podjetja lahko pričakujemo, da bodo vloge prej rešene, razen tega bomo iskali poslovno sodelovanje drugih investitorjev. Kot poznavalci razmer na terenu laže ugotovljamo, kje se naložbe izplačajo in kje bi bile dvomljive.“

— Kako so vaše stranke sprejele padec vrednosti dinarja?

„Ker smo zelo hitro obračunali obresti našim varčevalcem, ni bilo posebnega negotovanja. Devizni varčevalci so že v prvih dneh po 24. januarju dobili obračunano 20-odstotno razliko v dinarskem tečaju, kar nas je veljalo 550.000 deviznih dinarjev. Dinarskim vlagateljem obračunavamo obresti v teh dneh. Dobili bodo skupno za 800.000 din pribitka na hranilne vloge.“

— So tudi pri vas pred devalvacijo ljudje stali v vrstah in div-

SAMO V DOLARJIH...

Na Vinici so ljudje tako navajeni računanja v dolarjih, da se tudi pri sklepanju pogodb za zemljo pogovarjajo o ceni v tuji valuti. Ko so pred kratkim cenili zemljo za postavitve bencinske črpalke, so domačini rekli: „Kvadratni meter stane dolar. Toliko plačajo tudi drugi.“ Baje na Vinici ni težko prodati zemljišča za devize, saj je interesentov za gradnjo vedno več.

NOVE NALOGE ZAHTEVNE

Svet krajevne skupnosti Črnomelj je na seji 10. februarja predlagal ustanovitev potrošniškega sveta, razpravljal pa je tudi o lokacijah za novi zavrstveni dom in za otroško varstveno ustanovo in tržnico. Reševali so še več drobnih zadev ter imenovali komisijo, ki bo pred praznino v Lohvah ocenila najlepše urejene hiše in jim prisodila nagrade, ki jih bodo prispevala krajevna skupnost. Pri tej akciji bosta sodelovala tudi turistično in hortikulturno društvo.

GASILCI SO VADILI

7. in 8. februarja je občinska gasilska zveza v Črnomlju organizirala dvodnevni seminar za poveljnike gasilskih društev. Ob lepi udeležbi so imeli prvi dan praktične vaje, drugi dan predavanja in razgovor. Po nekaj letih je bil to prvi sestanek poveljnikov, sklican pa je bil zato, da bi se društva na terenu ponovno usmerila v operativno dejavnost. Zadnja leta so se namreč večinoma ukvarjala z gradnjo gasilskih domov in nabavo opreme.

Cene na tržnici v Črnomlju

Pretekli četrtek so veljale na tržnici v Črnomlju naslednje maloprodajne cene:

čebula — venec	5,00
česen — venec	10,00
fižol — liter	5,00
hren	1,00
jabolka — domača	2,00
jajca — za kos	1,00
smetana — lonček	2,00

Črpalka s triletno zamudo

Dolgo so morali na Vinici čakati na izpolnitev obljube direktorja podjetja Petrol — Kaže, da tokrat mislijo resno na gradnjo

Ze vrsto let teče na vseh zborih volivcev viniškega območja razprava o nujno potrebni gradnji bencinske črpalke. Razumljivo, ker morajo ljudje ob vse

večjem napredku motorizacije hoditi po gorivo 20, pa tudi 30 kilometrov daleč v Črnomelj ali k INI in hrvaški Severin. Gradnja črpalke je toliko bolj utemeljena zdaj, ko trasirajo hitro cesto Zagreb—Reka z odcepom na Vinico, poleg tega se v Beli krajini pripravljajo modernizacija več cest.

Po večletnih prizadevanjih je akcija za gradnjo črpalke le začela dozorevati. Čas je prinesel svoje, Vinčani pa se še spominjajo besed direktorja podjetja Petrol, ki jih je pred tremi leti izrekel na Vinici: „Ko pade prvi kramp za modernizacijo ceste do Vinice, bo drugi dan zasajen naš, za gradnjo črpalke.“ Kljub nenehnemu prizadevanju krajevne skupnosti in veliki podpori občinske skupščine zadeva doslej ni za las napredovala.

21. januarja pa je na veliko presenečenje domačinov prišla republiška komisija, pristojna za lokacijo, ter skupaj s predstavniki Petrola naredila zapisnik, v katerem je rečeno, da bodo črpalke postavili v bližini viniškega gradu. Ze 5. februarja je to parcelo, ki je v zasebni lasti, ocenila komisija in zapisnik posredovala investitorju. Podjetje Petrol je zdaj pripravljeno zemljišče takoj odkupiti in končno le začeti z gradnjo. Kot cenijo, bo gradnja veljala okoli 1 milijonov dinarjev. Prostor okoli črpalke bo lepo urejen, kar bo pripomoglo tudi k lepšemu videzu kraja. Vinčani si ob vseh kolobocijah s črpalke želijo le, da bi za letošnji krajevni praznik 21. oktober na njej napolnili svoja vozila z gorivom.

F. P.

ČRNOMALJSKI DROBIR

ZAKAJ TAKO? Prejšnji četrtek so bili okoli kioska pri avtolesni postaji nasproti stavbe občinske skupščine veliki kupi snega. Tjakaj so jih navozili od drugod in nihče ni vedel zakaj. Izbrali so čuden prostor, saj ravno tam vsak dan čaka kopica odraslih in otrok na avtobusne zveze.

KULTURNA SKUPNOST TIK PRED USTANOVITVIJO — Za ustanovitev kulturne skupnosti v Črnomlju je že vse pripravljeno, celo velika kopica potrebnih ustanovnih aktov. V kratkem bo kulturna skupnost prvič sklicana.

ZA UVOD V PROSLAVO — 20. februarja zvečer bo v Prosvetnem domu javna kviz oddaja o NOB v Beli krajini, ki jo pripravlja mladina obeh belokranjskih občin v počastitev 30-letnice vstaje in za uvod v osrednjo slovensko proslavo, ki bo julija v Lohvah, kakor tudi v počastitev obletnice zasedanja SNOS v Črnomlju.

NASELJE LOKA — MESTO — S tem ko je bilo v uradnem listu razglaseno, da naselje Loka spada pod mesto Črnomelj, je nalcženo občinski skupščini, da v tem naselju poimenuje ulice in določijo hišne številke. S tem delom bodo morali pohiteti, ker mora biti opravljeno še pred popisom prebivalstva.

Črnomaljski poročevalec

»Dolenjski list« v vsako družino

Srečno Moljkova!

Irma in Karel Moljk, upokojeni strojevodja iz Črnomlja, sta 19. decembra praznovala zlato poroko. Lepi slovesnosti na matičnem uradu so prisostvovali tudi sorodniki. Moljkova sta v Črnomlju zelo znana in priljubljena. Želimo jima, da bi jesen življenja preživela srečna v krogu svojih najdražjih.

METLIKATRANS: samo za takojšnje plačilo

Obrotnih sredstev je manjkalo že od vsega začetka, v času tretje reforme pa se je položaj še poslabšal — Podjetje bo letos prevzemalo samo usluge, ki bodo plačane najkasneje v 30 dneh

Po točnem popisu stanja kupcev in dobaviteljev je imel Metlikatrans ob začetku letošnjega leta pri kupcih v dobrem 6.810.496 din, sam pa je bil dolžan le 2.176.996 dinarjev. Takoj bi potreboval najmanj 2.500.000 din obratnih sredstev!

Stabilizacija se v tem podjetju močno pozna. Na srečo imajo večino dela vezanega na investicije, ki se bodo še nadaljevale. Gre za gradnjo večjih cest s pomočjo mednarodnih in republiških kreditov, kakršen je odsek ceste Vrhnika-Postojna. Ta zagotavlja podjetju tudi v letošnjem letu dovolj dela.

Zelo pa so prizadeti z ukrepom, po katerem so morali do 31. decem-

bra 1970 poravnati vse obveznosti za nabavo goriva in še položiti predplačilo za nakup goriv v bodoče. Prej so podjetja prodajala goriva kreditirala najmanj za 14, včasih tudi za 40 dni. Spriča pomanjkanja obratnih sredstev, ki jih je manjkalo tudi že prej, pomeni ta ukrep hudo breme za kolektiv.

Prav tako so se lahko do novega leta z dobavitelji pogovorili o kreditiranju rezervnih delov, kot so avto-

mobilske gume in drugo. To pa je spet z ukrepi za likvidnost gospodarstva onemogočeno. Zdaj zahtevajo vsi poleg naročilnice tudi plačilo v roku 8 dni.

Devalvacija pa pomeni za Metlikatrans za okoli 20 odstotkov dražje vzdrževanje vozil, ker imajo kamione pretežno uvožene in bodo rezervni deli dražji. Vprašanje je, kako vse to prenesti ob že sklenjenih pogodbah in cenah s poslovnimi partnerji. Če bo prišlo še do pričakovane po-

dražitve goriv in cestne takse, bo položaj skrajno resen. V velikih težavah ne bo le Metlikatrans, temveč vsi slovenski transporterji. Delali bodo z veliko manjšo akumulacijo, marsikdo tudi z izgubo.

Začuda se je likvidnost v primeri z lanskim letom precej popravila. Kot ugotavljamo, imajo pri tem največ zasluga slovenski partnerji, ki imajo denar za investicijo pretežno zagotovljen. Razen tega so investitorji in izvajalci del pri plačilih zelo disciplinirani. Težje je poslovanje z nekaterimi hrvaškimi podjetji, pri katerih so v ozadju zvezni krediti. Izkazalo se je, da so nekateri občinjski skupščine postregle z dokumenti, da je investicija pokrita, toda

ko so izvajalci del zahtevali plačila, je bila pot do zasluženega denarja silno dolga. Nekateri so pomajali celo obveznice, toda Metlikatrans jih ni maral.

Po sklepu delavskega sveta podjetja, ki je sedanjí položaj ohranjal zelo temeljito, bodo v letu 1971 prevzemali samo dela, ki so investicijsko čista in kjer račune plačujejo v 30 dneh, izjema pa v dveh mesecih. Položaj, v katerem se je mlado podjetje znašlo ob stabilizaciji, sili kolektiv tudi v odločitve, da bodo pustili nekatero stranke, s katerimi so bili doslej v zelo dobrih odnosih, in za katere vedo, da niso same krivice, če ne morejo takoj plačati uslug.

R. B.

Na Primostku zidajo

Gasilci so začeli resno akcijo za gradnjo lastne stavbe, v kateri bo tudi dvorana

Gasilci iz Primostka si že dolgo želijo svojo stavbo, kajti sedaj imajo orodje in opremo spravljeno po več vaških hišah in zidanicah, prav tako se sestajajo enkrat tu, drugič tam. Lani so se odločili zidati svoj gasilski dom, in kot je povedal predsednik gradbenega odbora Ivan Zupanič, imajo že kaj pokazati.

V letu 1970 so člani društva

sami delali betonske bloke, nabavili so 100 vreč cementa in pripravili večjo količino peska, letos pa bodo začeli graditi. Zaenkrat imajo samo 2000 din, toda ob velikem prispevku občanov, pomoči krajevne skupnosti in občine nameravajo v letu 1971 zabetonirati vsaj prvo ploščo. Prihodnje leto bo stavba dobila zidove, tako bo postopoma v dveh letih Primostek dobil gasilski dom z orodjarno in dvorano za sestanke ter prireditve. Pri izdelavi načrtov in z nasveti je veliko pomagal gradbeni tehnik, domačin Niko Zupanič.

V metliški občini je zadnja leta tako rekoč iz nič zrastle že nekaj gasilskih domov, zato tudi prizadevanja vaščanov Primostka niso le pobožne želje, temveč povsem uresničljiva akcija. Pogoj za uspeh pa je sloga med ljudmi in vaškimi organizacijami. Dosedanja praksa je to potrdila.

Tretjič: Kaj bi vi dali v časopis?

Na dvakratni poziv uredništva smo dobili nekaj pisem, katerih naslove še preverjamo, zato bodo objavljena kasneje. Bralcem sporočamo, da nas niso prav razumeli. Precej jih je namreč poslalo pesmi. Povedati moramo, da verzov ne bomo objavljali. Pošiljajte jih v kako republiško revijo, ki se s tem ukvarja. Naš namen je izvedeti od občanov za nepravilnosti, ki se dogajajo v njihovem okolju, prav tako pa za vse tiste drobne pohvalne stvari, za katere ve le manjši krog ljudi, a bi zaslužili javno priznanje.

Ponovno prosimo, pišite kratko, jedrnat in preprosto o sedanjih dogodkih iz svoje okolice. Za resničnost navedb odgovarja pisec sam, poslati pa nam mora točen polni naslov, čeprav njegovo ime v časopisu lahko izpustimo.

UREDNIŠTVO

CENE BODO JAVNE

Po občinskem odloku, ki ga je sprejela metliška občinska skupščina na zadnjem zasedanju, bodo morali vsi gostinski obrati družbenega in zasebnega sektorja ter ostali obrtniki razobesiti cenike storitev na vidnem mestu. Prav tako so dolžni morebitne spremembe cen javiti na občino 15 dni prej, preden stopijo v veljavo. Vzrok za spremembo cene oziroma za podražitev bodo morali po novem dobro utemeljiti. Potrošniki bodo novi odlok o družbeni kontroli cen gotovo sprejeli z zadovoljstvom, saj doslej pri obrtnikih nihče ni vedel vnaprej, koliko bo plačal za naročeno ustugo.

Cene v Metliki

Pretekli četrtek so veljale v trgovini s sadjem in zelenjavo v Metliki naslednje maloprodajne cene:

	(cena v din za kg)
čebula	2,40
	in 3,00
česen	8,50
krompir	0,80
	in 0,90
zelje	2,50
	in 3,80
hruške	5,50
jabolka	4,20, 4,00
	in 2,00
pomaranče	5,00
banane	6,10
grape fruit	3,55
mandarine	5,90

Učiteljica in učenka hkrati

druge možnosti, sem se v tovarni BETI zaposlila kot delavka. Takoj, ko je bila ustanovljena poklicna šola v podjetju, sem se prijavila in jo uspešno končala. Potem sem bila mojstrica v obratu konfekcije, kasneje sem postala inštruktorica v poklicni šoli. Z doseženo izobrazbo se nisem bila zadovoljna. Med prvimi sem se navdušila za lani ustanovljeno srednjo tehnično tekstilno šolo.

— Ob redni zaposlitvi, ki zahteva precej truda, je študij precej naporen — ali ne?

„Nič ne bi bilo hudega, če bi morala skrbeti samo za službo in študij, toda imam tudi družino. Gospodinjstvo posle opravljam zvečer in ob nedeljah, triletnega otroka pa sem dala za nekaj časa k mami. Vsega reš ne zmorem.“

R. B.

Doma je vse narobe, ker tudi mož študira.“

— In kako v studiju napredujete? Ste že imeli kaj izpitov?

„Pred kratkim smo delale izpit iz slovenščine in organizacije proizvodnje. Poka-

zato se je, da zahtevajo temeljito znanje. Oba izpita sem dobro naredila, seveda pa bi lahko še bolj odgovarjala, če ne bi bila tako v stiski za čas. Strokovni predmeti mi res ne delajo nobenih težav, pač pa se moram veliko ukvarjati z matematiko, kemijo in slovenščino, ker je minilo že sedem let, odkar sem se te predmete učila v osnovni šoli.“

— Tri leta študija imate še pred seboj, boste vzdržali?

„Moram! Dokončati srednjo šolo sem si postavila kot svoj življenjski cilj in hočem ga doseči. Tudi moji štirje bratje so prišli do poklica, jaz pa nočem zaostajati. Težko bom preživela ta tri leta, toda če ne bo boleznih vmes, ne bom odnehala.“

Med malico v novi delavski samopostrežni restavraciji tovarne BETI. (Foto: R. Bačer)

Kultura v mladih rokah

Novi predsednik Zveze kulturno-prosvetnih organizacij je postal Toni Gašperič

4. februarja je bila v Metliki letna konferenca občinskega sveta Zveze kulturno-prosvetnih organizacij, na katero so bili povabljeni vsi, ki jim je pri srcu življenje in rast ljudske prosvete in kulture v domači občini. Cepprav so mnoge amaterske skupine po vaseh zadnja leta prenehale delati, so lansko leto na belokranjskem natečaju za Zupaničovo nagrado iz metliške občine sodelovale štiri skupine: mladinska dramska skupina „Osip Sest“, mestna godba na pihala, ki je hkrati slavila 120-letnico obstoja, in dva mladinska pevski zbora. Tudi metliška folklorna skupina se je lani lepo uveljavila, zlasti ko je gostovala v Wagnerju na Avstrijskem. V kulturno življenje se je vključil tudi mladinski foto-kinoklub EOKUS, ki je zadnji dve leti priredil več uspešnih razstav.

Na splošno primanjkuje prizadevnega vodilnega kadra na vaseh, kjer pa je tudi težava z mladino, ki vse bolj odhaja za zasluzkom v domača mesta in v tujino. Zato je s peščico preostalih mladincev res težko doseči kake posebne uspehe.

Da bi se mladina še bolj vključila v ljudskoprosvetno delo in hkrati tudi sama prevzela vodstvo kulturnega življenja v občini (da je tega zmožna, je pokazala s svojim dosedanjim delom!), je odbor sklenil, naj se občinski svet ZKPO čimbolj pomladi. Zato je dosedanji predsednik prof. Jože Dular, ki je vodil to organizacijo 14 let, to je od njene ustanovitve dalje, predlagal v novi odbor sposob-

ne mlade člane. Za predsednika je bil nato izvoljen znani prosvetni delavec Toni Gašperič, za tajnico uslužbenka Kometa Cveta Jagodič, za blagajničarko pa Nevenka Jerina, ki prav tako dela v metliškem Kometu. V svet je bilo izvoljenih še šest članov.

Kulturno življenje v metliški občini je torej v mladih rokah. Upajmo, da tudi uspehi ne bodo izostali.

SPREHOD PO METLIKI

PRIJETEN IZLET V CELOVEC na drsalno revijo je za svoje uslužbenice organizirala poslovna enota Mercatorja iz Metlike. V nedeljo, 7. februarja, se je 35 ljudi odpeljalo skozi Ljubljano in Trbiž v Celovec. Razen drsne revije so si ogledali tudi mesto. Gospo sveto in vojvodski prestol na Gosposvetskem polju. Domov so se vrnili čez Ljubelj.

REZERVNI VOJAŠKI STAREŠINE iz metliške občine so se v nedeljo, 14. februarja popoldne, zbrali v restavracijskih prostorih tovarne BETI na obvezno testiranje. Teste, s katerimi so preverjali svoje vojaško znanje, so v glavnem kar dobro izpolnili.

TUDI METLIŠKI GASILCI so se istega dne popoldne zbrali v novem gasilskem domu na svoji rodni letni občini zbor. Njihova glavna želja je, da bi si čimprej nabavili drsalni prt. V Metliki je namreč že zrastle nekaj stolpičev in višjih stavb, od koder bi bilo ob požaru iz zgornjih nadstropij težko reševati ljudi po stopnicah, zlasti če le-te zajame ogenj. Upajo,

Učenci suhorske osnovne šole, ki že četrto leto tekmujejo za Zupaničovo bralno značko, so imeli svečano podelitev značk že za kulturni praznik, 8. februarja. Pripravili so tudi program, s katerim so počastili obletnico Prešernove smrti. Letos je tekmovalo 45 učencev od 99, kolikor jih je na šoli. Po slovesnosti so učencem razdelili značke, kakor knjižne nagrade tistim, ki že drugič tekmujejo za isto značko. Učenci prvega razreda bodo značke dobili pozneje, ker šele spoznavajo abecedo in še niso mogli brati.

Odbor krajevne organizacije RK je organiziral tečaj prve pomoči za prostovoljce, v katerega se je prijavilo 20 občanov, redno pa je tečaj obiskovalo 12 ljudi. Razen enega, ki je zbolel, so vsi opravili izpit in prejeli izkaznice.

V. S.

V BETI DVA OBISKA

4. in 5. februarja so imeli v metliškem obratu BETI v gosteh dve delegaciji. Prvi dan je prišla skupina predstavnikov republiškega sveta Zveze sindikatov, ki je v pogovoru s predstavniki družbeno-političnih organizacij in samoupravljanja iskala zlasti podatke o odnosih med matičnim podjetjem in zunanji obrati, naslednji dan pa se je v BETI mudil Vlado Janžič, član centralnega komiteja ZKS. Zanimal se je predvsem za delo organizacije ZK v kolektivu ter izjavil, da je BETI edinstven primer v tem, da je lani organizacija ZK v svoje vrste sprejela 31 mladih ljudi, med katerimi so poleg strokovnjakov tudi delavci iz proizvodnje. Oboji gosti so bili zelo zadovoljni s tem, kar so videli v tem podjetju.

ZAENKRAT SE ZMOREJO

Na letošnjem sejmu mode je metliška BETI doživela velik komercialni uspeh. Pridobili so veliko novih strank, domačih in tujih, največ zanimanja pa je bilo za kopalke, volno in seveda diolen loft. Zdaj, ko so uredili sklenjene pogodbe, ugotavljajo, da bodo naročila komaj zmogli. Betin diolen loft je požel veliko priznanja tudi na modni reviji. Največ novih pogodb s tujimi kupci bo plačanih v konvertibilni valuti.

LUKNJA PRI LUKNJI

Čez cesto, ki pelje mimo Rosalnic proti Bozakovemu, se ljudje že dolgo pritožujejo, če bo šlo tako naprej, pa bo postala neprevozna tudi za kolesarje. Veliko deklet se namreč s kolesi vozi v službo v metliška podjetja, in ker iz cestišča štrlijo ostri kamni, zraven pa so globoke jame, se zgodi, da mora katera na eni vožnji dvakrat popraviti počeno značko. Ljudje si želijo le, da bi čimprej prišlo do uresničenja dogovora, po katerem bi cesto do Rosalnic modernizirali s pomočjo podjetja Metlikatrans in Komet.

50-LETNICA BO V ROSALNICAH

V letu 1972 bo prostovoljno gasilsko društvo v Rosalnicah praznovalo 50-letnico delovanja. Ob tej priložnosti bi člani radi organizirali večje slavnosti, na katerega že zdaj mislijo. Radi bi razvili svoj prapor, prikazujejo pa tudi, da se bo občinska gasilska zveza z odklikovanji spomnila najbolj zaslužnih gasilcev — jubilaritov.

NI ZAMUDE

Komisija za popis prebivalstva v Metliki se je že dvakrat sestala. Delo je razdeljeno, v pripravi pa je prvi sestanek s popisovalci. Tudi instruktorji so že dobili navodila, tako da zaenkrat Metličani prav nič ne kasnjajo s celotnimi pripravami na popis.

metliški tednik

PUST, PUST, KRIVIH UST...

Otroško rajanje
v Krškem

V Krškem bo v nedeljo popoldne ob 15. uri otroška maskarada. Učenci krške in videmske šole bodo v sprevedih odšli do hotela Sremič, kjer jim pripravljajo pogostitev in rajanje.

V dvorani je zavladovala tišina. Perforcenhaus je naznanil letno zasedanje in zbrani so prisluhnili poročilu o pregrehah Kostanjevičanov za leto dni nazaj. Posnetek je z lanskega zasedanja.

LANSKI CAPE NASSENFUSS: raketo peljejo na izstreliščno ploščad. (Foto: Legan)

Tancaj, tancaj, mikocin, za potico, za cekin!

Tako priganja gonjač medveda na pustni torek po kostanjeviških ulicah, vendar je to samo eden izmed šegavih utrinkov na pustnem praznovanju

Tradicionalno praznovanje traja štiri dni. Najbolj prizadevni in najbolj zaslužni člani Perforcenhaus ali po domače bedaki in bedakinje pa začnejo slaviti Pusta že teden dni prej in nadaljujejo še teden dni po zadnjih prireditvah. Na srečo v Kostanjevici ni velikih podjetij, ki bi v pustnih dneh lahko imela izgubo. V pustnem času si marsikateri zaposleni Kostanjevičan izposluje dopust, da lahko sodeluje na vseh obveznih zabavah Perforcenhaus. Šegavi Pust priganja starko Zimo in kliče na prestol pomlad s cvetjem in veseljem. Kostanjevica v pustnih dneh čudežno oživi. Pozabljeni so vsi naporni sestanki Perforcenhaus — zbora bedakov, ki v pustnih dneh prevzame vso oblast. Ljudje tekmujejo v izvirnosti mask, da bi na karnevalu čimbolj presenetili občinstvo. Gospodinje hitijo peči krofe, kajti za vse obiskovalce, napovedane in nenapovedane, jih mora biti dovolj. Več bedakov bo v hiši, več bo sreče v družini.

V soboto se člani Perforcenhaus začnejo pripravljati po gostilnah na začetek težkega dela. V nedeljo so že zgodaj zjutraj na nogah. Zberejo se in pregledajo, če je vse pripravljeno za začetek pustnih slovesnosti popoldan. Mlado in staro pride tedaj na ulice. V daljavi se prikaže „Lojtrski“ voz, preobložen s člani Perforcenhaus.

Bobnar razglaša po stari šegi

začetek praznovanj Selme. Selma, Selma, Šelmama, naši Kurent in je bedak, mi smo pa vsi glih tak! Oče Selma, ki je vedno ena in ista oseba, visoko dviguje v zrak znak Selme — režečo se pločevinasto glavo na dolgi palici. Voz s šelmarji, ki ga vleče samo en konj, prevozi vso Kostanjevico ure in ure, čeprav mesto ni veliko. Saj ni čudno, ko se pa morajo večkrat ustaviti, in to najraje v bližini gostil-

ne, da se konj odpočije, pa vsekakor tudi vozniki. Oklic Kurenta grede naznanit tudi v bližnji okolico. Naj vsakdo ve, da se Kurent zeni.

V ponedeljek se prikazuje prve maloštevilne maske šele pozno popoldan. Nato se začne baklada, ki jo vodi oče Selma z mogočnim spremstvom po vseh ulicah in se konča pred Kulturnim domom. Letos bo občni zbor v kaščah kostanjeviškega gradu. Tam bo osrednja točka kostanjeviškega pustovanja. Celoten zbor Perforcenhaus bo zbran. Ansambel začne uvodne takte. Selma, Selma, Šelmama, bistri oče Abraham, naš Kurent je svetnik, vsem dekletom pomočnik! Predsednik žalostno poda svoje zadnje poročilo, kajti njegova enoletna mandatna doba je potekla. Blagajnik s svojim poročilom nima veliko dela, ker denarja v blagajni celo leto ni.

Občni zbor se začne. Na vrsti je zabavna in domiselna točka — „pranje perila“, kjer s privlačnim humorjem oberejo od nog do glave vsakega Kostanjevičana posebej in privlečejo na dan vse skrite in ne dovolj skrite kostanjeviške grehe preteklega leta. Tedaj tudi občini ni prizaneseno, kaj šele nekaterim znanim občinskim možem. Vsa dvorana se smeji ob domiselnih dovtipih. Občni zbor pa ne bi bil popoln, če ne bi odlikovali nekaterih „zaslužnih“ članov. Član pa je lahko prav vsak, ki se udeleži tega zborovanja. Nato so na vrsti volitve novega predsednika. Predsednik je lahko vsak Kostanjevičan. Nihče ne pride na vrsto dvakrat.

Po končani ceremoniji skupaj zapojejo himno šelmarjev: Selma, Selma, Šelmama, bistri oče Abraham! Našmu Kurentu dajmo čast, ker ima čez nas oblast! Tej pesmi sledi revija mask in najboljše prejmejo nagrade. Z geslom „Do zore!“ povabi predsedstvo občinstvo na prijetno zabavo.

MEDVEDA ŽENEJO

Na pustni torek zjutraj se začne vodenje medveda po ulicah. Pri tem je vedno veliko smeha. Medved je nevaren, posebno kadar se zapodi v mimoidoče in jih namaže s sajami.

Popoldne nastopijo orači, ki orjejo sneg. Med množico se pripodi burkež z jrbasom stare posode na glavi in z akrobatski-

mi skoki sipa pepel na prebivalstvo.

Sreda je žalostni dan. Komaj se je Kurent oženil, že je umrl. Številni ljudje ga pridejo pospremit na njegovi zadnji poti. Pogrebci so tudi vsi selmarski funkcionarji in novi predsednik Perforcenhaus, oče Selma in godbeniki. Ob žalnih zvokih prehodijo z vdovo rajnega Pusta vso Kostanjevico in se ustavijo na mostu. Spotoma pridigar prebere pred vsako gostilno zadnje željo pokojnega Kurenta. Na mostu se zadnje poslovijo. Kurenta zažgo in se gorečega vržejo v Krko. Tuleči vdovi se pridružijo številni čuteči člani Perforcenhaus v njenem zalovanju. Sledi vesela sedmina po kostanjeviških gostilnah.

Članstvo Perforcenhaus se v teh dneh tako utruji, da celo leto počiva in si šele pred naslednjim pustovanjem znova opomore. Pridite, kostanjeviški veseljaki vas ne bodo razočarali!

ALENKA BURJA

KAJ SE LETOS OBETA NA PUSTNI TOREK POPOLDNE

Sevnica: krematorij in še kaj

Če vas mika videti sevniški krematorij in nadvoz, če se želite nasmejati temu, kako se »dviga« dinar, si oglejte pustni sprevod

Ze smo... „či, da sevnških hudomušnežev...“ pust ne bo spravljal na noge in... bo šla v dosežanih letih pridobljena tradicija tja dol po Savi...

Toda na spodbudo domačega turističnega društva so v začetku februarja že začeli stikati glave in pripravljati pustni sprevod, ki bo na pustni torek po-

popolne ob 14. uri. Svoj začetek bo imel na križišču v Smarju, šel bo skozi vso Sevnico in končal v starem delu mesta.

Pravijo, da bodo nekatere „točke“ do zadnjega ostale skrivnost, zato zaenkrat vemo le za nekatere. Sevničani bodo posegli po domačih temah, saj se na vsakem koraku ponuja toliko stvari, ki jih je vredno osmisliti v maskaradnem sprevodu in se jim od srca nasmejati vsaj enkrat v letu.

Zaenkrat je gotovo, da bodo v Sevnici z villčarjem dvigali dinar. Ne verjamemo, da se jim bo to posrečilo, ko pa je tako globoko padel. Sevnica bo ta dan dobila tudi lasten krematorij, kar bo pomembna pridobitev, saj se sevniški grobarji bojijo smrti bolj kot vsi drugi zemljanji in morajo ob vsaki smrti vedno znova tarnati: joj, kam bi del, ko na pokopališče skorajda več ne gre.

Verjamejo ali ne: Sevnica bo dobila tudi tako dolgo pričakovani nadvoz nad železniškimi tirji pri domu TVD Partizan. Čakajo samo še na dovoljenje, ki ga bo izdala krška občina, ki že tako in tako izdaja te reči tudi za sevniško občino. Na pustni

torek bodo svečano razglasili tudi združitev sevnškega nogometnega igrišča in smetišča, gre le še za „de iure“ priznanje, zakaj „de facto“ sta igrišče in smetišče že zdavnaj združena.

Torej: obeta se vrsta zanimivih domislic. Pridite jih pogledat!

M. L.

Po telefonu

V torek dopoldne smo izvedeli, da Črnomatelj le ne bodo pozabili pusta. Ribiči bodo skupno z gostinskimi podjetjem priredili pustno zabavo v Gradu, ki bo v soboto zvečer. V hotelu Lahinja bo ples v nedeljo kot na pustni torek. Pričakujejo skupino domačih mask.

Božidar Flajšman, predsednik nekdanje slavne Gadje zalege v Metliki, je dal 16. februarja zadnje izjavo: „Stari gadje ne bomo letos na pusta rinili iz lukenj, pač pa slišimo, da bo pustovala šolska mladina. Začeli so pogajanja, da bi najstarejši gad Barbič sodeloval na njihovi prireditvi.“

NA PUSTNO NEDELJO POPOLDNE

Spet oblast črne noge

Mokronogu kanijo znova vladati larfarji in oklicati Cape Nassenfuss — Priprave na udar

Ker se je lanski „državni udar“, v katerem je klub larfarjev prevzel oblast in Mokronog oklical za Cape Nassenfuss, posrečil, bodo letos na pustno nedeljo popoldne, 21. februarja, spet naredili nekaj podobnega. V vesoljsko bazo se bo s kapsulo spustil sam časovni Kurent, slovesnosti pa bodo prisostvovali mnogi znanstveniki in dru-

ge osebnosti iz raznih dežel sveta.

Mokronoške organizatorje, ki delajo na pobudo turističnega društva, je ta trenutek najboljše pustiti pri miru. Ni sala pripraviti prireditev, na katero čaka vsa občina in še marsikdo zunaj nje. Tisoči, ki so si lani ogledali izstrelitev v veselje in druge ceremonije, ki so spremljale ta enkratni dogodek, letos pričakujejo novih presenečenj in novih duhovitosti. Mokronožani teh ljudi ne bi radi razočarali.

Prireditve se bo začela ob 14. uri. Najprej bo spust veseljača in sprejem znanstvenikov ter drugih slovečih osebnosti, zatem pa bo v dvorani tekmovanje za najbolj duhovite maske, vmes pa še zabaven program. Sledilo bo splošno veselje, ki se v Mokronogu vsako leto sprostí na ta edinstveni dan. Po dosežanih izkušnjah sodeč, lahko vnaprej trdimo, da obiskovalcem ne bo žal, če bodo na pustno nedeljo obiskali Mokronog — oprostite, Cape Nassenfuss — katerega „državni“ simbol je črna mokra hoga na belem polju.

Maškare tudi v Novem mestu!

Čeprav je Novo mesto največje na Dolnjem, že več let ne premore niti pustnega sprevoda, kaj šele maskarado. Letos pa bodo mrtvilo, kot vse kaže, pregnali učenci osnovne šole Katje Rupena. Pri tehničnem pouku si bo vsak naredil masko, v torek, 23. februarja, pa se bodo v sprevodu pokazali staršem. Ustavili se bodo tudi na Glavnem trgu.

Cestno podjetje v Novem mestu

razpisuje

javno licitacijsko prodajo za naslednja osnovna sredstva:

1. drobilec za kamen FAGRAM brez motorja, ni brezhiben, izključna cena 2000 dinarjev
2. drobilec za kamen FAGRAM brez motorja, ni brezhiben, izključna cena 3000 dinarjev
3. vibracijski valjar brezhiben, izključna cena 16.000 din
4. prikolica enosna nevozna, izključna cena 600 din
5. cisterni za vodo — prikolici nevozni, izključna cena po 500 din
6. dostavni avto TOMOS-CITROEN nevožen, izključna cena 2500 din
7. avto-cisterna CSEPEL nevozna, izključna cena 5000 din
8. poltovorni avto IMV Kurir vozen, izključna cena 3000 din
9. osební avto KOMBI vozen, izključna cena 2500 din
10. buldožer CATERPILLAR D-4 brezhiben, izključna cena 13.000 din
11. buldožer VENDER ni brezhiben, izključna cena 25.000 din
12. osební avto MERCEDES 190 letnik 1961, vozen, izključna cena 27.500 din
13. pet elektromotorjev izključna cena po 400 din
14. stanovanjska hiša Jurovski brod 1, Metlika izključna cena 23.252 din
15. stanovanjska hiša Zidani mostič 3, Trebnje izključna cena 25.212 din
16. stanovanjska hiša Medvedjek 3, Veliki Gaber izključna cena 19.028 din
17. stanovanjska hiša Nove Ložine 4, Stara cerkev, Kočevje izključna cena 18.716 din
18. stanovanjska hiša Mačkovec 2, Kočevje izključna cena 11.347 din.

Licitacijska prodaja za prečnete po zap. št. od 1 do 13, bo 5. 3. 1971 v Strojnem obratu Cestnega podjetja Novo mesto, Bučna vas, pričetek ob 9. uri.

Za stanovanjske hiše bo prodaja:

- hiša pod zap. št. 14 dne 9. 3. 1971 ob 10. uri na Jurovskem brodu, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 15 dne 11. 3. 1971 ob 8. uri v Zidanem mostiču na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 16 dne 11. 3. 1971 ob 12. uri v Velikem Gabru, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 17 dne 15. 3. 1971 ob 9. uri v Novih Ložinah, na licu mesta.
- hiša pod zap. št. 18 dne 15. 3. 1971 ob 13. uri v Mačkovecu, na licu mesta.

Kupcu znaša 10% od izključne cene. Kupcu mora kupnino plačati takoj. Informacije dobite po telefonu Novo mesto 21-723.

Naprodaj so jarkice, nesnice rjavih jajc!

Večjo količino jarkice golden-komet, odličnih nesnic rjavih jajc, proda

Kmetijska zadruga »Krk«, Novo mesto

Jarkice so stare 6 mesecev in v začetku nesnosti. Po ugodnih cenah jih prodajamo vsak dan v hlevu Soteska pri Dolenjskih Toplicah.

AB Agraria BREŽICE CVETLIČARNA TREBNJE

Odperta je v prejšnji prodajalni kruha v Trebnjem št. 7b — pri žel. postaji.

Nudimo vam:

- rezano cvetje in lončnice
 - cvetlična semena in gomolje
 - vsa potrebna sredstva in dodatke za vzgojo in nego cvetja
 - pripadajoči pribor in pripomočke
- Sprejemamo naročila:
● za izdelavo vencev in šopkov
● za obisk, naročila in nakup se priporoča kolektiv Cvetličarna!

Kmetijski izobraževalni center Grm, Novo mesto, skupaj s kmetijsko zadrugo Trebnje, Crnomelj in Metlika, organizira

POSVETOVANJE O KMETIJSKI MEHANIZACIJI

po naslednje razporedi:

- 23. 2. 1971 ob 8. uri pri KZ Trebnje,
- 24. 2. 1971 ob 8.30 pri KZ Crnomelj,
- 24. 2. 1971 ob 14.30 pri KZ Metlika.

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE

PIONIR, Novo mesto

vabi k sodelovanju:

1. strojnega tehnika — za delo v strojnem parku v Novem mestu. Pogoji: diploma STS in 1—3 leta ustrezne prakse
2. vzgojitelja vajencev — za direkcijo v Novem mestu. Pogoji: vzgojiteljska šola, šola za socialne delavce, učiteljskec
3. več gradbenih delovodij — za operativno sektorja Novo mesto in sektorja Krško. Pogoji: končana delovodska šola
4. dve strojepiski za upravo sektorja Novo mesto in sektorja Krško
5. več KV avtomehanicov in KV ključavničarjev za mehansko-kovinski obrat v Novem mestu.

Bodočim sodelavcem zagotavljamo dobre osebné dohodke in možnost hitrega napredovanja. Delo lahko nastopijo takoj ali po dogovoru. Vloge s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na odbor za kadre podjetja v Novem mestu.

REKLAMNA PRODAJA

od 15. 2. do 28. 2. 71

Indijski rakci, 240 g	doza din 5,00
Zelenjavna juha 1/1 Eta	doza din 1,80
Kompot slivov 1/1 Grocka	doza din 2,85
Kompot ananas, 560 g	doza din 4,50
»OMO« prašek, 450 g	kom. din 4,20
»SUNIL« prašek, 450 g	kom. din 4,20

V VSEH MERCATORJEVIH PRODAJALNAH!

SLUŽBA
DRUŽBENEGA
KNJIGOVODSTVA
podružnica 521
Novo mesto

razpisuje
2 prosti delovni mesti
za
pripravnika
s srednjo šolsko
izobrazbo

Pogoj: dokončana ekonomska srednja šola ali gimnazija. Rok za predložitev prijave do 25. 2. 1971.

GOSTINSKO
POSLOVNO ZDRUŽENJE
LJUBLJANA

RAZPISUJE

v imenu svojih članov — gostinskih podjetij »Beograd«, »Figovec«, »Dajdane«, »Vino Kopers« in »Dcm Mksa Perca«

60 PROSTIH
DELOVNIH MEST

za pričetek in usposoblitev za delo:
— v kuhinji
— v strežbi
— v točilnici

Usposabljanje bo trajalo 26 dni.

Pogoji za sprejem:

- 1) starost 16 do 25 let,
- 2) dokončanih najmanj 8 razredov osnovne šole,
- 3) zdravstvena sposobnost za delo v gostinstvu.

Kandidati bodo pred sprejemom opravili poseben test. Prošnje je treba poslati do 20. 2. 1971 na naslov: Gostinsko poslovno združenje Ljubljana, 61000 Ljubljana, Nazorjeva ulica 2 dv.

GOLTE VABIJO

● celodnevna karta
za sistem žičnic
med tednom 25 din

● popoldanska karta
15 din

● v soboto in nedeljo
40 din

● Nižje cene, obsežnejša smučišča, obilo snega!

IZLETNIK
Celje

PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

USTANOVljENO 1909

Skoraj v vsaki vasi je kmetijski stroj izdelan v naši delavnici, in prav to dokazuje trpežnost in hkrati jamči kvaliteto tudi sedanjim izdelkom.

Če potrebujete res prvovrsten in preizkušen stroj za drobljenje žita za zдроб, potem kupite čimprej »šrotar« Orion 65 in spoznali boste, da je priprava žitne krme enostavnejša, hitrejša in predvsem cenejša.

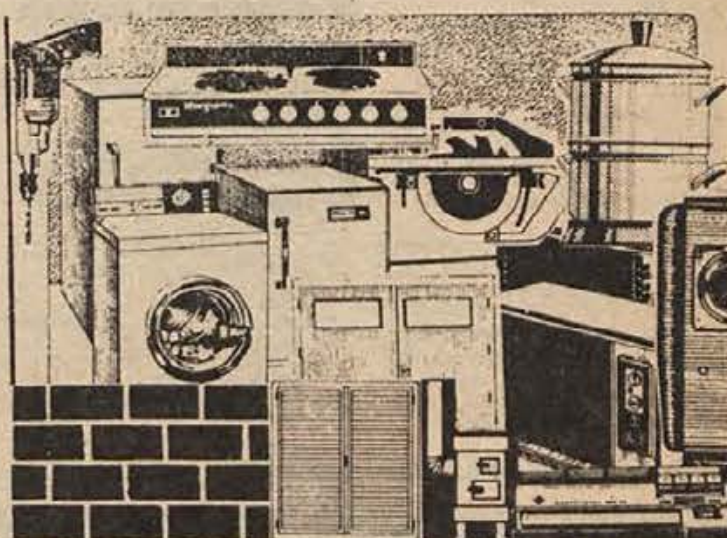
šrotar Orion-65

znizana cena: 1.100 din

- drobi koruzo, ječmen, oves, ajdo itd.
- specialne jeklene plošče
- pogon: 2 KW motor — tri ali enofazni
- mazanje na tri leta
- rezervni deli na zalogi
- jamstvo za kvaliteto

Krenkar
POLJEDELSKI STROJI
ŠT. VID A.L.J.
Celovška 338

Gradbeni material, gospodinjske stroje, avtomobilske gume, instalacijski material in drugo tehnično blago kupujte pri
DOLENJKI v ŠENTJERNEJU

Komisija za delovna razmerja pri podjetju

TRIKON

tovarni pletenin in konfekcije, Kočevje
objavlja

8 prostih delovnih mest za priučene industrijske šivilje v obratu »Pletilnica« za nedoločen čas

Kandidatke morajo poleg splošnih pogojev izpolnjevati še naslednje:
— dopolnjena osemletka,
— starost do 25 let.

Poskusno delo traja 3 mesece, stanovanje ni zagotovljeno. — Prijavo s potrebnimi dokazili naj kandidatke pošljejo v roku 15 dni na naslov: TRIKON, Kočevje — splošni sektor.

DOLENJSKA BANKA IN HRANILNICA NOVO MESTO

s podružnico v KRŠKEM in ekspoziurami v METLIKI in TREBNJEM
Z A V A S

- nudimo najugodnejšo obrestno mero na hranilne vloge in devizne račune — od 6 do 7,5 odst.
- dajemo kredite za stanovanjsko izgradnjo, pospeševanje kmetijstva, obrti in turizma na podlagi namenskega varčevanja
- vodimo žiro račune občanov
- vodimo devizne račune občanov
- opravljamo devizno-valutne posle, odkup in prodajo valut
- odobravamo kratkoročne in dolgoročne kredite
- opravljamo tudi vse druge bančne posle

Zaupajte nam svoje denarne posle! Opriavimo jih hitro, natančno in zaupno pod najugodnejšimi pogoji.

Poslužite se hranilne službe, ki jo za vas opravljajo tudi vse pošte na območju banke in kmetijske organizacije: kmetijska zadruga Žužemberk, Novo mesto, Trebnje, Metlika in Agrokombinat Krško.

DBBH NOVO MESTO

VSAK DAN: Poročila ob 5.00, 7.00, 8.00, 10.00, 11.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 2.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

PETEK, 19. februarja: 8.10 Opera matineja. 10.15 Pri vas doma. 1.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Miljeva Kač: Zimsko in pomladansko škropljenje sadnega revja in jagodičja. 12.40 Z ansambлом Borisa Franka. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 Vrtljak. 17.10 Človek in zdravje. 7.20 Operni koncert. 18.15 Glasbena lirika Cesarja Francka. 19.00 ahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Maksa Kumra. 20.00 Naj narodni pojo... 20.30 „Topops“. 21.15 Oddaja o morju in ponoriščkih. 22.15 Besede in zvoki z ogov domačin.

SOBOTA, 20. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski ednik. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Dr. Nežka Snaj: Zatiiranje prsičnosti in nosečnosti. 12.40 Poje aritonist Edvard Sršen. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Od vasi do vasi. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Gremo v dno. 18.45 S knjižnega trga. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Mihe Dovžana. 20.00 Spoznavajmo svet in domovino. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 21. februarja: 6.00 do 8.00 Dobro jutro! 8.05 Radijska igra za otroke — Marjan Marinc: „Zmešnjava pa taka“. 9.05 Srečanje v studiu 14. 10.05 Se pomnite, tovariši... Mihailo Maric: Opozorila na napad so bila zaman. 10.25 Pesmi borbe in dela. 10.45 do 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — smes ob 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 11.50 Pogovor s poslušalci. 13.30 Nedeljska reportaža. 13.50 Z domačimi ansambli. 14.30 Humoreska tega tedna — W. Iversen: Pritepeni pes. 15.05 do 17.00 Nedeljsko športno popoldne. 17.05 Iz opernega sveta. 17.30 Radijska igra — Mirjana Buljan: „Tajni predal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 „V nedeljo zvečer“. 22.20 Zaplešite z nami.

PONEDELJEK, 22. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 9.40 S pevema Meto Malus in Arsenom Dedičem. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Oton Križan: Noveliranje predpisov v zvezi s semenom. 12.40 Igrajo veliki pihalni orkestri. 13.30 Priporočajo vam... 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 15.40 Poje moški zbor „Londar“ iz Ribnice. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne. 18.15 „Signal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Lojzeta Štaka. 20.00 Richard Wagner: „Mojsi pevi nurnberški“. 22.15 Za ljubitelje jazz.

TOREK, 23. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Narodne pesmi iz Vranjanskega okolja. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Peter Kunstelj: Razlike med živino neprednih in nazadnjakih rejcev. 12.40 Melodije iz filmov. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Moj svet je glasha“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 16.40 „Rad imam glasho“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.15 V torek na svidenje! 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Toneta Kmetca. 20.00 Prodajalna melodij. 21.15 Lahka glasha. 22.15 S popevkami po svetu.

SREDA, 24. februarja: 8.10 Opera matineja. 9.25 Iz glasbenih sol. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — Venceslav Straus: Spravilo in prevoz lesa na Idrijskem. 12.40 Zvoki iz glasbenih revij. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Koncertni valčki.

14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Jezikovni pogovori. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 „Glasbeni večeri RTV — Ljubljana“. 22.15 S festivalov jazz.

ČETRTEK, 25. februarja: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Priljubljeni jugoslovanski pevci zahavne glash. 10.15 Pri vas doma. 11.00 Poročila — Turistični napotki za tuje goste. 12.30 Kmetijski nasveti — inž. Dušan Terčelj: Odziv pridelovalcev in trgovine na novi republiški zakon o označevanju vina. 12.40 V ritmu koračnic. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 „Pesem iz mladih let“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Koncert po željah poslušalcev. 18.45 Kulturna kronika. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Novi posnetki jugoslovske simfonične glash. 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah (prenos Hamburg).

DOLENJSKI LIST

1x na teden!

TELEVIZIJSKI SPORED

NEDELJA, 21. februarja: 8.55 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) — 9.30 Po domače s Fantii treh dolin, Triom Brajko in Boštjančiči (Lj) — 10.00 Kmetijska oddaja (Zg) — 10.45 Mozaik (Lj) — 10.50 Otroška matineja: Čarobna piščal. Svet, v katerem živimo (Lj) — ... TV kašipot (Lj) — Športno popoldne (Lj) — 18.30 Mestece Peyton — serijski film (Lj) — 19.45 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.30 3-2-1 (Lj) — 20.35 „Naše malo mesto“ — humoristična oddaja (Zg) — 21.35 Videofon (Zg) — 21.50 Športni pregled (JRT) — 22.35 Poročila (Lj)

PONEDELJEK, 22. februarja: 9.05 Odprta univerza (Bg) — 9.35 TV v soli (Zg) — 10.30 Nemščina (Zg) — 10.45 Angleščina (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 14.45 TV v soli — ponovitev (Zg) — 15.40 Nemščina — ponovitev (Zg) — 15.55 Angleščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Francoščina — ponovitev (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) — 17.35 Napoved sporeda (Lj) — 17.40 Mendo in Slavica (Zg) — 18.00 Risanka (Lj) — 18.15 Reportaža (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Maksimeter — zabavno glasbena oddaja (Bg) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 A. T. Linhart: Županova Micka — predstava SNG Celje (Lj) — ... Kulturne diagonale (Lj) — ... Poročila (Lj)

TOREK, 23. februarja: 9.35 TV v soli (Zg) — 10.40 Ruščina (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 14.45 TV v soli — ponovitev (Zg) — 15.50 Ruščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Angleščina (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.00) (Bg) — 17.45 Tiktak: R. Schumann: Karneval (Lj) — 18.00 Risanka (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Niso samo rože ideče: Narobe svet (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Infarkt srčne mišice — bič 20. stoletja — I. del (Lj) — 19.30 Vzgoja za življenje v dvoje (Lj) — 19.40 Pet minut za boljši jezik (Lj) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Dvorni nordček — ameriški film (Lj) — 22.50 Srečanje z ansambлом Teodosijevski in pevko Esmo Redjepovo (Lj) — 23.20 Poročila (Lj)

SREDA, 24. februarja: 8.15 TV v soli (Zg) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 15.50 Oddaja za srednjo šolo (Bg) — 16.20 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 17.05 Madžarski TV pregled (do 17.20) (Bg) — 17.55 Čarobna piščalka — serijski film (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Glasba za staro in mlado (Bg) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Naš ekran (Lj) — 19.20 Na sedmi steezi — športna oddaja (Lj) — 19.45 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Teh naših petdeset let: Leto 1945 (Lj) — 21.35 Lyon: Svetovno prvenstvo v umetnostnem drsanju — pari, prenos v barvah (EVR-Lj) — 23.00 Poročila (Lj)

ČETRTEK, 25. februarja: 9.35 TV v soli (Zg) — 10.30 Nemščina (Zg) — 10.45 Angleščina (Zg) — 11.00 Francoščina (Bg) — 14.45 TV v soli — ponovitev (Zg) — 15.40 Nemščina — ponovitev (Zg) — 15.55 Angleščina — ponovitev (Zg) — 16.10 Osnove splošne izobrazbe (Bg) — 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec) (Bg) — 17.50 Tiktak Cudežna kitara (Lj) — 18.05 Glasbeni ciciban: Snežak (Lj) — 18.15 Obzornik (Lj) — 18.30 Svet, v katerem živimo (Lj) — 19.00 Mozaik (Lj) — 19.05 Enkrat v tednu (Lj) — 19.20 Vse življenje v letu dni (Bg) — 19.50 Cikcak (Lj) — 20.00 TV dnevnik (Lj) — 20.25 3-2-1 (Lj) — 20.35 Četrtekovi razgledi: Amerikanci (Lj) — 21.35 S. Maugham: Človek z vestjo (Lj) — 22.25 Lyon: Prvenstvo v umetnostnem drsanju: moški — posnetek v barvah (EVR-Lj) — 23.25 Poročila (Lj)

»Končno le striptiz!«

V vašem listu ste 4. februarja objavili na 16. strani zelo pomemben članek „Končno le striptiz“. Živimo v času gospodarskih težav, katere le nekaterim povzročajo skrb, v vseh dolenjskih občinah pa težaven položaj. Prosim naslov, naj takoj priporoči vsem našim nerazvitim občanom, naj nujno uvedejo striptiz in se bodo tako hitro in učinkovito uvrstili med srednjerrazvite slovenske občine.

Naj se razvija seksualna revolucija, saj bomo tako lažje pozabljali na pribrojene socialistične ideje ter na politične in gospodarske težave!

S. KOŠIR
Mozelj pri Kočevju

Dve mladi goli dekleti se ljubita na odru, tretja pa recitira verze iz Hamleta. To je vsebina „igre“ Gerharda Rühma „Ofe-lija in besede“, ki so jo uprizorili v Zuerichu. Policija ni intervenirala, občinstvo pa je bilo navdušeno in je „igralce“ pozdravilo s ploskanjem.

PUTNIK-RESTAVRACIJA TREBNJE

razpisuje prosta delovna mesta:

1. receptorke
2. dveh natakarijev — natakarič

POGOJI:
pod 1. srednja ekonomska šola s pasivnim znanjem dveh tujih jezikov
pod 2. kvalificiran natakarič — natakaričica
Prošnje sprejema uprava Putnika Trebnje do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage žene in dobre mame
MARIJE ZUPANČIČ
iz Grmovelj pri Škocjanu

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so jo v tolikšnem številu spremili na zadnji poti, ji podarili vence in cvetje ter nas tolažili v najtežjih trenutkih. Obenem se zahvaljujemo vsem zdravnikom, medicinskim sestram ter strežnemu osebju internega oddelka splošne bolnice Novo mesto, ki so ji lajšali trpljenje v težki bolezni. Iskrena hvala za podarjeno cvetje vrtnarji Brestanica, ter vsem darovalcem cvetja iz Zagreba. Lepa hvala Andreju Mojstroviču iz Novega mesta ter Janovim iz Dobruške vasi in sovašanom, kakor tudi obema duhovnikoma za spremstvo in govor. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Zalujoči: mož Janez, sinova Ivan in Jože z ženama, sestre Rezika, Kristina, Pepca, Urška in Ančka ter drugo sorodstvo

DOLENJSKI LIST — kdor si ga naroči zdaj: do konca marca 1971 BREZPLAČNO!

Pri malem glasbenem duhovitežu

Slavko Ždinaršič iz Mokronoga in njegov način

Četudi drugega ne bi bilo, se mu zaradi njegovih sobot in nedelj zdi vredno živeti. Ko žene copate podrsavajo v kuhinji, sedi v mali sobi in prehira melodije na paolo soprani, iz vrstni italijanski harmoniki, ter se predaja neskončnosti kombinacij v glasbi. Sobota in nedelja sta dneva, ko mu zgodaj zjutraj ni treba na delo v Ljubljano.

Kadarkoli sem ga poslušal na nastopu, me je vedno mikalo zvedeti, kakšen je ta Slavko, ta dobrodušni, duhoviti mali mož, ki zna spravljati tipke v tak besen ples in nanizati tako zaporedje tonov, da mora človeku zaigrati srce.

Že pred 22 leti, ko je prvič nastopil pri Radiu Ljubljana, so mu poznavalci dejali, da bi bil lahko bleščeč instrumentalist. V Ljubljani imajo zdaj posnetih kakih 10 njegovih skladb in blizu 40 instrumentalnih izvedb drugih avtorjev, v lanskem decembru pa mu je Jugoton izdal tudi prvo ploščo s štirimi njegovimi skladbami.

Slavko se komajda zdi vredno govoriti o tem, zakaj ni se hotel poklicno posvetiti glasbi, ker se ni želel vreči v brezglavi vrtinec nenehnega boja za uspeh in priznanje. Glasba mu je več kot poklic, predajajo se ji iz ljubezni, živi jo zase, za prijatelje in znance.

Rodil se je v Franciji pred 45 leti. Že njegov oče je bil vnet član slovenskega izseljenskega prosvetnega društva in je sina vpisal v glasbeno šolo. Tam se je Slavko naučil glasbene abecede, navzel pa se je tudi nekaterih prvih francoskega melosa, francoskih glasbenih značilnosti. To se, kot sam pravi, še sedaj čuti v njegovem igranju.

Po vojni so se Ždinaršičevi naselili v Mokronogu, kjer se je Slavko pridružil skupini godbenikov, ki jih je vodil dr. Fene. Vendar se ni razvil v vsakega harmonikaša, ki igra na veselica in porokah. Preveč preprosto se mu zdi tako igranje, premalo ima akordov in harmonij, da bi zadovoljilo njegovo željo po muziciranju, nima molov, ki dajejo otožno razpoloženje. Pravi, da sicer ne nasprotuje

bolj preprostemu igranju, saj se je le tako mogoče približati preprostim ljudem.

Ko je mokronoški instrumentalni trio, ki ga poleg njega sestavljata še učitelj Frane Videčnik in kmetovalec Sandi Borštnar, nastopil v oddaji RTV Ljubljana „Slovenski ansamblu tekmujejo“, so Slavku ponudili, naj bi izdal tudi prvo ploščo. Znani harmonikar Jože Kampič, ki zna ceniti glasbeno znanje, se je zanj še posebej zavzel.

Uspeli so Slavka opogumili, da bo spomladi posnel nekaj svojih skladb z novomeško pevko Tatjano Gros. Ko sem ga v nedeljskem dopoldnevu obiskal, je imel pred seboj prav te melodije. Raztegnil je meh in s prijetnimi zvoki napolnil najina srca.

M. LEGAN

»Ne bom pozabil sprejema«

V tovarni BETI sloni velika odgovornost na mladih — Dokaz, ki pa ni edini primer: 27-letni Mirko Jelenič je postal sekretar podjetja

Uglajeni nastop Mirka Jeleniča in njegova sposobnost, da za vsakega človeka najde ustrezno besedo, je gotovo ena izmed lastnosti, ki je poleg šolskega znanja mlademu strokovnjaku pomagala do tako hitrega vzpona.

„Ko sem iz Dola pri Suhorju pred leti hodil v mehiško solo, si še v sanjah nisem

upal pomisliti na tako delovno mesto.“ je med drugim dejal. Hotel je poudariti, kako trda je pot belokranjskega otroka do izobrazbe in v svet.

„Po gimnaziji v Črnomlju sem bil na pravni fakulteti stipendist Elektrogospodarske skupnosti Slovenije. Po njenem razpadu smo stipendisti ostali brez obveznosti. Več kot leto dni sem se na študiju v Ljubljani prebijal s skromnim študentskim posojilom, razen tega sem delal na servisu. Sele zadnje leto študija sem ponovno dobil stipendijo, dala mi jo je metliška BETI.

Ko sem postal absolvent, sem šel v tovarno na prakso. Bilo je leta 1968. Ker tovar-

na na več razpisov ni mogla dobiti pravnika, sem moral kar ostati v službi. Najprej sem bil sekretar organov samoupravljanja, nato pravni referent, konec 1970 pa sem postal sekretar.“

— Se niste zbal velike odgovornosti?

„Veliko sem o tem premišljal. V kolektivu, kjer je 1300 ljudi, bi za to delovno mesto gotovo potrebovali človeka z izkušnjami. Toda ni ga, zato sem sklenil poskusiti. Tudi na drugih odgovornih mestih v proizvodnji in v upravi so vrstniki mojih let. Za naš kolektiv je značilno, da 70 odst. odgovornih mest v podjetju zasedajo mladi ljudje. Prav tako je v organih upravljanja, saj je v centralnem delavskem svetu 60 odst. mladincev in tudi predsednik je mladinec.“

— Kakšen je odnos redkih starejših kadrov do mladih?

„Poudariti moram, da ima zlasti direktor izreden smisel za delo z mladimi ljudmi. Mene je na primer pred tremi leti poklical v pisarno, mi razložil položaj podjetja in njegovo razvojno pot, ob enem pa povedal, kaj vse pričakuje od nas, mladih strokovnjakov. Tega razgovora ne bom pozabil.“

— Kako se sicer počutite v kolektivu?

„Zelo dobro, saj sem med domačimi ljudmi. Prostega časa res nimam, saj hodim domov šele pozno popoldne, toda zaenkrat to kar lepo prenašam.“

— Torej vam BETI ni odskočna deska za boljše službo v kakem večjem kraju?

„Splah ne! Pri takem razumevanju in odnosih kot vladajo zdaj, ne pomislim, da bi šel kam drugam.“ R. B.

Rokovnjaški napad na gluhtonemega čevljarja

V ponedeljek, 15. februarja okoli 23. ure, je neznanec pri gostišču Breg v Novem mestu rokovnjaško napadel gluhtonemega Mihaela Hrovata, 31, čevljarja Industrije obutve, doma iz Irče vasi, in mu vzel 5.000 din ter hranilno knjižico z vpisanimi 20.000 din prihrankov.

Hrovat je o tem napadu takoj obvestil postajo milice v Novem mestu in čez nekaj ur so varnostni organi že prijeli osumljenca: Stefana Brajdiča, upokojenca iz ciganskega taborišča v Jedinščici.

V torek, 16. februarja popoldne, je osumljenega Stefana Brajdiča zaslial preiskovalni sodnik novomeškega okrožnega sodišča Anton Trunkelj. Pri tem prvem zaslišanju Brajdič dejanja ni priznal. Zoper njega je preiskovalni sodnik odredil preiskovalni zapor.

Božo ima že 250 novih naročnikov!

Lestvica najprizadenejših sodelavcev se tudi v zadnjem tednu ni spremenila. „Vodeči“ Božo Kuzmič iz Sevnice si je samo še utrdil doslej priborjeni naskok, ko nam je poslal še 7 naročnikov; zdaj ima že 250 naročnikov!

Vnema drugih najboljših sodelavcev sicer ne pojenjuje, vendar hitremu pismonosu iz Sevnice le ne morejo v korak. Na drugem mestu je še vedno novomeški Mustafa z 230 naročniki, tretji pa je Jože Radešček iz Sentjerneja s 119 naročniki. — Sledijo jim Martin Stopar iz Podbočja, Franc Ždinaršič iz Novega mesta, Ivan Voljčanšek iz Sromelj, Franc Glogovšek iz Brezic, Jože Erjavec iz Brusnic, tov. Gorenc iz Mirne peči in Jože Jankovič s Senovega.

Med sodelavci iz podjetij in s terena pa so doslej najboljši: Ivanka Zemljak iz sevniske „Lisice“ (40 novih naročnikov), Cveto Križ iz Kočevja (32), Jože Gliha iz Žužemberka (25) itd.

Akcijo nadaljujemo — in se priporočamo!

UPRAVA LISTA

Uplenil je 18 volkov

8. januarja ponoči je lovec Ivan Grajš iz Dolge vasi pri Kočevju uplenil volka, naslednjo noč pa volkuljo. Skupno je lovec Grajš doslej položil na dlako 18 volkov.

Ze precej dni je lovec Grajš poslušal volkove, ki so tulili na pobočjih Fridrihštajna in Mestnega vrha. Parili so se. Grajš pa je imel puško v popravilu.

Komaj je 8. februarja dobil iz popravila puško, že sta jo mahnila z lovecem Jožetom Škodo iz Kočevja nad volkove. Povzpela sta se na visoko čakališče pri krmišču za medvede. Tolsta luna je lepo osvetljevala okoličje. Grajš je najprej položil kuno in šele precej kasneje streljal na volka, ki je zatulil in zbežal. Na nastrelu ni lovec nezabel ničesar, niti dlake. Šel je po volčjih stopinjah in kakih 150 m daleč našel velikega mrtvega volka.

Naslednjega dne je bil lovec Grajš že popoldne spet na čakališču na drevesu. Kmalu je prišel večer. Grajš je v četrtnih presledkih trobil na lovski rog in tako klical volkove.

Okoli 9. ure je prišel na krmišče medved, ki je odvel del mrhovine kakih 100 m v stran med dreve in klade... Toda, glej ga vraga! Le meter pred medvedovim gobcem je senca, ki se premika. To je lahko le volk, ki hoče ukrasti medvedu zrezek! Le volk si upa tako blizu medvedu in le medved se ne boji volka.

Ze je pomeril proti volku, ko je zaslial nov šum. Lisica? Ne! Lisica ne pride nikoli tako blizu medvedu ali volka. Torej je volk! Okoli kroži več volkov! Grajš je pomeril v to novo senco in sprožil. Kroglja je za-

dela v živo. Volk je padel in obležal. Ko je lovec prišel k plenu, je videl, da je uplenil odraslo volkuljo.

Lovec Grajš je tako uplenil na čakanju svojega osemnajstega volka. Temu načinu lova volkov daje prednost. Grajš je spet precej pomagal loviščem in divjadi. Volk namreč pokonča na leto okoli 50 sm. 3 do 5 jelenov in veliko drugih živali. Volkulja poleže vsako leto 3 do 9 mladičev. V kočevskih loviščih se klati stalno okoli 10 volkov.

SRAMOTA

JANJA KASTELIC

Mrak je vsiljivo lezel skozi majhna okna, tako da je bil molk v izbi še težji. Ura, ki je rezala mir na enakomerne kosce, se je nenadoma ustavila. Kot bi čakal na to, se je Gačnik ozrl nanjo in udaril s pestjo po mizi.

„Vstani! Za našo mizo do sedaj še ni sedela candra!“

„Pa saj sem morala v tovarni tudi delati...“

„Molči, seme izpripeno! Ti je mar tovarna naredila otroka? Z dedci si se vlačila, zdaj pa imaš, pri sedemnajstih letih, križana gora!“

Roka je spet zamahnila. Mati je še bridkeje zaihtela v predpasnik.

„Zonegavljena prideš domov, zdaj boš pa ti nas učila, kaj je lepo in prav? Čisto na kratko bom opravil. Tole si zapomni: zate in za tvoj greh ne bo prostora pod našo streho, vsaj dokler sem jaz živ, ne. Mesto te je izpridilo, naj te ima zdaj tako, kot si. Sama si si iztiščala

„Ivan, naj ti bo odpuščena beseda!“ je zaihtela Gačnica in se za hčerjo pomaknila k peči.

„Tiho, stara! Cmeriš se zdaj, cmeriš! Poprej pa zmeraj sama potuha! I, naj gre v mesto, si bo vsaj kaj napravila. No, kaj se je izcimilo iz vajinega „napravljjanja“? Kaj? Par kikelj, takih, pedenj nad kolena, da je bilo mene zanjo sram, ko se je guncala v njih, pa zdaj tole, čemur besede ne najdem. Fej!“

Vstal je, stopil k peči in ves zardel od besa nadaljeval: „Zasmrdelo ti je pošteno delo, kaj, pa žuljev te je postalo sram.“

Pet prstov je pustilo sledove na Tilkinem licu.

„Kar je, je. Bomo že kako prebili. Samo ljudje, sosedje, kaj poreko oni? Pet far se nam bo posmehovalo. Ježeš, taka sramota! Le kako si mogla zaiti na stranpot? Fant je fant, toliko časa drežnja vate, da dobi svoje, potem: pa te še pozna, ne več. Vsi so enaki. Ampak ti, kaj te nismo zmeraj lepo učili?“

„Učili, učili, delat ste me učili! Kaj vse mi znate povedati zdaj, ko je prepozno. Poprej pa ste hiteli le to, da je treba samo delati, ne pa brskati po knjigah. Če sem kdaj kaj povprašala, ste me brž odpravili, naj se ne praskam tam, kjer me ne skrbi. Manj ko človek ve, boljše zanj. Ga vsaj glava ne boli, tako ste...“ Udarec je preskal stavek.

sramoto in greh, sama ju nosi!“

Na stečaj je odprl težke duri in jih zaloputnil za Tilko, ki je zbežala v sadovnjak za hišo.

„Gorje tistemu, ki bi napravil kaj meni navzkriž!“ je mrko pribil, pogledal izpod čela h Gačnici, napravil nekaj požirkov tropinovca in šel ven, da ne bi slisal njegovega joka.

Gačnik sam je z nožem prerezal Tilkino pikasto ruto. Tilkino truplo je zdrnilo ob njem in obležalo v rosnih travah pod jablano.

„Kaj se ji je bilo treba! Enega otroka bi že še spravili pokonci, saj smo svojih šest.“ je mirnal predse in skrivaj obrisal solzo v rokah.